KENDERKE

REFORMÁTUS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2020.

Tartalom

I. rész ... 9
HELYZETELEMZÉS ... 9
ISKOLAI KÖRNYEZET ... 9
HELYI ADOTTSÁGOK ... 9
I.1. Az iskola fenntartója ... 10
I.2. Alapító okirat ... 10
I.3. Az iskolai környezet, vonzáskörzet ... 10
I.4. Az iskolán belüli helyzet elemzése ... 11
I.4.1. Rövid történetünk ... 11
I.4.2. Tanulóink várható képességei, nevelési feladatok a képzés kezdetén ... 11
I.4.3. Tanítványaink elvárásai ... 12
I.4.4. A szülők elvárásai ... 12
I.4.5. A pedagógusok elvárásai ... 12
II. rész ... 13
NEVELÉSI PROGRAM ... 13
II.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei ... 14
II.1.1. Küldetés nyilatkozatunk ... 14
II.1.2. Nemzeti értékünk ... 14
II.1.3. Iskolánk emblémájának jelentése, a tantestület üzenete tanítványainkhoz ... 15
II.1.4. Céljaink ... 15
II.1.5. Feladataink ... 16
II.1.6. Eszközeink ... 16
II.1.7. Eljárásaink ... 17
II.1.8. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása ... 18
II.2. Iskolánk egyéni arculata, sajátságos tevékenységi köre, szolgáltatásai ... 19

II.2.1. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek 28

II.3. A néptánc művészetoktatásának cél- és feladatrendszere 28

II.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 31

II.4.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok 32

II.4.2. A tánc és a zene a képességek kibontakoztatását segítő tevékenység, az ezzel összefüggő megfigyeléseink, feladataink 33

II.4.3. A tehetséggondozás 35

II.4.4. Differenciálás 36

II.4.5. Felzárkóztatás 37

II.4.6. Az integrált oktatás irányelvei a tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára 37

II.4.6.(a) Problémafelvetés 37

II.4.6.(b) Cél 37

II.4.6.(c) A pedagógusok ezzel összefüggő feladatai 37

II.4.6.(d) Eszközeink 38

II.4.7. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 39

II.4.8. A művészeti vezetéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 40

II.5. A népi játékok és a néptánc tanításával elérhető fejlesztő hatás mérése 41

II.5.1. Problémafelvetés 41

II.5.2. Munkahipotézis 42

II.5.3. A mérés célja 43

II.5.3.(a) Jelenlegi cél 43

II.5.3.(b) Későbbi célok 43

II.5.4. A mérési területek 44

II.5.4.(a) Kiindulásként három fő mérési területet határozunk meg 44

II.5.4.(b) Mérőeszközök kiválasztásának szempontjai 44

II.5.5. A mérési program bevezetésének ütemezése 45

II.5.6. A DIFER mérőeszköz alkalmazása ... 45

(a) A DIFER programcsomag bemutatása ... 45

(b) Az egyes alapkészségek bemutatása és megfeleltetése a népi játék, néptánc oktatásában 46

II.5.7. A népi játék és a néptánc oktatásával létre hozható egyidejű hatások ... 52

II.5.8. Alkalmazási szempontok ... 53

II.6. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke ... 54

II.7. A szülők, a tanulók, a pedagógusok együttműködésének formái, kapcsolattartások lehetséges módjai és továbbfejlesztésük lehetőségei, az iskolai szervezetek ... 56

II.7.1. Szülői szervezet ... 56

II.7.2. Diákönkormányzat ... 56

II.7.3. Alapítvány ... 57

II.7.4. Az iskola és a családok kapcsolattartásának módja, az információáramlás ... 57

II.7.5. Információáramlás az intézményen belül ... 57

A kapcsolattartás külső formái ... 58

III. rész ... 59

HELYI TANTERV ... 59

III.1. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK ... 60

III.1.1. Az iskolai beszámoltatás ... 60

III.1.1.(a) Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái ... 60

III.1.1.(b) A tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formái ... 62

III.1.1.(c) Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei ... 64

III.1.1.(d) A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményei, témakörei ... 64

A. Néptánc ... 64

B. Folklórismeret ... 66

C. Trombita ... 68

D. Társastánc ... 69

E. Moderntánc ... 70

III.1.2. A tanulói jogviszonyról 73

III.1.2.(a) A tanulói jogviszony létesítéséről, az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai 73

III.1.2.(b) A felvételi módja 73

III.1.3. Gyermekvédelem, szociális hátrányok enyhítésének módja 74

III.2. NÉPTÁNC 75

III.2.1. Általános fejlesztési követelmények 75

III.2.1.(a) Időkeretek 75

III.2.1.(b) A tanszakon folyó képzés kiemelt stratégiai céljai 75

III.2.2. A tanszak szakirányú feladatai 75

III.2.3. A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai 78

III.2.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik 78

III.2.3.(b) A feladatellátáshoz szükséges pedagóguslétszám és a pedagógus kiválasztásának szabályai 80

III.2.3.(c) A feladat ellátásához szükséges különleges óratartalmak 81

III.2.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag 81

III.2.5. Tantárgyi programok 84

III.2.5.(a) Népi játék, néptánc 84

III.2.5.(b) Folklórismeret 109

III.2.5.(c) Népzenei ismeretek 118

III.2.5.(d) Tánctörténet 122

III.2.5.(e) Táncjelírás – olvasás 124

III.2.5.(f) Moderntánc technikák 127

III.2.5.(g) Fürkész program 130

III.2.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei 170

III.3. TÁRSASTÁNC 177

III.3.1. Általános fejlesztési követelmények ... 177

III.3.1.(a) Időkeretek ... 177

III.3.1.(b) A tanszakon folyó képzés kiemelt stratégiai céljai ... 177

III.3.2. A tanszak célrendszere és funkciói ... 177

III.3.3. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai ... 180

III.3.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik ... 180

III.3.3.(b) A feladatellátáshoz szükséges pedagóguslétszám és a pedagógus kiválasztásának szabályai 181

III.3.3.(c) A feladat ellátásához szükséges különleges óratartalmak ... 182

III.3.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag ... 183

III.3.5. Tantárgyi programok ... 184

III.3.5.(a) Gyermektánc ... 184

III.3.5.(b) Társastánc ... 186

III.3.5.(c) Viselkedéskultúra ... 198

III.3.5.(d) Társastánctörténet ... 199

III.3.5.(e) Társastánc gimnasztika ... 204

III.3.5.(f) Történelmi társastánc ... 207

III.3.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei ... 212

III.4. MODERNTÁNC ... 213

III.4.1. Általános fejlesztési követelmények ... 213

III.4.1.(a) Időkeretek ... 213

III.4.1.(b) A tanszakon folyó képzés kiemelt stratégiai céljai ... 213

III.4.2. A tanszak szakirányú feladatai ... 213

III.4.3. A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai ... 215

III.4.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik ... 215

III.4.3.(b) A feladatellátáshoz szükséges pedagóguslétszám és a pedagógus kiválasztásának szabályai 217

III.4.3.(c) A feladat ellátásához szükséges különleges óratartalmak 217

III.4.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag 218

III.4.5. Tantárgyi programok 220

III.4.5.(a) Berczik-technika 220

III.4.5.(b) Jazz-technika 229

III.4.5.(c) Kreatív gyermektánc 245

III.4.5.(d) Limón-technika 251

III.4.5.(e) Tánctörténet 257

III.4.5.(f) Lábán-technika 259

III.4.5.(g) Graham-technika 261

III.4.5.(h) Repertoár 263

III.4.5.(i) Improvizáció és kompozíció 265

(a) Kiegészítő technika: Kéziszerek alkalmazása 267

III.4.5.(j) Kontakt improvizáció 276

III.4.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei 285

III.5. TROMBITA 287

III.5.1. Általános fejlesztési követelmények 287

III.5.1.(a) Időkeretek 287

III.5.2. A tanszak szakirányú feladatai 287

III.5.3. A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai 289

III.5.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik 289

III.5.3.(b) A pedagógus kiválasztásának szabályai 291

III.5.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag 292

III.5.4.(a) Trombita 292

III.5.4.(b) Szolfézs 310

III.5.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei 424

Legitimációs záradékok 430

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉKOK

A tulajdonos nyilatkozata az iskolaépület használatáról

Tantestületi határozat a pedagógiai program elfogadásáról - jegyzőkönyv

A fenntartó felkérése a pedagógiai program szakértésere

Szakértői vélemény – Sipos Ferenc

A Református Pedagógiai Intézet felkérése az intézmény különleges tevékenységi körének felmérésére vonatkozóan

Szakértői vélemény – Uzsalyné Dr. Pécsi Rita

A fenntartó igazgató tanácsának a Pedagógiai Programot jóváhagyó határozata

Érvényességi záradék

I. rész

HELYZETELEMZÉS

ISKOLAI KÖRNYEZET

HELYI ADOTTSÁGOK

I.1. Az iskola fenntartója

Iskolánk fenntartója a Tatai Református Egyházközség. A ránk vonatkozó törvények mellett a Magyar Református Egyház törvényei is szabályozzák működésünket. Ennek értelmében, az iskola ügyeiben az igazgató tanács jár el. Munkáltatói jogokat gyakorol az igazgató felett. Az igazgató tanács tagjai: az igazgató, a gazdasági vezető, és a tantestület delegált tagja.

I.2. Alapító okirat

ALAPÍTÓ OKIRAT:

Az intézménye neve: Kenderke Református Alapfokú Művészeti Iskola

Az intézmény rövid neve: Kenderke AMI

OM azonosítója: 200359

Adószám: 18612747-1-11

Székhelye: 2890 Tata, Almási utca 24.

I.3. Az iskolai környezet, vonzáskörzet

A város polgári hagyományokra épül, a foglalkoztatottságra nem jellemző sem a mezőgazdaság, sem az ipar.

Közvetlen környezetünkben élnek szlovák, német nemzetiségűek, romák.

Minden gyermeket szeretettel fogadunk és nagy gondot fordítunk testi-lelki fejlődésükre.

A 12 évfolyamos képzésünket általános- és középiskolások, valamint a környéken lévő falvak érintett korú gyermekei veszik igénybe. A városban a képzésünket igénybe vevők aránya jelentős, a város lakosságának közel 30%-ával voltunk, vagy vagyunk közvetlen kapcsolatban. Ehhez a társadalmi igényen túl szükséges az intézmények között a jó kapcsolattartás, az együttműködés és koordinálás, az iskolák programjainak kölcsönös segítése. Kialakult kapcsolataink kifejezetten jók az általános- és középiskolákkal, a művelődési intézményekkel és az önkormányzattal.

I.4. Az iskolán belüli helyzet elemzése

I.4.1. Rövid történetünk

Szakmai elődünk 1981-ben iskolai szakköri keretekben kezdte működését. Tíz év alatt létszámunk közel 190-re nőtt, amit szakköri keretekben már nem lehetett működtetni. Az országban egyedülálló módon, a szülők javaslatára, kezdeményezésükre és összefogásukkal, hagyományápoló tevékenységünk támogatására új működési formákat hoztunk létre, melyek iskolánkhoz kapcsolódva, annak feladatkörét kibővítve ma is tevékenykednek. Szervezeteink 1981-2010 között

-1981 (alapítás) - iskolai szakkör,

-1991 - egyesület,

-1993 - alapítvány,

-1996 - alapfokú művészetoktatási intézmény

A Tatai Kenderke Néptáncegyesület sikereire és felszereltségére épülve jelentős anyagi értékkel és országos eredményekkel nyitotta kapuit. Ezzel az országban és - tudomásunk szerint - Európában elsőként alakult a nemzeti kultúrára épülő, önálló néptánciskola.

- 2003 - A Tatai Református Egyházközség átveszi az iskola fenntartását.

A valamikori református iskola 150 éves működését 245 év szünet követte. 2003-ban ismét vállalta az egyházközség iskola működtetését, mely az előzőhöz képest más tananyagtartalommal, de keresztyéni lélekkel, gondolkodással folytatja munkáját. Ehhez a magyar néphagyomány korlátlan lehetőséget kínál gyönyörű dallamainak istenes szövegeivel, a szokások megélt hitvilágával, a táncok békés, harmóniát tanító, együttműködésre nevelő mozgáskultúrájával. Ennek következtében a művészeti iskola új életet nyer, megmenekül a bezárás fenyegető veszélyétől.

I.4.2. Tanulóink várható képességei, nevelési feladatok a képzés kezdetén

Tanulóink képességei a beiskolázásuk idején átlagosnak vehetők. Általános nevelési probléma, hogy a fogyasztói társadalomban egyre kevesebb a gyermekekben eleve meglévő hagyomány- és értéktisztelet. Tevékenységünket erre kell építeni, megléte alapkövetelmény. Kialakítása évről-évre egyre nagyobb feladatot jelent a rendelkezésünkre álló időben.

Eredménynek tekintjük, hogy a művészeti képzés kapcsán hozzájárulunk az értéktisztelet kialakításához, kiegészítve ezzel az alapoktatású intézmények lehetőségeit. A tanított tananyag tartalma az élet szűrőjén átment hagyományokra épül, a legcsiszoltabb nevelési-oktatási programot örökölhettük meg általa. Az adott körülmények közötti alkalmazása egyben hagyománymentés is. A

helyi pedagógustársadalom egybehangzó véleménye alapján - az itt töltött évekkel egyenes arányban javul tanítványaink neveltsége, értéktisztelete a korosztályuk átlagához viszonyítva.

I.4.3. Tanítványaink elvárásai

Azzal az elvárással érkeznek hozzánk, hogy szeretnének sokat táncolni, énekelni, szerepelni, szép viseleteinket felvenni. Szívesen, érdeklődéssel tanulnak meg bármit, de az általunk közvetített ismeretanyag átadásának módja ne legyen hasonló az alapoktatású intézmények megszokott tanulási formáihoz. A mese- vagy előadás szerűen, a rendkívül tömören előadott ismeretanyagot örömmel veszik át, de nem akarnak lexikális ismereteket olvasva memorizálni. Elvárásuk alapvetően a mozgásigényük kielégítése, a tánc - mint örömforrás – legteljesebb megismerése és az ezen keresztül elsajátítható ismeretek.

I.4.4. A szülők elvárásai

Az iskolánkban tapasztalható gyermekközpontúság miatt a szülők szívesen íratják be gyermekeiket. Elvárják, hogy gyermekük szabadidejét tartalmas testi, lelki, szellemi épülésüket szolgáló programmal töltsük ki. Sok gyermeket azért hozzák iskolánkba, hogy értéktiszteletre, önfegyelemre, hazaszeretetre neveljük. Legyen bennük belső, külső tartás, egészséges izomzatúvá fejlődjenek, összpontosítási képességük fejlődjön. Elvárják, hogy az iskola teremtsen a gyermekek körül a feszültségoldásra megfelelő légkört. A képzés ehhez legyen élményszerű, a népi hagyományhoz kapcsolható ismereteket átadó, nevelő hatású. Segítse személyiségfejlődésüket, növelje általános intelligenciájukat. Fejlessze mozgáskészségüket és az ehhez kapcsolható zenei képességeket. Gyermekeiket szerepeltessük színpadon és - az arra érett korukban - utaztassuk. A néptánc alkalmazásához, megéléséhez programokat, alkalmakat szervezzünk.

Az iskolánkban kialakult gyakorlattól, hagyományaitól eltérő igényt nem fogalmaztak meg. Ezt - az eddigi gyakorlat alapján - a nevelési-oktatási céljainkkal való egyetértésnek tekintjük. (Forrás: IMIP)

I.4.5. A pedagógusok elvárásai

A néptáncpedagógusok életében, a nevelő-oktató munkája folyamatos alkotással párosulva egyszerre jelentkező szellemi, fizikai és lelki erőt igénylő feladat. Ehhez elvárják a jó munkafeltételeket, az egymást segítő, megértő munkahelyi hangulatot. Teret, lehetőséget szeretnének elképzeléseik, ötleteik megvalósításához. Szeretnék munkájukat minél szélesebb körben megmutatni: a városban, az országban, nemzetközi civil és szakmai fórumokon. Továbbképzésüket előadások látogatásával, fesztiválokon való részvétellel és tanfolyamokra való jelentkezéssel kívánják biztosítani. Folyamatos a szakmai anyag gyűjtése és a hospitálás. A mindennapok része a tanítási tapasztalatok megbeszélése, értékelése, a kollektíván belüli tapasztalatcsere, a nevelési-oktatási folyamatok értékelése.

II. rész

NEVELÉSI PROGRAM

II.1.Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei

II.1.1. Küldetés nyilatkozatunk

"Legyen a művészet mindig nemzeti, mert csak a nemzeti művészet örök és kifejező.."

/Madarász Viktor /

A gyermek - adottságaival együtt - Isten ajándéka, akit keresztyéni értékrendben, szeretetben nevelünk. A művészeti képzést alkotó folyamatnak tekintjük, melyben a gyermek nem eszköz, hanem alkotó társ.

Oktatásunk lelki, szellemi alapokon nyugvó nevelési elvekre épül. Iskolánkat a hagyományos népi kultúra megmentőjének, örökítőjének tekintjük. Kialakítjuk gyermekeinkben a múlt értékeinek megbecsülését, hazánk, szülőföldünk, nemzetünk szeretetét, az élet tiszteletét.

II.1.2. Nemzeti értékünk

Hagyományos népi, nemzeti kultúra, a Kárpát-medence élő mozgásanyanyelve, melynek leglényegesebb tartalmi elemeinek átadása, tanulása közvetlen tapasztalatokon alapul. Írott, audio-, vizuális rögzítésével, csak tört része örökíthető, ezért az alapfokú művészetoktatás tantervi kereteiben történő oktatása nélkülözhetetlen.

Az alapfokú művészetoktatás jelentősége

A világ leggazdagabb gyűjtött és lejegyzett népzenei tárházára épülő, Kárpát-medencei mozgásanyanyelvi örökségünk őrzője, örökítője. Speciális oktatási módszerrel integrálódott az urbanizált környezetbe, tantárgyként beépült a köznevelés rendszerébe. Oktatási specifikuma a páros mintaadás, mellyel társadalmi szerepvállalásra, nemi identitásra nevel, megalapozva ezzel a családi életet. Jellemzője a holisztikus oktatás, a képességek komplex fejlesztése, az egészséges életmódra nevelés, mellyel maradandó életminőség javulást lehet elérni.

II.1.3. Iskolánk emblémájának jelentése, a tantestület üzenete tanítványainkhoz

(Hoppál Mihály, Jankovics Marcell, Nagy András és Szemadám György Jelképtár c. műve alapján)

- Az életfába (vagy világfába) helyettesített napkorong	*a szellemiség, világosság, fény,*
ha egyértelműen kört alkot, akkor.....	Isten, a teljesség, az örökkévalóság és a rend.
- A fa törzse az evilági lét.....	a föld és a menny összekötője.
- Az életfa mellett ábrázolt pávák.....	*a halhatatlanság* jelképei,
a három bóbita.....	a Szentháromság szimbóluma.

A tantestület üzenete tanítványainknak

Lábatokban, agyatokban, szívetekben tovább örökített nemzeti kultúránk legyen mindig tiszta, őszinte érzelmek hordozója, melyet szellemiség, lelkiség irányít. Legyen életetek fontos része, mely évről évre újjászületik bennetek, általatok, és örökítődik gyermekeiteknek, unokáitoknak.
Segítsen benneteket a tánc külső és belső rendetek, békétek megteremtésében, hogy örömötök teljen benne és örömet szerezzetek vele másoknak.

Emerson gondolatát idézve: „Ne feledkezz meg a Végtelen lehetőségekről, amelyek a hitből születnek Benned és másokban. ... add meg a Lelkednek az éneklés, a tánc, az ima és a szeretet szabadságát. Ez mindannyiunk számára létezik."

II.1.4. Céljaink

Célunk, hogy mindent megtegyünk annak érdekében, hogy tanítványaink gyarapítsák tálentumaikat. Az iskolában folyó nevelő-oktató munkával maradandó életminőség javulást érjünk el. A közösség nevelő erejével, valamint a családokkal együttműködve tanítványainknak megtanítsuk, általuk a közönség széles rétegének megmutassuk és az utókornak megőrizzük népművészetünk még élő, vagy felkutatható kincsestárát.

Iskolánk korhatár nélkül legyen befogadója minden néptáncot tanulni vágyónak, és váljon az ország rangos népművészeti szakmai műhelyévé.

E célok a Magyarországi Református Egyház közoktatási törvényével és a fenntartó Tatai Református Egyházközség által képviselt szellemiséggel harmonizálnak.

II.1.5. Feladataink

Az intézményünkbe beíratott tanulókban az ismeretek befogadására alkalmas képességek és készségek kialakítása, a személyiségjegyek formálása.

Oktatási feladatunk, hogy a tanórai és az azon túli időben mindent elkövessünk annak érdekében, hogy a lehető legszélesebb körű ismereteket adjuk át. Érdeklődő, nyitott, kultúrát befogadni és teremteni tudó, igényes megjelenésű, nívós mozgáskultúrával rendelkező fiatalokat képezzünk.

Nevelési feladatunk, hogy diákjaink kiegyensúlyozott, biztos alapokon gondolkodó, erkölcsös, becsületes emberré váljanak, akik képesek a szeretettel és hittel átitatott népművészetből táplálkozva magatartásukkal példát mutatni embertársaiknak. Komplex személyiségfejlesztés.

Továbbá feladatunk, hogy

- az iskola dolgozói a fentiek szellemében lássák el munkájukat és abban eredményesek legyenek a gyermekek mindenekfelett álló érdeke szerint.
- minden segítséget megadjunk tanítványainknak ahhoz, hogy iskolánk céljait magukévá tegyék, azok megvalósításában eredményesek legyenek.
- nevelve-oktassunk.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a gyerekek, fiatalok és felnőttek

- testi-lelki állóképességének,
- mozgáskultúrájának,
- koordinációs készségének,
- kapcsolatteremtő képességének,
- találékonyságának,
- önállóságának,
- kezdeményezőkészségének fejlesztését.

II.1.6. Eszközeink

Minta, példa, példakövetés, egyéni utak bejárásának lehetővé tétele.

Céljaink eléréséhez a tanítási órákon túli idő tudatos tervezése, beépítése a nevelés-oktatás folyamatába.

Dinamikus óravezetés, hatékony ismeretátadás, változatos tananyagtartalom közvetítés.

Iskolai hagyományok közös kialakítása, ápolása. Közös elemzés, vita.
Gyakoroltatás, segítségadás, ösztönzés.
Motiválás

A pedagógus alkalmazkodó készsége a tanítványai aktuális állapotához.

Differenciálás a fizikai adottságok, a korábbi ismeretek, képességek és személyiségjegyek ismeretében személyre szabott feladatokkal.

Mesterfokú tanítás

Szeretetteljes légkör, személyes kapcsolatok, kapcsolatrendszerek kialakítása, közösségeink építése.

A fejlődést segítő pozitív diszkriminancia alkalmazása, követendő minták kiemelése.
Következetes ellenőrzés, értékelés

Megfelelő tárgyi felszerelés.

Az ismeretátadást szolgáló igényes iskolai környezet (pl.: muzeális értékű tárgyak kiállítása és/vagy állagát megőrző rendeltetésszerű használata).

A tanult térség természetes és épített kultúrájának – lehetőség szerint - tanulmányi kirándulás, táborozás kereteiben történő megismerése, helyszíni bejárása. A szerveskultúra-szemlélet kialakítása.

A tanult ismeretek alkalmazásához életszerű helyzetek teremtése (pl.: táncház, szokásfeldolgozás, stb.)

Jól összeállított gyakorlóformák, etűdök, koreográfiák készítése, műsorok szervezése, rendezése.

Iskolán kívüli megmutatkozás: a tanulók színpadi szerepeltetése, utaztatás, cserekapcsolatok kiépítése

(különös tekintett a határon túli magyarlakta területekre).

Versenyeztetés: csoportos, egyéni kategóriában megyei, regionális, országos versenyeken.

Gyűjtés (találkozás idősebb emberekkel, beszélgetés, tánctanulás, stb.)

Önálló ismeretszerzés, ismeretbővítés a tanórán túli időben (internet, audió- és videó kiadványok, film, színház, gyűjtemények, rádió, tv, stb.)

Játékosság, játékos képességfejlesztés, a tanulók számára elérhető, szabadon használható hangszerek, játékok.

Humor

Az iskolai folyosókon elhelyezett témacsoportos hirdető felületek (ismeretbővítő, ismereteket megerősítő, tájékoztató, megemlékező, hirdető tartalommal).

A családok aktivizálása, lehetőség szerinti bevonása az iskolai rendezvényekbe.

II.1.7. Eljárásaink

Kompetencia alapú fejlesztés.

Mintaadás az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
Ösztönző eszközök alkalmazása: megerősítés, biztatás, dicséret, jutalmazás.

Figyelembe vesszük a növendékek életkori sajátosságait, figyelembe vesszük a növendékek csoportjainak összetételét.
Törekszünk az egészséges terhelésre, a fejlesztő hatású értékelésre.
Tehetséggondozó eljárásokat alkalmazunk.
A megszerzett tudás alkalmazásához megfelelő helyzeteket teremtünk.
Biztosítjuk a felfedezés lehetőségét, a kreativitás fejlesztését.
Szemléltetés.

Kialakítjuk az analizálás-szintetizálás képességét.

A közösségek építésének és a tanulási folyamtoknak a megkönnyítésére közös alkalmak szervezése (vegyes korosztályok).

Egyénre szabott személyiségfejlesztő módszer.

Kialakítjuk a gyors információcsere feltételeit iskolán belül, a családokkal, a város intézményeivel. (Pl.: személyes és írásos kapcsolattartás a szülőkkel.)
Önállóságra nevelés, kreativitásfejlesztés.
Epochális szakasz beépítése, csoportos ismeretelmélyítés (tantestületi határozat alapján): a korábban tanultak ismétlése, rendszerezése, összefoglalása, gyakorlása, ismeretbővítés, tánctechnikai fejlesztés.

Közösségfejlesztő módszer.

Játékos, élményre épülő oktatás, alkotómunka.

A pedagógusok egymás közötti tapasztalatcseréjét (mindenféle relációban pl.: tantestületen belül, országos szakmai kapcsolatrendszerben, más szervezeti működésűekkel, stb.), kitekintés mások munkájára.

A szakmai jogelőd, a Kenderke alkotó műhely nevelési-oktatási, módszertani tapasztalatainak megismerése, megismertetése.

„Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 a tanulók képességkibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben című projekt keretében, a Magyar Táncművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett szakmai programok tananyagát, módszertanát is alkalmazzuk a tanórai tevékenységekben (beleértve a fakultációkat, a projekt alapú és az epochális tanulásszervezési formákat is), valamint a tanórán kívüli egyéb nevelő-oktató munkában, a helyi tantervi és tantárgyi programoknak megfelelően a szakkörökben, a szabadidős tevékenységek során, nyári táborokban. „

II.1.8. A Nemzeti Alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A tanköteles korú tanulóink körében 2011. szeptemberétől használjuk a DIFER mérőeszközt, a SZTE Neveléstudományi Intézet Longitudinális mérési programja partnerintézményeként. Emellé

kifejlesztettük iskolánkban a mozgáskészség értékelésére az un. Omega mérést. Programunk végrehajtásának követhetősége érdekében megvalósíthatósági tanulmányt készíttettünk.

A mérési eredményeink feldolgozásánál arra a következtetésre jutottunk, hogy az első osztályos gyermekeket tanulmányaik megkezdésének első napjaitól - bemeneti készségeik fejlettségi szintjétől függetlenül - a leghatékonyabb eszközökkel és a lehető legsokoldalúbban fejleszteni kell. Ehhez kidolgoztuk egy integrált művészeti képzés feltételeit: a Fürkész programot, amit a 2012./13. tanévben kísérleti céllal bevezettünk.

Hisszük, hogy közvetítői vagyunk egy letisztult, csiszolt, népet, nemzetet formáló kiforrott nevelési-tanítási-fejlesztő rendszernek, mely: a tánckultúránkban, a népdalkincsünkben, a szokásainkban és játékainkban fellelhető, és olyan idős, mint a beszédünk, a nyelvünk maga. A néptánc az oktatási rendszer specifikuma, egyben hungarikum. Integrálja a sport fizikumot építő lehetőségeit, az alapvető zenei képességek kialakítását, ötvözi a fizikai, az érzelmi, szellemi és a hazafias nevelést. Egyszerre hat a két agyféltekére, ezért a leghatékonyabb fejlesztő eszköz.

II.2. Iskolánk egyéni arculata, sajátságos tevékenységi köre, szolgáltatásai

Iskolai szervezeteink tartalmi és működési egyediségei

Ld. a fejezet 6. pontja alatt: Az iskolai szervezetek címszó alatt

Szellemi, szakmai erőforrásaink

Minden pedagógusunk kiveszi részét az iskola művészeti tevékenységéből. A tanítás mellett: mindenki foglalkozik néprajzi gyűjtéssel, a fellelhetők tanulmányozásával, továbbképzi magát és koreografál. Vannak előadóművészeink, és minden pedagógusunk ellát szervezői, rendezői feladatokat is. Különleges alkalmakra (pályázati lehetőségek szerint) neves szakembereket is meghívunk, ezzel is emelve a műhely színvonalát, gyarapítva a konzultációs, hospitálási és tanulási lehetőségeket.

Saját szerkesztésű nyomtatványokat alkalmazunk

Az adminisztráció könnyítése érdekében az alábbiakat szerkesztettük meg:

- jelentkezési lap,
- nyilatkozat a normatíva igénybevételéről,
- kedvezmények kérése,
- osztályozási napló
- tájékoztató füzet
- vizsgajegyzőkönyvek: osztályozó-, alapvizsga

Nyomtatványainkat az ország számos iskolájában használják.

Maradandó életminőség javulás - Oktatásunk hiánypótló lehetőségei – Preventív jelleg

A születési adottságok magasabb szintre emelhetők, ha módszeres, strukturált képzésben segítséget adunk annak fejlődéséhez, és beillesztjük egy célirányos fejlesztési folyamatba. Mindenki számára elérhető lehetőség egy maradandó, jobb életminőség eléréséhez. Ez kihat az életutakra, ebből következően társadalmi hasznossága vitathatatlan. Ennek érdekében az iskola tudatosan szervezi, céljainak eléréséhez tervezi a tanórán túli időt és a tanórán túli idő adta lehetőségeket (táborok, műsorok, tanulmányi utak, közösségi alkalmak, stb.)

Így válik oktatási rendszerünk hiánypótlójává. Órarendünk szabadidőben, a nem kötelező oktatás kereteiben folyik. A gyermekek, a fiatalok szabadidejében kínál fejlesztő, nevelő tartalmú programokat. A szabadidős elfoglaltság sok esetben mentett meg gyermekeket, fiatalokat nem kívánt káros hatásoktól, adott nekik értékeket közvetítő tevékenységet, segítette őket elhagyni a negatív devianciát mutató magatartásformákat, szokásokat.

Eleve magában hordozza:

- a közösségépítést (csak együtt, közösségben gyakorolható),
- a zenei művészeti élményt, mely a mozgás felszabadító élménye mellett a zenei kísérettel párhuzamosan jelenik meg,
- a népdalok szövegein keresztül nevel, énekelteti, ismételteti, megtanítja a szövegekben megfogalmazott erkölcsi tanításokat.

Iskolánk tantestületének mindezeken felüli vállalása, hogy a kötelező feladatain túli időben, az oktatási kereteket kibővítő formában tervezi a fentiek elmélyítését, tartalmainak kiterjesztését.

Ezek együttes eredménye, hogy a tanulási képességeket az eddig ismert legszélesebb körben fejleszti. (Az előbbiek bizonyítását látjuk abban, hogy alkalmazott gyakorlat speciálisan képző intézményekben a néptánc oktatása a tanulási nehézségek kiküszöbölésére pl.: dyslexia, dysgrafia, dadogás, általános képességfejlesztés, stb.)

A nevelés-oktatásban megvalósított tevékenységi köreink, hagyományaink

1. Órarendben: alapfeladatként (ld.: Helyi tanterv részben)

2. Órarenden kívüli időben:

Hagyományaink kialakításakor és ápolásakor tudatosan törekszünk arra, hogy az iskolának közössége, szellemisége legyen. Ehhez olyan alkalmakat szervezünk, ahol az oktatási kereteket (évfolyamokat, csoportokat) fellazítva tanulóink együtt lehetnek, egymástól vehetik át a viselkedési modelleket, a szokásokat, a tudást, a hagyományokat.

Tehetséggondozás folyamatában kialakított egyediségünk

2002 óta rendszeresen szervezünk szólótáncversenyeket, mely Iskolánk tehetséggondozó tevékenységi körének specialitása. A szaktárgyi versenyeken eséllyel indítható, a szóló versenyzők

utánpótlásának kinevelésére irányuló versenyszervezés: Márton Napi Szólótánc Verseny. Eddig 9 alkalommal rendeztünk meg. Első körben az iskolai kereteket kibővítettük a megyei műhelyek meghívásával. Később felfejlesztettük a Magyar Református Egyház iskoláinak országos versenyévé. Rendszeresen meghívunk olyan országos eredményekkel büszkélkedő műhelyeket is, amelyek egyik körbe sem tartoznak, de az általuk képviselt színvonal az eredmények rangját emelik, és a szaktárgyi versenyeken várható színvonalat képviselik. Az utóbbi néhány évben a korcsoportokat kibővítettük az alapfokú művészetoktatásra jellemző korosztályi skálára: 6-22 éves korig, az alapfokú művészetoktatás teljes megjeleníthetősége érdekében. 2020. óta élő hagyomány sorozatunkban farsang idején Fergeteges szólótáncverseny címmel szervezzük meg.

A gyermekközpontú, nemes vetélkedés feltételeinek megteremtésére saját versenyszabályzatot dolgoztunk ki. A rangos szakemberek köréből meghívott zsűri értékelései töretlen fejlődést eredményeztek. A verseny színvonala évről évre nőtt, jelenleg (a zsűritagok értékelése alapján) rendkívül magasnak mondható.

Vizsgaelőadás

Törekszünk arra, hogy minden gyermekünk egy évben legalább egyszer színházi körülmények között is színpadra lépjen. A rendezvényeink körében a legjelentősebbnek tartjuk a tanévet reprezentáló vizsgaelőadást, mely a beszámoltatás, számonkérés év végi formája. A szerkesztett vizsgaelőadásokon arra is van példa, hogy az előadás egy történetet, mesét dolgoz fel. Dramaturgiája, rendezése a tantestület vállalt feladatainak része, a zenék szerkesztéséhez külső munkatársakat kérünk fel.

Művészeti képzés

A diákokat fizikumuk és táncos képességeik szerint vonjuk be kulturális eseményeinkbe, melyek tartalmilag két fő csoportba sorolhatók:

- autentikus táncműsorok: a „tiszta forrás”, a folklórhoz hű megjelenítés,

- tematikus táncműsorok: a mai ízlésvilághoz közelebb álló, a hagyományos táncokra épülő, annak elemeit használó, történelmi eseményeket megmutató táncjátékok.

Ebbe a kategóriába sorolhatók a nemzeti ünnepeink megünneplésére, felkérésre rendezett műsorok (ld.: *Közművelődési tevékenységünk…* részben)

Művészeti produkciók, koreográfiák, műsorok létrehozása

A pedagógusok törvény által meghatározott feladatkörébe nem tartozik bele a koreografálás. Ennek ellenére iskolánk minden tanára készít koreográfiákat, melyekkel tanulóink eredményesen versenyeznek. Az alkotói kedv, az erre vonatkozó pedagógiai igény és a hozzá tartozó fantázia hozta létre azt a gyakorlatot, mely a szerkesztett műsorok készítésében csúcsosodik. Ezekhez a dramaturgiai munkákat, a forgatókönyvek írását, a műsor megvalósításához szükséges feltételeket a tantestület tagjai dolgozzák ki. Az események levezetéséhez szükséges koordináló, levezető tevékenységek is a dolgozóink körében oszlanak meg. Nagy rendezvényeink szervezésekor is munkakörtől függetlenül egységesen, teljes összefogással valósítjuk meg az aktuális feladatokat. Az ilyen esetekben gyakran kapnak feladatot az idősebb, ill. nagykorú tanítványaink is, mellyel a rendezvényszervezési feladatok

elvégzéséhez kapnak mintát, és szereznek benne gyakorlatot. Legnagyobb rendezvényeink lebonyolításához más iskolák pedagógusait és a város civil szervezeteit is bevonjuk.

Táboroztatás

1988 óta minden évben szervezünk tábort növendékeink számára. A tizenkét évfolyamos képzés során táboraink tematikus rendben, a tanult ismeretek bővítésének szándékával szerveződnek. Egymásra épülő a vidék természetes és épített kultúráját megismertető kézműves ismereteket is magukba foglaló komplex ismeretátadás. Az utaztatott távolságok szerint: városban, a város környéki településekben, a megyében, az ország területén, a közel eső határon túli területeken, végül a távol eső magyar lakta területeken szervezzük ezeket. A programot a jelentkezők aktuális ismereteinek felmérésével úgy állítjuk össze, hogy a viseletek kiegészítőit, a táncok eszközeit – részben – maguk is el tudják készíteni.

Megvalósíthatóságuk érdekében felvesszük a kapcsolatot a helyi intézményekkel, művészeti csoportokkal, önkormányzatokkal, gyülekezetekkel, lehetőség szerint bevonjuk a helyi közösségeket a tábor megvalósított programjaiba, előadásokat vállalunk. Ezekkel a lehetőségekkel teremtjük meg a feltételeit annak, hogy lehetőleg teljes létszámban részt tudjanak venni a csoportjaink.

Utaztatás, nemzetközi fesztiválokon való részvétel

A közép-európai térségben - kultúránk gyökereit kereső, ismeret- és kapcsolatbővítő céllal szervezzük.

A nyugat-európai térségben a magyar kultúrát bemutató, turisztikai élményekkel nevelő, más kultúrák megismerésére irányuló, szemléletfejlesztő szándékkal állítjuk össze a programokat.

Külföldi útjaink: Cserekapcsolatok, pályázati lehetőségek, szakmai meghívások és a testvérvárosi programok lehetőségeivel élve csoportjaink az alábbi országokban képviselhették hazánk kultúráját, szép sikereket elérve öregbíthették városunk hírnevét: Erdély, Felvidék, Vajdaság, Cseh Köztársaság, Ausztria, Lengyelország, Horvátország, Szlovénia, Olaszország, Korzika, Németország, Franciaország városaiban, több alkalommal.

Táncházak

1988. óta elérhetők tanítványaink családjainak, egy részük a város lakóinak. Célja, a tanult ismeretek alkalmazási lehetőségének megteremtése (táncalkalom). Ezzel párhuzamosan a jeles napokhoz kötődő táncház sorozatainkban a szokásokat eljátszó, életre keltő alkalmakon a folklórismeret tantárgyak tananyagtartalmának elmélyítése is megtörténik.

Ebbe épült be a tanévnyitóhoz és tanévzáróhoz kapcsolódó évnyitó, évzáró táncház. Legjelentősebb, a karácsony közös ünnepléséhez kötődő. Az ehhez tartozó előkészületek is az oktatás tartalmát erősítik az alkalomhoz illő kézműves előkészületekkel, foglalkozásokkal, az ünnepkör énekeinek tanulásával. Az iskola közösségét építő együttléteink a szeretet megnyilvánulásának alkalmai.

Várható társadalmi hatás

Tanulóink munkamorálja, munkabírása, közösségi magatartása, kiállása, megjelenése, viselkedésformája, empátiás képessége, hazaszeretete meghaladja a korosztályi átlagot. Az itt felnőtt

gyermekek arra szocializálódnak, hogy nagy eredményeket csak összefogással, közösségekben, közösségeket vállalva lehet elérni.

Művészeti együtteseink

Elmondhatjuk, hogy a teljes korosztályi skálát felölelő hagyományőrzés tatai „fellegvára" - alakulása óta, több mint 30 éve - a Kenderke műhely.

- Minden iskolás csoportunkat (évente 20-23) önálló művészeti együttesnek tekintünk. Képzésüket, versenyeztetésüket eszerint tervezzük, végezzük.

A próbák ideje a tanórán túl, a szabad időben többletfeladat vállalásával történik.

Az államilag finanszírozott tanulói jogviszonyt még, vagy már nem létesíthetőkkel (6 év alatt, 18 év fölött) külön csoportokban foglalkozunk, csoportonként döntünk az egyéni tanrendes iskolai létszámkeretbe emelésről:

- Óvodásaink (hat évnél fiatalabbak)

- Tata Táncegyüttes:

Az iskolánk 12 évfolyamát elvégzettek művészeti csoportosulása. Az alapítók 2008-ban a képző intézmény falai közt maradva folytatták művészeti tevékenységüket, mintát adva az iskola tanulóinak. A Tata Táncegyüttes létrehozásával megteremtettük iskolánkban a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletben meghatározottak garanciáit. Ez a néptáncoktatás cél- és feladatrendszerében előírja: az intézmény ösztönözze a tanulót az amatőr művészeti életbe való bekapcsolódásra, hogy művészeti tevékenységüket folytassák. (Ld.: II.3. fejezet) Tanulmányaik kiegészítéseként történelmi társastáncokat tanulnak a 12 évfolyam elvégzése után.

- Szarkaláb Táncegyüttes:

2004-ben a népművészet iránt érdeklődő szülőkből alakult. Azóta barátok, támogatók is csatlakoztak a csoporthoz. A tagok néptánctanulmányaikat felnőttként kezdték meg. A csoport felvidéki falvakkal tart kapcsolatot, részt vesz a rendezvényeink szervezésében és minden évben új táncanyagot sajátítanak el, amiből koreográfia készül. Színvonalas, színpadképes produkciói kedvelt eseményei rendezvényeinknek. Példát mutatva az urbanizált körülmények között a hagyományok megtanulhatóságára, ápolására, életben tartására kortalanul a felnőttek számára.

- Kenderke Barátai Zenekar:

Iskolánk zenei életének gazdagítói, segítői. Tagjai népi és klasszikus hangszeresek, énekesek, akik művészeti munkánkban több mint két évtizede előadói- és alkotótevékenységgel vesznek részt. Repertoárjukon egyformán szerepel autentikus népzene és világzene, ahol saját, és más zenekarok feldolgozásait adják elő.

Rendszeres résztvevői az iskola műsorainak, táncházainak, önálló koncerteket tartanak, irodalmi estjeink közreműködői.

- Kenderke Táncszínház:

Első előadásunk 2002-ben volt. A táncjáték tartalmának, előadói igényének megfelelő korú tanítványaink szabad választási lehetősége a táncjátékokban való részvétel. A színpadra feldolgozott témától függően a mai kor zenéjéből, feldolgozásokból vett zenére, az autentikus néptánc anyagaira épített mozgásvilágra tervezett tematikus tánckompozíciók. A tanulóink és a közönség körében egyaránt rendkívül népszerű előadásokat rangos rendezvényekre hívták meg: Millenáris, Kongresszusi Központ, Papp László Sportaréna, Tata város ünnepi műsorai: nemzeti ünnepeink, a magyar kultúra napja (több alkalommal).

- Kenderke Kamaraszínház:

2009 szeptemberében megalakult, iskolánk koordinálja tevékenységét, és helyet ad próbáiknak. Előadásaink tartalma: irodalmi szemelvényekre, autentikus népzenére és táncra épül (pl.: Nyírő József – Az én népem címmel). A társulat kulturális missziója a középiskolai előadások szervezése különös tekintettel az egyházi fenntartásúakra.

A próbáknak iskolánk ad helyet, ezzel is bővítve kulturális szolgáltatásaink körét, és teret adva pedagógusaink előadói képességeinek kibontakoztatására, alkotótehetségük megmutatkozására.

Egyházi ünnepek, rendezvények, egyházi szolgálat

Húsvét, pünkösd, karácsony, iskolánk belső meghitt ünnepei, melyet az alkalomhoz illő készülődés előz meg (pl.: tojásfestés, ajándékkészítés, stb.).

Örömmel veszünk részt a gyülekezet különböző alkalmain, istentiszteleteken, egyházi rendezvényeken.

Kapcsolódunk azokhoz a rendezvényekhez, melyek az ünnepeket a város lakóira is kiterjesztik, vagy vállaljuk ezek megszervezését, létre hozását (pl.: Adventi Sokadalom: a város intézményeit bevonó rendezvénysorozat).

Iskolánk kiemelkedően nagy létszámmal képviselteti magát egyházunk alkalmain, melyeken gyermekeink részvételüket lelkiismeretük alapján, szabad akaratukból dönthetik el. (Protestáns Kulturális Est, REND, Alkotmányozó Zsinat, az utaztatott tanulók létszáma: 60-100 tanuló.)

Segítségünkkel sokan teszik meg első lépéseiket a gyülekezet istentiszteleti alkalmaira.

A város összes középiskolájában a legnagyobb tanulói (kenderkés) létszámarányunk a Tatai Református Gimnáziumban van.

Közművelődési tevékenységünk, kulturális szolgáltatásunk városunkban és környékén

Az elmúlt 33 évben közel 3500 gyermeket tanítottunk. Ennek kapcsán sok családdal - a város lakosságának kb. 50 %-ával - kerültünk közvetlen kapcsolatba. Közművelődési tevékenységünk - 1981-től - már hagyományosnak tekinthető.

25.000 lakosú városunk kulturális életében meghatározó az iskola. Reprezentatív megjelenésünkből, a műfajból adódóan közkedvelt, szerteágazó tevékenységünkre igény van. Tudatosan alakítottuk ki az iskola külső megjelenését. Intézményünk és a hozzá kapcsolódó szervezetek a város kulturális életének aktív részesei rendezőként, szervezőként, közreműködőként, képző és nevelő intézményként egyaránt. Kezdetektől vállalt feladatunk volt a nevelő-oktató munka mellett közművelődési feladatok ellátása. Olyan stratégiát alakítottunk ki, mellyel képesek vagyunk városunkban az e témakörben felmerülő kulturális hiányosságokat pótolni.

Rendezvényeink látogatottsága rendkívül magas, ezek alkalmával széles körben vonjuk be a családokat és a város civil szervezeteit. Igényes, magas színvonalú kultúra kiépítésén dolgozunk. Törekszünk arra, hogy munkánk során a néptáncot értő és szerető közönséget neveljünk.

Rendeztünk már 4 Híd Fesztivált, és 20 Tatai Sokadalmat. 2000-ben és 2001-ben helyi szervezői voltunk a Millenniumi Sokadalmaknak. A szervezés jogát szakmai tevékenységünk elismeréseként nyertük el, a Millenniumi Kormánybiztos Hivatalától. A rendező intézmények körében, a megyei művelődési központok mellett, iskolánk volt az egyetlen alapfokú művészeti iskola. A sikeres rendezvényből városi hagyomány született. Iskolánk és az általa koordinált szervezeteink (egyesület, alapítvány), közel 20, egyes esetekben nemzetközi méretű népművészeti fesztivált szervezett.

Az önkormányzat az egyesületünkkel közművelődési megállapodást is kötött.

Közreműködők: előadóművész pedagógusaink (a gyermekek mesterei), csoportjaink, külsős, alkotó munkatársaink. Meghívott műhelyek a Kárpát-medence területéről, Európa országaiból, más kultúrák képviselői.

Önkormányzat felkérésére rendezünk városi ünnepi műsorokat: márc. 15.; jún. 4.; aug.20.; okt. 6.; okt. 23., újévköszöntő, magyar kultúra napja (városunkban több alkalommal is és vidéken).

Közönség

Tevékenységünk művészeti jellegénél fogva produkció orientált. A színpadképesség meghatározott feladatunk. Szakmai hitvallásunk szerint kulturális missziót teljesítünk ebben a műfajban. Kapcsolattartásunk - a közönség felé - ennek jegyében zajlik. Színpadi alkotásainkat önálló műsorokká szerkesztjük, az aktualizálás jegyében kibővítjük. Sikerességét figyeljük, a nézői reagálásokhoz – a lehetséges keretek között - alkalmazkodunk.

A teljességre törekedve programjainkba bevonjuk a népzenei és tárgyalkotói vonalon tevékenykedő, de az iskolához szervezetileg nem kapcsolódó felnőttek körét.

Családokat segítő tevékenységünk, gyermekek napközbeni ellátása

Iskolánk alaptevékenységéből adódóan a szabadidőre kínál elfoglaltságokat. Ezt a területet bővítve hoztuk létre a családi napközinket, melynek működtetésére - az indulás évében - önkormányzatunk

feladatellátási megállapodást kötött iskolánkkal. (Törekszünk az e körben szervezhető kínálat bővítésére, a meglévők megtartására pl.: kézművesség, játszók, idegen nyelvi játékos foglalkozások, mentálhigiénés alkalmak, stb.)

Eredményeink

Iskolánk - a minősülő közel 820 művészeti intézményből -, az elsők között nyerte el a *„Kiváló művészetoktatási intézmény”* minősítést, melyet az elért eredmények, az óralátogatások és a felszereltség alapján adományoztak. A cím elérésének és megtartásának feltétele, hogy az országos csoportos, egyéni, versenyekre, fesztiválokra bejussunk, és ott eredményesen vegyünk részt.

2012-ben ezt a címet másodszor is elnyerte intézményünk. A teljesség igénye nélkül néhány azokból, melyeken a részvétel csak előzetes megmérettetéssel lehetséges:

Művészetek Palotája: felkérésre Komárom-Esztergom Megye képviseletében egész napos rendezvény szervezése.

1981 óta minden, a felmenő rendszerben szervezett országos verseny „Arany fokozatú” megyei nyertesei voltunk. Később kialakított versenyrendszerben a megyéből a regionálisra, a regionális versenyekről országos döntőbe jutnak csoportjaink. (2010-ben a korosztályi döntőbe jutott csoportunk a legjobb 9 közé).

1984 Gyermektánc Antológia Nívó díj
Több koreográfiai verseny díját is magunkénak mondhatjuk.

Országos versenyeink

Összefoglalva: Arany minősítések, koreográfiai díjak, szólótáncosi, népdaléneklési egyéni és csoportos megyei, ill. országos helyezések. A teljesség igénye nélkül néhány a legrangosabbak közül: Budapest (1984-ben a Gyermek Néptánc Antológia Nívó-díja), Eger, Szekszárd, Körmend (koreográfiai verseny), Szólótánc Fesztivál Szarvas, Középiskolás Néptáncfesztivál – Pápa, Továbbképző évfolyamok országos versenye – Sopron, Gyermektánc Antológia Szombathely, Felnőtt Néptánc Antológia Szombathely, Koreográfiai Verseny Csorna, Gyermektánc Antológia Győr, Nemzetközi Gyermektánc Fesztivál Mosonmagyaróvár, Középiskolás Néptáncfesztivál Kőszeg, Komárom-Esztergom Megyei Koreográfiai díjak.

Kitüntetések

- **2003** a műhely alapítója (Kun Lajosné) hagyományápoló munkájáért elsőként vette át az egyéni elismerésre újonnan alapított „Tata város kultúrájáért” kitüntetést
- **2007** „Kiváló művészetoktatási intézmény” minősítés – először
- **2007** „Tata város kultúrájáért” kitüntetés arany fokozata, melyet a kiemelkedő kulturális tevékenységet végző közösségeknek adományoznak
- **2008** Komárom-Esztergom Megye Príma Díja
- **2012** „Kiváló művészetoktatási intézmény” minősítés – másodszor

- **2012** Tata Táncegyüttes „Minősült” címet nyert a Néptáncosok Országos Minősítő Színpadán

II.2.1. A tanulók fizikai állapotának méréséhez szükséges módszerek

Ld. a 1. számú mellékletben.

II.3. A néptánc művészetoktatásának cél- és feladatrendszere

Részletek a 27/1998. (VI. 10.) MKM rendeletből:

Az alapfokú táncművészeti oktatás célrendszere és funkciói

1. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.

2. A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és a szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

3. A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével és megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra és műveltség megszerzésére.

Az alapfokú táncművészeti oktatás általános fejlesztési követelményei

Fejlessze

- a gyerekek és fiatalok mozgáskultúráját,
- testi-lelki állóképességét,
- kapcsolatteremtő képességét.

Neveljen

- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,

- táncművészetet értő közönséget,

- táncot szerető fiatalokat.

Készítsen fel

- a szakirányú továbbtanulásra.

- Az alapfokú táncművészeti oktatásnak nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra ösztönzése.

A fentiekkel összhangban képzésből adódó lehetőségeket az alábbiakban határozzuk meg

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja **lehetőséget nyújt** a tánc improvizáció és az előadói tevékenységek órai és színpadi gyakorlása során

- az esztétikai érzékenység,
- a nyitottság,
- az igényesség,
- az ízlés,
- a hazaszeretet,
- az empátia és
- az erkölcsi fogékonyság alakítása mellett

  - a mozgásanyanyelv elsajátítására,

  - az önkifejezés mozgásban történő kibontására,

  - tudatosítására,

  - a képzelet megvalósítására.

Kialakítja a képességeket

- a gondolatoknak,
- az érzéseknek,
- a fantáziának

a mozgás eszközeivel történő megjelenítésének gyakorlatához.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve, a tanulók érdeklődésére, fizikai- és szellemi képességeikre, lelki fejlettségükre és tapasztalataira építve

- **gyarapítja** ismereteiket,
- **fejleszti** képességeiket és
- **alakítja** készségeiket.

A mozgásanyanyelvi oktatás lehetőséget ad találkozásra a **kapcsolódó ismeretek**kel, a különböző népművészeti ágakkal. A képzés **segíti a tanulókban a tánc-, a zenei-, a vizuális- és színpadi kultúra** fejlődését.

A néptánc oktatása a műfaji sajátosságokat, **a művészi kommunikáció**nak a műfajból adódó megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal.

Célja az is, hogy **a múlt értékeit**

- megszerettesse és továbbéltesse,
- segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és
- a tanulók életkorának megfelelő táncműveltség kialakításában.

Lehetővé teszi a **néphagyomány, a környezet- és tárgykultúra megismerését**. Kialakítja az **esztétikum iránti igényt**, az esztétikai élményképességet, az **alkotói magatartást** és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat.

A néptánc tanszaka felkészíti a tanulókat:

- a különböző mozgássorok megfigyelésére, értelmezésére, analízisére
- a integrált információk, közlemények (tánc, zene, viselet, díszítőművészet) megértésére
- az improvizációhoz szüksége gondolkodásra, az absztrakcióra
- a tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni mozgás megjelenítésére
- az átélt, esztétikus előadásra, élmények, gondolatok, érzelmek kifejezésére
- önkifejezésre, a saját táncának szerkesztésére, koreografálására
- nemzeti értékeink befogadására
- eszközhasználatra, a baleset- és munkavédelmi előírások betartására

- a társadalom, a természet, a művészetek, a műalkotások értékeinek, szépségeinek, befogadására.

II.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsalogató és azokat társas kapcsolatokban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségünkben lehetőségként adott. Olyan élményekkel szolgáljuk e fejlesztőmunkát leginkább, amelyekben a gyermek önmaga rájöhet arra, hogy mire képes." /Bagdy Emőke/

A gyermekeknek a foglalkozásokon a megszokott pedagógiai helyzettől eltérő, szabad, felszabadult, a spontaneitást, a kreativitást támogató, elfogadó légkörre van szükségük a kibontakozáshoz. Meg kell tartanunk (esetleg újra tanítanunk) az elfogulatlan, nyitott, rácsodálkozó, valódi gyermeki vonások megnyilvánulásait.

Iskolánkba egyéni vagy szülői motiváció alapján jelentkeznek a gyerekek, ami eredménye egy alap motiváltság. A népművészetre nyitott, fogékony tanulóink rendszerint szívesen és örömmel fogadják be az ezzel összefüggő ismereteket, így az elsajátítás folyamata is könnyebb.

Tapasztalataink szerint beilleszkedési nehézségekkel általában nem kell megküzdenie tanulóinknak, ami a nyugodt, harmonikus tanórai légkörnek, a sokszínű személyiségek pedagógiai elfogadásának, az inspiráló, segítő tanári hozzáállásnak, az órák közös tevékenységének és a gyakori rendezvényeknek köszönhető.

Tanóráink tartalma, formai keretei sok mozgást, lendületet, esetenként nagy hangerőt igényelnek. Ilyen körülmények között pedagógusoknak a tanulók figyelmének irányítása (a feladatokra, a társakra, stb.), a fegyelmük megtartása, nehéz feladat. Csak kiválóan működő interperszonális kapcsolatokkal, rugalmas, ötletes egyénekhez igazodó pedagógiai magatartással lehet megoldani. A pedagógusoknak a fegyelmezetlenség és a játék sokszor összemosódó megnyilvánulásait alkalmanként, személyre szabottan kell felismerni, a helyzeteket gyorsan mérlegelni, döntéseket hozni.

Tevékenységünk során beépül a gyermekek személyiségjegyeibe:

- a rendszeres gyakorlás igénye,

- a munkafegyelem,

- a munkájuk tudatos kontrollálásának igénye,

- az általános szemléletmód, amely a népi kultúra, a népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer részeiként értelmezi,

- az esztétikai érzék, a művészetek befogadására nyitott attitűd,

- fogékonyság a múlt és a jelen értékei iránt.

Testével formálja meg minden alkalommal a tánc üzenetét, amiben minden jelenlévő alkotó társsá válik. A közhelyes „egy mindenkiért, mindenki egyért" szó szerint érvényesül, amit az első köralkotásnál, az első közös játéknál megoldandó feladatként megtapasztalnak a gyerekek. Az együttlétnek ezeket a formáit, tartalmait, ezt a tevékenységet nem lehet rossz érzésekkel, haraggal, indulatokkal a szívben megvalósítani. Ezek társulnak az esztétikai élményt nyújtó zenével, az irodalmi értékű szövegekkel. ***A tanszak legfőbb pedagógiai értéke, hogy mindezek együttes hatása állandóan jelen lévő, folyamatosan közvetített (vagy magától áradó), letisztult, őszinte érzéseket eredményező, pozitív emberi magatartást alakít ki.***

Az együtt alkotás segíti kialakítani és fejlődni az alkalmazkodó képességet, a szocializációt, a kommunikációt. A tanulók felelősnek érzik magukat társaik sikeréért is, az empátiás képesség, a segítőkészség elmélyül. A tudatos és fegyelmezett alkalmazkodás vállalásával fejlődik az együtt gondolkodás élménye. A hibák megbeszélése, a bírálat, a jó megoldások közös megkeresése és megerősítése, az egyéni teljesítmény összemérése a társakéval, hozzájárul a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához. Egyúttal arra is nevel, hogy minden gyermekben van: csak rá jellemző, egyéni érték, ami mindannyiunk számára fontos, közös életünk minőségét javítja.

II.4.1. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A néptánc, társastánc és a moderntánc eredendően közösségi program akár a hagyományos, akár a mai élő formáit vesszük számba. A tanulási, a gyakorlási, a szórakozási, vagy a színpadi megvalósulása lehetetlen a kialakult állandó, vagy alkalmi közösségek nélkül. A táncos közösségben van a társaival, a zenészekkel, az őket néző, bennük gyönyörködő tömeggel, az őt tanító, koreografáló mesterével.

Tevékenységünk eredményességét alapvetően befolyásolja, hogy a különböző közösségeink jól működjenek. A nevelésünk elsődleges feladata a közösségek kialakítása:

- A csoportokon belül a szeretetteljes légkör adja a keretet a közös játék, táncélményhez és a közös alkotáshoz.

- Alkalmi csoporttársulások az előadások előadói közösségei. Ezeken az alkalmakon megtanulják egymás értékeit felismerni, elismerni. A kisebbek követendő mintaként nézik az idősebbeket, a nagyok segítő szeretettel fogadják a kisebbek eredményeit. Viszonyulásokat, alkalmazkodást, elfogadást tanítunk a társadalom különböző korosztályaihoz. Empátiás készségeket alakítunk ki. Az idősebbek rendszeresen kapnak a kicsiket segítő feladatokat pl.: öltöztetés a viseletekbe, fésülés a színpadi megjelenéshez, stb.

- Az iskola nagy közössége a kenderkés identitás kialakítása. Ennek kialakításával szeretnénk elérni, hogy a saját értékeinek felismerésekor ne felejtse el a helyet, a személyeket, ahol segítséget kapott azok kibontakoztatására.

- Alkalmi együttlétek a táborok közösségei. A váratlan, ismeretlen helyzetekhez való alkalmazkodás, a rugalmasság képességének kialakítását szolgálja.

- A nemzethez tartozás tudatának kialakítása, a nemzeti identitás formálása. A legnagyobb közösség egyben a legmegfoghatatlanabb. Minél kisebb a gyermek, annál nehezebben képes értelmezni. Nemzeti kultúránk értékeinek ismeretével, a hozzá kötődő esztétikum és jó érzés és a pedagógus személyes példaadása az, ami ezt a tudatot képes kialakítani.

II.4.2. A tánc és a zene a képességek kibontakoztatását segítő tevékenység, az ezzel összefüggő megfigyeléseink, feladataink

Tanulási kudarc iskolánkban nem jellemző. A tánc és a zene évezredeken keresztül képes volt az emberek sokszínűségét, egyéni vonásait integrálni a közös alkalmaiba. Az ebből merített zenei és mozgásanyanyelv, esetünkben a tananyagtartalom és a hozzá rendelt tantárgy pedagógia magában hordozza a lehetőséget az egyéni adottságok illeszthetőségére. A pedagógus óravezetésének folyamatos feladata: ebbe a körbe tartozó megfigyelések, a gyermekek aktuális állapotához való igazodás, a feladatok, az óravezetés igazítása a pillanatnyi helyzetekhez. Ezzel érhető el a motiválás, az egyéni vonások megtartása, a képzés céljainak és feladatainak elérése, a kudarckerülés.

Az alapfokú művészetoktatás néptánc tanszakainak tanulói körében megfigyelhető, hogy tanulmányi eredményeikben önmagukhoz képest jobb teljesítményt érnek el, mint amilyet a tanulmányaik kezdeti időszakában gondolhattunk, prognosztizálhattunk. Ez annál jobban érzékelhető, minél több időt töltöttek a képzésben.

A jelenség hátterében **a zenei és mozgásanyanyelv érzelmi és értelmi intelligenciára való hatása** áll. A gyermekek muzsikálás, tánc közben szimultán megfigyeléseket végeznek, amiket egyszerre több érzékszervükkel fognak fel és a megvalósításkor az agy különböző területeit hozzák mozgásba. A teljesség igénye nélkül példák a párhuzamosságra:

idő	- zenei időértékek
	- improvizációs időtartam (időbeosztás)
tér	- az ismeretek alkalmazása az adott helyre
térformák, alakzatok – a folyamatokon belüli terek	
társ	- páros kapcsolattartás
	- érzelmi kapcsolat a társakkal
csoport	- az aktuális helyzetekre való reagálás (tévesztések, poénok, stb.)
a zene ismerete, felismerése	
a zenéhez kapcsolható tánc alkalmazása	
szöveg	– memoriter
	- aktuálisan kitalált mondások, versikék
éneklés	– a dallam tisztasága
	- szöveghűség (memoriter)
táncszerkezet	
zenei szerkezet	
táncszokás	- a tánc közbeni viselkedés szabályai

koreográfia ismerete (bármelyik szereposztásban)
zene művek, darabok ismerete
improvizálás (mozgás közben folyamatos előre gondolkozás, másra gondol, mint amit táncol, amit aktuálisan a testével megvalósít)
táncstílus
zenei stílus
hangszer - kezelése, karbantartása, használata
viselet - viselésével járó magatartás, mozgás
a testrészek egyidejű mozgatása (négy végtag, végtagrészek, fej, törzs, ujjak, stb.)
a mozdulatok dinamikája, az izomerő adagolása
a mozgáslendület adagolása
eszközhasználat
előadói stílus
stb.

Az agykutatás még kibontásra váró, bizonyítandó területe, hogy az egész testtel végzett koordinált, időhöz kötött tevékenység fejlesztő hatással van a gondolkodásra.

Tapasztalataink alapján az gondoljuk, hogy az időkényszer, továbbá a közösség körbezáró, (védő, elrejtő) érzete és a tevékenység élvezeti értéke együttesen teremtik meg azokat a körülményeket, amelyek a képességkialakításban rendkívüli sikereket eredményeznek.

Az időkényszer a zenére végzett mozdulatsor rendezettségéből adódik. A tánc mozdulatfázisai, a zenei hangok csak egyetlen egy pillanatban vannak a helyükön. Bármilyen értékkel bír (rendkívül szép, erőteljes, különleges technikát igényel, stb.), sem előbb, sem később, csak az adott pillanatban értékes. Ez a megvalósítási késztetés nem tűr kibúvókat, hanem gyakorlási kényszert, és a vele járó sikereket eredményezi.

A közösség: sodró hatása - az egyén számára még nehezen megvalósítható - feladatokon átsegít, mintát ad a sikerességre, a gyakorláshoz a tanuló személyiségének megfelelő közeget biztosítja. (A hátra húzódót hátul, a segítséget kérőt magába illesztetten, körbezártan, párosan, pedagógus segítséggel, stb.)

A tevékenység élvezeti értéke: az eredmény, a sikerélmény megszületése előtti időszakban megóv a kudarcélménytől. Megfelelő pedagógiai légkör megteremtése esetén a zene, a mozgás és a játék örömélmény akkor is, amikor az egyéni teljesítmény önmagában még erre nem elegendő.

Összegezve: a zenélés, a zenére végzett mozgás, az azokat körülvevő szituáció az, amely a fejlesztő hatás alapjait adja. Átsegít bizonyos gátlásokon, kialakít, fejleszt olyan képességeket, amelyek gyengébbek, vagy hiányosak.

A megfigyelés, az analizálás, az elvonatkoztatás, az újra megvalósítás, kiegészítve a fantáziával, kifejezőképességgel, lényeglátással hozzájárul a jobb tanulmányi eredmények eléréséhez, mivel ezeknek a képességeknek az alkalmazása az elvégzendő feladattól független.

Az iskolánkban folyó képzésről kimondhatjuk, hogy játékosan fejlesztő, az aktuális érzelmi állapotot regeneráló, a tanuláshoz szükséges képességeket kialakító, ill. fejlesztő, tematikus képzés, melynek eredményeképpen kialakult képességeket bármilyen tanulási folyamatban lehet alkalmazni, hasznosítani. Az oktatási forma és tartalom egyediségéből adódóan a képességek kialakításához játékos, a gyermekek számára élvezetes gyakorlási, tanulási folyamatokat biztosít. A tevékenységgel folyó tanítási-tanulási folyamatban a játékélményből, az erősen motivált állapotból adódó oldottság regenerálódáshoz, egészséges kiegyensúlyozottsághoz vezet, mely életminőség-javulást, a képességek teljesebb kibontását, alkalmazásuk eredményességét teszi lehetővé.

Az iskolai programok, a tanórai tartalmak kialakításakor a tantestület tudatosan tervezi, hogy a tanórai elfoglaltságok, az iskola tanórán túli időre szervezett programjai a képzésben résztvevő gyerekek számára gyakran adnak alkalmakat, teremtenek lehetőségeket arra, hogy feszültségeiket feloldják, levezessék magukból. Ezáltal eredményesebb tanulásra lesznek képesek.

A művészetek oktatása képes segíteni a tanulási kudarcok kezelését, javítását.

II.4.3. A tehetséggondozás

„A tehetség valamely adottságnak, képességnek vagy képesség együttesnek kimagasló szintje, a feladatok iránti erős elkötelezettség és a magas kreativitás kölcsönhatása."

/Pedagógiai szakkifejezések 1997/

Lehetővé tesszük a pályaorientáltság kialakulását, és ehhez egyéni gondozással szakmai segítséget adunk. Az egyéni tehetséggondozás részeként – lehetőleg – versenyeztetjük tanítványainkat. Módja a felzárkóztatáséhoz hasonló, célja ugyanaz: a teljesítmény növelése.

A tehetséggondozással összefüggésben feladatunknak tekintjük, hogy minden tanítványunkban megtaláljuk a csak az egyénre jellemző értékeit, annak kibontakoztatása érdekében minden segítséget megadjunk, segítsük fejlődési folyamatait. Az egyéniségek megőrzésének sikere az előadások tartalmi gazdagodását, sokszínűségét eredményezi.

A kimagasló tehetségek fejlesztésére külön órakeretet biztosítunk (ld.: III. rész Helyi tanterv), melyben részben a kiválasztottakat, részben az ambiciózus, külön foglalkozást igénylőket fejlesztjük.

Tanítjuk a kiemelkedő eredményekkel való bánást, a személyes hozzáállást. Célunk, hogy tanítványaink képesek legyenek a másik sikereit örömmel, elismeréssel fogadni, a saját kimagasló eredményeiket pedig jó érzéssel, kérkedés nélkül megélni, a közösség szolgálatába állítani.

Törekszünk arra, hogy tanítványaink megtanulják tudásukat hozzá rendelni a közösség céljaihoz, hogy az együttesen megteremtett értékekbe mindenki a legtöbbet adja az egyéni teljesítményéből.

Egyéni haladással a tehetséggondozás része lehet az átlátogatás más csoportok óráira.

II.4.4. Differenciálás

Differenciáláskor fő szempontunk a kimenetre szabályozás.

Pontosan tudnunk kell, hogy melyik gyermeknél milyen az a szint, ahova szeretnénk eljuttatni. Ehhez választjuk meg a megfelelő stratégiát, ami egyénre szabott.

Mivel a koreografálás a tanítványokkal együtt végzett munkafolyamat, ez megteremti a lehetőségét a minden gyermekre kiterjedő differenciálásnak.

Néhány szempont:

Az elért nevelési-oktatási eredményeket egyénre szabottan mérjük. Mértéke: a hozzá adott érték.

A személyre szabott tevékenység megválasztásával folyamatosan fenntartjuk és fokozzuk a motiváltságot, megerősítjük a sikeres próbálkozásokat, kevésbé eredményeseknél irányítást, segítséget adunk.

Az óravezető tanár a differenciálás gyakorlatában alkalmazza:

A kiemelést, a külön figyelem ráfordítást.

Feltárja az egyéni jellemvonásokat.

Megkeresi a differenciálásra legalkalmasabb formákat (csoportbontás, tehetséggondozás, felzárkóztatás, az óra megfelelő gyakorló formái).

A tanóra keretein túlmutató differenciálás formáira javaslatot tesz, azt a tantestülettel egyezteti (felzárkóztató foglalkozás, tehetséggondozás stb.).

Az éves tananyag megtervezésénél tervezi az elágazások lehetőségeit, ezzel a fizikai adottságok szélsőségeit (a várható legkisebb és legnagyobb teljesítmény) és a motiváció lehetőségeit beépíti. Tervezi a tananyag megvalósíthatóságának változatait.

A differenciáló stratégiákat a tanulók előképzettségéhez, pillanatnyi állapotához, az eszerint vezetett óra menetéhez alkalmazza.

Elsőrendűen az individualizáló stratégiát követi.

A differenciált foglalkozásokat a tantestülettel meg kell beszélni.

A pedagógus óravezetésében törekedik arra, hogy a mesterfokú tanításhoz közeledjen, vagyis képes legyen a tanítványai aktuális állapotához igazítani az óravezetését, egyénre szabott terhelésekkel kiegészítve. Ezt az állapotot a megfelelő gyakorlófolyamatokkal képes legyen folyamatosan követni, a visszajelzéseket befogadni.

A csoportos megmutatkozásokhoz a koreográfiák elkészítésénél a szereposztásokban, a zenedarabok összeállításánál érvényesíteni a fenti szempontokat annak érdekében, hogy minden tanítványunknak legyen lehetősége a képességei maximális kibontására, a közösség egyenrangú tagjának érezze magát, és ne legyen kudarcélménye.

Egyéni elbírálással a közoktatási törvény adta lehetőségekkel a szülő kérésére egyéni haladásra nyílik lehetőség.

II.4.5. Felzárkóztatás

Azok a tanulók, akik bármilyen oknál fogva az elvárható évfolyam teljesítményétől elmaradnak, külön órakeretben foglalkozunk (ld.: III. rész Helyi tanterv). Ezzel adjuk meg a lehetőséget az osztályozó vizsga letételére.

Lehetséges módjai: egyéni, kiscsoportos foglalkozások, párhuzamos óralátogatás, egyéb.

II.4.6. Az integrált oktatás irányelvei a tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára

II.4.3. Tehetséggondozás II.4.4. Differenciálás II.4.5. Felzárkóztatás kiegészítése

II.4.6.(a) Problémafelvetés

Tapasztalatunk, hogy a hét évesen beiskolázott tanulóink között egyre nagyobb azoknak az aránya, akik külön figyelmet, egyéni bánásmódot igényelnek.

II.4.6.(b) Cél

A jó gyakorlat elemeinek meghatározása, az eredményes pedagógiai munka érdekében a probléma megoldásához eszközök rendelése.

II.4.6.(c) A pedagógusok ezzel összefüggő feladatai

- A beilleszkedési problémákkal küzdő, magatartászavaros gyermekek szocializációs fejlődését segíteni,
- a tanulási nehézségekkel küzdők tanulmányi sikerességéhez az iskolánkban rendelkezésre álló időkeretben minél hatékonyabban hozzájárulni,
- a hátrányos, ill. halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségét biztosítani.

A pedagógiai programunkban az alábbiakat fogalmaztuk meg:
„A fejlesztő hatás elérésére olyan megoldást kell keresni, amely az alábbi elvárásoknak megfelel:

- Gyerekközpontú.
- A különböző fejlettségű gyermekeket természetes közegükben, egyéni és/vagy együttes tevékenységgel foglalkoztatja.
- Alkalmas alapkészségeik elsajátítási folyamatának, fejlesztésének optimalizálására, egy olyan tevékenység által, amely, igazodik a gyermek mindenkori életkori és

fejlettségi szintjéhez, érdeklődéséhez, egyéni képességeihez, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat.

- Beépíthető a napi iskolai struktúrába: beilleszthető a tanítási órákba, vagy a gyermekek szabadidejébe is.
- Komplex hatást gyakorol a gyermekek elemi alapkészségeire és ezzel egy időben a személyiségfejlődésükre is.
- Képes folyamatos kontroll alatt tartani aktuális szintjüket, a feladat teljesítését ellenőrzi.
- Nem tantárgyspecifikus képességeket fejleszt, hanem integráló, minden tantárgynál alkalmazható képességeket.
- **Képes arra, hogy egyszerre, minden gyermek fejlettségi szintjének megfelelően valósítson meg: prevenciós, korrekciós, kompenzáló, terápiás, tehetség kibontakoztató hatást.**
- Tánc esetén leginkább közel áll a természetes, humánspecifikus mozgásokhoz.
- **Biztosítja az egyenlő bánásmód feltételeit, fenntartja a folyamatos fejlődés lehetőségét.**"

(II.5. A népi játékok és a néptánc tanításával elérhető fejlesztő hatás mérése)

A kövérített betűkkel kiemeltek az iskolánkban folyó pedagógiai munka integrációs alapjai. A képzésünk tartalmából adódóan a differenciálás a gyermekek saját közösségeikben, természetes élethelyzetükben, életkori sajátosságaik figyelembe vételével megvalósítható.

II.4.6.(d) Eszközeink

A fentiek megvalósulására az alábbi eszközöket biztosítjuk:

- szeretetteljes közeg
- kettős óravezetés, mely előképző évfolyamokon a differenciálást hivatott biztosítani (néptánc, társastánc)
- felzárkóztató órák biztosítása
- folyamatos konzultáció, tapasztalatcsere a kollégákkal
- pszichopedagógus alkalmazása
- hospitálás, a fejlesztő tartalmak elemzése, az eredmények közös értékelése, a jó megoldások közzététele a kollégák körében
- egymás segítése a nehéz megoldások keresésében, megvalósításában
- sok játék és improvizáció beépítése az óravezetésbe a gyermek aktuális szintjének felméréséhez, az egyéni haladás biztosításához
- kapcsolattartás a gyermekek általános iskolájával, az őket tanítókkal, konzultáció, az eredményesség közös felmérése, visszacsatolás
- a családi háttér megismerése
- a pedagógus részéről jelzés a segítségre szorulókról az iskola vezetőségének, és javaslat a módjára

- kedvezmények odaítélése, javaslattétel az alapítvány kuratóriuma felé az ösztöndíj megítéléséhez
- az előképzőbe felvételi nélkül vesz fel tanítványokat

Összefoglalva

Az iskolánkban folyó képzésről kimondhatjuk, hogy játékosan fejlesztő, az aktuális érzelmi állapotot regeneráló, a tanuláshoz szükséges képességeket kialakító, ill. fejlesztő, tematikus képzés, melynek eredményeképpen kialakult képességeket bármilyen tanulási folyamatban lehet alkalmazni, hasznosítani. Az oktatási forma és tartalom egyediségéből adódóan a képességek kialakításához játékos, a gyermekek számára élvezetes gyakorlási, tanulási folyamatokat biztosít. A tevékenységgel folyó tanítási-tanulási folyamatban a játékélményből, az erősen motivált állapotból adódó oldottság regenerálódáshoz, egészséges kiegyensúlyozottsághoz vezet, mely életminőség-javulást, a képességek teljesebb kibontását, alkalmazásuk eredményességét teszi lehetővé.

Az iskolai programok, a tanórai tartalmak kialakításakor a tantestület tudatosan tervezi, hogy a tanórai elfoglaltságok, az iskola tanórán túli időre szervezett programjai a képzésben résztvevő gyerekek számára gyakran adnak alkalmakat, teremtenek lehetőségeket arra, hogy feszültségeiket feloldják, levezessék magukból. Ezáltal eredményesebb tanulásra lesznek képesek.

A tánc és zene oktatása képes segíteni a tanulási kudarcok kezelését, javítását.

II.4.7. Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tánc minden formája intenzív mozgás, sporttevékenység. A tevékenységből adódóan az egészségnevelés nemcsak a személyes egészség megőrzésére szorítkozik, hanem az állandó csoportos jelenlét szükségessé teszi a közös használatú dolgok, helységek rendben tartásának szabályozását, a testközeli tevékenységből adódó kiemelt gondozást, gondoskodást.
A pedagógusnak feladata a gyermekek egyéni egészségnevelése terén

- tartásjavítás
- fizikai kondíció fejlesztése
- ízületek kopásának megakadályozása
- a megfelelő ruházat kialakítása, a kiválasztás szempontjainak tanítása
- egyéni higiénia erősítése (zuhanyzás, lábápolás)
- viselettár – a kölcsönzött ruhák karbantartása, tisztítása
- lelki egészség segítése, kialakítása
- helyes táplálkozás
- stressz oldás, pozitív élmények generálása

A trombitatanítás egészségfejlesztő hatásai

A trombita tanulása során, a szép rézfúvós hang képzésének elengedhetetlen feltétele az egyenes testtartás. A tanuló a hanghatáson keresztül azonnal visszajelzést kap a helyes testtartására, a jó légzéstechnikára, az egészséges hasi támasztásra. A trombitálás elősegíti a motorikus reflexek rögzülését, melyek a gyakorlás során így hamarabb alakulnak ki. Ehhez kellő szorgalommal és kitartással 2-3 év szükséges.

Ez idő alatt ki tudnak alakulni további pozitív élettani hatások is. A fújáshoz szükséges helyes légzéstechnika a szervezet jó oxigénellátását eredményezi, és több élettani funkcióra van jó hatással. Felfrissül általa a vérkeringés, javul az anyagcsere, és az agy működése. Ilyen módon a tanulás hatásfokát is növeli.

A gerinc tartásának megtanulásával elkerülhető a hanyag testtartás, a púpos hát kialakulása. Ezzel elkerülhető a test szeletelt beidegződésének az a hibája, amely a gerincoszlopból kilépő idegpályák működési zavarai esetén állnak be, és szervi megbetegedésekben mutatkoznak meg. Mindemellett ortopédiai szempontból is pozitív hatással van a testre. Megelőzhető vele a gerinc kopása, a gerinc fájdalmas megbetegedése.

Segíti a tanulót a koncentrációban, fegyelemre, és kitartásra ösztökél. Mindezek megfelelő külső megjelenést, viselkedést is kialakítanak.

II.4.8. A művészeti vezetéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

- Az órákra történő maradéktalan felkészülés, hitelesség
- önképzés, valamint továbbképzéseken való részvétel
- kapcsolattartás a szülőkkel
- órafolyamatok megszerkesztése
- az órákon használni kívánt eszközök bekészítése, beüzemelése, összeállítása
- az órák szakmai levezetése
- az órán használt zenék összeválogatása, szerkesztése
- koreográfia, zenei darabok megszerkesztése, összeállítása
- a koreográfia zenéjének megszerkesztése zenész segítségével
- az évfolyamnak, osztálynak, csoportnak, tanulónak megmutatkozási lehetőségeket szervezni
- a műsor megszerkesztése
- utazások, szakkirándulások, -táborok szervezése
- utazás idején a gyermekek felügyelete
- versenyekre felkészítés, a versenyen a gyermek támogatása, segítése
- a magyarság tudat, nemzeti tudat kialakítása, megerősítése
- a tolerancia és egymás segítésének kialakítása.

II.5. A népi játékok és a néptánc tanításával elérhető fejlesztő hatás mérése

II.5.1. Problémafelvetés

Az alapfokú művészetoktatás

táncművészeti ága

néptánc tanszakainak

előképző évfolyamaiban folyó képzés, játékszituációba beépített képességfejlesztés.

A játékok játszhatóságához szükséges készségegyüttes három nagy csoportba sorolható:

- **Mozgáshoz szükséges készségek**
- **Zenei alapkészségek**.
- **Szocializációs készségek**

Elegendő idő ráfordításával, jó módszerekkel és sok szeretettel mindhárom fejleszthető.

Az elmúlt években a fenti készségekben feltűnő visszaesés, tendenciózus romlás tapasztalható a korábbi évek azonos korú tanulóihoz viszonyítva.

- **Romlik a mozgáskészségük**.

Fizikai állapotuk romlását azzal magyarázzuk, hogy még néhány évtizeddel ez előtt is lényegesen többet voltak a szabadban, játékaik nagy helyen, szinte téri korlátok nélkül zajlottak. Ma sokat tartózkodnak zárt térben, foglalatosságaikra jellemző a passzív állapot, az ülés, vagy a fekvés. Már alig másznak fára, nem kapaszkodnak. Ezért rosszul fognak kezet, nem jön természetes, ösztönös mozdulattal a „madárfogás", a kézfogásukban nincs erő, tartás, ami játék közben a szétszakadó láncokban, a kapaszkodások szétesésében mutatkozik meg. **Kéz izomzatuk fejletlen, ebből adódóan nehezebb az írás tanulása**.

- **Hanyatlás mutatkozik a megértésben**, a pontosságban, az események követésében. Foglalkozásaink aktivitása énekhez, vagy hangszeres kísérethez kötött mozgásos tevékenység. A zenéhez illesztett mozgásban tapasztalható pontatlanságból, a gyermekek tévesztéseinek megfigyeléséből arra következtettünk, hogy okát nemcsak a zenei készségek hiányában kell keresnünk. Romlik a gyermekek általános figyelme, a szövegértésük, mely a játékokban, a szabályok alkalmazásában a mozgás révén azonnal észre vehető, láthatóvá válik.

A mai gyermek már nagyon keveset énekel, nem mondókázik, életéből alapvetően hiányzik a ritmus megtapasztalása. Kevésbé értik a szövegeket. Ezek segítsége nélkül nehezebben alakul ki a hosszú és rövid szótagok természetes ritmusa a beszédükben, ezért **nehezebben tanulnak szótagolni, olvasni, gyengébb a szövegértésük**. A probléma a hallás, a ritmusérzék, a vizualitás, az orientációs és a megismerő funkciók területén jelentkezik.

- Évről évre egyre **rosszabb az együttműködési készségük**.

A közös játékhoz elengedhetetlenül szükségesek a szocializációs képességek, ezek teszik lehetővé a csoportos játék létre jöttét.

Egyre gyengébb az egymásra figyelés, a kapcsolatteremtés a társakkal. Gyakran „kilépnek" a játékból elfeledve azt, hogy aktivitásukkal maguk hozzák azt létre. Egy kacagtató játékszituációban átváltanak működtetőből nézővé, a belső érintettségből kívülállóvá, elfeledve azt - amit a korábbi

években soha nem kellett hangsúlyoznunk -, hogy megszűnik a játék, ha a játékban rájuk jutó szerepről megfeledkeznek, abból kilépnek.

Egyre kevésbé bánják, ha társaiknak fájdalmat okoznak, gyakran tudatosan bántanak, durvák.

A korábban tapasztalhatókhoz viszonyítva érzelmi reakcióik gyengébbek, egyre nehezebben aktivizálhatók.

Évről-évre **romlik a szocializációjuk**.

Tény, hogy a hét évesek egyre több, és egyre nehezebb feladat elé állítják a pedagógusokat.

A probléma megoldása megfigyelésre, elemzésre, összehasonlításra ösztönözte a tantestületet. A megoldás keresése során az alábbi munkahipotézist állítottuk fel.

II.5.2. Munkahipotézis

Művészetoktatási műhelyünkben több mint 30 éve folyó oktatómunka gyakorlati tapasztalatai azt mutatják, hogy a **tanítványaink** - hasonló képességű társaikhoz viszonyítva - **eredményesebbek** a középiskolában, majd később az élet más területein is.

Ezek a tapasztalati tények támasztják alá azt a munkahipotézist, hogy a népi játékok tanítása, a néptánc-oktatás bár egyénenként különböző mértékű, de mérhető, szignifikáns **fejlesztő hatással** van.

Mindez azonban jelenleg nem több megfigyelésnél, ezért szükségét érezzük annak, hogy

- **tudományosan megalapozott módszerekkel** vizsgáljuk meg munkahipotézisünk érvényességét,
- kimutassuk, hogy a néptáncoktatás hatásaként mely képességek tekintetében beszélhetünk szignifikáns fejlesztő hatásról, illetve melyek tekintetében nem mutatható ki fejlesztő hatás.

Mindezek egybevetésével jutottunk arra a következtetésre, hogy a gyermekekre gyakorolt fejlesztő hatásokat mérni kellene.

A mérési eredmények elemzésétől két területhez várunk iránymutatást.

- Egyrészt várjuk tevékenységünk eredményességének egzakt kimutatását,
- másrészt azt is, hogy a különböző szakmai nyelvezetet használók között egy mindenki számára értelmezhető ismeretanyag szülessen.
  A Néptánc pedagógusok speciális szakmai nyelvezete mellé szükséges a néptánc fejlesztő hatása eredményeinek egy általánosabb, szélesebb körben értelmezhető dokumentálása. Ettől reméljük azt, hogy a más szakképesítésű pedagógusok, és a

pedagógiához kapcsolható tudományágak szakemberei is értelmezni tudják majd a néptánc oktatásában rejlő lehetőségeket.

Ugyanakkor mély meggyőződésünk, hogy **országunk felemelkedése, a képességeit kiteljesíteni tudó jövő nemzedék kezében van.** A népi játékok és a néptánc oktatása nemcsak ehhez ad megfelelő alapot, hanem egyben **hozzájárul gyökereink, hagyományaink jobb megismeréséhez,** és nem utolsó sorban ahhoz, hogy **gyermekeinkből hazájukat szerető, kultúrájukat tisztelő állampolgárok váljanak.**

A mérések eredményeiben két életkori szakaszban várunk szignifikáns különbségeket:

I. **Kisiskolás korban az alapozó szakaszban** a tanulási alapkészségek fejlesztésének eredményességében, különös tekintettel:

- az **írásmozgás koordinációra** - amely az írástanítás feltétele,
- a **beszédhanghallásra** - amely az eredményes olvasástanítás fontos feltétele,
- az **elemi számolási készségre** - amely a számfogalmak, a mennyiségek értelmezésének alapja,
- a **reláció szókészletre –** ami a beszéd megértésének elemi feltétele,
- a **tapasztalati következtetésre** - amely az értelmi fejlődés feltétele.

II. Szignifikáns különbségeket várunk **magasabb életkori szakaszokban**, különös tekintettel:

- a **tapasztalati összefüggésre** – amely a „tudásszerző képesség, ennek következtében az iskolai eredményesség, az életminőség alapvető feltételei" (Nagy József SzTE)
- a **szocialitás** mértékében - amely (tantestületünk állásfoglalása szerint) az együttműködési képesség, az empatikus gondolkodás a társadalmi szintű szervezettség alapja, ezért a jövő társadalma szempontjából a legjelentősebb magatartási elem,
- a **fizikai állóképesség**, a **rugalmasság** és az **erőnlét** tekintetében.

II.5.3. A mérés célja

II.5.3.(a) Jelenlegi cél

Mindenki számára érthető módon bebizonyítani a népi játékok és a néptánc oktatásának fejlesztő hatását.

II.5.3.(b) Későbbi célok

- Annak bizonyítása, hogy a néptánc releváns fejlesztő hatással van a gondolkodási készség fejlődésére, a megszerzett ismeretek improvizatív és integratív alkalmazásának gyakorlásával.

- Kutató munka indítása arra vonatkozóan, hogy népi játék és a néptánc mindkét agyféltekét egyszerre fejleszti, ezzel a tanulási folyamat eredményességét javítja.

- Hipotézisünk igazolására épülhetne annak bizonyítása, hogy a néptánc tanításával lehetőség nyílik a jelenlegi oktatás ama hiányának pótlására, mellyel az integráló, minden tantárgy esetében alkalmazható képességek fejlődnek.

- Bizonyítása annak, hogy a néptánc-oktatás a gondolkodási készség fejlesztésének egyik leghatékonyabb eszköze.

- Nem képezi jelen programunk részét annak elérése, hogy az **iskoláskorú gyermekek képességei önmagukhoz mérten, egyéni adottságaikhoz viszonyítva a lehető legmagasabb szintre jussanak**, s ez által javuljon a tanulásuk eredményessége, a szocialitásuk. Ezzel az első sorban hazafias érzéseket fejlesztő eszközzel a nemzeti hagyományokon keresztül **hozzá járuljunk az egészséges életmód tanulásához**, végeredményében a jobb életminőség eléréséhez, és végül mindezek kimeneteként **a magyar társadalom felemelkedéséhez**.
- Jelen pedagógiai programnak nem képezi részét, de a projekt folytatását a kapott tudományos igényű eredményekre alapozva, annak hasznosításában látjuk. Távolabbi tervként megfogalmazódhat az eredmények felhasználásával fejlesztő gyakorlatok kidolgozása, mellyel létre hozható a Képességfejlesztő Gyakorlatok Adatbázisa, a kapcsolódó videó- és hangtárral. Mindezek alapját képezhetik egy **további széles körű, tananyagfejlesztő tevékenység**eknek.

II.5.4. A mérési területek

II.5.4.(a) Kiindulásként három fő mérési területet határozunk meg

(a) **A népi játék, néptánc oktatásával elsajátítható** mozgás- és koordinációs készség mérése, az életkori sajátosságok figyelembe vételével.
(b) **A sport területén kidolgozott, az általános iskolai oktatásban is használható** mérőeszköz az általános erőnlét, a rugalmasság mérésére, és összehasonlítása a néptánc művészetoktatási képzésben részt nem vevő, azonos korú tanulók eredményeivel.
(c) **Az általános tanulási képességek**re gyakorolt fejlesztő hatások kimutatása.

II.5.4.(b) Mérőeszközök kiválasztásának szempontjai

(a) A népi játék, néptánc tantárgyspecifikumait figyelembe vevő eszköz, melynek **kidolgozása a tantestület feladata**.
(b) Általános sportteljesítmény mérésére használt, az általános iskolai oktatásban is alkalmazható általános mérési eszközök, mellyel mérhető a rugalmasság, az erőnlét és a mozgáskoordináció fejlettsége. Az eszköz megválasztása tanítók, testnevelő szakos pedagógusok bevonásával történjen.
(c) Ismert, már gyakorlatban lévő mérőeszköz, mely lehetővé teszi a legszélesebb körben az összehasonlítást. Országosan elterjedt, a pedagógiai gyakorlatban használt, alkalmazása törvényerejű rendeletekkel szabályozott, összevethető értékeket eredményezzen.

II.5.5. A mérési program bevezetésének ütemezése

2010/2011. tanévben:
- A mérési projekt tartalmi elemeinek meghatározása

2011/12. tanévben:
- A népi játék, néptánc tantárgyspecifikumait figyelembe vevő eszköz kidolgozása.
- A DIFER mérés alkalmazásának bevezetése

2012/2013. tanévben
- A rugalmasságra, erőnlétre és a mozgáskoordináció fejlettségének mérésére szolgáló eszköz kiválasztása.

Folyamatos:
- A rendelkezésre álló eredmények elemzése, összehasonlítása, a tapasztalatok beépítése az óravezetésbe, tapasztalatcsere

II.5.6. A DIFER mérőeszköz alkalmazása

Munkahipotézisünket ezzel a mérőeszközzel szeretnénk bizonyítani, miszerint:
a DIFER- mérésben meghatározott tanulási alapkészségekre
a népi játékok és a néptánc oktatásának
fejlesztő hatása van.

Tapasztalataink alapján ezt megalapozottnak érezzük, de ez egzakt módszerekkel bizonyításra szorul. Tervezett projektünk célja éppen ennek a bizonyításnak az elvégzése.

II.5.6.(a) A DIFER mérési program célja

Olyan projekt elindítása, mely a DIFER mérés megfelelő adaptációjára alapozva

(a) Elvégzi a szükséges méréseket
(b) Kimutatja, ill. cáfolja, hogy a néptánc-oktatása az elemi alapkészségek fejlesztésének egyik leghatékonyabb eszköze, mely képes a fejlesztő tartalmakat a korosztályi sajátosságok figyelembe vételével kialakítani, és a gyermekeket a megszokott közösségükben, integráltan, adottságaikhoz igazodva, egyéni bánásmóddal fejleszteni.
(c) Mindezeket mindenki számára érthető módon megfogalmazza.

II.5.6.(b) A DIFER programcsomag bemutatása és megfeleltetése a népi játék, néptánc oktatásában

(a) A DIFER programcsomag bemutatása

„A DIFER programcsomag célja, funkciója, hogy segítse az eredményes iskolakezdést. Ismeretes, hogy az első tanévek eredményei döntően meghatározzák a tanulók jövőjét. Az első évfolyamokon elsajátítandó alapkészségek eredményessége nagymértékben az úgynevezett kritikus elemi készségek fejlettségétől függ” (SzTE - DIFER programcsomag).

A programcsomag az elemi alapkészségek fejlődését, elsajátítási folyamatát hivatott mérni a 4 - 8 éves gyerekek körében. (SzTE - DIFER programcsomag)

„A személyiség alaprendszerének fejlesztését szolgáló elemi alapkészségek erre a korra konkretizálva a következők:

- Az **írásmozgás-koordináció** készsége, amely az írástanítás feltétele.
- A **beszédhanghallás** készsége, amely az eredményes olvasástanítás fontos feltétele.
- A **relációszókincs**, amely az eredményes szóbeli kommunikáció elemi feltétele.
- Az **elemi számolás**, a **tapasztalati következtetés**, a **tapasztalati összefüggés**-megértés, amelyek az értelmi fejlődés feltételei.
- Végül a **szocialitás**, vagyis néhány olyan szociális készség (és ebben az esetben motívum is), amely az iskolai léthez és fejlődéshez nélkülözhetetlen" (Nagy– Börcsök– Tóth, 2004:7.).

A tesztek kitöltése egyéni vizsgálat során történik, majd egy kontrollmérés követi.

A DIFER mérésben részt vett gyerek eredményét egy mutatóval fejezik ki. Ez a mutató a DIFER- index. A DIFER- index a hét készség százalékpontban megadott fejlettségének átlagát jelenti.

Továbbá, a mutató a 4-8 évesek értelmi fejlettségének általános mutatója is és ebből adódóan az iskolaérettség megbízható jelzője (Nagy– Börcsök– Tóth, 2004).

(b) Az egyes alapkészségek bemutatása és megfeleltetése a népi játék, néptánc oktatásában

A továbbiakban az alapkészségek tárgyalásánál idézzük a DIFER programcsomag szerzőinek az alapkészségekre vonatkozó meghatározásait, majd összefoglaljuk azokat a tapasztalatokat, amelyek alátámasztják a népi játékoknak és a néptáncnak az adott alapkészségre gyakorolt hatásait.

Írásmozgás-koordináció

„Az íráskészség elsajátításának előfeltétele, kritikus elemi készsége az úgynevezett írásmozgás-koordináció.

A kéz úgynevezett finommozgásának koordinációja teszi lehetővé az írás elsajátítását és használatát. Ez a készségünk csak jóval a születés után sajátítható el, mert a működés szabályozásához arra van szükség, hogy a megfelelő idegrostokat a velőshüvely körbe vegye, szigetelje. Ez az érési folyamat az első 5-8 év alatt valósul meg.

Az írásmozgás-koordináció megfelelő fejlettsége az eredményes írástanítás alapvető feltétele. A gyerekek számottevő hányadánál az iskolakezdés egyik kudarcforrása az írástanulás, amelynek a kialakulatlan írásmozgás-koordináció az oka." [Nagy József]

Megfeleltetése

A néptáncórák során a játékok közben a szükséges egymásba kapaszkodás arra készteti a gyermekeket, hogy ujjaikat használják, ez fejleszti a kéz szorító erejét, a fogástechnikát.

A játékok közben lejárt téri alakzatok nyomvonalai (kígyóvonal, csigavonal, sor, oszlop, kör, kapuzók, stb.) nagymozgással előkészítik az ívek rajzolatát, megértését, a tájékozódást a füzetben és a vonalrendszerben.

Beszédhanghallás

„A beszédhanghallás spontán fejlődő készség, amely lehetővé teszi, hogy a beszédhangokat változó hangkörnyezetben, önállóan észlelni tudjuk. Közreműködik a beszédészlelés során a tiszta hangképzésben, a szavakat alkotó hangsorok differenciálásában, a szó értelmezésében. A beszédészlelés pedig az olvasás-írástanulás kritikus kognitív feltétele, így a beszédhanghallás készsége e folyamatok összetevőjeként is szerepel." [Fazekasné Fenyvesi Margit]

Megfeleltetése

A beszédhangok megkülönböztetése tulajdonságaik alapján történik. A beérkező akusztikus jeleket elemezzük, alkotóelemeire bontjuk, azonosságokat és különbségeket állapítunk meg. A percepciós folyamat során a beszédhangokat a beszédben, olvasásban és írásban egymástól megkülönböztetjük. A megkülönböztetés nehézsége a beszédhangok képzési módjából és sajátosságaiból fakad.

A néptánc, a népi játékok jellemzően zenei, és/vagy énekes kísérettel együtt jelennek meg. Ebből adódóan az alaptevékenység egy zenéhez kötött időzített mozgás. A gyermekek figyelme – a játék mellett másodlagosan, de nem mellékesen – ráirányul a hangmagasságok és azok időértékeinek észlelésére, mely a zenei képességek fejlődését eredményezi.

Mivel a hallás és a ritmusérzék, ill. a hozzájuk tartozó szükséges figyelem hiányában alkalmatlanná válnak a játékban való részvételre, a játékhelyzetből adódó motiváltság automatikussá teszi a szükséges képességek fejlődését.

Minden gyermek veleszületett, természetes igénye a játék, így törekednek arra, hogy be tudjanak kapcsolódni. „Hegyezik" a füleiket, élesítik elméjüket, tekintetüket, érzékszerveikkel, teljes testükkel készülnek az aktivitásra. A mondókák ritmikus tagolása, az énekek pontos éneklése nemcsak a szövegértésre, az érthető szövegmondásra irányítja figyelmüket, hanem a pontos, a prozódia időértéke szerinti szótagolásra is.

A magyar népzene sajátja, hogy énekelt dallamai, a mondókák ritmikája, híven követik a prozódia szabályait, így a gyermekek már hallás után is képesek megkülönböztetni a hosszú és rövid szótagokat, melynek később hasznát veszik az írás tanulásánál.

Relációszókincs

„A nyelvileg közölt információk vételének egyik alapvető feltétele: a relációszókincs fejlettsége. Minden nyelv alapját néhány száz relációszó, a relációszókincs képezi. Eme szókészlet ismeretének pontatlansága, esetleges hiánya a szövegértést, értelmezést nehezíti, vagy kizárja. Ezek a szavak dolgok, tulajdonságok, folyamatok (történések, események, cselekvések) közötti viszonyokat, relációkat fejeznek ki.

A magyarban ilyen szerepük van a ragoknak, az igekötőknek is, ezzel szemben például az angolban néhány kivételtől eltekintve minden viszonyt önálló relációszóval jelölnek.

A relációszókincs ismerete, biztonságos alkalmazása nélkül a nyelv használhatatlan. Az iskolába lépésig a gyerekek többsége elsajátítja a relációszókincset, de jelentős hányaduk e tanulási folyamatnak nem ér a végére. Az ilyen gyerekek leküzdhetetlen hátránnyal indulnak, mert nem vagy nehezen értik, amit a pedagógus és társaik beszélnek. Nem a tárgyi tudás hiányosságai miatt (ez is közrejátszik), hanem a relációszókincs hiányosságai miatt.

Bár a spontán nyelvelsajátításnak köszönhetően nyolc-kilenc éves koráig minden ép gyerek elsajátítja a relációszókincs alapkészletét, az első két évfolyamon elszenvedett kudarcok okozta elmaradások azonban később már alig behozhatók." [Nagy József]

Megfeleltetése

A játékban és a táncban történő aktivitásban állandóan követni kell a viszonyulásokat. A térben való elrendeződés, a zenéhez kötött időzített mozgás, a társak elhelyezkedéséhez történő alkalmazkodás folyamatos kontrollálást igényelnek. Ennek hiánya alkalmatlanná teszi az egyént a részvételre, a bekapcsolódásra. Követéséhez meg kell tanulni a viszonyítási rendszert, a térben és az időben való elhelyezkedéshez szükséges fogalmakat, kulcsszavakat.

Ezek tanításánál a mindennapi köznyelvhez képest többet használjuk a relációs szókészletet, és jelentőségük is felerősödik a beszédben, a magyarázatban. Mivel az aktivitás csoportos, abban az esetben, ha a gyermek valamelyik szót nem érti, a társak viselkedéséből, az eljátszott helyzetekből megérti, megtanulja a kifejezéseket, a szavak jelentését.

Néhány példa.

A foglalkozás tartalmából adódóan folyamatosan tisztáznunk kell a gyermekekkel:

- a térben való elhelyezkedésüket (ez vonatkozhat: a terem részeinek meghatározására, a standard térirányokra, a relatív térirányokra, a testirányokra, a térben közösen kialakított alakzatokra, a terek kitöltésének módjára pl.: sűrű, ritka, egyenletes, összevissza, egyenként, stb.)

- a társakhoz való viszonyukat (mellette/mögötte, jobbról, balról közel, távol, stb.)

- a zenéhez való alkalmazkodást (az alaplüktetéshez viszonyított lassabb=táá, gyorsabb=ti mozdulatok)

A relációs szókincs értelmezéséhez, a fogalmak megtanulásához kisiskolás korban eszközöket használunk (botokat, babzsákokat, üveg, stb.). Ezek különböző formációjú földre helyezésével kirajzoljuk a viszonyítási pontokat. (Legegyszerűbb a bot jobb, ill. bal oldalának ismerete, a saját mozgásterének a felezése.) Az eszközökhöz képest határozzuk meg a mozgás irányát pl.: előtte, mögötte, mellette, felette, alatta, stb. A viszonyítási rendszer is változhat amikor az eszközhöz képest (pl.: a babzsák elé), vagy a gyermekhez képest (pl.: úgy, hogy az üveg mögötted legyen) határozzuk meg. A téri tájékozódás fejlesztéséhez az előre irányokat is változtatjuk (pl.: a tükörrel szemben, vagy a tükörnek háttal, stb.).

A gyakorló formák, folyamatok helyes megválasztásával képes a néptáncot oktató pedagógus állandó kontroll alatt tartani a teljes tanulócsoportot, és hibázás esetén egyénre szabottan azonnal javítani. Ezekben a helyzetekben egymást segítő szituációkat tudunk létre hozni (pl.: saját eszköz felett önállóan, de a tér azonos irányaiba egyszerre végzett gyakorlás; vagy páros gyakorlás; tükörkép játékok, stb.). Ha valamelyik gyermek nem ért egy kifejezést, akkor a többiek viselkedéséből, elegendő gyakorlással (elegendő számú ismétléssel) a adott helyzetben megtanulja.

Elemi számolási készség

„Elemi számolási készség alatt (1) a százas számkörbeli számlálást (pozitív egész számok egymás után való sorolása növekvő és csökkenő sorrendben), (2) a húszas számkörbeli manipulatív számolást (tárgyakkal végzett műveletek), (3) a tízes számkörbeli számképfelismerést, valamint (4) a százas számkörbeli számolvasást (számok jelének felismerése) értjük.” [Józsa Krisztián]

Megfeleltetése

A mozdulatfázisok elsajátítása során először a sok (esetünkben: számolatlan), az egy és a kettő számfogalmakat kell tudatosítanunk. Ezt első év végére minden gyermek képes mozgás közben, testével követni.

A következő számosság a négy, ami a népdalok szerkezetéből, az ütemezésből adódó ismétlésszám. Még alsó tagozatban törekszünk arra, hogy a nyolc negyed időtartamú memória kialakuljon. A négy többszörösei a gyakorló folyamatok kapcsán jelennek meg, a dallamok szerkezetéhez igazodva, amiből hallás után először a fél dallam tagolását, és az ismétlést értik meg a gyermekek.

A népdalok szerkezete – mint a számosság követésének hallható segítője – idővel kialakítja annak a képességét, hogy az alaplüktetés (a negyed értékek) számolása nélkül is tudja a táncos, hogy a négyes tagolás milyen számú ismétlésénél jár. Idővel meg tudja határozni az aláosztott, felező értékek, vagy a többszörös időértékek számosságát is. Mindezek a számmemóriát is fejlesztik.

A fenti képességek ideális időtartam alatti kialakulása nem minden tanuló esetében várható. Folyamatos gyakorlása később is, évről-évre, minden újabb tánctanulási folyamatban jelen van, mivel a népzene szerkezete, a zenéhez kötött mozgás ezt soha nem tudja nélkülözni.

Tapasztalati következtetés

„A deduktív következetés, a kijelentés- és predikátumlogika alapvető deduktív sémáinak használata az úgynevezett kritikus kognitív készségek egyike.

Az iskolában a következtetés tapasztalati (vagyis az előforduló fogalmak tapasztalati szintű ismeretétől függően működő) szintjének nyelvi eszközei használatosak és ezért szükségesek. Ez a következtetési forma nem feltételez semmiféle explicit tudást sem a logika következtetési sémáiról, sem pedig alkalmazásuk módszereiről.

A tapasztalati következtetés esetében a műveletvégzés kizárólag a gyermek személyes tapasztalataira és a mindennapi szituációk nyelvhasználatára épít." [Vidákovich Tibor]

Megfeleltetése

Az előkészítő évfolyamok játékos fejlesztő foglalkozásai erre a tanulási folyamatra építenek, vagyis a tapasztalati következtetésre. A játékok tanítása mintaadással történik, ahol az ügyesebbek hamarabb, a gátoltabbak később tanulnak bele a játék minden szituációjában.

A fondorlatos, leleményes, ötletes megnyilvánulásokból adódó nyerő helyzetek, a társak által állított mintává válnak. Itt csupán arra kell figyelni a pedagógusnak, hogy minden gyermekre sor kerüljön, és arra, hogy a becsületes, szabálytisztelő, ügyes játékmagatartás váljon értékké, követendő példává.

Tapasztalati összefüggés-kezelés

„Mindennapi létünk, aktivitásunk összefüggések szándéktalan, szándékos használatának köszönhető. Az iskolai oktatás nap, mint nap összefüggések sokaságát használja. Az oktatásra szánt ismeretek jórészt összefüggésekre vonatkozó ismeretek.

Ezért az összefüggések megismerésének, megértésének, alkalmazásának készségei a tudásszerző képesség, ennek következtében az iskolai eredményesség, az életminőség alapvető feltételei. Ahhoz, hogy segíteni tudjuk az összefüggés-megértés komplex készségének elsajátítását, ismernünk kell e készség fejlődését." [Nagy József]

Megfeleltetése

A játékszabályok és a tanult táncok improvizatív alkalmazása ismeretalkalmazás, egyéni ötletekkel dúsítva. A szabályok kereteibe beillesztett furfangosság, az ötletek, az elgondolások megvalósítása nem más, mint összefüggéskezelési-gyakorlat. Eredményessége a csoport tagjai által visszacsatolódik az alkotó, kitaláló gyermekhez. (Játékban: az ügyesség, a győzelem élményével, táncban: az esztétikai élmény kapcsán.)

A memoriter mellett az improvizációs készség kialakítása az első órától folyamatos. Az improvizáció az ismeretek együttes alkalmazásának a képessége. Tanítványaink körében minden gyermek – a képzés első évétől kezdve – a saját képességei szintjén tud improvizálni.

Amennyiben elfogadjuk azt, hogy „az összefüggések megismerésének, megértésének, alkalmazásának készségei a tudásszerző képesség" [Nagy József], akkor kijelenthetjük, hogy a tánc improvizációs gyakorlásával a tudásszerző képességet fejlesztjük. Ez a fejlesztő hatás nemcsak azok számára lesz elérhető, akik a szükséges ismereteket relatíve nagyobb mennyiségben elsajátították, ill. relatíve jobb képességekkel rendelkeznek, hanem minden gyermeknek elérhető gyakorlási formává válik, mivel a saját mozgáskészletüket a szabályok olyan mértékű ismeretével alkalmazzák, melyet képesek voltak elsajátítani.

A további fejlődésüket nemcsak a pedagógus, hanem az előrébb járó, magasabb szinten improvizáló társak mintája is segíti. A mintaadás ez esetben az ötletadás útján történik, nem szükséges ehhez a teljesítmények rangsorolása, csupán olyan helyzetek, melyekben meg tudják egymást nézni.

A gyermek az improvizációjában csak azt alkalmazza, amire már képes. Bővítésénél pedig egyenként csatolja azokat az elemeket, melyekre képessé vált és átvette a mintából, vagy saját fantáziája, gondolkodása eredményeképpen rájött. Ebből az következik, hogy egyéni fejlődése ütemében halad. Ezt a helyzetet nem lehet megerőszakolni, nem lehet többet követelni tőle az aktuális teljesítményénél, így nem lesz túlterhelt, elérhető célok vannak kitűzve elé, az improvizációs feladattal sikerélményhez jut, felszabadultan, feszültségmentesen végzi azokat. Ennek további ösztönző hatása van, és elindul a mozgás világában a saját felfedező útján.

Szükséges az egyéni bírálás, a folyamatos biztatás, dicséret. (Kiváló gyakorlat a „jómondó társ" kijelölése. Neki az a feladata, hogy egymást megnézve mondjon egy jó dolgot az improvizációhóz, amit a társánál kiemelne. Ilyet minden esetben lehet találni. Ezzel a megfigyelő képesség mellett a szocializációs képességek is fejlődnek.) Így minden gyermek egyéni képességeinek megfelelően, saját ütemében halad, aktivitásukban eleinte másolással, később tudatosan alkalmazva a tapasztalati összefüggéseket. (Ezen a ponton válik értelmezhetővé Lévai Pétertől, a Magyar Táncművészeti Főiskola adjunktusától származó gondolat: „A néptánc életminőség javulást eredményez.")

Szocialitás

„A szocialitás a csoport, a társadalom szociális értékrendje, jogrendje, eszmerendszere, szokásrendszere, szociális aktivitásának rendszere, továbbá a személyiség szociális kompetenciája (szociális motívum-, minta-, szokás-, készség-, képesség- és ismeretrendszere), valamint a személyiség szociális aktivitása (szociális magatartása, viselkedése).

A szocialitás fejlettségének háromfokú értékskálája: antiszocialitás, lojalitás, proszocialitás. A 4-8 éves gyerekek szocialitása, vagyis szociális kompetenciája fejlettségének értékelése szociális aktivitásuk kiváltása és megfigyelése alapján történt." [Nagy József]

Megfeleltetése

Akár játékról, akár a táncok tanulásáról, gyakorlásáról, akár a színpadi koreográfiákról beszélünk, elmondhatjuk, hogy esetünkben ezek az aktivitások csak közösségben tudnak megvalósulni.

Ahhoz, hogy a produktum minél eredményesebb legyen, az egymást segítő magatartásnak alapfeltétellé kell válnia. Csak ebben az esetben tudják elérni a teljesítményük optimumát, ezért erre törekszenek. Sok esetben az erősebb, ügyesebb odaáll a gyengébb, kevésbé sikeres társa mellé „felerősíteni", segíteni, hogy a csoport együttes teljesítménye minél eredményesebb, magas színvonalú legyen. Ezt proszociális magatartásnak tekintjük.

Az autentikus néptánc minden esetben letisztult lelkiállapotot előidéző közösségi magatartást eredményez, melyben folyamatos az egymásra figyelés, a kapcsolattartás. Véleményünk szerint a legmagasabb szintű, legcsiszoltabb csoportos társas játék, amiben kimondatlanul is arra szocializálódnak a gyermekek, hogy együttműködjenek, segítsék egymást, együtt hozzák létre azt az állapotot, amely idegrendszerüket pihenteti, szórakoztatja, fizikailag, lelkileg fejleszti őket.

Összegezve: Képzésünkkel jelentős mértékben tudjuk fejleszteni a gyermekek tanulási alapkészségeit.

II.5.7. A népi játék és a néptánc oktatásával létre hozható egyidejű hatások

II.5.7.(a) A pedagógus nevelő – oktató munkájával kapcsolatos elvárások

Az iskola alapításakor, már 1996-ban megfogalmazott, hagyományos nevelési elvünk:
A testi-lelki-szellemi nevelés párhuzamossága, a három terület egységessége, harmóniája.
Pedagógiai kultúránk alapja, hogy szeretettel, nevelve-oktatunk, melyet a mindenkori életkori sajátosságoknak megfelelő eszközökkel valósítunk meg.
Ezzel érjük el tanítványaink személyiségjegyeiben a korosztályukhoz viszonyított átlagon felüli eredményeket.

II.5.7.(b) Az egyidejű érzelmi és értelmi fejlesztés intézményünkben alkalmazott elemei

Azt gondoljuk, hogy a népi játék és a néptánc oktatásával az agy jobb és a bal felének egyidejű fejlesztése folyik. Ez a képzés integráló a mozgás, a zenei hatások és az érzelmi hatások tekintetében, így párhuzamosan fejleszti a reál és az emocionális képességeket.

- A tánc rendkívül intenzív mozgás, sporttevékenység.

- A tánc szerkezete, a kapcsolódó memoriter, a test koordinálása, a reál gondolkodást fejlesztik.
- Az állandóan jelen lévő zenei kíséret folyamatosan fejleszti a zenei alapkészségeket: hallás, ritmusérzék, zenei stílusok, zenei egységek, tiszta énekhang, hangképzés stb.
- Folyamatos az érzelmi hatás:
  - A zenei élményen keresztül
  - A tánc mozgásélménye miatt
  - A tánc előadói tartalmából következően
  - A társas kapcsolatok összetett rendszerében, mely kiterjed a párra, a csoport többi tagjára, a művészeti vezetőre (pedagógusra). Ez az érzelmi hatás jelenik meg a társak fizikai közelségében, az érintéseken keresztül, és nem utolsó sorban az együtt létre hozott közös produktum, a közös alkotás élményén keresztül.

- Foglalkozásainkban az alkotás öröme megtapasztalható élmény, a kisebbeknél a közös játékokban, a nagyobbaknál az improvizációkban. Ezek, az egyéni ötletek megmutatásának alkalmai, így a kreativitást, a gondolkodási készséget is fejlesztik.

- A ritmusérzék, a megfigyelőképesség, a tánc szerkezetének megértése, követése, improvizatív alkalmazása egy gondolkodási folyamat eredménye, racionális tevékenység. Ugyanakkor a tánc stresszoldó hatása, és a hozzá kapcsolódó élmények révén indulatoktól letisztult, emelkedett lelkiállapotot eredményez.

- A táncterem légköre, műhelyszelleme egy érzelmekben gazdag világ, ami annál erőteljesebb, minél hosszabb időn át szoktak össze a közösség tagjai. Jellemző módon, csak csoportos foglalkozás keretében végezhető. Ezért, a gyermekek szocializációs képességei fejlesztésének eredményes, hatékony eszköze.

Tantárgyi specifikum, hogy az új tananyag tartalom minden esetben a korábbi alapok ismétlésével épül fel, továbbá az is, hogy minden táncnak van kezdő, közép, és felső szintű ismerete, alkalmazási lehetősége. Ez teszi lehetővé a differenciált tanítást, ill. alkalmazást. Ez a speciális ismeretalkalmazás ad lehetőséget a néptánc pedagógusnak a mester fokú tanításhoz, mely szerint minden tanítványának aktuális szintjét képes követni, ahhoz igazítani a követelményeket, feladatokat.

A rendkívül gazdag néptánc kincsből merítve mindig lehet újabb és újabb feladatokkal bővíteni a korábbi ismereteket, magasabb szinten újraalkotni azt. Ezzel egy folyamatos, élethosszig tartó tanulási folyamat jöhet létre.

II.5.8. Alkalmazási szempontok

A fejlesztő hatás elérésére olyan megoldást kell keresni, amely az alábbi elvárásoknak megfelel:

- Gyerekközpontú. A gyermek Isten ajándéka adottságaival együtt, melyet szeretetteljes közegben fejleszti ezeket.

- A különböző fejlettségű gyermekeket természetes közegükben, együttes tevékenységgel foglalkoztatja.
- Alkalmas alapkészségeik elsajátítási folyamatának, fejlesztésének optimalizálására, egy olyan tevékenység által, amely, igazodik a gyermek mindenkori életkori és fejlettségi szintjéhez, érdeklődéséhez, egyéni képességeihez, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat.
- Beépíthető a napi iskolai struktúrába: beilleszthető a tanítási órákba, vagy a gyermekek szabadidejébe is.
- Komplex hatást gyakorol a gyermekek elemi alapkészségeire és ezzel egy időben a személyiségfejlődésükre is.
- Képes folyamatos kontroll alatt tartani aktuális szintjüket, a feladat teljesítését ellenőrzi.
- Nem tantárgyspecifikus képességeket fejleszt, hanem integráló, minden tantárgynál alkalmazható képességeket.
- Képes arra, hogy egyszerre, minden gyermek fejlettségi szintjének megfelelően valósítson meg: prevenciós, korrekciós, kompenzáló, terápiás, tehetség kibontakoztató hatást.
- Leginkább közel áll a természetes, humánspecifikus mozgásokhoz.
- Biztosítja az egyenlő bánásmód feltételeit, fenntartja a folyamatos fejlődés lehetőségét.

A fejezet tartalmazza:
az iskola munkaközösségének tapasztalatait, megfigyeléseit, következtetéseit,
továbbá
„A néptánc képességfejlesztő hatásainak vizsgálata és oktatásba való bevezetése” tárgyában
az Epigramma Kft. által 2012-ben elvégzett
megvalósíthatósági tanulmány megállapításait

II.6. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke

Megnevezése	Kritériumai	Mennyiség
	Helyiségek	
Tanterem	A csoport, illetve az együttesek létszámának figyelembevételével, az iskola munkarendje szerint az egyidejűleg megtartott csoportos foglalkozásokhoz szükséges számban. (Más művészeti ágakkal, tanszakokkal közös helyiségként is kialakítható, ha a tanulók és a csoportok száma azt lehetővé teszi.)	**2**
Táncterem	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) 1 (Figyelembe vehető más célra létesített, de funkciójának megfelelő, a többcélú hasznosítás szempontjai szerint kialakított nagyméretű terem is.)	**3**

Tanári öltöző, tusoló	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	**1**
Tanulói öltöző, tusoló	Iskolánként (székhelyen és telephelyen) nemenként 1	**3 lány -2 fiú**

Helyiségek bútorzata, egyéb berendezési tárgyai és oktatási eszközei		
Tanterem		
Tanulói asztalok, székek	tanulók létszámának figyelembevételével	**90**
Tanári asztal, szék	tantermenként 1	**3**
Tábla	tantermenként 1 (elméleti órák helyiségébe)	**3**
Eszköztároló szekrény	tantermenként 1 (táncteremben)	**3**
Ruhatároló (fogas)	tanulók létszámának figyelembevételével (folyosóra is elhelyezhető)	**90**
Szeméttároló	helyiségenként 1	**15**
Táncterem, balett-terem	rugalmas padlózattal	**3**
Zongora vagy pianíno	1 (balett tanszakon)	**3**
Zongoraszék	1 (balett tanszakon)	**-**
Tükörrel borított falfelület	(legalább a terem egyik oldalán)	**3**
Balett szőnyeg		**3**
Magnetofon	1	**1**
CD-DVD lejátszó		**2**
Televízió		**2**
Projektor		**1**
Video lejátszó		**2**
Erősítő		**2**
Music center		**1**
Hordozható cd-s magnó		**1**

Egyéb oktatási eszközök		
Könyv- és médiatár	Szakkönyvek (néptánc, népi ének, népzene, népművészet, folklórismeret, tánctörténet, (gyűjteményes kiadványok pl.: lexikonok) hagyományőrzés, népviselet, pedagógia) műsoros magnó- és videokazetták, CD- DVD lemezek, kották.	**ld.: leltár szerint**
Ruhatár	A gyermeklétszámnak elegendő viseletek, jelmezek. A vizsgaelőadásra minden tanulónkat fel tudjuk öltöztetni. Fejlesztése, pótlása évről-évre folyamatos, a tananyagnak, táncoknak megfelelő.	**ld.: leltár szerint**
Cipő, csizma	Alapfok 3. évfolyamtól felfelé tanulóinknak kötelező a karaktercipő, ill. férfi táncos cipő. A készletek pótlása folyamatos.	**ld.: leltár szerint**
Hangszertár	Tanulói és tanári hangszerek. Bővítése folyamatos.	

II.7. A szülők, a tanulók, a pedagógusok együttműködésének formái, kapcsolattartások lehetséges módjai és továbbfejlesztésük lehetőségei, az iskolai szervezetek

Mindkét szervezet feladatellátásához nagyfokú segítséget adunk.

II.7.1. Szülői szervezet

Az 1991-ben alakult **egyesület** feladatai kibővültek az iskolaszék feladataival, egy jogilag magasabb szintű működési formát megvalósítva a Tatai Kenderke Néptáncegyesület kereteiben. Ennek tagja lehet korlátozás nélkül minden szülő. A szülői értekezleteken túl a közgyűléseken is élhetnek jogaikkal.

Az évek során tevékenységi sokszínűsége okán közhasznú szervezet a közművelődési tevékenységeink jogi személyiségévé és pénzügyi lebonyolítójává, a rendezvények pályázójává nőtte ki magát. A várossal kötött közművelődési megállapodás szerződő fele.

II.7.2. Diákönkormányzat

A pedagógusok a tanulói igényeket napi aktualitással követik, törekednek arra, hogy a felvetéseket, az esetlegesen felmerülő problémákat a lehető legrövidebb időn belül megoldják. Szükség esetén a nehéz nevelési kérdésekben a közös megoldáskeresés fórumává válik.

A tanulói vélemények, igények folyamatos közvetítésén túl a közművelődési feladataink ellátásában is szerepet vállal.

II.7.3. Alapítvány

1993-ban alakult azzal a acéllal, hogy az egyesület hagyományápoló tevékenységét segítse. Az iskola megalakulása után tevékenységi körét kibővítette az iskolai keretekben folyó oktatás támogatásával. Lehetősége van arra, hogy a tanulmányok segítségére egyéni, ill. csoportos ösztöndíjakat adományozzon.

II.7.4. Az iskola és a családok kapcsolattartásának módja, az információáramlás

Törekedünk arra, hogy a családok élő, közvetlen kapcsolatot tartsanak a gyermekeiket tanító pedagógussal, az iskolatitkárral, ügyviteli munkatárssal és az igazgatóval. Folyamatos, többoldalú tájékoztatásuk nélkülözhetetlen az eredményességhez.

Eszközei:

- **Személyesen, telefonon**: felmerülő kérdéseikre – a lehetőség szerint – azonnal válaszolunk.

- A tanulmányi előmenetelről: az iskola saját szerkesztésű **tájékoztató füzet**ében.

- Az iskolai programok előtt **írásos tájékoztatás**t adunk a várható eseményekről: rendkívüli órák ideje, a fellépés körülményei, a viseletkezelés szabályai, esetlegesen felmerülő költségek, egyéb (kulturális) kiegészítő programok tartalmai.

A program jellegétől függően **szülői nyilatkozat**ot kérünk a gyermekük részvételének hozzájárulásáról (pl.: külföld, stb.).

- Rendezvényeinkre, iskolai ünnepélyeinkre **meghívó**t küldünk, melyben az idő, a hely, a részvételi lehetőségek egyértelműek a család tagjai számára is.

- Egy évben két **összefoglaló tájékoztató** levelet küldünk:

  - augusztus utolsó hetében: a tanév rendjéről, a tervezhető programokról, a jövő évi órarenddel az évzáróval bezárva,

  - május hónapban a nyári programokkal, a rendezvények, utazások aktuális részleteivel, a viseletek kezelésének rendjével, tábori programokkal, a rendkívüli próbák alkalmaival az évnyitóval bezáróan.

- A félévi beszámolónak alkalmat adó **nyíltóra**i kereteken túl az órákat bármikor meg lehet látogatni, a gyermekek aktuális állapotáról személyesen is meg lehet győződni.

II.7.5. Információáramlás az intézményen belül

A munkaszervezésre saját dokumentálási rendet alakítottunk ki, mely képes kezelési rendjébe beilleszteni a kötelező iskolai programok mellett időrendi sorrendben, a rendkívüli eseményeket. Az egységes munkafolyamat-kezelés azért fontos, mert a humánerőforrás, a tervezhető tanulói időráfordítás, a tanulók tudása, a képességek előhívhatósága teremti meg az optimális megjelenés, a művészi színvonal alapjait.

A kapcsolattartás külső formái

Intézményünk programjai nemcsak az iskolahasználók körét, de a kultúra iránt érdeklődőket is érinti. Ezért a kapcsolattartási formákat szélesebb körben is át kell gondolnunk, működtetnünk szükséges.

Az iskolai terein belül tematikus, témacsoportos hirdetőfelületek:

- tanulmányokat kiegészítő: kalendáriumi fal
- szülői tájékoztatás táblája
- közérdekű telefonszámok
- szakmai hírek, kulturális események
- iskolánk, vagy szervezetei által szervezett programok
- díjak, verseny-, fesztiváleredmények
- általános tájékoztató táblák az iskola területén, közvetlen környezetében
- stb. (alkalomhoz igazított lehetőségek)

Városi televízió hirdetései, riportjai, műsorai programjainkról

Folyóiratok, napilapok

Városi, városkörnyéki hirdető felületek

III. rész

HELYI TANTERV

III.1. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

A tanítási órák időtartama 45 perc, melyek lehetnek önálló és tömbösített órák is előképző és alapfokú évfolyamokban maximum 2x45 perc, továbbképzőben 3x45 perc időtartammal.

III.1.1. Az iskolai beszámoltatás

III.1.1.(a) Az ismeretek számonkérésének követelményei és formái

A nevelő-oktató munka során folyamatosan értékelünk:

Diagnosztikusan: célja a helyzet feltárása, a diák előzetes tudásának megállapítása.

Formatív módon: célja az eredményes tanulás elősegítése, a tanulási hibák és nehézségek feltárása.

A nevelő-oktató munka során időszakosan (egy-egy tanulási szakasz végén):

Szummatív módon: célja a tananyag elsajátítási szintjének megállapítása. Értékelésére érdemjegyet, félévkor és év végén osztályzatot adunk, előképzős évfolyamokon szóbeli értékeléssel tájékoztatunk.

Szempontok

A tanuló elméleti tudását és gyakorlati tevékenységét rendszeresen értékeljük.

Az ismeretek számonkérésének tartalmát a tantárgyi programok évfolyamokra lebontott követelményei határozzák meg.

Az elégségeshez szükséges ismeretek szintjét az évfolyamokra lebontott tantervi programok minimumszintjei jelzik.

A tanuló ismereteinek, készségeinek, képességeinek szintjét, a tanuló teljesítményét, előmenetelét:

év közben érdemjeggyel,

félévkor és év végén osztályzattal minősítjük.

A számonkérések különböző formáiban teljesíthető követelményeket állítunk a tanulók elé.

Az értékelésnél figyelembe vesszük a hozzáadott értéket.

A tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kísérjük.

Biztosítjuk a minél sokoldalúbb megnyilatkozást, mellyel azt is figyelembe vesszük, hogy a nyilvános megmutatkozás alkalmai – külső, esetlegesen zavaró körülmények miatt - nem minden esetben adnak reális képet a tudásról.

Bármilyen formáját alkalmazzuk, a tanulóinknak mindig tudniuk kell, hogy értük és nem ellenük értékelünk.

Az értékelés alapja a szeretetteljes légkör, az egyéniséghez szabott hangsúly és fogalmazás, mely lehetőleg tömör, lényegre irányuló, az életkornak megfelelő, érthető.

Az értékelés mindig pozitív irányultságú, reményt adó, az elérhető célt és a megoldást magában hordozó, reális.

A szaktárgyi értékelésnek folyamatosnak, kiszámíthatónak, konkrétnak, igazságosnak, személyre szólónak, a fejlődésben megtett utat figyelembe vevőnek, az önértékelést segítőnek, további erőfeszítésekre serkentőnek, az egészséges munkakedvet fenntartónak kell lennie.

Mindig figyelembe kell venni a hozzáadott értéket, ami azt jelenti, hogy a tanítványainkat önmagukhoz mérjük. Minden esetben eszerint értékeljük őket.

Az értékelés soha nem megbélyegző, nem „betonozza be" a meglévő állapotokat.

Kiegészítéseinket az alapfokú művészetoktatás alapprogramjáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 2. számú melléklete alapján készítettük el.

A számonkérés formája

Az órai munka megfigyelése (egyéni, csoportos)

Kérdés-felelet

Bemutattatás

Közös játék, tánc

Improvizáció

Koreográfiák eltáncoltatása

Beszámoltatás: szükség szerint egy-egy szakasz lezárásakor, félévkor minden évfolyamban,

Vizsga: év végén az alapfok és a továbbképző évfolyamiban.

Félévkor beszámoltatással azt értékeljük, hogy a tanuló az adott évfolyam tananyaga alapján az időarányos követelményeket milyen szinten sajátította el.

A beszámoló az óra keretében, lehetőleg bizottság előtt zajlik, melyet a tantestület tagjaiból hozunk létre.

Ekkor a tanulók bemutatják improvizatív tánctudásukat egyénileg, párban, vagy kiscsoportban. Az elméleti anyag visszakérdezése szóban történik (stílusjegyek, topográfia, viselet stb. – kapcsolódó tananyag).

Szóbeli megnyilvánulások

Önálló gyűjtőmunka

Improvizatív tánctudás

Bemutatás: egyénenként, párban, kiscsoportban, csoporttal,

Esetenként írásbeli munka

Év végén vizsga keretében azt értékeljük, hogy az adott évfolyam követelményei alapján összeállított koreográfia, az első félév eredményeinek beszámítás, valamint a második félévi teljesítmény alapján milyen osztályzatot érdemel a tanuló.

A vizsga színpadon, nyilvánosan, szervezett közönség előtt zajlik, az alapfok 1-6 és a továbbképző 7-10 évfolyamaiban. A színpadi körülmények láthatóbbá teszik a tánctudást, stílusismeretet, előadókészséget a koreográfia tartalmának megfelelően, esztétikus mozgást, megjelenést, ritmusérzéket, ének- és szövegmondást. Beszámítjuk: a javuló, vagy romló tendenciákat és az évközi fellépéseken való részvétel arányait is.

III.1.1.(b) A tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formái

Osztályzattal

Egyértelmű üzenet a diáknak, szülőknek a tananyag elsajátításának szintjéről. Minden tantárgyból félévente legalább három érdemjegyet kell adni a tanulónak. Az értékelés alapja a folyamatos teljesítmény, melyet befolyásol a fejlődési ütem.

Félévkor áttekintjük a tanulmányi helyzetet, a szülőket tájékoztatjuk. Az értékelés közlésére felhasznált dokumentumok: a tájékoztató füzet, napló, bizonyítvány.

Az évközi érdemjegyekről, a félévi osztályzatról a tájékoztató füzetben, az év végi osztályzatról a bizonyítványban értesítjük a szülőket.

- Előképzőben

Főtárgy esetén szövegesen:

Kiválóan teljesített - kt
Jól teljesített - jt
Megfelelően teljesített - mt
Felzárkóztatásra szorul - fsz

Főtárgy szorgalom esetén:

osztályzattal

- Alap- és középfoknál: osztályzattal.

Tantárgyak esetén:

Jeles: aki a követelményeknek maradéktalanul eleget tesz
Jó: aki a követelményeknek kevés tanári segítséggel tesz eleget
Közepes: aki a követelményeknek több tanári segítséggel, rávezető kérdésekkel tesz eleget,
Elégséges: aki a követelményeknek sok tanári segítséggel tud eleget tenni
Elégtelen: aki a követelményeknek nem tesz eleget

Szorgalom

Elsőrendűen vesszük figyelembe a „hozzáadott értéket”, vagyis önmagukhoz képest állapítjuk meg osztályzatukat. Mivel magatartás jegyet nem adunk, a szorgalom jegybe beépítjük a magatartásra vonatkozó üzeneteinket is. Szempontjaink közé tartoznak:

- rendszeres, aktív részvétel az órákon, órákon kívüli programokon (fellépések, stb.),
- a korosztályi teljesítményszint elérésére való egyéni törekvés,
- más munkáját megbecsülő hozzáállás,
- társak iránti szeretet,
- tolerancia, megértés, empátia,
- a helyzethez illő, elvárható fegyelmezett magatartás,
- agresszió visszafogása,
- egyéni érdek alárendelése a csoportérdeknek,
- a viseletek gondos kezelése, rendben tartása.
- az iskolai és személyi tulajdonok megóvása, gondozása
- az iskola rendjének megtartása.

Főtárgy szorgalom

A szorgalom minősítése az egyéni képességek alapján történik. A szorgalomra adott érdemjegy, osztályzat a követelmények figyelembevételével fejezi ki a tanulmányi tevékenységhez való viszonyt. A tanulók szorgalmának értékelését a tantárgy pedagógusa végzi. A szóbeli és írásbeli dicséretekről, a naplóba és ellenőrzőbe beírt érdemjegyekről, a félévi és év végi osztályzatokról a tanulókat és a kiskorú tanulók szüleit rendszeresen értesíteni kell.

A szorgalom értékelésének követelményei

Példás a tanuló szorgalma, ha:

felkészülését a rendszeresség, kötelességtudat és a pontosság jellemzi,
óra alatt érdeklődéssel figyel, aktivitása, teljesítménye állandó,
a feladatok végzésében önálló, rendszeres,
tehetségéhez mérten vesz részt a munkában,
szorgalmával példát mutat, serkent,
akinek a hozzáadott értéke a tőle elvárható maximális mértékű.

Jó a tanuló szorgalma, ha:

óra alatt spontán aktivitással vesz részt,
a tananyag iránt érdeklődik, de figyelme nem kitartó,
tehetségéhez mérten vesz részt a munkában,
akinek a hozzáadott értéke nem éri el a tőle várható maximális értéket.

Változó a tanuló szorgalma, ha:

óra alatt hullámzó aktivitást mutat,
feladatait váltakozó kedvvel, vagy érdektelenül végzi,
érdeklődése nem aktív,
akinek a hozzáadott értéke kiegyenlítetlen.

Hanyag a tanuló szorgalma, ha:
a szorgalom teljes hiánya jellemzi,
feladatait figyelmeztetésre végzi el,
érdektelenség, közöny jellemzi,
az órai munkában passzív,
a tanultakat nem akarja alkalmazni, csak a kényszeresnek vélt helyzetekben aktivizálható
akinek nincs hozzáadott értéke.

Szóbeli értékelés

Folyamatos, az eredményes közös munka (tanár-diák) velejárója. Ezzel a pedagógus folyamatosan visszajelzi a munka minőségét, irányt ad a fejlődésnek, segíti az önkontroll kialakulását.

Az értékelés egyéb módjai, lehetőségei

A vizsgaelőadásra - lehetőség szerint - szakembereket hívunk. Segítségükkel a tantestület értékeli az előadásokat. Ezekre az alkalmakra a fenntartó képviselőjét is meghívjuk. Az ily módon összegzett tapasztalatainkat a következő tanév tervezésénél figyelembe vesszük.

Hasonlóan használjuk fel a fesztiválok szakmai értékelésének tapasztalatait is.

A pedagógusok ellenőrzése, értékelése is ezt a folyamatot segíti. Év közben óralátogatással, az órán látottak megbeszélésével, kölcsönös tanácsadással a szakmai közösséget, az iskola színvonalát erősítjük, fejlesztjük. A tapasztalatokat az oktatási folyamatba azonnal visszacsatoljuk.

Félévkor a gyakorlati beszámoló, év végén a színpadi vizsga után az elért eredményeket az elvárható eredményekkel összevetjük. Ezt a csoportok képességeinek ismeretében felhasználjuk a következő képzési szakasz tervezésénél, melyhez megpróbáljuk meghatározni a csoport optimális haladásának feltételeit is.

III.1.1.(c) Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

Az elégséges szint teljesítése, melyet az év folyamán az óralátogatásokkal és a beszámoltatás rendjével, egyéni haladás esetén osztályozó vizsgával lehet teljesíteni és jelentkezni kell a vizsgára.

III.1.1.(d) A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményei, témakörei

A. Néptánc

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.
Tantárgya: néptánc gyakorlati vizsga
Időtartama összesen: 5 - 10 perc
Formája:
- szóló,

- páros,
- kiscsoportos,
- csoportos,

Módja: egyéni, önálló előadás.

A vizsga részei

A gyakorlati vizsga két részből áll:

1.1. Az előre kijelölt anyagból, a szaktanár által összeállított és betanított folyamat, ill. koreográfia részletének előadása

Időtartama: - 2-5 perc

A vizsgázók létszáma: az összeállítástól függően a szükséges létszám.

1.2. Improvizálás kiscsoportban és szólisztikusan

Időtartama: 2-3 percben

A vizsgázók létszáma:

- kiscsoportban maximálisan 6 fő,

- egyenként, vagy párosan (a tánc fajtájától függően) értelemszerűen 1, ill. 2 vizsgázó

A vizsga tartalma

A három táncdialektusból (1. nyugati vagy dunántúli, 2. középső vagy tiszai, 3. keleti vagy erdélyi dialektus) választott, a helyi pedagógiai programban szereplő táncrendekből, a szaktanár által előre kijelölt táncfajtákból három előadása. A megjelölt táncok listája hatféle táncnál kevesebbet nem tartalmazhat, melyből kettőt a vizsgázónak kell megjelölnie, egyet a vizsgáztató választ ki.

A vizsgázónak tisztában kell lennie a tánc improvizálásához szükséges keretek szabályaival, az ebből adódó szerkezettel, a felhasználható motívumok díszítési, variálhatósági szabályaival. A motívumok mennyiségének alkalmazásánál elvárható szint, az átlagos képességű adatközlők (gyűjtések, eredeti filmek) motívumkészlete.

Ismerniük kell még

- legalább két játékot,
- a bemutatott táncok származási helyét,
- a térség jellemző táncfajtáit,
- fényképről fel kell ismerni a viseletet, annak legjellemzőbb részeit alapszinten. (A fényképekről az intézmény gondoskodik.)

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai:

- *a tanult táncok pontos, stílusos bemutatása,*
- *technikai biztonság,*
- *táncos párjával, partnerekkel való együttműködés kialakítása,*
- *zenével való összhang,*
- *Csoportban:*

  koreográfia ismerete,
- *Egyénileg:*

  a tanult táncanyag tudatos alkalmazása.

B. Folklórismeret

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll

Tantárgya: folklórismeret

Időtartama összesen: 30 perc

Módja: A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll. A diákok egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

A vizsga részei

Az elméleti vizsga két részből áll:

Írásbeli: *Az előre kijelölt anyagból, a szaktanár által témakörönként összeállított teszt kitöltése*

Időtartama: 20 perc

A vizsgázók létszáma: folyamatos behívással a szóbeli érettségik mintájára a teszt kitöltése és a feleletre felkészülés egyénileg. A felkészülés és a felelet külön teremben zajlik.

Szóbeli: *Önálló felelet a húzott tételből*
Időtartama: 10 perc

A vizsgázók létszáma: egyenként

A vizsga tartalma

Folklórismereti témakörök, témakörönként egy tesztsor összeállításával:

Jeles napok:

- Disznótor,
- Miklós és Luca nap,
- Advent („kisböjt"), karácsony
- Karácsonyi tizenketted,
- Karácsony, Betlehemezés,
- Regölés, Aprószentek, Szilveszter – Újév, Vízkereszt
- Farsang,
- Nagyböjt, Húsvét,
- Zöldfarsang, Pünkösd,

Munkavégző ünnepek:

- aratás, szüret,
- Pásztorok és cselédek évadzáró napjai: Szent-Mihály, Vendel, Dömötör nap,

Az ember életének fordulói:

- születés, gyermekkor,
- legény- és leányélet, párválasztás,
- házasság, lakodalom,
- halál.

A szokás elhelyezése az évkörben

A szokástartalom ismerete (magyarázata)

Tájékozottság a hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjairól

A megtanított tananyagtartalom elsajátításának mértéke.

Táncdialektusok:

Dunai (Nyugati) dialektus
Tiszai (Középső) dialektus
Erdélyi (Keleti) dialektus

A régi és az új táncréteg tánctípusai:

A régi táncréteg

Lánc- és körtáncok

Fegyvertáncok, pásztortáncok

Ugrós

Erdélyi legényes

Lassú legényes

Régi páros tánc

Rituális és dramatikus tánc

Új táncok:

Verbunk

- kötetlen szerkezetű szóló verbunk
- Szabályozott szerkezetű körverbunk

Csárdás

- páros csárdás
- hármas csárdás
- Körcsárdás

Polgári társastánc

A vizsga értékelése

Írásbeli

- Javítókulcs alapján, melyet az összeállító szaktanár ad meg (az általános rendelkezésben foglaltak szerint megküld a vizsgáztatónak), az intézmény pedagógusai javítják és pontozzák

- Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsgabizottság elnöke hagy jóvá.

Szóbeli

- A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése

- Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, melyet a vizsgabizottság elnöke hagy jóvá.

C. Trombita

A vizsga részei:

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy másfél oktávos skála első képlete.

– Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. EMB13492, Clodomir: Petits exercices 1–21. Leduc, nehézségi szintjén).

– Egy előadási darab (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. EMB13492, Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers:

Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

– megfelelés az előìrt követelményeknek,
– technikai felkészültség,
– helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
– hangképzés,
– intonáció,
– hangszerkezelés,
– artikulációk és dìszìtések alkalmazása,
– helyes ritmus és tempó,
– előadásmód,
– a zenei stìlus és az előìrások megvalósìtása,
– memória,
– alkalmazkodóképesség,
– állóképesség.

D. Társastánc

A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

Tantárgya: *társastánc gyakorlati vizsga*

Időtartama összesen: *20-25 perc*

A vizsga tartalma

A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll

A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin tánctartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről.

A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései.

A vizsga értékelése

- a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

E. Moderntánc

A művészeti alapvizsga tantárgyai

Jazz-technika

Időtartama összesen: 35-40 perc

A vizsga tartalma

A jazz–technika vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított gyakorlatokból, gyakorlatsorokból, térben elmozduló lépés, forgás és ugráskombinációkból és néhány perces tánckombinációból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Témakörök:

Parallel és en–dehors pozìciók

Balett és jazz karpozìciók

Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release

A jazztánc által használt speciális mozgáselemek: twist, flat–back, tilt, hinge, tour, tombe, pas de bourre, chassé, pivot

Izoláció: minimum két testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkája

Ötféle ugrásfajta

A jazz–tecnika által használt balett technikai elemek: plié, tendu, battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude,

grand battement jeté használata a jazz tánc sajátosságainak megfelelően

A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum 1,5 perces kombináció bemutatása

A vizsga értékelése

A bemutatott tananyag pontos ismerete

A gyakorlatok technikai biztonsága

A jazz–technika sajátosságainak stílusos bemutatása

Limón-technika
Időtartama összesen: 30-40 perc
A vizsga tartalma

A Limón–technika vizsga anyaga a szaktanár által összeállított, talajon, állásban és haladással végzett egyszerű majd összetett gyakorlatokból álló tréning sor, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be. 2–3 perces etűd kis csoportokban történő bemutatása.

A vizsga értékelése

A bemutatott tananyag ismeretének minősége, a technika dinamikai változatosságának megjelenési szintje.

A gyakorlatok technikai végrehajtásának biztonsága.

A Limón–technika stílusának megfelelő előadásmód minősége.

A művészeti záróvizsga tantárgyai

Jazz technika

Időtartama összesen: 30-40 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a szaktanár által összeállított és meghirdetett témakörökből áll, melynek ismeretéről a tanulók egyénileg, párosan vagy csoportos formában adnak számot

Témakörök:
Parallel és en–dehors pozíciók
Balett és jazz karpozíciók
Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release használata
A jazz–technika által használt speciális mozgáselemek: twist, flat back, tilt, hinge, tours, tombe, pas de bourré, chassé, pivot
A testsúlyáthelyezések különböző formái
Izoláció minimum három testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkájával
Forgások helyben és térben elmozdulva

Térben elmozduló gyakorlat szintváltásokkal és irányváltásokkal
Ötféle ugrásfajta
A jazz–technika által használt balett technikai elemek – plié, tendu battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude,
grand battement jeté – használata a jazz–technika sajátosságainak megfelelően
A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum három 1,5 perces kombináció bemutatása, melyek tartalmaznak rövid improvizációs részt is

A vizsga értékelése

A bemutatott tananyag pontos ismerete
A gyakorlatok tudatos alkalmazása
A jazz–technika sajátosságainak bemutatása
A művészi előadásmód

Tánctörténet

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli részekből áll:

A vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet: 30–40 perces írásbeli

5–8 perces egyéni beszélgetés

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga az aktuális tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást,ill. értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:
Az őskor táncművészete
A középkor jellemző táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete
Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga
A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

Az osztályzatra az aktuális tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
Az összefüggések ismerete
A szakmai kommunikáció fejlettsége

Az osztályzatra az aktuális tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

III.1.2. A tanulói jogviszonyról

III.1.2.(a) A tanulói jogviszony létesítéséről, az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályai

Felvételi: a jelentkezési lap kitöltésével lehet kérni a felvételt.

Beiratkozás csak sikeres felvételi esetén. Ideje az oktatási miniszter által meghatározott időszakban.

A tanulói jogviszony a jelentkezési lapon szereplő szülői aláírás alapján jön létre, melyet a tanévkezdéskor leadott bizonyítványokkal kell meghosszabbítani. A jelentkezési lapot kiskorú tanuló esetén a szülő v. gondviselő írja alá, nagykorú, keresettel rendelkező tanuló esetén a tanuló. A jelentkezési lapon nyilatkoznak a művészeti iskolának járó fejkvóta elosztásáról is. A későbbi változások bejelentése a szülő kötelezettsége.

A szülő a tanköteles kortól kérheti gyermeke felvételét intézményünkbe.

Az igazgató által megbízott felvételi bizottság javaslata alapján az alapfokú művészetoktatásban való felvételről az iskola igazgatója dönt.

Beíratáskor a szülőnek hitelt érdemlően bizonyítani kell a gyermek személyazonosságát.

Olyan esetben, amikor a tanuló a pedagógiai szakasz zárásától eltérő időszakban kíván az iskolába belépni, a tanulót az alapfokú művészetoktatásban kapott bizonyítványa alapján soroljuk be a meghatározott évfolyamra, ill. csoportba. Ezek hiányában a képességeit felmérve iskolázzuk be.

Az iskolában a tanulói jogviszony létesítését és megtartását nem befolyásolja világnézeti szemlélet, a felekezeti hovatartozás. Nevelési céljaink elsajátításának mértéke mindenkinek személyiségi joga.

III.1.2.(b) A felvételi módja

A felvételit lehetőleg csoportos körülmények között, játékosan, megfigyeléssel végezzük. A játékos feladatok közé egyéni megoldásokat is beépítünk, ahol alkalom nyílik az egyenkénti képességfelmérésre is (az alábbiak szerint). A felvételi egyenként is bonyolítható. Az értékeléseket a

bizottság (jelen lévő pedagógusok) végzi, az eredményt a jelentkezési lapon tüntetjük fel. (A beiskolázás általános gyakorlatától eltérő esetben itt tüntetjük fel az évfolyamba sorolást is.)

Felvételi követelmények

Általános: a követelmények meghatározásánál alapvető szempont, hogy az alapfokú művészetoktatási intézmény feladatát tekintve nem művészképző, hanem képességfejlesztő iskola.

A felvételi során vizsgáljuk a jelentkezők: ritmusérzékét, hallását, énekhangját, mozgáskészségét, mozgásszeretetét.

- ritmusérzék felmérése:

4 negyed időtartamú, egyszerűbb ritmusképletek visszatapsolása, ütemes járás,

- hallás felmérése:

zongorán ill. énekelve adott hang visszaéneklése,

- ének felmérése:

  egy ének önálló éneklése,

- a mozgáskészség felmérése:

  jó fizikum, rugalmasság, állóképesség,

- a mozgás szeretete:

  játékos keretek között figyeljük a bevonhatóságot, az aktív részvételre való hajlamot.

Minősítés

Szövegesen: nem felel meg, megfelel, kiváló - kifejezésekkel, egyéb észrevételekkel és a javasolt évfolyam, ill. csoport megjelölésével. (A felvételt nem nyertek esetében lehetséges megoldások: Helyhiány miatt elutasítva, felvételt nyert a következő tanévre.)

A nem általánosítható esetek kiegészítő szempontjai.

A beiskolázásra jellemző korosztálynál (6-8 évesek) idősebb, és a korábban szerzett táncismeretekkel felvételiző tanulók megfelelő képességek esetén – a Közoktatási Törvény által megadott lehetőségekkel élve - az éves tananyagnál nagyobb tananyagot is elsajátíthatnak. Magasabb évfolyamba lépését a tantestület bírálja el az elsajátított tananyag függvényében. A hiányzó ismereteiket a szabad órakeretben pótoljuk.

Az 1. évfolyamnál magasabb évfolyamba történő beiskolázás a kimagasló képességű gyermekek esetén történhet. (Az adatközlői táncismeretet csak az óra tervezésénél lehet figyelembe venni, önmagában nem elegendő a magasabb évfolyamba történő beiskolázáshoz.)

III.1.3. Gyermekvédelem, szociális hátrányok enyhítésének módja

A pedagógusok feladata, hogy a tanítványaik szociális helyzetét felmérje.

Kapcsolatot tartunk a családokkal, az osztályfőnökökkel annak érdekében, hogy a gyermek családi és iskolai életéről, valamint egyéb körülményeiről képet kapjunk. Probléma esetén a művészeti iskola pedagógusai kiemelt segítséget adnak az érintett tanulóknak, lehetővé téve ezzel a gyermekek

esélyegyenlőségét. A megoldás mindig egyénre szabott, diszkrét, a titoktartási kötelezettségeknek is eleget téve. Döntéseinkben a gyermek érdeke és személyiségének védelme alapvető szempont.

A fenntartó nem korlátozza a térítési díj-, és a tandíjkedvezmények odaítélését, így azt a szociális helyzet szerint lehet elbírálni.

Az alapítvány ösztöndíjban részesíti az arra érdemeseket, ill. a rászorulókat.

III.2. NÉPTÁNC

III.2.1. Általános fejlesztési követelmények

III.2.1.(a) Időkeretek

Iskolánk délutáni tanrend szerint működik, amely keretén belül a két kötelező tantárgyat és fakultatív, választható tantárgyakat tanít. A tanév végén a tantestület határoz a csoportok tanulmányi előmenetelét érintő, a következő évi tananyag tartalmáról, az óraszámról, az órakeret felhasználásáról és egyéb felmerülő kérdésekről.

Lehetséges időkeretek: 2X45 perc, 4X45 perc, 6x45 perc időtartam, melyben a kötelező óraszámokat tömbösítve, 2X45 percben lehet tervezni. Az 5. és 6. 45 perc felhasználása nem kötelező.

A tanszak főtárgya: a népi játék, valamint a néptánc, amihez egy kötelező, vagy kötelezően választható tantárgy és szabadon választható órakeret is társul.

III.2.1.(b) A tanszakon folyó képzés kiemelt stratégiai céljai

- a művészetoktatás egészét átható minőségi színvonal tartása, emelése
- egyénre szabott motiválással a tehetséggondozás hatékonyságának megőrzése
- az iskolahasználók igényeinek megfelelően, a képzési tartalmakat szolgáló intézményi szolgáltatások körének bővítése
- nagyobb esélyegyenlőség biztosítás
- az önfejlesztés, az önművelés, az önértékelés igényének fenntartása
- tudásszerzésre való igény kialakítása a tanulókban és pedagógusban egyaránt

III.2.2. A tanszak szakirányú feladatai

Megismertetni tanulóinkkal

- a hagyományos népi játékokat,
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánctípusait, táncrendjeit,
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretet,
- a néptánc kutatásának sajátos megközelítési módját,
- a társasági táncélet alkalmait.

Kialakítani tanulóinkban

- a rendszeres gyakorlás igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- a munkájuk tudatos kontrollálásának igényét,
- az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népélet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer részeiként értelmezi,
- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejleszteni tanulóink

- mozgáskultúráját,
- fizikai állóképességét,
- ritmusérzékét, hallását, zenéhez való alkalmazkodását,
- tér-, forma- és stílusérzékét,
- mozgásmemóriáját,
- koncentráló képességét,
- improvizációs készségét,
- ízlését, kritikai érzékét,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- a képzelőerejét.

Ösztönözni tanulóinkat

- a közösségi alkotásra, a közösségi kultúra értékeinek megtartására,
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítására,
- múzeumlátogatásra, társasági és színházi táncesemények látogatására,
- az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek ismereteinek összegyűjtése).

Tudatosítani tanulóinkban

- hagyományaink ismerete fejleszti a személyiségét, ízlését.

Felhívni tanulóink figyelmét

- a koruknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánctörténeti irodalomra.

Nyitottá tenni tanulóinkat

- népének kultúrája iránt.

Irányítani tanulóinkat

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Feladatunk továbbá a korábbi **eredmények megtartása**, amelyben

- más népek kultúrája iránt nyitott,
- toleráns
- a kulturális értékeket tisztelő,
- érzelmileg árnyaltabb,
- empatikus személyiségeket neveltünk.

Akikre **jellemző** volt

- az átlagon felüli közösségi aktivitás,
- képességeik magasabb szintű megjelenése,
- az átlagon felüli munkamorál,
- a fejlettebb fizikum,
- a szép testtartás,
- a rendkívül jó megjelenés.

III.2.3. A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai

III.2.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik

A képzés ideje: 10-12 év (előképző nélkül, ill. előképzővel)

Évfolyamok száma: 10-12 évfolyam (a fentiekkel egyezően), a beiskolázott létszámtól függően párhuzamos csoportokkal

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy: **N**épi játék, Néptánc	2	2	3	3	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4
Kötelező tantárgy: Folklórismeret					1	1	1	1				
Kötelező tantárgy: Tánctörténet									1	1		
Kötelezően választható tant.: Népzenei ismeretek	1	1	1	1							1	1
Kötelezően választható tant.: Folklórismeret	1	1	1	1								
Kötelezően választható tant.: Néptánc			1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra	**2-4**	**2-4**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**

Tantárgyak

Főtárgy:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Folklórismeret (3–6. alapfokú évfolyamon)

Tánctörténet (9–10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Népzenei ismeretek

Folklórismeret

Néptánc

Választható tantárgyak:

Népi játék (1–2. előképző évfolyamon)

Néptánc (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–6. alapfokú és a 7–10. továbbképző évfolyamon)

Táncjelírás–olvasás (9–10. továbbképző évfolyamon)

Folklórismeret előkészítése (Színjátszás népi játék, drámajáték elemekkel; 1–2. előképző és az 1–2. alapfokú évfolyamon)

Modern tánctechnikák (5–6. alapfokú évfolyamon)

Társastánc (9–10. továbbképző évfolyamon)

Fürkész választható tantárgyak:
Népzenei alapismeretek előkészítése (Hallás utáni zeneoktatás; 1–2. előképző évfolyamon)

Népzenei alapismeretek (1–2. alapfokú évfolyamon)

Színjátszás népi játék, drámajáték elemekkel (1-2. előképző és 1-2. alapfokú évfolyamon)

A szabad órakeret felhasználható:

- felzárkóztatás
- tehetséggondozás, szólótáncos felkészítés, kamara
- szerkesztett műsorok gyakorlásának szervezett ideje
- élőzenés, zenekari órák
- kitekintés más táncműfajokra: történelmi társastánc, moderntánc, dzsessz, balett, stb., a tanulók aktuális igényét és képességeit figyelembe véve
- fiú fakultáció, lány fakultáció
- második tantárgyak tananyagtartalmának megerősítésére, elmélyítésére (pl.: népi ének, folklórismeret, stb.)

A szabadon választható vagy ajánlott órakeretről év végén, ill. év elején a tantestület dönt a tanulók igényeinek és képességeinek figyelembe vételével, ill. a munkatervben meghatározottakkal összefüggően.

III.2.3.(b) A feladatellátáshoz szükséges pedagóguslétszám és a pedagógus kiválasztásának szabályai

A szükséges pedagógus létszám: Az órákon kettős óravezetés van. A fürkész programban ezt a foglalkozások egymásra épülése, komplexitása indokolja, az ugrálókötél és Modern tánctechnika órákon, hogy a tanultak a néptánc technikai fejlesztésével összhangba kerülhessenek.
A tapasztalati értékekkel becsülhető minimális órakeret: 2x86=**172/hét**.

- előképzőben 2x38 =76/hét
- alapfokon 2x40=80/hét
- továbbképzőben 2x8=16/hét

A pedagógus kötelező óraszámot figyelembe véve ez **7,8** álláshelyet igényel.
A kiválasztás szabályai: A Nemzeti köznevelési törvény alkalmazási feltételei mellett előnyt élvez az a pedagógus, aki a Magyarországi Református Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára megalkotott Etikai kódex kritériumainak megfelel.
A kiválasztás folyamata:

- Fényképes önéletrajz, motivációs levél
- Állásinterjú
- Óralátogatás, asszisztálás az iskola kijelölt pedagógusánál, mely lehetőséget ad pedagógiai magatartásának megfigyelésére, felkészültségének felmérésére
- Meghívása (lehetőség szerint) a tanórán kívüli iskolai programokra.

III.2.3.(c) A feladat ellátásához szükséges különleges óratartalmak

Hangszeres órák: A felkészítés különböző szakaszaiban szükséges a zenekarok megjelenése az órai keretekben. Az élőzenés alkalmak a sikeres versenyeztetés alapfeltételei.

Színpadi órák: Ez feltétele a színpadi gyakorlat megszerzésének. Eredményessége megmutatkozik a versenyeken, a rendezett műsorokon.

Viseletes órák: A színpadi megjelenéshez szükséges viselete darabjainak megismerése, öltözködés, a mozgás gyakorlása a tájra jellemző viseletben. A ruha felvételének, használatának szabályai, tárolási rend. Az utazáshoz szükséges csomagolási, tárolási ismeretek.

III.2.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag

Az évfolyamokra bontott tananyagtartalom az 1. számú mellékletben található.

Népi játék

Az előkészítő, és az alapfok 1-2. évfolyamán játszik fontos szerepet. A gyerekek megismerik a magyar játékkincs legszebb változatait és ezeken keresztül megszeretik a népzenét és a néptáncot. A játék és a tánc arányai az évek múlásával változnak, de mindig együtt vannak jelen az oktatásban (a nagyok is játszanak).

Néptánc

A néptánc oktatása a játékokkal párhuzamosan elkezdődik az előkészítőben, de az alapfok és a továbbképző évfolyamain teljesedik ki.

Folklórismeret

Az alapfok 3-6. évfolyamán kötelező tantárgy. A 4 év alatt a tanulók megismerkednek a jeles napokkal, az emberélet fordulóival, a magyar nép hiedelemvilágával. A továbbképzőn szabadon választhatják ezt a tárgyat. Ekkor a népköltészetről és a magyar nép táji-történeti csoportjairól tanulhatnak. A népünk táncaival ismerkedő tanulókban törekszünk annak tudatosítására, hogy a tantárgyakra bontott művészeti területek egy szerves kultúra elkülönített részei.

Népzenei alapismeretek

A tánc szerves kiegészítőjeként, elkülönített időben az alapfok 1-2. évfolyamában tanulják. Később a főtárgy kiegészítő ismereteként végig kíséri az oktatást. A daltanulás szorosan összetartozik a tánccal. A táncok tudása zenei ismereteket is igényel. A tanulóknak tudnia kell, hogy az aktuális zenére milyen táncok táncolhatók. A követelményrendszer meghatározza az ismert dalanyag mennyiségét. A dalok kiválasztása az óravezető pedagógus dolga, ami a tananyag tartalom függvénye, figyelembe véve a

tanulókat motiváló hatásukat is. A választott dalok lehetőleg a néptánc, népi játék tárgyaknál szerzett ismeretekhez és az aktuális jeles napokhoz kapcsolódjanak. Ezeket egészítik ki az „iskoladallamok", melyek a tanagyag tartalmát tisztán jelenítik meg (pl. két hangból álló dalok, stb.).

Az éneklés olyan tudatos emberi tevékenység, mely bizonyos gondolatok, érzelmek kifejezését szolgálja. Ehhez szükséges a hallás, az énekhang fejlesztése, később a stílusjegyek ismerete, a táji jellegzetességek, díszítésmódok.

Táncjelírás-olvasás

A tantárgy a továbbképző 9.-10. évfolyamokon választható tantárgy. A tantárgy segíti az írásos anyagok megértését, gyorsabban elsajátítását, a táncelemző készségek kialakulását, a táncok értelmezését.

Tánctörténet

A továbbképző tantárgya. Ekkor az egyetemes és nemzeti tánctörténeti rétegekről, stílusjegyekről tanulnak. Így a táncművészet értő és élvező befogadójává válnak.

Fürkész program

(**Fürkészek a művészetek világában -** művészeti képzési program bemutatása)

Célja:

A NAT-ban megfogalmazott lehetőségekkel élve, a gyermekek életkori sajátosságait szem előtt tartva, a kisiskolások intenzív fejlesztéséhez, hatékony képzési program megvalósítása.

Megvalósítja a Nkt. preambulumában megjelölt ***„hazafias nevelés"-t, a mindennapos testnevelés-t és a mindennapos művészeti nevelést*** kivételes együttállással, egyszerre képes megvalósítani.

A Fürkész olyan integrált program, mely:

- a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően, játékokon keresztül kialakított aktivitással valósítja meg célkitűzéseit,

- differenciáltan képez úgy, hogy a gyermekeket a megszokott közösségeiken belül tartja,

- azonos időben, egyszerre fejleszti az IQ- és az EQ szintjét,

- tartalmát tekintve hagyományápoló, nemzeti kultúránk értékeit tanító, terjesztő, azt a jövő nemzedék számára megőrző tevékenység, mely kimeneti eredményeit művészeti produkciókban, színpadi művekben jeleníti meg.

A tanköteles korú tanulóink körében 2011 szeptemberétől használjuk a DIFER mérőeszközt, a SZTE Neveléstudományi Intézet Longitudinális mérési programja partnerintézményeként. E mellé kifejlesztettük iskolánkban a mozgáskészség értékelésére az un. Omega mérést. Programunk végrehajtásának követhetősége érdekében megvalósíthatósági tanulmányt készíttettünk.

A mérési eredményeink feldolgozásánál arra a következtetésre jutottunk, hogy az első osztályos gyermekeket tanulmányaik megkezdésének első napjaitól - bemeneti készségeik fejlettségi szintjétől függetlenül - a leghatékonyabb eszközökkel és a lehető legsokoldalúbban fejleszteni kell. Ehhez kidolgoztuk, egy integrált művészeti képzés feltételeit, melyet kísérleti céllal 2012/13. tanévben iskolánkban bevezettünk.

Az alapfokú művészetoktatás táncművészeti ágának néptánc tanszakain van arra lehetőség, hogy az előképző 1. és 2. évfolyamában 2, 3, vagy 4 óra/hét képzési programot válasszanak az intézmények. A Fürkész időkereteként a 4 óra/hét képzési időt választottuk. Ennek teljesítésére a tanulók egy héten kétszer kapnak 2-2 tömbösített órát. Ezek megoszlása:

2 óra/hét népi játék: a néptánc előképző tantárgya.

Az óra tananyagtartalmának megválasztásában kiemelt figyelmet kapnak:

- a néptánc oktatásához szükséges előkészítő tartalmak úgy, mint

  - megfigyelőképesség, figyelem tartása, koncentráció,
  - testséma, tér és irányérzékelés,
  - mozdulattípusok (lépés, ugrás, stb.…), nagymotorika, finom motorika, koordináció
  - társas kapcsolatok, empátia, szocialitás, együttműködési készség

- a DIFER alapkészségek fejlesztése, úgymint: írásmozgás koordináció, beszédhanghallás, relációszókincs, elemi számolási készség, tapasztalati következtetés, tapasztalati összefüggés-kezelés, szocialitás. A néptánc előkészítés tartalmi elemei segítik a tanulási alapkészségek fejlesztését.

1 óra/hét színjátszás népi játék, drámajáték elemekkel: előképző évfolyamokon a folklórismeret előképző tantárgya.

Az óra tananyagtartalmának megválasztásában kiemelt figyelmet kapnak:

- a folklórismeret tantárgyhoz kapcsolható ismeretek (pl.: népszokások feldolgozása, jeles napok szokásai, dramatikus játékok, mondókák, kiszámolók stb.)

1 óra/hét hallás utáni népzene tanulása: a népzenei alapismeretek előképző tantárgya.

Az óra tananyagtartalmának megválasztásában kiemelt figyelmet kapnak:

- a népzenei alapismeretek tantárgy tananyag-követelménye,

- a hangszer megválasztása (mely esetünkben csak népi hangszer lehet),
- a közös muzsikálás feltételeinek minél korábbi kialakítása.

Hisszük, hogy közvetítői vagyunk egy letisztult, csiszolt, népet, nemzetet formáló kiforrott nevelési-tanítási-fejlesztő rendszernek, mely: a tánckultúránkban, a népdalkincsünkben, a szokásainkban és játékainkban fellelhető, és olyan idős, mint a beszédünk, a nyelvünk maga. A néptánc az oktatási rendszer specifikuma, egyben hungarikum. Integrálja a sport fizikumot építő lehetőségeit, az alapvető zenei képességek kialakítását, ötvözi a fizikai, az érzelmi, szellemi és a hazafias nevelést. Egyszerre hat a két agyféltekére, ezért a leghatékonyabb fejlesztő eszköz.

A Fürkész programban indított tanulók, a szülők írásos kérésre, az A1. évfolyam anyagát, óraszámcsökkentés mellett, 2 év időtartam alatt is elvégezhetik, emiatt a 12 éves képzés teljes időtartama alatt évfolyamismétlés esetén tandíjkötelesek.

Zenekari kíséret alkalmazása tanórai keretek között:

Az improvizatív tánc ismeretlen dalanyagra
Koreográfiák összeállítása és kidolgozása
Felkészítés fellépésre

III.2.5. Tantárgyi programok

III.2.5.(a) Népi játék, néptánc

A fejezet magába foglalja a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelet évfolyamokra és tananyagra lebontott követelményeit.

Ezzel összhangban kiegészítjük a tantestület tananyagra vonatkozó meghatározásaival is. Az összegző, rendszerező áttekintés általános szempontokat tartalmaz a táncokra vonatkozóan és ezzel összefüggésben meghatározza az évfolyamokra bontását.

ÁLTALÁNOS MEGHATÁROZÁS

Az alábbiak értelemszerűen alkalmazhatók. Ha a választott táncanyag nem tartalmazza szempontok szerinti valamelyik elemet, akkor annak tánctechnikai tartalmát a gyakorló képző órarészekbe, esetleg más eszközzel helyettesítve kell, lehet megtanítani (pl.: bot helyett babzsák fölött végzett játékos ugró gyakorlatok).

A szempontok alkalmazása nem jelenti a korábbi anyagok emeltebb szintű újratanítását, csak az ismeretek elmélyültebb feldolgozását, átadását. Ezért nem szükséges az előző évekhez képest minden évfolyamnál az újabb meghatározás. Ezek híján az előzőek értelemszerű alkalmazása van érvényben.

Az összegző, rendszerező áttekintés szempontok:

- A táncok rendszerszemléletű elhelyezése, kapcsolódó ismeretek (térképismeret, egyedi, sajátságos ismeretek, stb.).

- A tanult táncokról általában, ajánlott terminológiával.

- A tanult motívumokkal összefüggő meghatározások.

- Eszközhasználat.

- Ritmikai ismeretekkel összefüggő meghatározások.

- A zenei ismeretekkel összefüggő meghatározások (tipikus hangszerek, stb.).

- Az énekelt zenei anyaggal összefüggő meghatározások.

- A viselettel kapcsolatos ismeretek.

Alapfok 1. év

- A táncok rendszerszemléletű elhelyezése, kapcsolódó ismeretek:

A tanuló tudja a térképen megmutatni és a nagy tájegységbe besorolni a tanult táncanyagot.

-A tanult táncokról általában, ajánlott terminológiával:

A tánctípusok meghatározása az alábbi terminológiák szerint

lépő jellegű,

ugró jellegű.

Az ajánlott terminológiák mellett a szakirodalmi meghatározásokat is használjuk (pl.: csárdás, lassú, friss, ugrós, stb.), de az ajánlott megnevezéseket hangsúlyozzuk, a stílus ismeret alapozásához, a táncérzet kialakításához.

- A tanult motívumokkal összefüggő meghatározások.

Improvizáció a tanult motívumokból, az „ahogy te gondolod” módján.

- Eszközhasználat előkészítése (pl.: babzsák, kendő, kötél, bot, karika, stb.).

Földön lévő eszköz fölötti táncolás (pl.: bot, üveg, stb.).

- Ritmikai ismeretekkel összefüggő meghatározások:

A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok. Az alap ritmusértékek ismerete, egyszerűbb kombinációi kézzel, lábbal csoportosan visszaadva. Negyed értékű kontrás lépés és taps tanítása.

- A zenei ismeretekkel összefüggő meghatározások (tipikus hangszerek, stb.):

Ismerkedés az alaphangszerek hangzásaival

hegedű, brácsa, bőgő,

furulya, duda.

- Az énekelt zenei anyaggal összefüggő meghatározások:

A tanult dallamok közös éneklése.

- A viselettel kapcsolatos ismeretek:

Az alapruházat és elnevezéseinek megismerése.

Lányok: Nagyalsó, szoknya, kötény, ing.

Fiúk: gatya, ing, csizma.

Alapfok 2. év

- A táncok rendszerszemléletű elhelyezése, kapcsolódó ismeretek:

A tanuló tudja a térképen megmutatni és a nagy tájegységbe besorolni a tanult táncanyagot.

- A tanult táncokról általában, ajánlott terminológiával:

A tánctípusok meghatározása az alábbi terminológiák szerint

lépő jellegű,

ugró jellegű.

Az ajánlott terminológiák mellett a szakirodalmi meghatározásokat is használjuk (pl.: csárdás, lassú, friss, ugrós, stb.), de az ajánlott megnevezéseket hangsúlyozzuk, a stílus ismeret alapozásához, a táncérzet kialakításához.

- A tanult motívumokkal összefüggő meghatározások.

Improvizáció a tanult motívumokból, az „ahogy te gondolod" módján.

A mozdulattípusok megtanítása: lépés, ugrás, gesztusok lábbal és kézzel.

Dinamikai fogalmak tantárgymódszertani szempontok miatt az alábbi terminológiával: halk, közepes, erős.

- Eszközhasználat.

Földön lévő eszköz fölötti táncolás (pl.: bot, üveg, stb.).

- Ritmikai ismeretekkel összefüggő meghatározások:

A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok. Az alap ritmusértékek ismerete, egyszerűbb kombinációi kézzel, lábbal csoportosan visszaadva. Négy negyed időtartamú ritmusképletek visszhangja különböző gyakorlási formákban.

- A zenei ismeretekkel összefüggő meghatározások (tipikus hangszerek, stb.):

Ismerkedés az alaphangszerek hangzásaival

hegedű, brácsa, bőgő,

furulya, duda, doromb.

- Az énekelt zenei anyaggal összefüggő meghatározások:

A tanult dallamok közös éneklése.

- A viselettel kapcsolatos ismeretek:

Az alapruházat és elnevezéseinek megismerése.

Lányok: Nagyalsó, szoknya, kötény, ing.

Fiúk: gatya, ing, csizma.

Alapfok 3. év

- A táncok rendszerszemléletű elhelyezése, kapcsolódó ismeretek (térképismeret, egyedi, sajátságos ismeretek, stb.):

A tanuló tudja a térképen megmutatni és a nagy tájegységbe besorolni a tanult táncanyagot és megnevezni a szűkebb tájegységet.

- A tanult táncokról általában, ajánlott terminológiával:

A tanult táncok nevének ismerete, tánctípusba való besorolása, bemutatás alapján felismerése és megnevezése.

- A tanult motívumokkal összefüggő meghatározások:

Ismerje a táncszerkezet fogalmát és a tanult tánccal összefüggő szerkesztési elvet. Törekedjen a használatára.

A mozdulattípusokat az érintés fogalmával bővítjük

- kézzel: taps, csapás,

- a talp részeivel. sarok, talp, alacsony féltalp, féltalp, magas féltalp.

- Eszközhasználat.

Gyakorló keszkenő használata kézben, övpánthoz tűzve.

- Ritmikai ismeretekkel összefüggő meghatározások:

Futótűz gyakorlatok négy negyedes időtartamban.

- A zenei ismeretekkel összefüggő meghatározások (tipikus hangszerek, stb.):

Az eddig tanult alaphangszerek bővítése citerával, ezek hangjának felismerése. A táncra jellemző zenekari hangzás.

- Az énekelt zenei anyaggal összefüggő meghatározások.

A tanult dallamok kiscsoportos, esetlegesen egyéni éneklése.

- A viselettel kapcsolatos ismeretek.

Az alapruházatnak a tanult térségben használt kiegészítői (pl.: keszkenő, vállkendő, gyöngy, stb.) és ismertebb elnevezései.

Alapfok 4. év

- A táncok rendszerszemléletű elhelyezése, kapcsolódó ismeretek:

Az előző évhez hasonlóan, a korábbi ismereteket megerősítve (térképismeret, egyedi, sajátságos ismeretek, stb.).

- A tanult táncokról általában, ajánlott terminológiával:

Az előző évhez hasonlóan, a korábbi ismereteket megerősítve.

- A tanult motívumokkal összefüggő meghatározások:

Mint eddig, az ezzel kapcsolatos ismeretek jártassági szintű elsajátítása.

- Eszközhasználat:

A táncanyagra jellemző eszközök használata.

- Ritmikai ismeretekkel összefüggő meghatározások:

Ritmusemlékezet bővítése nyolc negyed időtartamra.

- A zenei ismeretekkel összefüggő meghatározások (tipikus hangszerek, stb.):

A tánchoz kapcsolódó jellemző zenekari felállás ismerete.

- Az énekelt zenei anyaggal összefüggő meghatározások:

Figyelemráirányítás a stílusos éneklésre.

- A viselettel kapcsolatos ismeretek:

A viselet és a viselkedés, valamint a táncstílus kapcsolata. A jellemző darabok ismerete.

Alapfok 5. év

- A táncok rendszerszemléletű elhelyezése, kapcsolódó ismeretek (térképismeret, egyedi, sajátságos ismeretek, stb.):

Az eddigi szempontok szerint, a táncok származásának falvait ismerve.

- A tanult táncokról általában, ajánlott terminológiával:

A tanult tánctípusok felsorolása, bemutatása.

- A tanult motívumokkal összefüggő meghatározások:

A páros viszony fogalma, a táncban előforduló helyzeteinek tudatosítása.

A tánc belső erőviszonyainak tudatos alkalmazása, az egyensúlyi helyzet helyes értelmezése, tartás-ellentartás (vagy hatás ellenhatás) tudatos végrehajtása.

- Eszközhasználat: értelemszerűen.

- Ritmikai ismeretekkel összefüggő meghatározások:

Nyolc negyed értékű ritmikai feladatok, a ritmusemlékezet fejlesztése.

Csoportos válaszadás, gyakorló folyamatok alkalmazása.

- A zenei ismeretekkel összefüggő meghatározások (tipikus hangszerek, stb.):

A népzenei szerkezet ismerete (dallam, fél dallam, zenei sorok, ismétlés), ütemezés, zenei hangsúly. A tanult dalanyag és a hozzá tartozó tánc összekapcsolása, a motívumok elhelyezése a zenei hangsúlyban.

- Az énekelt zenei anyaggal összefüggő meghatározások. A táncokhoz tartozó énekelt dallamok ismerete.

- A viselettel kapcsolatos ismeretek:

Egyes jellemző viseletdarabok elnevezésének ismerete.

Alapfok 6. év

Az újonnan tanult tananyag mellett az alapvizsgára történő felkészülés miatt több ismétlő órát kell beépíteni, ahol az alapfokban tanultakat felelevenítjük. Ez

- A táncok rendszerszemléletű elhelyezése, kapcsolódó ismeretek (térképismeret, egyedi, sajátságos ismeretek, stb.):

Az eddig tanult táncokhoz kapcsolható térképismeret a tanult szinten.

- A tanult táncokról általában, ajánlott terminológiával:

Az eddig tanultak felelevenítése.

- A tanult motívumokkal összefüggő meghatározások:

Az eddig tanultak felelevenítése.

- Eszközhasználat:

Az eddig tanultak felelevenítése.

- Ritmikai ismeretekkel összefüggő meghatározások:

Bonyolultabb ritmikai feladatok végrehajtása. Nyolc negyed időtartamú ritmusképletek „futótűz” alkalmazása.

- A zenei ismeretekkel összefüggő meghatározások (tipikus hangszerek, stb.):

Az eddig tanultak felelevenítése.

- Az énekelt zenei anyaggal összefüggő meghatározások:

A tanult dallamok ismétlése a táncokkal összefüggésben.

- A viselettel kapcsolatos ismeretek:

Az eddig tanultak felelevenítése.

A RÉGIÓKRA BONTOTT MEGHATÁROZÁS

A konkrét táncanyagok évfolyamra történő lebontását tartalmazza, amely bővülhet a tanév elején – az alábbiakkal analóg – fenti leírásokkal.

Előképző évfolyamok:

A tantervi programot használjuk kiegészítve azzal, hogy a játékok megválasztásánál szempont, hogy a játékok formai gazdagsága készítse elő a táncformákat: pl. sor, kör, csiga, kígyó, oszlop, félkör, a tér egyenletes kitöltése, stb.

Fejlesztési feladatok (minden korosztályban)

- A tanuló mozgáskészségének fejlesztése a játéktevékenység és a tánc során.
- Plasztikai, dinamikai és ritmikai készségek kialakítása.
- A játék tanulása során a következő intraperszonális tényezők fejlesztése, erősítése: önfegyelem, szabálytudat, valamint játékbátorság.
- A játék során fejlesztendő interperszonális tényezők és szocializációs készségek: kommunikációs képességek, beleértve a verbális és nonverbális eszköztár összehangolását és bővítését, valamint csapatmunkára való ösztönzés, és a közösségépítés.

A középiskolába járó előképző évfolyamokban a korosztálynak megfelelő képzést biztosítunk.

Előképző 1. év

Tananyag 1. osztályosok számára

- Játéktípusok: mozgásos játékok (ügyességi és erőjátékok, guggolós és kifordulós játékok, kapus és hidas-játékok, fogócskák), párválasztó, eszközös, labdajátékok, mondókák, kiszámolók.
- Táncanyag: Dunai dialektus ugrós és/vagy eszközös táncainak alapozása.
- A játéktevékenység és a tánc során a tanuló mozgáskészségének fejlesztése az alapvető mozdulattípusok megismertetésén keresztül. Az alapvető mozdulattípusok a következők:
    - A *lépés* mérőre, állandó tempóban
    - A külön fajta *ugrások* valamelyike (ugrás két lábról két lábra, két lábról egy lábra, egy lábról azonos lábra, egy lábról másik lábra, és egy lábról két lábra),

- A kárpát-medence néptánc-kultúrájának *4 alapvető mozdulattípusok* a legegyszerűbb formái közül egy egy-egy.
- *Hallható dinamikai* mozdulatelemek (csapás és a dobbantás értelmezése)
- A *forgás* technikai előkészítése játékokon keresztül. A forgás értendő egyedül (pl. szidi babázás), párban (pl. sikizés), valamint csoportosan (körben való haladáskor).

A fejlesztés alatt a tanulók bemeneti képességeihez viszonyított kimeneti teljesítményt értjük.

- Ének-zenei alapismeretek kialakítása énekek, a ritmus fogalmának megismertetésén keresztül.
  - Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok).
  - énekek: a játékdallamokon felül egy-egy tánczene énekének, csujogatásnak vagy táncszóknak ismerete
  - az évfolyamban használt zene hangszereinek ismertetése
  - alapvető ritmusnevek ismerete, 4/4-es ritmusmemória kialakítása.
- A tér – térforma fogalmainak kialakítása játékokon és munkaformákon keresztül. A tanuló ismerkedjen meg
  - A főirányokkal (előre–hátra, jobbra–balra.)
  - Magassági fokok közül az: alap, mély és magas fokkal.
  - Az alakzatok közül a következőkkel: sor, oszlop, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban.

Tananyag 5. osztályosok számára

A „Tananyag 1. osztályosok számára" pontban leírtak az irányadók következő különbségekkel:

- A játéktípusok kiegészítendők a sport–küzdő karakterű, énekes népi játékokkal és drámajátékokkal.
- A táncanyag igény szerint kiegészíthető lánc- és körtáncokkal.
- Az alapvető mozdulattípusoknál a lépés értelmezésénél a fél, negyed és nyolcad ritmus értelmezése.
- Páros viszony kialakítása. Páros egyensúlyi helyzetekben az akció és reakció, az irányítás és követés.
- A térirányok ismerete kiegészítve az abszolút és relatív fogalmakkal, és a mellékirányokkal (1-8.)
- A zenei ismeretek kiegészítve és nyolcados valamint az ütem, ütemmutató, és a hang értelmezésével.

Tananyag 9. osztályosok számára

A „Tananyag 1. osztályosok számára" pontban leírtak az irányadók a következő különbségekkel:

- A játéktípusok kiegészítendők a sport–küzdő karakterű, énekes népi játékok és drámajátékokkal.
- A táncanyag kiegészítése lánc- és körtáncokkal.
- Az alapvető mozdulattípusoknál a lépés értelmezésénél a fél, negyed és nyolcad ritmus értelmezése, valamint az ütem, az ütemmutató és a hang gyakorlati használata.
- Páros viszony kialakítása. Páros egyensúlyi helyzetekben az akció és reakció, az irányítás és követés.

- A térirányok ismerete kiegészítve az abszolút és relatív fogalmakkal, és a mellékirányokkal (1-8.)

Követelmények 1. osztályban

- A tanuló ismerje a tanult játékok cselekményét, szabályait, szövegét és dallamait.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra, a játéktevékenységre.

Követelmények 5. és 9. osztályban

A „Követelmények 1. osztályosok számára" pontban leírtak az irányadók, azokon felül pedig

- a tanuló ismerje fel a tanult táncok dallamait és az ahhoz kapcsolódó mozgásanyagot képes legyen felidézni.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A mozgásos és verbális önkifejezés, valamint a kreatív játékos tevékenység ösztönzése.
- Az alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során.
- A mozgáskészség továbbfejlesztése. (kiemelten az ugrás-, a forgástechnika valamint a dinamikai és egyéb mozdulatgyökök gyakorlati értelmezése.)
- Térlátás fejlesztése.
- Zenei, ritmikai és az ének képességének fejlesztése.
- A játék tanulása során a következő intraperszonális tényezők fejlesztése, erősítése: játékműveltség, önfegyelem, szabálytudat, valamint a játékbátorság, kezdeményező készség.
- A játék során fejlesztendő interperszonális tényezők és szocializációs készségek: kommunikációs képességek, beleértve a verbális és nonverbális eszköztár összehangolását, a csapatmunka kialakítása és a közösség összehangolása.

Tananyag 2. osztályosok számára

- A játékismeret bővítése az előző évben tanult játéktípusokon belül, és ezen felül a következő játéktípusok: az énekes táncos valamint, a sport-küzdő karakterű népi játékok.
- Táncanyag: Dunai dialektus ugrós és/vagy eszközös táncainak alapozása.
- A mozgáskészség fejlesztése során az absztrakt gondolkodásra és az improvizációra való rávezetés az alapvető mozdulattípusok variációs lehetőségein keresztül. Ezen felül a
    - a *lépés* oldalisága, és változó tempóban való megvalósítása
    - a külön fajta *ugrások* mindegyikének gyakorlati alkalmazása (ugrás két lábról két lábra, két lábról egy lábra, egy lábról azonos lábra, egy lábról másik lábra, és egy lábról két lábra),
    - a *4 alapvető mozdulattípusból* legalább 2-2.
    - *a hallható dinamikai* mozdulatgyökök integrálása egy-egy mozdulattípusba (csapás és a dobbantás)

- A *forgás*technika fejlesztése.
- Az előző évben tanult zenei ismeretek kibővítése az állandó és változó tempóval, a feles, negyedes és nyolcados lüktetés gyakorlati értelmezésével.
- A tér – térforma előző évben tanult fogalmainak elmélyítése és bővítése a mellékirányokkal (az 1-8. irányok) és a rézsút fogalmával.
- Játékfűzések a történelmi Komárom megye, és Esztergom megye területéről, valamint a Vág-Garam közéről és Zobor-vidékről.

Tananyag 6 és 10. osztályosok számára

A „Tananyag 2. osztályosok számára" pontban leírtak az irányadók a következő különbségekkel:

- A játékismeret bővítésénél használt típuskörök kiegészíthetőek drámajátékokkal.
- A táncházi élmény megismertetése a tanulóval.
- A játékfűzés vagy etűdszerkesztés összeállítása csak akkor, ha azt a csoport igényli.

Követelmények minden korosztályban

- A tanuló ismerje a játékok cselekményét, szövegét és dallamait, a játékfűzéseket.
- Képes legyen az általa ismert motívumokat improvizatívan bemutatni.
- A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a társak előtti kommunikációra, a párválasztásra, a szerepvállalásra és a játéktevékenységre a variációk során is.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor vagy projektor

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok, videó és/vagy DVD filmek

A tanulólétszámnak megfelelő, a tanévzáró bemutatókhoz szükséges, megfelelő népviseletek, lábbelik

Alapfok 1. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Tananyag:

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése.

Táncanyag: Ugrós alapok és csárdás technikai elemei

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Táncstílus meghatározása (ugró, lépő, lassú és gyors)
- Alaphangszerek felismerése (hegedű, bőgő, duda)
- Viselet általános darabjainak ismerete (nagyalsó, felsőszoknya, kötény, blúz, ing, gatya, mellény, csizma, cipő)

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről, valamint a tanult népi gyermekjátékok énekei

Eszközhasználat:

- bot, seprű, zsebkendő, üveg

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére,

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló népi gyermekjáték vagy népi gyermekjáték és tánc koreográfia bemutatása.

- tájékozódás a színpadon és annak környezetében,
- a tanult térformák arányos elhelyezése, esztétikus,
- megformálása, együttműködés ennek megvalósításában,
- alkalmazkodás a társakhoz.

Alapfok 2. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és páros tánc előkészítése.

Táncanyag: Dunai dialektus ugrós táncai

Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)

Rábaköz

Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)

Kelet Dunántúl (Sárköz, Duna mente)

Kalocsa vidék

Dunai dialektus eszközös táncai

Északnyugati dialektus (Vág és Garam-köze)

Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)

Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)

Csárdás mozgáselemeinek előkészítése (egylépéses, kétlépéses, csárdás, páros forgás)

Lassú csárdás alapozása:

Dunai dialektus lassú csárdásai

Friss csárdás alapozása:

Északnyugati dialektus (Vág és Garam-köze; Martos, Kéménd, Naszvad)

Rábaköz

Kelet Dunántúl (Sárköz)

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret.
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (hegedű, brácsa, bőgő,).
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről.

Eszközhasználat:

- Kucsma, sarkantyú
- bot, seprű, zsebkendő, üveg.

Tanult motívumok

Improvizálva: a tanult ugrós és eszközös táncból

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása.

Alapfok 3. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: Dunai dialektus ugrós, eszközös, csárdás táncainak elmélyítése, bővítése

Választható dialektusterület:

Ugrós táncok

Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)

Rábaköz
Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)
Kelet Dunántúl (Sárköz, Duna mente)
Kalocsa vidék

Eszközös táncok

Északnyugati dialektus (Vág és Garam-köze)
Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)
Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)

Lassú csárdás alapozása:

Dunai dialektus lassú csárdásai

Friss csárdás alapozása:

Északnyugati dialektus (Vág és Garam-köze; Martos, Kéménd, Naszvad)
Rábaköz
Kelet Dunántúl (Sárköz)

Tiszai dialektus csárdásai közül választott tánc bevezetése

Választható dialektusterület:

Felső-Tisza-vidék (Bodrogköz, Nyírség, Szilágyság, Szatmár)
Keleti palócok és matyók (Gömör, Borsod)

Verbunk előkészítése

Választható dialektusterület:

Tiszai dialektus (Bodrogköz, Szilágy, Gömör, Borsod)
Dunai dialektus (Rábaköz, Sárköz, Vág és Garam-köze)

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (hegedű, brácsa, bőgő,)
- Viselet általános darabjainak ismerete (Szatmári és széki)

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése az adott területekről.

Eszközhasználat:

- Zsebkendő, kalap.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére,

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása.

Alapfok 4. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: Dunai dialektus ugrós, eszközös, csárdás táncainak elmélyítése, bővítése

Választható dialektusterület:

Ugrós táncok

Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)
Rábaköz
Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)
Kelet Dunántúl (Sárköz, Duna mente)
Kalocsa vidék

Eszközös táncok

Északnyugati dialektus (Vág és Garam-köze)
Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)
Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)

Lassú csárdások

A teljes dialektusterületről

Friss csárdás:

Északnyugati dialektus (Vág és Garam-köze; Martos, Kéménd, Naszvad)

Rábaköz
Kelet Dunántúl (Sárköz)

Tiszai dialektus csárdásai közül választott tánc elmélyítése, bővítése

Választható dialektusterület:

Felső-Tisza-vidék (Bodrogköz, Hegyköz, Nyírség, Szilágyság, Szatmár)

Keleti palócok és matyók (Gömör, Borsod)
Dél-Alföld, Alsó-Tisza-vidék

Verbunk bevezetése, elmélyítése

Választható dialektusterület:

Tiszai dialektus (Bodrogköz, Szilágy, Gömör, Borsod)
Dunai dialektus (Rábaköz, Sárköz, Vág és Garam-köze)

Déli körtáncdialektus

Választható dialektusterület:
Szlavónia, Dél-Dunántúl, Sárköz, Duna mente, Kalocsa vidék

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (a széki „banda" hangszerei)
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről

Eszközhasználat:

- Zsebkendő, kalap, sarkantyú.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére, illetve énekszóra, ezen belül:
  Fiúk: szólisztikus verbunk, csapás egyedül, csárdás

  Lányok: csárdás, valamint egy körtánc közös előadása
- kötött folyamat eltáncolása hangszeres zenére:
  Fiúk: egy körverbunk folyamatának eltáncolása.

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása.

Alapfok 5. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: A legényes és a forgós forgatós táncok előkészítése

Dunai dialektus csárdás táncainak elmélyítése, bővítése
Lassú csárdás:
Dunai dialektus lassú csárdásai

Friss csárdás:

Északnyugati dialektus (Zoborvidék, Vág és Garam-köze, Galga-vidék, Ipoly-vidék, Nógrád megye)
Rábaköz
Kelet Dunántúl (Sárköz, Duna mente), továbbá
Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)
Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)
Kalocsa vidék

Tiszai dialektus verbunkjai közül választott tánc ismereteinek bővítése:

Választható dialektusterület:

Tiszai dialektus (Bodrogköz, Szilágy, Gömör, Borsod)

Dunai dialektus verbunkjai közül a helyi tanterv szerint választott tánc bevezetése, ismereteinek bővítése

Választható dialektusterület:

Dunai dialektus (Rábaköz, Sárköz, Vág és Garam-köze)

Déli körtáncdialektus ismereteinek bővítése

Választható dialektusterület:

Szlavónia, Dél-Dunántúl, Sárköz, Duna mente, Kalocsa vidék

Az északi körtáncdialektus bevezetése

Választható dialektusterület:

Pest környéki
Északnyugati
Északkeleti

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret.
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése.
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése az adott területekről.

Eszközhasználat:

- Zsebkendő.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére,
  Fiúk: 1 csoportos és 1 szóló verbunk rövid eltáncolása,

  Lányok: 1-1 körtánc eltáncolása.

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása a tanult táncanyagok egyikéből.

Alapfok 6. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: A legényes és a forgós forgatós táncok előkészítése

Választható dialektusterület:

Székelyföld (Felcsík)
Maros- Küküllő vidék (Pl.: Magyarlapád)
Mezőség (Szék)

Ugrós és eszközös ugrós táncok ismétlése, a táncismeret bővítése

Választható dialektusterület:

Dunai dialektus ugrós táncai
Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)
Rábaköz
Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)

Kelet Dunántúl (Sárköz, Duna mente)
Kalocsa vidék

Dunai dialektus eszközös táncai

Északnyugati dialektus (Vág és Garam-köze)
Nyugat- és Közép-Dunántúl (Vas megye, Mezőföld)
Dél-Dunántúl (Somogy, Baranya megye)

Tiszai dialektus oláhos táncai

Csárdások, verbunkok, körtáncok ismétlése

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (tambura).
- Viselet általános darabjainak ismerete (vállkendő).

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről

Eszközhasználat:

- Zsebkendő.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása a tanult táncanyagok egyikéből.

Továbbképző 7. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: Az alapfokon tanult táncok ismétlése, a táncismeret bővítése

Az erdélyi dialektusterületről kiválasztott táncrend, az alapfokon előkészített legényesre és forgós-forgatós párosra építve

Választható dialektusterület:

Forgós-forgatós táncok

Maros-Küküllő- vidék
Mezőség
Székelyföld: Felcsík, Sóvidék
Bukovina

Erdélyi legényesek

Mezőség (Széki sűrű és ritka tempó, mezőségi ritka és sűrű magyar)
Felső-Szamos vidéke (sűrű magyar, lassú magyar)
Székelyföld (sóvidéki, felcsíki verbunk, zsuka, félolóhos)
Bukovina

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (ütőgardon).
- Viselet általános darabjainak ismerete (karinca, bernyéc, szíjú).

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése táncfajtánként a vokális dallamokból.

Eszközhasználat:

- A korábbiak kiegészítése, magasabb szintű bemutatása.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére (Forgós-forgatós táncok, székely verbunk)
- 5-6 legényes pont eltáncolása (széki tempók, mezőségi, felső-Szamos vidéki).

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása a tanult táncanyagból.

Továbbképző 8. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: Az erdélyi dialektusterületről kiválasztott táncrend tananyagának bővítése

Választható dialektusterület:

Forgós-forgatós táncok

Mezőség
Kalotaszeg
Kalotaszeg Mezőség átmeneti területei
Felső-Szamos vidéke
Székelyföld
Maros-Küküllő- vidék
Maros és Sajó vidéke
Bukovina
Gyimes

Erdélyi legényesek

Mezőség
Kalotaszeg
Kalotaszeg Mezőség átmeneti területei
Felső-Szamos vidéke
Székelyföld
Maros-Küküllő- vidék
Maros és Sajó vidéke
Bukovina
Gyimes

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

A Dunai dialektus területéről kiválasztott táncrend, az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret.
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése.
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése táncfajtánként a vokális dallamokból. Az adott zenéből a tánctípus felismerése.

Tanult motívumok:

- Szabad alkalmazása hangszeres zenére:
  Fiúk: 1 erdélyi legényes.
  Lányok: A választott dialektusterületre jellemző forgások íven és egyenes vonalon.

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása a tanult táncanyagból.

Továbbképző 9. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: Az Erdélyi táncdialektus tananyagának bővítése TK 8. évfolyamban felsoroltak alapján

A Tiszai táncdialektus területéről kiválasztott táncrend az alapfokon szerzett ismeretek felhasználásával, rendszerezésével

Az évfolyam célkitűzéseinek, feladatainak, az életkori sajátosságoknak, jellemzőknek megfelelő tánctípus anyaga.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret.
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése.
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése táncfajtánként a vokális dallamokból. Az adott zenéből a tánctípus felismerése.

Tanult motívumok:

- A tanult táncok bemutatása a tájegységre jellemző stílusban. (Egy szabadon választott és egy tanár által választott anyagból.)

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása a tanult táncanyagból.

Továbbképző 10. év

A tantervi programot használjuk kiegészítve.

Táncanyag: Az ismert táncrendek tananyagának bővítése, összegzése, rendszerezése.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret.
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése, jellemző előfordulása tájegységenként.
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése táncfajtánként a vokális dallamokból. Az adott zenéből a tánctípus és tájegység felismerése.

Tanult motívumok:

- A tanult táncok bemutatása a tájegységre jellemző stílusban. (Egy szabadon választott és egy tanár által választott anyagból.)

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson válogatás az előző években készült koreográfiákból.

A RÉGIÓKRA BONTOTT MEGHATÁROZÁSOK ALTERNATÍVÁI

A kerettanterv mellett tantestületünk az évfolyamok képességének felmérése után - élve a pedagógus szabadsággal - cserélhető, illetve átcsoportosítható tantárgyi programot is tervezett. Két változatot dolgoztunk ki a tananyagtartalom egymásra épülésében. A tananyag megválasztásánál ettől el lehet térni, de a táncok jellegét (pl.: ugrás, csárdás, fent-, lent hangsúlyos, stb.) úgy kell beépíteni, ezekkel az alaptulajdonságokkal az alapfokban megismerkedhessenek a tanulók.

- TP. I.: Központilag kiadott program (amelyet a fentiekben írtunk le)
- TP. II.: alapfok 3., 4. évben tananyag csere illetve átcsoportosítás
- TP. III.: alapfok 3., 4., 5., 6. évben tananyag átcsoportosítás.

<u>TP. II.</u>

Alapfok 3. év

A tantervi programot használjuk a fentiek értelmében.

Táncanyag: Domaházi verbunk, lassú és friss csárdás.

Széki négyes és csárdás.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.

- Alaphangszerek felismerése (hegedű, brácsa, bőgő,)
- Viselet általános darabjainak ismerete (Domaházi és széki)

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről

Eszközhasználat:

- Zsebkendő, kalap.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére,

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása.

Alapfok 4. év

A tantervi programot használjuk a fentiek értelmében.

Táncanyag: Széki táncrend (sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka és hétlépés)

Szatmári táncok (verbunk, lassú és friss csárdás, hajlikázó)

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (a széki „banda" hangszerei)
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről

Eszközhasználat:

- Zsebkendő, kalap (a széki szokásnak megfelelően).

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére, ezen belül
  Fiúk: 3-3 pont (sűrű és ritka tempó)

  Lányok: 2 pont (sűrű tempó)

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása.

<u>TP.III.</u>

Alapfok 3. év

A tantervi programot használjuk a fentiek értelmében.

Táncanyag: Sárközi táncok (ugrós, verbunk, lassú és friss csárdás).

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (tambura).
- Viselet általános darabjainak ismerete (vállkendő).

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről

Eszközhasználat:

- Zsebkendő.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére.

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása a tanult táncanyagból.

Alapfok 4. év

A tantervi programot használjuk a fentiek értelmében.

Táncanyag: Szatmári verbunk, lassú és friss csárdás, hajlikázó.

Széki négyes és csárdás.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (hegedű, brácsa, bőgő,)
- Viselet általános darabjainak ismerete (Szatmári és széki)

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése az adott területekről.

Eszközhasználat:

- Zsebkendő, kalap.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére,

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása.

Alapfok 5. év

A tantervi programot használjuk a fentiek értelmében.

Táncanyag: Széki táncrend (sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka és hétlépés)

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése (a széki „banda" hangszerei)
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy ének eléneklése az adott területről

Eszközhasználat:

- Zsebkendő, kalap.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére, ezen belül
  Fiúk: 3-3 pont (sűrű és ritka tempó)

  Lányok: 2 pont (sűrű tempó)

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása.

Alapfok 6. év

A tantervi programot használjuk a fentiek értelmében.

Táncanyag: Dél-alföldi páros ugrós, lassú - és friss csárdás.

Küküllő menti páros táncok.

Sárközi karikázó.

Félévi beszámoló:

Elmélet: (a táncanyag elsajátításához szükséges elméleti ismeretek)

- Térképismeret
- Tánctípusok felsorolása a tanult táncok megnevezése.
- Alaphangszerek felismerése.
- Viselet általános darabjainak ismerete.

Dalanyag: egy-egy ének eléneklése az adott területekről.

Eszközhasználat:

- Zsebkendő.

Tanult motívumok

- szabad alkalmazása hangszeres zenére,
  Fiúk: 6 pont pontozó.

  Lányok: Sárközi karikázó csoportos bemutatása.

Ritmika: A tananyag követelményével egyezően ritmikai gyakorlatok bemutatása egyénileg.

Év végi vizsga: a vizsgaelőadáson önálló koreográfia bemutatása dél-alföldi táncanyagból.

- kazetták:
  Motívumfűzés hangzómelléklete

  Hangfelvételek néptáncoktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl, Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld)
- videó kazetták:
  Motívumfűzések videómelléklete,

  Játékfűzések videómelléklete

III.2.5.(b) Folklórismeret

Alapfok 3-4-5-6. év

A konkrét népszokások megismertetésén keresztül a tanulók előtt fel kell tárni a néphagyomány ünnepi rítusainak formai és tartalmi összetevőit, megjelenését. Világítson rá a hagyomány folyamatosan változó természetére, egykori történeti rétegeire, eredetére. Tegye élményszerűvé a jeles napok és ünnepi szokások megismerését. Aktualizálja az emberi élet fordulóihoz fűződő hagyományokat, szokásokat. A gyermekjátékok és táncok táji és történeti megismertetésével a gyakorlati képzésben elsajátított ismeretek rendszerezéséhez nyújtson segítséget.

Minden évfolyamon a helyi tantervnek megfelelően Zobor-vidék, Vág és Garam köze, Komárom-Esztergom vármegye egyéb területeinek hagyományait részesítjük előnyben, valamint az éppen aktuálisan tanított táncanyag területéről választunk népszokásokat feldolgozásra.

Minden évfolyam saját kalendáriumot vezet, mely évről-évre folyamatosan bővül a tanult tananyaggal.

A népszokások a korosztályi sajátosságoknak megfelelően kerülnek feldolgozásra, alkalmazásra, esetleg előadásra.

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A játék– és táncalkalmak szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése,

– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés.

Tananyag

A gyermekkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése

Gyerekszületés, gyermekkor

– Komatál hagyománya
– Keresztelő
– A gyermek befogadása, helye a családban és a falu társadalmában
– Munkára nevelés, gyermekmunka.

A gyermekek játékalkalmai és táncalkalmai
– A munkavégzéshez kötődő játékalkalmak /libalegeltetés, kalákamunkák/
– A játszó helyszíne, időpontja, a falu társadalmi életében betöltött szerepe
– A tánc tanulása
– Gyermeklakodalmas (a felnőttek világának – szokások, táncok, zenei kultúra – tanulása)
– A gyerekek táncalkalmai (kukoricabál, pulyabál, aprók tánca, serketánc).

Az évkör ünnepei gyermekszemmel
– Alapfogalmak:
  – Az évkör fogalma, időszakok, ünnepkörök, fontos időszakváltó dátumok
  – Mi a népszokás? Miért ünnep az ünnep? Ünnepek és hétköznapok közötti különbségek
– Szent Miklós napja
– Lucázás, kotyolás
– Karácsonyi kántálás (mendikálás)
– Jézus születésének története
– Óévbúcsúztató és évkezdő szokások (köszöntők)
– Farsangi időszak, farsangi szokások a gyermekek korának megfelelően
– Szent Balázs napja, Balázsjárás
– Szent Gergely napja, Gergelyjárás
– Húsvét vasárnapjának és hétfőjének szokásai
– Pünkösdi királynéjárás, Hesspávázás (Székelyföld)
– Két népszokás élményszerű feldolgozása, előadása a téli és a tavaszi ünnepkörből egy-egy (pl. Lucázás, kántálás, Gergely-járás, Pünkösdölés).

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a gyermekkor jeles eseményeit, játék– és táncalkalmait.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet és a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése,

– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés.

Tananyag

Az előző évben tanultak ismétlése, új ismeretek beillesztése, elhelyezése a „saját" kalendáriumban.

A legényélethez, leányélethez, párválasztáshoz, lakodalomhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, rituális cselekmények, jeles napok és ünnepi szokások megismertetése.

A táncalkalmak jelentőségének megismertetése a párválasztás során.

Naptári év kalendáriuma és az emberi élet jeles eseményeit jegyző kalendárium vezetése.

Legalább két népszokás élményszerű feldolgozása, alkalmazása (Pl. András-napi gombócfőzés, betlehemezés, húsvéti locsolkodás előkészületei és locsolkodás, Szent Iván napi szokások).

Legényélet, leányélet, párválasztás, lakodalom

– Munkavégzés a serdülő korban
– Legényavatás, leányavatás
– Férjjósló szokások (András-napi gombócfőzés, ólomöntés, pogácsasütés, almaevés, kapudöngetés, stb.)
– Udvarlási szokások, szerelmi élet, és azok színterei
– Szokásjogok a paraszti társadalomban
– Leánynéző, háztűznéző, hozomány
– Leánykérés, eljegyzés, jegyajándék
– Lakodalmi előkészületek
– Lakodalmi tisztségviselők, feladatok
– Lakodalmi szokások, rítusok.

Legények és lányok játék– és táncalkalmai

– A fonó helyszíne, szerepe a párválasztásban, társas kapcsolatokban
– Fonójátékok, tánc a fonóban (hangszerek, tánckíséret)
– Böjti időszak (tavaszköszöntő játékok és a böjti karikázó)
– Bálok időpontja, helyszíne, bálrendezés

Lányok és legények szerepe a kalendáris szokásokban
– Évkör bővítése (saját kalendárium rajzolása, írása)
– András napi szokások
– Luca kettős alakja
– Betlehemezés
– Aprószentek (vesszőzés)
– Farsangi szokások
– A nagyhét eseményei
– A húsvéti tojás jelentése és díszítésének különböző technikái
– Pünkösdi királyválasztás
– Májusfaállítás
– Nyári napforduló szerepe, Szent Iván napi szokások.

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a leányélet, legényélet jeles eseményeit, táncalkalmait, a párválasztás szokásait, a lakodalom menetének, szereplőit.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– A táncalkalmak szerepének változásai és a változások okainak feltárása,

– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése,

– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés.

Tananyag

A tanuló előző évben megszerzett ismereteinek elmélyítése, bővítése.

A rituális cselekmények szerepe, a felnőtt– és öregkorhoz kapcsolódó szokások, hiedelmek, a jeles napok és ünnepi szokások megismertetése.

Az eddigi évfolyamok során tanultak ismétlése, rendszerezése, összefoglalása:

– Naptári év szokásai,

– Emberi élet fordulóihoz kapcsolódó szokások

– Társadalmi és jogszokások.

Két népszokás élményszerű feldolgozása, alkalmazása (pl. regölés, farsangi bál…)

Felnőttek, idősek és az elbúcsúztatás szokásai

– Paraszti munka, munkaszervezés
– Az idősek társadalmi szerepe a paraszti társadalomban
– Előjelek, jóslások, hiedelmek (Jósló praktikák a gyermek születése előtt, időjárásjóslások és hiedelemlények)
– Az anya avatása
– A haldoklóval, a halottal kapcsolatos szokások
– Virrasztás, temetés, siratás
– A halotti tor
– Fejfák, keresztek
– Mindenszentek napja
– Halottak napja, megemlékezés a halottakról.

A házasok táncalkalmai
– Táncalkalmak a családi eseményeken (keresztelő, lakodalom)
– Táncalkalmak a farsangban (házasok bálja, batyusbál)
– Asszonyok mulatságai (asszonyfarsang, lakodalmi kontyoló)
– Férfiak mulatságai (pincézés, tejbemérés).

Felnőttek az évkör ünnepein
– Disznótorok ideje (alakoskodás, adománykérés)
– Karácsonyi asztal, karácsonyi ételek
– Névnapozások (gyakori nevek a paraszti társadalomban, névnapi köszöntők, jókívánságok)
– A regölés (időpontja, jelmezek, hangszerek, szereplők)
– Szent György napja
– Virágvasárnap
– A húsvéti ételek jelképrendszere
– Fehérvasárnap
– Aratás és a hozzá kapcsolódó szokások
– Szent István napja, új kenyér ünnepe
– Szüret, szüreti felvonulások, alakoskodás
– Szent Mihály napja
– Dömötör napja, Vendel napja (pásztorfogadások)
– Márton napja (Márton napi, szokások, mulatságok)

Követelmények

A tanuló ismerje az év során tanult jeles napok elhelyezkedését a naptárban, a felnőtt– és időskor jeles eseményeit, szokásait, a különböző életkorokhoz kapcsolódó táncalkalmakat, azok szerepét.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

Helyi hagyományokra vonatkozó szakirodalom:

Felföldi L. - Pesovár E.: A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya. Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

Liszka J.: A szlovákiai magyarok néprajza. Osiris Kiadó, Budapest, 2002.

Martin Gy. - Takács A.: Mátyusföldi népi táncok. Madách Könyv- és Lapkiadó, Pozsony, 1981.

Méry M.: Szlovákiai magyar parasztviseletek. Clara Design Studio, Pozsony, 2002.

Méryné M. T.: Tardoskedd hagyományos táncai és táncélete (dátum nélk.).

Takács A.: Fonóhoz kapcsolódó szokások és táncok a mátyusföldi Tardoskedden. Folklór, folklorisztika és ethnológia. 1987.

Manga J. (Gyűjtő) **- Kelemen L.** (Előadó) (1938.). Kecskemétre kéretnek... MH3309.

Dobosi J.: Naszvad, az én falum. Komáromi Nyomda Kiadó, Komárom, 1997.

Dobosi J. (2009. december). Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség. Letöltés dátuma: 2012.. május 15., forrás: http://www.csemadoknaszvad.sk/visszatekintes/1970-1979

Dobosi J.: Naszvad. Szerzői magánkiadás, Naszvad, n.a.

Vargyas L.: A duda hatása a magyar népi tánczenére In. A duda, a furulya és a kanásztülök. (Szerk.: Agócs G.) Planétás Kiadó, Budapest, 2001.

Jókai Mária: Zoboralji gyermekjátékok, AB-ART Kiadó, 2004.

Ág Tibor: Ki népei, Vári Vagytok? Lilium Aurum, Komárom-Dunaszerdahely, 1996.

Dr. Gerzanics Magdolna: Komárom-Esztergom megyei hagyományok. Közművelődés Háza, Tatabánya, 1993.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az elméleti tananyag és az eddig tanult táncanyagok közötti összefüggések megfogalmazása

– A tananyagban meghatározott régi– és új stílusú táncrétegek jellemzőinek, a táncdialektusok elhelyezkedésének, földrajzi meghatározásának megismertetése

– A kommunikációs képesség, a verbális kommunikáció, a szocializációs készség, a közösségérzet valamint a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése

– A tananyaghoz kapcsolódóan más művészeti ágak alkotásaira való figyelemfelkeltés. Irodalmi alkotások, művészettörténeti korszakok és ezek hatásai a népi kultúrára építészet, népviselet, népzene és tánc területein, képzőművészeti alkotások.

Tananyag

Táncfolklorisztika

A régi táncréteg jellemzői

Körtáncok

– Középkori tánchagyomány, lánc– és körtáncok

– Énekes női körtáncok helye és szerepe a tánckultúrában.

Eszközös pásztortáncok

– Kanásztánc, pásztortánc

– Pásztorbotoló, cigánybotoló.

Ugrós–legényes tánctípus

– Ugrós táncok (szóló, csoportos és páros formák, helyi sajátosságok)

– Erdélyi legényes táncok.

Küzdő karakterű páros táncok

Forgós–forgatós páros táncok

– Reneszánsz tánchagyomány, forgós–forgatós páros táncok

– Lassú tempójú páros táncok

– Mérsékelt és gyors tempójú páros táncok

Az új táncréteg jellemzői

– A reformkor tánckultúrája, a verbunk és csárdás kialakulása.

Verbunk

– A szóló verbunk

– Szabályozott szerkezetű verbunkok.

Csárdás

– A csárdás tagolódása (lassú és friss, valamint csendes, csárdás, ugrós)

– Körcsárdás, hármas csárdás.

A dialektusok meghatározása, elhelyezkedése, jellemzői

– Dunai dialektus

– Tiszai dialektus

– Erdélyi dialektus.

A tanult táncanyagok elhelyezése a nagy dialektusterületekben.

Két táncalkalom élményszerű feldolgozása, megjelenítése. Táncalkalom szervezése (pl. kukoricabál, suttyóbál, májusfa állítás illetve májusfa kitáncolása).

Követelmények

A tanuló ismerje a régi és az új táncrétegbe tartozó tánctípusokat, a főbb jellemzőiket, a tanulmányok során megtanult táncok földrajzi elhelyezkedését, dialektusait.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a társak előtti kommunikációra, a tanult ismeretek megfogalmazására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje

A folklór, mint történeti hagyomány sajátosságait, az egyes jeles napok időpontját, a jeles napok vallási, hiedelmi funkcióját, magyarázótörténetét.

A hagyományos paraszti élet jellegzetes fordulópontjait, a magyar paraszti világkép legfőbb elemeit, eredetüket, s a hozzájuk fűződő mondákat, a parasztság hiedelemvilága főbb szereplőit, funkcióit.

A tanuló legyen képes

A rítuscselekmények szövegeinek és tartalmának értelmezésére és használatára, a szakkifejezések, a megszerzett ismeretek alkalmazására, a tér–idő összefüggéseinek felismerésére.

A paraszti társadalom erkölcsi és viselkedési normáinak megítélésére, értékeinek elfogadására.

Az önálló ismeretszerzésre, az elméleti ismeretek alkalmazására a mindennapi életben.

A magyar folklórhagyományokat a nemzettudat részeként értelmezni.

Az azonosságok és különbözőségek felismerésére a hazai és egyetemes folklórban.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli vagy szóbeli vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Folklórismeret

Írásbeli: 30 perc

Szóbeli: 5 perc.

A vizsga tartalma

– A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított folklórismereti témakörökből áll

– Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző típusú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését, valamint problémamegoldást, néhány mondatos értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

– A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról.

Témakörök

Jeles napok

Munkavégző ünnepek

Az emberélet fordulói

Táncdialektusok

A régi és új táncréteg tánctípusai

A vizsga értékelése

Írásbeli vizsga

– A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák

– Az osztályzatra a pontok alapján a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

Szóbeli vizsga

– A tanuló feleletének tartalmi és formai szempontok alapján történő értékelése

– Az osztályzatra a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

1 db tábla vagy flipchart,

1 db történelmi Magyarország térkép vagy néprajzi térkép,

Video vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor,

A tananyaghoz kapcsolódó könyvek, kiadványok,

Néprajzi kézikönyvek, lexikonok,

Néprajzi videó és/vagy DVD filmek.

III.2.5.(c) Népzenei ismeretek

A népi ének tanításának szakirányú fő feladata, hogy megismertesse a tanulókat a vokális népzene hagyományaival, a tantárgy 4 éve alatt a tanult táncanyaghoz kapcsolódó népzene jellemzőivel.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése.
A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
Az ének és tánc egységének felismertetése, a tánc közbeni éneklés követelményeinek megismertetése.
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése, felismertetése.
Az éneklés játék és tánc közben megtapasztalható közösségi élményének, örömének felfedezése, megélése.

A helyes testtartás, légzés kialakítása. A tiszta intonáció, differenciált ritmizálás fejlesztése. Bemelegítő skálagyakorlatok. Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése.

Tananyag

Negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok
A 2/4–es zenei lüktetés
D–r–m és d-m-s dallammagú népi játék dallamok, népdalok
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok.
A választott dallamok csoportos megszólaltatása.
Ismerkedés népi hangszerekkel: idiofon hangszerek, pásztorfurulya.
A tanult táncanyaggal azonos népzenei tájegység jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit.
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos bemutatására, a kezdőhanghoz történő igazodásra, a ritmusértékek, ritmusképletek gyakorlati alkalmazására.
A választott népzenei dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: gyermekjátékdalok, különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, jeles napokhoz köthető dallamok.
Minimum követelmények: képes legyen a tanult dallamok együtténeklésére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Egy népszokás dallam
Egy táncdallam
Egy jeles napi/emberi élet fordulóihoz kapcsolódó/munkaalkalmi dal
Népi hangszer megszólaltatása

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése.
A tánc közbeni népi éneklési technika további fejlesztése.
A zenei képességek a hallás, intonálás, ritmusérzék, az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességének, a népdalok memorizálási képességének fejlesztése.
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő népdalokon keresztül a 2/4–es és 4/4-es lüktetésrend hangsúlyainak érzékeltetése ének és tánc közben egyaránt.
A tánc közbeni éneklés kritériumainak, a dallamívek megformálási szabályainak megismertetése, megvalósítása a gyakorlat során.

Tananyag

A negyedes, nyolcados ritmusértékek, ritmusképletek, ritmusgyakorlatok.
A 2/4–es és 4/4-es zenei lüktetés.
Lassú, közepes és gyors tempó dallampéldákon keresztül.
A dudaritmus.
A kanásztánc ritmus.
A hangterjedelem növelése oktáv terjedelemig.
Az adott évfolyamon választott táncokhoz kötődő, a helyi tantervben meghatározott népdalok.
A választott dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása.
Ismerkedés egyszerűbb népi hangszerekkel: citera/furulya/ütőgardon/dob/köcsögduda.
A tanult táncanyaggal azonos népzenei tájegység jellegzetes népdaltípusainak, műfajának megismerése és elsajátítása.

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult népdalok szövegét és dallamát, az alapvető ritmusértékeket, ritmusképleteket, a tanult hangszer jellemzőit
A tanuló legyen képes a népdalok csoportos, kiscsoportos bemutatására, a kezdőhanghoz való igazodásra.
Az előző évtől eltérő dialektusból a helyi hagyományokat figyelembe véve a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően: gyermekjátékdalok, különböző témájú lírai dalok, különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, a jeles napokhoz kötődő népszokásdallamok. Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen adja elő.
Minimumkövetelmények: képes legyen a tanult dallamok együtténeklésére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Egy népszokás dallam
Egy lassú és egy friss táncdallam

Továbbképző évfolyamok

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Tanulásuk iránya és célja is eltérhet; így az egyéni énektudás tökéletesítése, fejlesztése kerülhet előtérbe.
A továbbképző anyagának megtervezésekor egyéni programokat alakítsunk ki, hogy összefoglaljuk, elmélyítsük a népzenei dialektusok, stílusok és műfajok eddig tanult anyagát, új nézőpontból is. A továbbképző lehetőséget teremt arra, hogy megismertessük azokat a tájegységeket, illetve műfajokat, amelyekkel nem volt módunk foglalkozni az alapfokú tanulmányok ideje alatt: pl. egyházi népénekek, történeti énekek, hangszerutánzó dallamok stb. A továbbképző osztályaiban a tananyagot a tanuló alapfokon elvégzett anyaga, egyéni adottságai, érdeklődése figyelembevételével állítsuk össze. Az iskola adottságaitól függően a továbbképzőben teremtsünk lehetőséget a népdalok stílusos

hangszerkíséretes megszólaltatására. A tanuló képes legyen az eddigiekre építve tovább gyarapítani tudását a népzenei dialektusok eredeti megszólaltatása érdekében. Az eddig tanultakra építve fejlesszük tovább a tanuló készségeit (hangterjedelem, kifejező szövegmondás, a dialektusokra jellemző hangvétel és díszítési módok). A tanultakat tudatosan alkalmazva énekeljen tisztán, szép szövegmondással, kifejező módon.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előéneklés szabályainak, az előénekeshez történő igazodás technikájának elsajátítása, fejlesztése. A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt

Tananyag

Aszimmetrikus lüktetés, 5/8-os lüktetésrend, heteropódia.
Nyújtott és éles ritmus, szinkópa a magyar népdalkincsben.
Táncszók, csujjogatások; zenekari felállások.
Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok.
Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja.
A tanult táncokhoz köthető különböző táncrendek énekelt dallamai.
A korábbi évfolyamokban szerzett ismeretek szinten tartása.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség,csoportos előadói, önkifejezési készség.

Minimum követelmény: 10 népdal ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult néptánc dallamaihoz 3 népdal énekes ismerete.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Tananyag

A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok ismerete: pl. gyermekjátékdalok, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
A választott dialektusok különböző táncrendjének énekelt dallamai.
A választott tájegységek énekes tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár.
Egy-egy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár.
Különböző témájú lírai dalok, balladák, ismerete.
A korábbi évfolyamokban szerzett ismeretek szinten tartása.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítotthoz képest fejlődni az alábbiakban: légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség,csoportos előadói készség. Legyen képes különböző műfajú, karakterű, tempójú dallam kotta nélkül, saját hangján, szabadon megszólaltatni.
Minimum követelmény: 10 népdal ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsokor előadása.

III.2.5.(d) Tánctörténet

A tánctörténet fejlesztési követelményei:

A tánctörténet oktatásának célja, hogy a tanulókat szakmai ismereteikre alapozva ismertesse meg az egyetemes és nemzeti tánctörténeti folyamatokkal, a táncművészet kimagasló alkotó egyéniségeinek munkásságával, a táncirodalom néhány alapvető művével, továbbá fejlessze ízlésüket és ösztönözze őket arra, hogy a táncművészet értő és élvező befogadójává váljanak.

A tantárgy feladatai:

Ismertesse meg a tanulóval:

- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulókban:

- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló:

- nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- képzelőerejét.

Ösztönözze a diákot:

- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- az iskolán kívüli táncseseményeken való részvételre,
- a rádió és a televízió táncos-témájú műsorainak figyelemmel kísérésére.

Tudatosítsa a tanulóban:

- a tánctörténeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Tananyag

A tánctörténet tanítása a továbbképző 2 évében, heti 1 órában történik. A tanulók ekkor már rendelkeznek a tantárgy befogadásához szükséges megfelelő történelmi, irodalmi, zenei és művészettörténeti ismeretekkel.

1. év

A köznapi és művészi mozgás

Tér – idő – erő – kifejezés

A közhasznú és művészi tánc

A tánc és a társművészetek

A tánctörténet főbb korszakai, a tánc társadalmi szerepének változásai:

- a tánc és a vallások, rítusok (őskor, középkor)
- a tánc és a szórakozás, a tánc és a reprezentáció (ókor, középkor, reneszánsz, barokk)
- a színpadi táncművészet kialakulása (udvari balett)

2. év

A színpadi tánc története:

- romantikus balettek (olasz, dán, francia)
- klasszikus balettek (oroszok)

Megújulás a XX. Században:

- balett (Gyagilev orosz balettje, nemzeti balettek, táncszínház)
- modern tánc (amerikai, európai, magyar)
- folklorizmus (jazz, orosz színpadi néptánc, magyar színpadi néptánc)

Tanévenként legalább két táncelőadás megtekintése és közös feldolgozása. Egy együttes próbájának legalább egy alkalommal történő megtekintése, a látottak közös feldolgozása.

A számonkérés javasolt formája

A tanulók minden évfolyamban félévkor beszámolón, év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze. A minősítésre, az osztályzásra a szaktanár jogosult.

Az év végi osztályzatnak döntően az év közbeni munkán kell alapulnia. A tanuló teljesítményében nem az elsajátított lexikális tudást kell értékelni, hanem a tánc sajátosságaira való érzékenységet, a kialakult stílusismeretet, a szakmai szókincs és fogalomkészlet elsajátítását.

Az értékelés szempontjai – minimumkövetelmények:

- az adott évfolyam tananyagának ismerete,
- a művészetek iránti érzékenység, kreativitás.

III.2.5.(e) Táncjelírás – olvasás

1. év

A mozdulatelemzés néhány alapfogalmának elsajátítása után a mozdulatelemzés és táncjelírás tanítása párhuzamosan folyik.

Mozdulatelemzés	Táncjelírás
1. A tánc tagolódása: Fázis – motívum – motívumfűzés – tánc	

2. Alaptényezők:
a) plasztika
(irányok, mellékirányok fő irányok
magassági fokok, tágsági fokok
frontirányok, térrajz)
b) ritmika (hangjegyérték, metrum
és az ütem, ritmus, tempó)
c) dinamika (erőfok, feszítés-lazítás)

1. Alapfogalmak
vonalrendszer

3. A mozdulat és helyzet típusai:
a) mozdulattípusok:

* lépés
* súlyt hordó láb mozgása
föl – le, lábujjhegy – térdhajlítás,
forgatás, ringás jobbra-balra
* gesztus
levegőben lévő láb mozdulata
(levegőben lévő láb csúsztatása
kar-fej forgatása
* ugrás

2. Mozdulattípusok jelölése:

* lépés jelölése
* magassági szintek
(forgatás jelölése később)
* kiegészítő jelek:
kapocs
ismétlőjel
(csúsztatás, forgatás, jelölése
később)
* ugrás jelölése
* kiegészítő jelek:
távolság csökkentés, növelés
földhöz közeli lábmozdulatok
kis térdhajlítás, feszítés
a lábfej részei, azok alkalmazása:
(talajérintés, gördülő és csúszó lépés)
dinamikai jelek:
(erőteljes lábmozdulat, rugózás-rezgés, bokázó-taps)
pozíciójelek
forgatás jele

b) helyzettípusok

* helyzettípusok jelölése

* testpozíció (állás)

* súlytalan testrészek mozdulatlansága

* szünet a testben

* szünet a térben

* szünet a helyen

2. év

Mozdulatelemzés

Táncjelírás

a) mozdulattípusok

* forgás

* különböző típusú forgások jelölése

perdülő

frontirányok

perdülés nélkül

ugró

* kiegészítő jelek

testrészek és izületek

(csapásolás, lábszárkörzés, lábfejtartás (lefeszített, „pipáló”)

* keringés

* keringés jelölése

* gesztus

* újabb gesztusok jelölése

A számonkérés formája

A tanulók minden évfolyamban félévi beszámolón és év végi vizsgán adnak számot tudásukról. A vizsga anyagát a szaktanár állítja össze, a bemutatás csoportosan történik. A minősítésre, az osztályzatra szaktanár tesz javaslatot. A bizottság szótöbbséggel dönt.

Értékelés szempontjai - Minimumkövetelmény

1. év:

félévi beszámoló:

- egyszerű motívum (karikázó, ugrós) leolvasása, stílusos előadása
- a motívumok ritmusának pontos eltapsolása
- a motívumban szereplő mozdulattípusok felismerése

év végi beszámoló:

- verbunk, ill. csárdás motívum leolvasása, stílusos előadása
- mozdulattípusok felismerése

2. év:

félévi beszámoló:

- ugrós motívum leolvasása, stílusos előadása,
- mozdulattípusok felismerése

év végi beszámoló:

- egyszerűbb legényes motívum leolvasása, stílusos előadása.

III.2.5.(f) Moderntánc technikák

Tánckultúránk is folyamatos átalakulásban van: egyre több táncirányzat jelenik meg, ezzel egyidejűleg egyre elterjedtebb a különböző formák közötti átjárhatóság. Jó lenne elérni, hogy a fiatalság a kortárs művészetek befogadására nyitott legyen, és értő közönségként fogadja az előadásokat, kiállításokat, eseményeket.

A modern tánctechnikák a néptánchoz hasonlóan az ember természetes mozgásaiból indulnak ki, figyelembe veszik a fizika törvényszerűségeit és a mozgásterjedelem ízületek szabta határait, a test természetes irányvonalait. Figyelmet fordítanak a tudatos és gazdaságos izomhasználatra. Ezért a képzés lehetővé teszi a résztvevők számára a saját alkati adottságaiknak megfelelő képességfejlesztést.

A 20. században kialakult külföldi és hazai technikák pl. Graham–, Limón–, Art-jazz, Berczik-, Pilates széles mozgásrepertoárt biztosítanak ahhoz, hogy a megfelelő gyakorlatok kiválasztásával, az életkori sajátosságokat figyelembe véve olyan táncos tudást adjunk növendékeinknek, amely megsegíti a néptánc esztétikus kivitelezését és érzelmi tartalmát.

Az óra gyakorisága: heti 1 x 45 perc

Szakmai célok: a törzsizomzat kidolgozása az egyenes testtartás, a függőleges tengely stabil megtartása érdekében, a karmozgások lapockából történő indítása, az ízületi mozgékonyság növelése, az ízületek megfelelő tengelyben történő használata (pl. a láb „sínezés”-e), a felső- és az alsó test izolált mozgása, az aerob kapacitás, állóképesség és kitartás növelése.

Általános célok: a saját képességek megtapasztalása, megfelelő testtudat és új szempontú figyelem irányítás kialakítása (saját magára és a társakra), rávezetés az önálló bemelegítésre, test - lélek – szellem kapcsolata, egészséges életmódra nevelés, új közösségi élmények létrehozása.

Feladata:

Ismertesse meg a tanulóval

– az alkalmazott modern tánciránzatok technikai alapelemeit,

– néhány jellegzetes koordinációt és variációs lehetőséget,

– a mozgáselemek vagy -sorok végrehajtásának logikai rendszerét, a tudatos testhasználatot

– a kivitelezés gazdaságos és esztétikus módját.

– a zene megsegítő erejét

Fejlessze a tanuló

– testi adottságait: ízületi mozgékonyság, izomhasználat, koordináció, dinamika, állóképesség

– tér- és formaérzékét,

- zenei műveltségét,

- koncentrálóképességét és akaraterejét,

– magabiztosságát, előadói készségét,

– mozgásmemóriáját,

– személyiségét azáltal, hogy folyamatosan igényes munkát várunk el tőle,

Alakítsa ki a tanulóban

– a más tánciránzatok iránti nyitottságot,

- a dinamikai váltások felismerésének fontosságát,

- az érzelmi kötődést a tánchoz

– a munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát,

– a rendszeres testedzés, az egészséges életmód igényét,

– az önálló megoldások keresésének és megtalálásának igényét,

Ösztönözze a tanulót

– az igényes és elmélyült szakmai munkára,

- tánc és színházi események, fesztiválok, workshopok, tánctáborok iránti érdeklődésre,

- a tovább tanulás iránti igényre

– érzelmi nyitottságra, érdeklődésre mások iránt

Adjon lehetőséget

- a tanuló önálló gondolatainak kipróbálására mind a táncban, mind a zenében,

- számítástechnikai és multimédiás tudásának felhasználására (zeneválasztás, zenevágás, szórólapkészítés, fotózás, videofelvétel, stb.)

– a kreativitás megnyilvánulására,

– a tanuló esetleges mozgásszervi problémáinak figyelembe vételére, ill. korrigálására.

A tananyag összeállításakor a szaktanár vegye figyelembe az adott évfolyam fizikai adottságait, kondícióját és szellemi képességeit. A tanév közben folyamatosan konzultáljon az évfolyamot tanító néptánc tanárral/tanárokkal, hogy mely területeken vagy kiknél volna szükség korrekcióra, a megtanulandó néptánc technika elsajátítását hogyan lehetne más irányból megtámogatni, vagy kinek milyen testi-lelki problémája van.

Számonkérés

Gyakorlati vizsga

Időtartama: 10–20 perc

Tartalma: a szaktanár által összeállított és betanított olyan mozdulatsorokból áll, melyet a tanulók az év folyamán egymásra épülő gyakorlatokból tanultak meg. A bemutatás lehet csoportos, páros vagy egyéni formák variációjában is.

Értékelése:

A tanuló legyen képes

– a tanult mozgásanyag önálló, pontos végrehajtására,

– a tudatos testhasználatra, izomérzékelésre,

– a mozdulatelemek magabiztos, megfelelő dinamikával történő bemutatására,

– a tanult kombinációk előadására,

– a stílus sajátosságait tisztán érzékeltető csoportos, páros vagy egyéni előadásra,

- a zene megsegítő erejének láttatására,

- előnyt jelent az érzelmi átélés, a koncentrált figyelem

- figyelembe kell venni, hogy az év elei állapothoz képest miben tapasztalható fejlődés

III.2.5.(g) Fürkész program

A Fürkész, egy integrált program, melyben egymás mellett és egymással erős szimbiózisban jelennek meg a tantárgyak. A programon belül a néptánc mellett megjelenik a dráma, valamint előképzőben a népzenei ismeretek előkészítéseként, majd az alapfokban annak keretében, a hallás utáni furulyaoktatás.

(a) Dráma

A dráma fejlesztési követelményei:
Kollektív cselekvésre ösztönözzön, erősítse az egyén közösségbe tartozását a képességeinek fejlődése érdekében. Emberi viszonyokkal élményszerűen modellezze az életet, ezzel segítse a tanulók ön- és társismeretének differenciált alakulását, szűkebb és tágabb társadalmi környezetükbe történő beilleszkedését, világuk alkotó értelmezését.
A Fürkész program keretében folyó művészeti nevelés lehetőséget biztosít a néptánc iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészi kifejező készségeik kialakítására, a néptánchoz szükséges magatartásminták értelmezésére és gyakorlására – figyelembe véve a tanulók életkori sajátosságait, érdeklődését, előzetes mozgásos, dramatikus és játékos tapasztalatait.

Általános fejlesztési területei:

KONCENTRÁCIÓ *(Összpontosítás képessége: Milyen? Milyen volt? Hogyan kell?)*

- Érzékelés: látás, hallás, szaglás, ízlelés, tapintás, ritmusérzék, megfigyelés, érintés, az időzítés képessége.
- Tájékozódás: térbeli és időbeli tájékozódás, társas helyzetek felismerése, és döntés képessége.
- Emlékezet: vizuális, térbeli, ritmikai, motoros, akusztikus, verbális, érzelmi emlékezet.
- Kreatív befogadás: összetett élmények tudatosítása, érzéki emlékezet, műelemzés.
- Kapcsolatfelvétel és a kapcsolat megtartása, mélyítése különböző emberekkel.

KONSTRUKCIÓ (Alkotó tevékenység, kreativitás: Hogyan lehet? Milyen lesz?)

- Fantázia fejlesztése: vizuális, térbeli, akusztikus, időbeli, mozgásos, dramatikus.
- Kifejezési formák: verbális, mozgásos, dramatikus, színjátékos.
- Kifejezési formák alkalmazása: új formák keresése, sűrítés, lényegkiemelés, belelátás, átélés, üzenetfogalmazás.
- Problémamegoldás helyzet felismerésével.
- Elemzés és értékelés: fogalmak ismerete, színjátékos események értő és élményszerű befogadása.

KOOPERÁCIÓ *(Az együttműködés képessége. Itt és most, mi, együtt. Közös élmény.)*

- önismeret, önkép gazdagítás, partnerészlelés, empátia, rugalmasság, minőség- és értékérzés,
- szolidaritás, felelősség, jog- és kötelességérzék, szervezés, szervezettségre képesség,
- tervezés és előrelátás, szabály-és feladattartás, a csoport belső világának érzékelése, érdekeinek képviselete, kompromisszum-keresés.

KOGNICIÓ *(Az értelem megnyilvánulása tanulásban.)*

- Az ünnep ideje, tere, szereplői, szimbólumai, hitt világa, ünnepi magatartása, szerepe az emberi és közösségi életben.
- A színház: színház, színész, néző, színpad, darab szerkezete (eleje, közepe, vége)
- Gondolkodás: összehasonlítás, lényeglátás, -kiemelés, elemzés, tipizálás, sűrítés, algoritmusok, általánosítás.

Fejlesztési feladatok:

1. Csoportos játék és megjelenítés
2. Rögtönzés és együttműködés
3. A dráma és a színház formanyelvének tanulmányozása
4. Történetek feldolgozása (drámaóra keretében)
5. Megismerő- és befogadóképesség

Tananyag:

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">1. Csoportos játék és megjelenítés</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Óvodából hozott játéktapasztalat, szabálytartás.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Játékbátorságuk megőrzése és kiterjesztése a kreativitás felé.

Egymásra figyelés, együttműködés fejlesztése páros, csoportos tevékenység közben.

Képességek fejlesztése az általános célokban foglaltak irányába.

Idő- és térérzékelés, tudatosítás fejlesztése.

Beszédállapotuk fejlesztése egy tiszta, érthető, világos verbális kommunikáció érdekében.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Ismerkedést, elfogadást és a beilleszkedést, majd az együttműködést segítő játékos gyakorlatokból válogatott játékfüzérek összeállítása és alkalmazása életkorra, drámatanár személyiségére és az adott lehetőségekre adaptálva.

Csapatjátékok, versenyjátékok és ügyességi játékok. Lazító és feszítő játékos gyakorlatok. Kapcsolatteremtő és bizalomerősítő gyakorlatok.

Ritmus-, térérzékelő- és egyensúlygyakorlatok.

Dramatikus népszokások

Őszi: Találós kérdések az őszi jeles napokkal, őszi termésekkel kapcsolatban. Párválasztó népi játékok.

Téli: Kiolvasók, altatók, ringatók, ölbéli játékok az anya – gyermek kapcsolat értelmezésének és</td><td><u>Népi játék</u>: játékműveltség felmérése, gazdagítása.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- bemelegítő mozgásos játékok,

- érzékelő játékok,

- ritmusgyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- memória– és koncentrációfejlesztő játékok,

- szerepjátékok, szabályjátékok,</td></tr>
</table>

beazonosításának érdekében. (babával, vagy anélkül megjelenítve) ***Tavaszi:*** Tavaszi versek, mondókák, naphívogatók, bújós, vonulós és egyszerű párválasztós szabadban is játszható népi játékok.		
Kulcsfogalmak	Játék, népi játék, légzés, szabálytartás, egymásra figyelés, alkalmazkodás.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">2. Rögtönzés és együttműködés</td><td>Órakeret: 6 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">A játék szabályának elfogadása és betartása.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Kreativitás fejlesztése tárgyjátékok segítségével.

Kiscsoportos játékosságot feltételező rögtönzések adott feltételek: Kik? Hol? Mikor? Miért? Mit csinál?

Évszakhoz kapcsolódó népszokások megismertetése és tanulása. Alakoskodó játékokkal rögtönzés.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Játék képzelt tárgyakkal, tárgyakat felidéző mozdulatokkal, elképzelt személyek megjelenítésével, elképzelt és valóságos helyzetekkel, hangulat-felidéző gesztusokkal, érzelmi emlékezetet kísérő gesztusokkal. Térkihasználó, térkitöltő gyakorlatok. Csoportos improvizációk adott témára, egyén központba állításával.

Dramatikus népszokások

Őszi: Népi játékok a szüret idejéből: Márton Nap.

Téli: Népszokások a karácsonyi tizenkettő időszakából. PL. Lucázás régen és ma. (Mondhat a mai élettel összefüggő jókívánságokat régi mintára.)

Tavaszi: Utánzó, alakoskodó játékok a természet jelenségeivel kapcsolatban. A megőrzés és az újrateremtés játékai: tavasz színei, illatai, időjárása stb.</td><td><u>Népi játék</u>: játékbátorság erősítése, játé repertoár gazdagítása.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- bemelegítő mozgásos játékok,

- érzékelő játékok,

- ritmusgyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- memória– és koncentrációfejlesztő játékok,

- utánzó játékok,

- szerepjátékok, szabályjátékok,

- csoportos improvizációs játékok,

- komplex drámafoglalkozások.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Fantázia, rögtönzés, itt és most, cselekvés, tér és idő.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">3. A dráma és színház formanyelvének tanulmányozása</td><td>Órakeret: 7 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Dramatikus érzék kifejezésének tapasztalata szerepjátékokban.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Színház- és drámakonvenciók megfigyeltetése, tudatosítása életkornak megfelelően.

A játék dramaturgiájának érzékletes megtapasztaltatása.

Becsüljék és tiszteljék az ünnepet. ünnephez szükséges magatartás megtanulása.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

A játékok szerkezetének és formájának a megfigyelése: kezdet és a befejezés, terjedelem, szerepek, szereplők.

Dramatikus népszokások

A gyerekek megélt ünnepeinek csoportos megbeszélése, élményeik újrajátszása. Hogyan néz ki az ünnep? Hogyan kezdődik? Milyen történései vannak? Miért jó ünnepelni?</td><td><u>Népi játék</u>: népi játékok összehasonlítása, típusbeli tulajdonságok megkülönböztetése.</td><td><u>Dráma és színjáték:</u>
csoportos improvizációs játékok,

- utánzó játékok,

- komplex drámafoglalkozások..</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Szerkezet megtapasztalása, a dolgok eleje, közepe és vége, tempó: lassítás, gyorsítás.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">4. Történetek feldolgozása</td><td>Órakeret: 7 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Szerepjátékhoz szükséges bátorság, fegyelem és figyelem.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Képzelőerő fejlesztése.

Dramatikus érzék fejlesztése.

Szabálytartásra szoktatás, nevelés, szocializációs folyamatok irányítása.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Mimetikus játékok (egyéni és csoportos) zenére, nagy mozgásos játékba csomagolva. Helyzetgyakorlatok szó, mondat, helyszín, kezdő cselekmény, szerepek stb. megadásával. A történet megbeszélése

Dramatikus népszokások

Őszi: Szürettel kapcsolatos mese tanári mesélése. Zenehallgatás, őszi hangok, ízek, színek összegyűjtése, megbeszélése.

Téli: Mesedramatizálás alkalmazásával segíteni a gyermeket abban, hogy lelkileg felkészülten élje meg a Mikulás érkezését és a karácsony üzenetét, gondolatkörét.

Tavaszi: A megőrzés és az újrateremtés játékai: tavasz színei, illatai, időjárása stb.</td><td><u>Népi játék</u>: a népi játékok cselekménye, szövege és dallama, játékfűzések.</td><td><u>Dráma és színjáték:</u>
csoportos improvizációs játékok,

- komplex drámafoglalkozások.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Jelenet, szerep, történet, karácsony, zene, ének.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">5. Megismerő- és befogadóképesség</td><td>Órakeret: 7 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Aktivitás a játékban.

Óvodában tanult néphagyományok.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Közösségműködéséhez szükséges életkornak megfelelő ismeretek.

Gyermekszínházi és egyéb előadói programok értő befogadójává nevelés.

A tanulók hagyományismeretének gyarapítása, további érdeklődés felkeltése.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Gyermekszínházi előadás megtekintése. Játékos és kreativitást ösztönző tevékenységek az élmények kipörgetése érdekében. Beszélgetés a színházról.

Dramatikus népszokások

Őszi: Időjárásjóslások, az időjárással kapcsolatos megfigyelések. A szüret kezdetének jeles napjai, szürettel kapcsolatos fogalmak értelmezése.

Téli: Karácsonyi kántálók, köszöntők néhány tájegységi változatának megtanítása, eredeti felvételmegnézése. Újévköszöntő tanulása, eljátszása, jókívánság-mondó versek és énekek tanulása és bemutatása.

Tavaszi: Felkészülés a húsvétra, a böjt ideje. A feltámadás, mint a keresztény emberek, keresztény kultúrkörbe tartozók legnagyobb ünnepe. Húsvét vasárnap és az e naphoz fűződő szokások.</td><td><u>Népi játék</u>: Az alapvető mozdulattípusok

Játéktípusok (sport–küzdő karakterű népi játékok, énekes–táncos gyermekjátékok)

Népi mondókák, kiszámolók, szövegek, dallamok.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- bemelegítő mozgásos játékok,

- érzékelő játékok,

- ritmusgyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- memória– és koncentrációfejlesztő játékok,

- utánzó játékok,

- szerepjátékok, szabályjátékok,

- csoportos improvizációs játékok,

- komplex drámafoglalkozások.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Színházi előadás, szerep, szereplő, időjárás, évszakok, természet, feltámadás, szokások.</td></tr>
</table>

Követelmények:

A tanuló ismerjen az évszakokhoz kapcsolható mondókákat, találós kérdéseket.

Tudja az évfolyamon tanult dráma- és/vagy népi játékok szabályát.

Legyen képes a játszó társaival játék közben együttműködni, a szabályokat tartani és a játéknak örülni.

2. évfolyam

Tematikai egység/ **Fejlesztési cél**	**1. Csoportos játék és megjelenítés**	**Órakeret: 5 óra**
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon tapasztaltak és tanultak. Játék bátorság, fegyelem és figyelem.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Térben, időben és közösségben történő tájékozottság, alkalmazkodás és alakítás készségének fejlesztése. Beszédművelés. A népi kultúrából az életmódnak, magatartásoknak, a közösségi életnek a megismertetése, példák, tanulása. A játékműveltség, játékbátorság, szabálytudat, önfegyelem és kezdeményezőképesség fejlesztése A kommunikációs és éneklési képesség fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**	
	Néptánc tanszakhoz	**Színjátszó tanszakhoz**
Drámapedagógia Téri tájékozódás, közösségépítés, bizalomerősítés, státuszképzés gyakorlatai és drámajátékai. Érzékelés, térlátás, kommunikáció és kooperáció gyakorlatai és dráma-játékainak alkalmazása játékfüzérbe szerkesztve. A játékfüzérek előkészítik a néprajzi jellegű foglalkozásokat. Érintő és szobor-játékok. Tükör- és ügyességi játékok, gyakorlatok. **Dramatikus népszokások** ***Őszi:*** A vásár jellegzetességei, színessége, forgataga. Emberi kapcsolatok a vásárban: alku, eladás, vásárlás. ***Téli:*** A gazdasági élet, a háztartás, a család és az egyén szerencséjének megjóslása, varázslással,	<u>Népi játék</u>: *mondókák, köszöntők, rivalizáló játékok.*	<u>Dráma és színjáték</u>: *- mozgásgyakorlatok,* *- érzékelő játékok,* *- ritmusgyakorlatok,* *- beszédgyakorlatok,* *- utánzó játékok,* *- memória és koncentrációt fejlesztő játékok,* *- szerep-és szabályjátékok,* *- komplex drámafoglalkozások.*

mágikus praktikákkal, segítése jókívánságmondó köszöntőkkel. ***Tavaszi:*** Pünkösdölés, Pünkösdi király-választás, vetélkedés, érőpróba. Sportszerű rivalizáló népi játékok.		
Kulcsfogalmak	Érzékelés, bizalom, pünkösd, család, vásár, állókép, szobor.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">2. Rögtönzés és együttműködés</td><td>Órakeret: 6 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Szerepalakító játékos tapasztalat.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">A közösségi éneklés élményének, örömének felfedezése, nagyobb és kisebb létszámú csoportokban egyaránt.

Dramatikus folyamatok irányíthatóságának felfedeztetése és kezdeményező készség fejlesztése.

Az önálló tanulói tevékenység és egyéni szerepvállalás ösztönzése

Az éneklési kedv, a társak előtti kommunikáció ösztönzése, közösségfejlesztés, a helyi szokások és normák kialakítása.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Irodalmi mű dramatikus feldolgozását és bemutatását előkészítő rögtönzéses jelenetépítés ebből előadás szerkesztés. (Fontos, hogy a gyerekek még ebben a korban nem rendelkeznek olyan szintű elvont gondolkodással, ami lehetővé tenné számukra, hogy a közönség szemével, elvárásaitól vezetve lássák magukat az előadásba. A gyermekek játékos tevékenységét kell, lehet csak a színpadra emelni, színjátékossá fogalmazni rendezői ötletek segítségével!)

Dramatikus népszokások

Őszi: Egy régi vásár hangulatának fel-, és megidézése, jellegzetes vásári áruk és árusok, alku eljátszása.

Téli: Hogyan mentek betlehemezni? Hogyan készültek a betlehemezők fogadására? Megjelenítés játékos improvizációval.

Tavaszi: Csoportonként pünkösdi király kiválasztása.</td><td>Népi játék: Játékfűzések (a helyi vagy régió szerinti néphagyományban fellelhető népi gyermekjátékokból).</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- utánzó játékok,

- szerep- és szabályjátékok,

- komplex drámafoglalkozás.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Én, közösség, alkotás, összpontosítás, állóképesség, virtus, betlehemezés, helyzet.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">3. A dráma és színház formanyelvének tanulmányozása</td><td>Órakeret: 7 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Játékbátorság, játéktapasztalat.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Az énekhang technikai adottságainak a légzés, a vokális hangzók, hangterjedelem fejlesztése.

Tanítási drámajátékok megtapasztalása, helyzetértékelés, helyes több szempontú döntéshez szükséges értékelés megtanulása.

A drámajátékok segítségével a test alkalmassá tétele a tananyag szerinti táncos mozgásra.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Helyzetgyakorlatok az ajándékozás témakörben néhány színházi konvenció (dráma) segítségével. Fókuszban a szeretethez vezető út. A szeretet megmutatásának formái. Az ajándékozás és fogadás. Kontextust építő dráma konvenciók alkalmazása (pl. „Ötletroham” szómágia, kép a falon) emlékek felidézése, megélése és értelmezése érdekében.

Dramatikus népszokások

Őszi: Vásári kikiáltók. Vásári bábjáték, mutatványosok, egyéb látványosságok. Vásárt idéző népi játékok, énekek. A vásár eljátszása – utánzó játék.

Téli: A betlehemezés különböző változataiból, a dunántúli pásztorjátékokból egy eljátszása. Ehhez minden hangzó anyagot, internetes lehetőséget fel lehet használni. A betlehemes részeknél táncos megoldás is lehetséges (pl. pásztorok köszöntése, pásztorok tánca stb.)

Tavaszi: A pünkösdi királyválasztás gyerekjáték változatának eljátszása.</td><td><u>Népi játék</u>: játékosság erősítése, utánzó játékok.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- mozgásgyakorlatok,

- érzékelő játékok,

- ritmusgyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- utánzó játékok,

- memória és koncentrációt fejlesztő játékok,

- szerep-és szabályjátékok,

- komplex drámafoglalkozások.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Szeretet, ajándékozás, vásár, éneklés, zene, zenehallgatás, pásztor.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">4. Történetek feldolgozása</td><td>Órakeret: 7 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Helyzetgyakorlatok megélése.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">A közösségbe való beilleszkedés támogatása drámajátékok segítségével.

Az alkotó munkához szükséges figyelemre és fegyelemre szoktatás, valamint a kommunikációs készségek fejlesztése.

A közös alkotói kedv és öröm felébresztése.

A hagyományokhoz való kötődés kialakítása.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Helyzetgyakorlatok az ajándékozás témakörben néhány színházi konvenció (dráma) segítségével. Fókuszban a szeretethez vezető út. A szeretet megmutatásának formái. Az ajándékozás és fogadás. Kontextust építő dráma konvenciók alkalmazása (pl. „Ötletroham” szómágia, kép a falon) emlékek felidézése, megélése és értelmezése érdekében.

Dramatikus népszokások

Őszi: Vásárral kapcsolatos mese dramatizálása párbeszédes változattal. Tiloló Te. Gömöri koreográfiának megtekintése.

Téli: A téli ünnepkörhöz kapcsolódó történet elbeszélése és konvenciók segítségével értelmezése.

Tavaszi: Jókai Mór: Kőszívű ember fiai pünkösdi király választását bemutató rész felolvasása, a film ezen részének megnézése és/vagy pünkösdölés archív gyűjtésen alapuló anyagainak (vitnyédi film) Pünkösdölő koreográfiájának megtekintése.</td><td><u>Népi játék</u>: játékban fellelhető történetek, szerepek eljátszása.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- utánzó játékok,

- szerep- és szabályjátékok,

- komplex drámafoglalkozás.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Történet, mese, adott körülmények (kontextus), ünnep, dramatizálás.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">5. Megismerő- és befogadóképesség</td><td>Órakeret: 7 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Az előző tanévben elsajátított készségek és ismeretek.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">A mozgáskészség, alapvető kombinációs képesség fejlesztése a mozgás– és játéktevékenység során.

A ritmus – tér – térforma fogalmainak alkalmazása a gyakorlatban.

A kreatív játékos tevékenység valamint a mozgásos és verbális önkifejezés ösztönzése, a közösségépítés megvalósítása, a szocializációs

folyamatok fejlesztése.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Versmondás és ennek előkészítése. Verses mesék elemzése: szereplők, cselekmény, hely, idő. Mindezek összefoglalása rajzzal és/vagy helyszín elrendezéssel, maszkfestéssel.

Dramatikus népszokások

Őszi: Jellegzetes vásári napok: Mihály napi, Pásztorjátékok, betlehemezés bibliai háttere.

Téli: Újévköszöntők, bőség-és szerencse-varázslás, jóslás, varázsló előírások és tilalmak (pl. baromfihús evésének tilalma), időjárás jóslása. Dömötör napi vásár.

Tavaszi: Pünkösdi királyság rövidsége, jogai.</td><td>Népi játék: jogok és kötelességek a játékban., játéktípusok, tájegységhez tartozó népi játékok, dallamok és ritmusok.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- mozgásgyakorlatok,

- érzékelő játékok,

- ritmusgyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- utánzó játékok,

- memória és koncentrációt fejlesztő játékok,

- szerep-és szabályjátékok,

- komplex drámafoglalkozások.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Versmondás, nyilvánosság, cselekmény, hely, idő, tiltások, biblia, bőség, szerencse, jóslás, előírások.</td></tr>
</table>

Követelmények:

A tanulók legyenek képesek kreatív játéktevékenységre.

Rendelkezzenek iskolázott figyelemmel és fegyelemmel.

Legyenek képesek a ritmus – tér – térforma alkotó alkalmazására gyakorlatban.

Tudjanak játékos szerepet alakítani, különbséget tenni szerep és szereplő között, valóságos és elképzelt (játékos) tér és idő között.

Ismerjék a tanult évszakokhoz kapcsolódó szokásokat, ezek felidézéséhez szükséges cselekményeket, dallamokat, szövegeket.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	**1. Csoportos játék és megjelenítés**	**Órakeret: 5 óra**
Előzetes tudás	Csoportba illeszkedéshez szükséges önismereti tudás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A közösséghez tartozás, kötődés erősítése, a másságot elfogadó attitűd valamint a nemi identitás erősítése. A játék szerepének megismertetése a faluközösség és az egyén életén keresztül, a kommunikációs képesség, verbális kommunikáció, szocializációs készség, közösségérzet, a tér– és időbeli tájékozódás fejlesztése. Önállóságra szoktatás, önismeret fejlesztése. Hallás és ritmusérzék fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**	
	Néptánc tanszakhoz	**Színjátszó tanszakhoz**

Drámapedagógia Önismeret, kapcsolatteremtő, távolságtartó, humoros gyakorlatok, láncjátékok, érintők (megszólít-megért) kommunikációs játékok, (társválasztó páros játékok a tánchoz) kezek (témaválasztás) vezetés és irányítás, bizalom és problémamegoldó játékok, vakvezetés stb. kooperáció, önismeret, humoros játékok, névkeresők, figyelem és emlékezet. Ügyességi játékok, amikben a játékcélokat csak közösen, egymásra támaszkodva, egyéni felelősséget felismerve és vállalva tudnak elérni. **Dramatikus népszokások** ***Őszi:*** Találd ki, ki vagyok! – játékok. Névcsúfolók: (pl. Miska fogott egeret, hozott neki szekeret. Ádám batyut visz a hátán.) Gyakori nevekhez kötődő gyermekjátékok (pl. Hol jársz, hová mész, szent Erzsébet asszony). ***Téli:*** Párválasztós játékok, szembekötősdi, körjáték kesztyűsbábbal. ***Tavaszi:*** A párválasztók bővítése. Szabadban játszható népi játékok.	Néptánc: *térkitöltő játékok* *saját táncrégió gyermekjátékai és táncai, mozgást ügyesítő játékok, gyakorlatok.* Népzenei alapismeretek*: ritmusgyakorlatok, népi játékok dallamvilágának megjelenítése.*	Dráma és színjáték: *- mozgásgyakorlatok,* *- beszédgyakorlatok,* *- fantáziajátékok,* *- ritmikus mozgással kombinált koncentrációs játékok,* *- dramatikus játékok,* *- komplex drámafoglalkozás.* Beszéd és vers: *- lazítógyakorlatok,* *- légzőgyakorlatok,* *- hanggyakorlatok,* *- hallásgyakorlatok,* *- artikuláció,* *- ritmust tartó gyakorlatok,* *- hangsúlygyakorlatok.* Mozgás és tánc: *- népi játékok.* Zene és ének: *- egyszólamú éneklés,* *- ritmusgyakorlatok,* *- zenehallgatás.*
Kulcsfogalmak	Önismeret, társismeret, bizalom, kockázat, feszültség.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">2. Rögtönzés és együttműködés</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Alapvető drámakonvenciók ismerete: állókép, kép a falon, szerep, ötletroham stb.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Folyamat dráma megtapasztaltatása.

Bibliai történet eljátszása, tanulságainak cselekvésbe ágyazott megvizsgálása, erkölcsi nevelés.

Színházi és drámakonvenciók tanulása.

Mozgáskultúra fejlesztése.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Bibliai háttér megvilágítása bibliodráma segítségével. Természetesen a tanítási dráma kontextus-építő, narratív, költői és tükröző konvencióira támaszkodva görgetjük a bibliai történetet. Téma: Jézus születése. Fókusz: család és szeretet.

Dramatikus népszokások

Őszi: Népi csúfolódókból kiindulva írjanak a gyerekek „csúfoló-dókat”. Önismeret. saját magukat figurázzák ki. Ilyenkor milyen tulajdonságokat emelnek ki önismeretük alapján?

Téli: Ugyanaz, mint a drámánál.

Tavaszi: Szellemi ügyességi, beugratós, kitalálós játékok.</td><td><u>Néptánc</u>: a népi játékok cselekményének ismerete, dramatikus rögtönző gyakorlatok, mozgásfejlesztés.

<u>Népzenei alapismeretek:</u> dramatikus ösztön tudatosítása – ritmus, tempó, közös éneklés.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- mozgásgyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- fantáziajátékok,

- ritmikus mozgással kombinált koncentrációs játékok,

- dramatikus játékok,

- komplex drámafoglalkozás.

<u>Beszéd és vers</u>:

- hallásgyakorlatok,

- artikuláció,

- ritmust tartó gyakorlatok,

- hangsúlygyakorlatok.

<u>Mozgás és tánc</u>:

- népi játékok.

<u>Zene és ének</u>:</td></tr>
</table>

		- egyszólamú éneklés, *- ritmusgyakorlatok,* *- zenehallgatás.*
Kulcsfogalmak	Család, születés, konvenciók, önismeret, csúfolódók, beugratók, kitalálók.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">3. A dráma és színház formanyelvének tanulmányozása</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Eddig tanult színházi és dráma konvenciók ismerete.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Színházi kultúrát értő befogadóvá és alkotóvá nevelés = színházi nevelés.

Teleologikus gondolkodásra nevelés, az ehhez szükséges készségek fejlesztése (késleltetett inger-kielégítés, következetesség, kitartás, akarat, alázat, stb.).

Népszokások ismeretének bővítése.

Színpadi énekléshez szükséges énektechnikák fejlesztése.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Előkészület a galgai gyermek lakodalmas előadásra. Térkitöltés, helyszín, karakterek megteremtése, mozgásos gyakorlatok. Felelősségtudat, fegyelem és iskolázott figyelem, feladattartás az előadás sikeréért. Mások elfogadása, érdemeinek és értékeinek tisztelete. Közösségben mutatom meg magam: a foglalkozások során közösen tervezik meg a gyerekek a lakodalom minden részletét, szereplőit stb. a vezető elfogadó és animáló irányításával.

Dramatikus népszokások

Őszi: A „Galgai gyermeklakodalmas” előadása: a helyszín, szereplők, a dramaturgia közös megtervezése, a szöveg, a dalok, és táncok kiválasztása, kellékek elkészítése.

Téli – Tavaszi: A magyar hagyomány mondott rítusaiból válogatás: Ringatók, cirógatók, tapsoltatók, ujjkiolvasók, köszöntők, gyógyítók. Szerkesztett műsor pódiumi színpadi játékban megjelenítve.</td><td><u>Néptánc</u>: mozgások, forgás, ugrás, alakzatok, erőnlét.

<u>Népzenei alapismeretek</u>: hang és a tér összefüggése, terjedelem, hangszín, dallam, ritmus.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- mozgásgyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- fantáziajátékok,

- ritmikus mozgással kombinált koncentrációs játékok,

- dramatikus játékok,

- komplex drámafoglalkozás.

<u>Beszéd és vers</u>:

- hallásgyakorlatok,

- artikuláció,

- ritmust tartó gyakorlatok,

- hangsúlygyakorlatok.

<u>Mozgás és tánc</u>:

- népi játékok.

<u>Zene és ének</u>:

- egyszólamú éneklés,</td></tr>
</table>

		- ritmusgyakorlatok, *- zenehallgatás.*
Kulcsfogalmak	Helyszín, karakter, felelősség, fegyelem, mondókák, dialógus, gyermeklakodalmas, kellékek.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">4. Történetek feldolgozása</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Életkornak megfeleltethető szövegértés, szövegelemző készség.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Az előadói készség, a ritmusérzék, a mozgáskoordináció, a mozgásemlékezet, a fizikai állóképesség, mozgásos karakterábrázolás fejlesztése.

Zenei ízlés és érzék fejlesztés.

Dramatikus ösztön felébresztése és az ehhez kapcsolódó készségek (szukcesszió, szimultán cselekvés, szintézis, egyszerű, bonyolult stb.) fejlesztése.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Mese dramatikus feldolgozása dráma konvenciók segítségével.

Dramatikus népszokások

Őszi: Kukoricafosztáskor játszott játékok (pl. Pap hátán gólyafészek, „faluhántás”, „tinóvásár”, „csürhejárás” stb.

Téli: Bábtáncoltató betlehemes.

Tavaszi: Rügyező ág – tavaszi köszöntő – tavaszi szél vizet áraszt: animációs, árnyjátékos eljátszása.</td><td><u>Néptánc:</u> Énekes–táncos népi gyermekjátékok: (szerepjátékok, párválasztó játékok) a páros tánc előkészítése.

<u>Népzenei alapismeretek:</u> zenehallgatás, hangok megfigyelése.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- mozgásgyakorlatok,
- beszédgyakorlatok,
- fantáziajátékok,
- ritmikus mozgással kombinált koncentrációs játékok,
- dramatikus játékok,
- komplex drámafoglalkozás.
<u>Beszéd és vers</u>:
- hallásgyakorlatok,
- artikuláció,
- ritmust tartó gyakorlatok,
- hangsúlygyakorlatok.
<u>Mozgás és tánc</u>:
- népi játékok.
<u>Zene és ének</u>:
- egyszólamú éneklés,
- ritmusgyakorlatok,
- zenehallgatás.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">népmese, kukoricafosztás, bábozás, árnyjáték, dramatizálás.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">5. Megismerő- és befogadóképesség</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Játék tapasztalat, játékok ismerete, előző évfolyamon tanult néprajzi ismeretek.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Néphagyományok és a művészetek iránti érdeklődés elmélyítése.
Felkészítés, felkészülés a színjátékra, az ehhez szükséges tapasztalatok és ismeretek átadása.
Néprajzi ismeretek közvetítése, tanítása.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Színházi alapismeretek: színház, színész, közönség, darab.

Dramatikus népszokások

Őszi: Névköszöntők. Márton, András, Katalin, Erzsébet napja. Nevek jelentése, névnaphoz kapcsolódó szokások.

A lakodalmak ideje. A kukoricafosztás, mint őszi közös munka, különböző elnevezései (pl. tengerihántás, máléfejtő, bontó). Hagyományos ételek a kukoricafosztóban..

Téli: Advent fogalma, Luca napi hiedelmek. Karácsonyi kántáló énekek. Internet segítségével szemléletes megismerése a karácsonyi autentikus népszokásoknak.

Farsang jelentése.

Tavaszi: A húsvét jeles napjai: nagycsütörtök (pl. „a harangok Rómába mentek”, „pilátusverés”, „zöldcsütörtök”). Nagypéntek (pl. passió-játék, nagypénteki mosdás). Nagyszombat (pl. negyvennapos böjt vége, víz és tűz szentelés). Húsvétvasárnap és e naphoz kötődő szokások. Húsvét hétfő. A húsvéti locsolás pogány és keresztény magyarázata.

Pünkösdölés, pünkösdi királynéjárás.</td><td>Népzenei alapismeretek: Alapvető zenei ismeretek (egyenletes lüktetés, zenéhez való igazodás, negyedes és nyolcados lüktetés, dallamegységek, a gyermekdalok hangkészlete, ritmusgyakorlatok)

Néptánc: Irányok, alakzatok (előre–hátra, jobbra–balra, lent–fönt, sor, kör, oszlop, félkör, csigavonal, szórt forma, térkitöltés, térváltás, egyén és csoport viszonya az alakzatokban)</td><td>Dráma és színjáték:
- mozgásgyakorlatok,
- beszédgyakorlatok,
- fantáziajátékok,
- ritmikus mozgással kombinált koncentrációs játékok,
- dramatikus játékok,
- komplex drámafoglalkozás.

Beszéd és vers:
- hallásgyakorlatok,
- artikuláció,
- ritmust tartó gyakorlatok,
- hangsúlygyakorlatok.

Mozgás és tánc:
- népi játékok.

Zene és ének:
- egyszólamú éneklés,
- ritmusgyakorlatok,
- zenehallgatás.</td></tr>
<tr><td>Kulcsfogalmak</td><td colspan="3">Színház, színész, közönség, darab, névköszöntők, advent, Luca napi hiedelmek, húsvéti szokások.</td></tr>
</table>

Követelmények:

Ismerjék az évszakok jeles napjait, napfordulókhoz kapcsolható hagyományokat, gyermekekre tartozó szokásokat.

Ismerjék a dráma és színház legalapvetőbb konvenciói: szerep, színpad, néző, előadás, darab, állókép, kép a falon, kellék stb.

A magyar hagyomány mondott rítusaiból *(ringatók, cirógatók, tapsoltatók, ujjkiolvasók, köszöntők, gyógyítók)* tudjanak néhányat.

Legyenek képesek a közösséghez tartozás élményét átélni, a másságot elfogadni.

Legyenek képesek differenciáltan, energikusan mozogni, a térben és időben tájékozódni.

Tudjanak önállóan egyéni és kiscsoportos feladatokat eredményesen megoldani.

Ébredjen fel bennük a magyar néphagyományok és a művészetek iránti érdeklődés.

Tudjanak előrelátóan gondolkodni, tervezetten cselekedni, rendelkezzenek az ehhez szükséges készségekkel *(késleltetett inger-kielégítés, következetesség, kitartás, akarat, alázat, stb.).*

2. évfolyam

Tematikai egység/ **Fejlesztési cél**	**1. Csoportos játék és megjelenítés**	**Órakeret: 5 óra**
Előzetes tudás	Előző évfolyamon szerzett játéktapasztalat.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színjátékos tevékenységre történő felkészítés: átélés, alakítás készségeinek fejlesztése (kifejező beszéd, mozgás) Népi játékok gazdagítása, ezzel a táncos készségek fejlesztése. Néprajzi ismeretek gazdagítása, mélyítése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	**Kapcsolódási pontok**	
	Néptánc tanszakhoz	**Színjátszó tanszakhoz**
Drámapedagógia Helyzetgyakorlatok, körmesék, életjátékok, türelemjátékok. Beszédtechnikai (ritmus, hangszín, hangerő, beszéddallam, stb.) és kommunikációs gyakorlatok, játékok. **Dramatikus népszokások** ***Őszi:*** Kukoricafosztáskor játszott játékok (pl. Pap hátán gólyafészek…, „faluhántás", „tinóvásár", „csürhejárás" stb.). ***Téli:*** Szobában játszott játékok: gombozás, golyóhajintás, esti gyertyafény mellett árnyjáték. ***Tavaszi:*** Böjti játékok, falukerülők, vonulós – kapuzós játékok (pillikézés, szinalázás, hajlikázás, kiszehajtás, villőzés, stb.)	Néptánc: *Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és* *páros tánc előkészítése.* Népzenei alapismeretek: *dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása.*	Dráma és színjáték: *- mozgásgyakorlatok,* *- lazítógyakorlatok,* *- beszédgyakorlatok.* Beszéd és vers: *- légző gyakorlatok,* *- hanggyakorlatok,* *- artikulációs gyakorlatok,* *- szóvégejtés játékos gyakorlatai,* *- ritmus-és tempógyakorlatok,* *- hangsúlygyakorlatok,* *- szöveg memoriterként való rögzítése.* Mozgás és tánc: *- indítás, megállás,*

		- versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok, *- népi játékok, tánc.* <u>Zene és ének</u>: *- egyszólamú éneklés,* *dramatikus játékok, gyakorlatok.*
Kulcsfogalmak	Helyzetgyakorlatok, életjáték, ritmus, hangszín, hangerő, intonáció, böjt.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">2. Rögtönzés és együttműködés</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Rögtönzéshez bátorság, dramatikus érzék, dramaturgiai fogalmak ismerete az előző évfolyamokban tanultak alapján.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Alapkészségek (kooperáció, konstrukció, kognitív) fejlesztése a nyilvánosság elé lépés érdekében.

Dramatikus érzék fejlesztése.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

A tárgyak más értelmet és jelentést kapnak, ehhez fantázia, képzelő erő kell, ennek gyakorlása. Hanggal utánzás, némajáték, számokkal, értelmetlen hablatyolással kísért helyzetgyakorlatok.

Dramatikus népszokások

Őszi: Állatutánzók: gólyát, kecskét, kutyát, macskát, békát, fecskét.

Téli: A vízkereszt bibliai értelmezése bibliodráma segítségével. Fókusz: hódolat, ajándék.

Tavaszi: Várakozók: tavaszváró, esőváró, napváró.</td><td><u>Néptánc:</u> Énekes–táncos népi gyermekjátékok: a játékismeret bővítése, a játék központi szerepének megtartása, (szerepjátékok, párválasztó játékok) kör és

páros tánc előkészítése.

<u>Népzenei alapismeretek:</u>
Az előénekes feladata és funkciói, a bekapcsolódás módja, közös éneklés.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- beszédgyakorlatok,

- improvizációs játékok,

- komplex drámafoglalkozások..

<u>Beszéd és vers:</u>

- légző gyakorlatok,

- hanggyakorlatok,

- artikulációs gyakorlatok,

- szóvégejtés játékos gyakorlatai,

- ritmus-és tempógyakorlatok,

- hangsúlygyakorlatok,

- szöveg memoriterként való rögzítése.

<u>Mozgás és tánc:</u>

- indítás, megállás,

- versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok,</td></tr>
</table>

		- népi játékok, tánc. <u>Zene és ének</u>: *- egyszólamú éneklés,* *dramatikus játékok, gyakorlatok.*
Kulcsfogalmak	Fantázia, képzelet, utánzás, vízkereszt, várakozás.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. A dráma és színház formanyelvének tanulmányozása	Órakeret: 5 óra
Előzetes tudás	Előző évfolyamon tanult színházi ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Színjátékos felkészítés, alakítás, átélés segítése. Néprajzi ismeretek mélyítése. Néptáncos készségek drámajátékos fejlesztése.	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	
	Néptánc tanszakhoz	Színjátszó tanszakhoz
Drámapedagógia **Dramatikus népszokások** ***Őszi – Téli***: Felkészülés egy betlehemi előadás bemutatására (pl. Hadikfalvi csobánolás, vagy Tarbay Ede által feldolgozott Betlehemi játékra). Ennek érdekében egy bibliodráma foglalkozás az aktuális bibliai témában, a drámás konvenciók alkalmazásával. Kellékek, szimbólumok megtervezése, (színházi konvenciók kiválasztása, elkészítése, szereposztás, szerepvállalás). A misztérium játéknak megfelelő hangulat és látvány megtervezése figyelemmel a gyerekek életkori sajátosságait. ***Tavaszi:*** A böjti időszak végének felidézése: a telet, betegséget jelképező kisze elégetése, ill. vízbevetése, ennek szertartásos módja, hozzá fűződő hiedelmek jelképes megjelenítése.	Néptánc: *táncot megalapozó nagy mozgásos játékok, mozgásformák vizsgálata, tudatosítása.* Népzenei alapismeretek: *A dallamok csoportos, kiscsoportos megszólaltatása.*	Dráma és színjáték: *- mozgásgyakorlatok,* *- lazítógyakorlatok,* *- beszédgyakorlatok,* *- improvizációs játékok,* *- komplex drámafoglalkozások.* Beszéd és vers: *- légző gyakorlatok,* *- hanggyakorlatok,* *- artikulációs gyakorlatok,* *- szóvégejtés játékos gyakorlatai,* *- ritmus-és tempógyakorlatok,* *- hangsúlygyakorlatok,* *- szöveg memoriterként való rögzítése.* Mozgás és tánc: *- indítás, megállás,* *- versenyjátékok, különböző*

		típusú fogó játékok, *- népi játékok, tánc.* Zene és ének: *- egyszólamú éneklés,* *dramatikus játékok, gyakorlatok.*
Kulcsfogalmak	Kellékek, színházi és ünnepi szimbólumok, misztériumjátékok, színpadi látvány, szertartás, hit, hiedelem.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">4. Történetek feldolgozása</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Játékosság és játékbátorság, tanítási drámát előkészítő dramatikus tapasztalat.</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Az előző évfolyamokon megismert szokások naptárszerinti felelevenítése, tartamuk gazdagítása, elmélyítése.

Emberi kapcsolatok és az emberek közötti viszonyok értelmezése.

Felkészülés a színjátékos tevékenységre.

Az emberi mozgás stilizálása, a kifejező ritmus és tér problematikájának megismerése.</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="3">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td colspan="2">Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td>Drámapedagógia

Dramatikus népszokások

Őszi: Ajándékozás megvizsgálása tanítási dráma keretében, az összes konvenció típus alkalmazásával. Fókusz: Mi van, ha nem azt az ajándékot kapom, amit vártam?

Ehhez a témához kapcsolódó irodalmi mű feldolgozása dramatikus eszközökkel. Tanítási dráma foglalkozás a barátság megvizsgálása érdekében. Fókusz: Hogyan segíthetek a barátomnak, ha ellenem van? Keret: Valahol Amerikában, a XIX. sz.-ban. A történet egy fehér és fekete kisfiú története, akik mindenki ellenére összebarátkoznak, de nem értik egymás helyzetét, ezért sokszor vitatkoznak egymással is. Az összes konvenció típust alkalmazva kell a mesét görgetni.

Téli: A vízkereszt, mint a kalendáriumi időszakot lezáró és új periódust nyitó jeles nap. A ház és vízszentelés szokása. Három király járás köszöntő vagy dramatikus változatának eljátszása.

Tavaszi: Tűzugrás, tűzugratás (megtisztító, időváltó szándékkal, s nem párválasztóként).</td><td><u>Néptánc:</u> alapvető mozgástípusok játékos gyakorlása.

<u>Népzenei alapismeretek</u>: népi játékok, mondókák, rigmusok stb. dallamainak, ritmusértékeinek, ritmusképleteinek önálló kiéneklése, betartása.</td><td colspan="2"><u>Dráma és színjáték</u>:

- mozgásgyakorlatok,

- lazítógyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- improvizációs játékok,

- komplex drámafoglalkozások,

- drámaelméleti alapok.

<u>Beszéd és vers:</u>

- légző gyakorlatok,

- hanggyakorlatok,

- artikulációs gyakorlatok,

- szóvégejtés játékos gyakorlatai,

- ritmus-és tempógyakorlatok,

- hangsúlygyakorlatok,

- szöveg memoriterként való rögzítése.</td></tr>
</table>

		Mozgás és tánc: *- indítás, megállás,* *- versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok,* *- népi játékok, tánc.* Zene és ének: *- egyszólamú éneklés,* *dramatikus játékok, gyakorlatok.*
Kulcsfogalmak	Fókusz, tanítási dráma, konvenciók, három - királyjárás, köszöntő, tűzugrás, tűzugratás.	

<table>
<tr><td>Tematikai egység/

Fejlesztési cél</td><td colspan="2">5. Megismerő- és befogadóképesség</td><td>Órakeret: 5 óra</td></tr>
<tr><td>Előzetes tudás</td><td colspan="3">Aktív közreműködés a dramatikus folyamatokban.

Tanult folklórismeretek</td></tr>
<tr><td>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</td><td colspan="3">Dramatikus jellegű néphagyományok megismertetése.

Alapkészségek fejlesztése: mozgás, beszéd.

Színjátékos és drámapedagógiai tapasztalatok alapján színházi és dramaturgiai alapismeretek tanítása.</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">Ismeretek/fejlesztési követelmények</td><td colspan="2">Kapcsolódási pontok</td></tr>
<tr><td>Néptánc tanszakhoz</td><td>Színjátszó tanszakhoz</td></tr>
<tr><td colspan="2">Drámapedagógia

Versmondás előkészítése, verselemzés, versmondás. A versmondás, mint előadó-művészet, színházi formái.

Dramatikus népszokások

Őszi: A kukoricafosztás, mint őszi közös munka, különböző elnevezései (pl. tengerihántás, máléfejtő, bontó). Hagyományos ételek a kukoricafosztóban.

Téli: Háromkirályjárás, vízkeresztelés, keresztelés.

Tavaszi: Virágvasárnapi kiszehajtás, táji elterjedése, a „kisze” szó többféle jelentése. Virágvasárnapi villőzés, mint a tél kivitelének (pl. banya) és tavasz behozatalának (pl. villőág) jelképe.</td><td><u>Néptánc</u>: a népi játékok „koreográfiája” és mozgáskultúrája.

<u>Népzenei alapismeretek</u>: ének és a mozgás kapcsolata dallamban, ritmusban, hangsúlyokban stb.</td><td><u>Dráma és színjáték</u>:

- mozgásgyakorlatok,

- lazítógyakorlatok,

- beszédgyakorlatok,

- improvizációs játékok,

- komplex drámafoglalkozások,

- drámaelméleti alapok.

<u>Beszéd és vers:</u>

- légző gyakorlatok,

- hanggyakorlatok,

- artikulációs gyakorlatok,

- szóvégejtés játékos gyakorlatai,

- ritmus-és tempógyakorlatok,

- hangsúlygyakorlatok,

- szöveg memoriterként való rögzítése.</td></tr>
</table>

		Mozgás és tánc: *- indítás, megállás,* *- versenyjátékok, különböző típusú fogó játékok,* *- népi játékok, tánc.* Zene és ének: *- egyszólamú éneklés,* *dramatikus játékok, gyakorlatok.*
Kulcsfogalmak	Vers = kötött szöveg, előadó-művészet, színházi forma, kisze, hagyomány, szokás.	

Követelmények:

Ismerjék egy – két dramatikus népszokás dramaturgiáját.

Ismerjenek és tudjanak önállóan eljátszania öt – hat népi játékot, drámajátékot.

Legyenek képesek színjátékos tevékenységre.

Legyenek képesek dramatikus tevékenységre.

Rendelkezzenek életkoruknak megfelelő alapkészségekkel a kooperáció, a konstrukció, a koncentráció és kognitív tartalmak területén.

Tudjanak és akarjanak tisztán, a magyar nyelvhelyesség szabályainak megfelelően beszélni.

Tudjanak színpadi térben és időben kifejezőn mozogni.

TANTÁRGYI ÉVFOLYAMVIZSGA

Alapfok 1.-2. évfolyam

A vizsga részei:

- A vizsga két gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

- drámapedagógia, 15–20 perc
- dramatikus népszokások, 15-20 perc

A vizsga tartalma:

1. Gyakorlati vizsgára egy játékfűzért állít össze a tantárgyat tanító tanár, s játék közben előre meghatározott szempontok alapján értékeli a tanulók játéktevékenységét:

Értékelési szempontok	**A gyerekek neve**								
	BA	**KI**	**VZ**	**MJ**	**ZSI**	**ML**	**LJ**	**KU**	**SE**
Figyelem									
Fegyelem									
Aktivitás									
Fantázia									
Együttműködés									
Ügyesség									
Gondolkodás									
Összes pont									
Érdemjegy									

2. Gyakorlati vizsgára egy dramatikus népszokás közös eljátszás, a tantárgyat tanító vezetésével. Előre meghatározott szempontok alapján értékeli a tanár a tanulók teljesítményét.

Értékelési szempontok	**A gyerekek neve**								
	BA	**KI**	**VZ**	**MJ**	**ZSI**	**ML**	**LJ**	**KU**	**SE**
Néprajzi ismeret									
Tiszta beszéd									
Aktivitás									
Éneklés									
Mozgás minősége									
Szövegtudás									
Ritmusérzék									
Összes pont									
Érdemjegy									

Egy-egy szempont értékelése esetén lehet 10-10 pontot adni. Az összes maximális pont a szempontok száma alapján adódik össze. Sok szempontot nem érdemes meghatározni, mert nehéz követni, ennek ellent mond, hogy minél több értékelési szempontot adunk, annál objektívebb az értékelés. A táblázat alapján minden értékelési szempontra kitérve lehet szóban értékelni, illetve ötfokozatú érdemjeggyel is, amennyiben egy-egy jegyhez meghatározzuk az elérhető összes pontok minimális és maximális ponthatárait pl. jeles 55-től 70-ig stb. Ennek megállapítása függhet a tanár szigorától, természetétől, a csoport tagjainak szorgalmától, képességeitől. Nem érdemes gyengécske csapatnál szigorúnak, jó képességű, hajtós csoportnál engedékenynek lenni, mindig a „legközelebbi fejlődési zónát" (Vigotszkij, 1927.) kell megcélozni.

<u>A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz:</u>

- játékhoz szüksége nagy üres tér,
- projektor, számítógép, DVD lejátszó,
- zsírpapír, filctoll,
- székek,
- bábok készítéséhez ruhaanyagok, papír, festék, fa
- dramatikus népszokások szimbólumainak elkészítéséhez ruhaanyagok, különböző méretű és színű papírok, kukoricacsuhé, szárazszalma, üvegek, színezők stb.

IRODALOM

Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Budapest, 1981, Corvinus Kiadó.

Dömötör Tekla: Naptári ünnepek, népszokások. Budapest, 2004, Naumann Kht. eredeti: 1979, Akadémia Kiadó.

Gabnai K. – Móka J.: *Drámapedagógia. Oktatási programcsomag a pedagógusképzés számára.* Budapest, 2007, Padtárs.

Gabnai Katalin: *Drámajátékok gyermekeknek, fiataloknak, felnőtteknek.* Budapest, 1987, Tankönyvkiadó.

Gabnai Katalin: *Színházas könyv.* Budapest, 2012, Helikon Kiadó.

Hon-és népismeret, néphagyomány az oktató-, nevelőmunkában. *Továbbképző füzetek 5.* (Szerk.: Karácsony M. Erika –Kraicné Sz. Márta) Budapest, 1998, Budapesti Tanítóképző Főiskola.

Karácsony M. Erika – Tátrai Zsuzsanna: *Jeles napok, ünnepi népszokások.* Budapest, 1997, Mezőgazda Kiadó Kft.

Magyar értelmező kéziszótár. (Szerk.: Juhász József – Szőke István – O. Nagy Gábor – Kovalovszky Miklós) Budapest, 1978, Akadémia Kiadó.

Merő Béla: *Színjáték –színész*. Budapest, 2002, Új Mandátum Könyvkiadó.

Prényi Balázs: *Improvizációs gyakorlatok.* Zenta, 2009, Vajdasági Magyar Művelődési Intézet.

(b) Népzenei alapismeretek és népzenei alapismeretek előkészítő

Célunk tehát, hogy a gyerekek a 4 éves program eredménye képpen elsajátítsák a magyar népi furulya alapvető játéktechnikáit, örömüket leljék az ösztönös zenetanulás közös muzsikálásaiban és a közös énekléseiben és kialakuljon bennük az igény, hogy egy komolyabb játéktechnikát igénylő hangszeren tanuljanak tovább.

Fejlesztési feladatok:

1. Népi Furulya és ének tanulás
2. Népi hangszerek megismerése
3. Zeneelmélet

Tananyag:

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

1. Népi furulya és ének			
	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
A hangszer helyes tartása és fújás technika Gyerekdalok megtanulása G-A, G-E, F-D, G-A-G-E, E-D-C, A-G-F hangok kombinálásával Felső C használata D-re záró dallamok Oktávfújás B hang Felső D és F	Süss fel nap Zsip, zsup kenderzsup Szólj síp szólj Csíp,csíp csóka Gyertek lányok ligetre Szőjünk fonjunk Bújj bujj itt megyek	Koszorú, koszorú Esik az eső A pünkösdi rózsa Szólj síp szólj(C) Megfogtam egy szúnyogot Hej tulipán tulipán Kis kece lányom	Harcsa van a vízben Kicsi vagyok én A csikósok, a gulyások Piros pünkösd rózsa Szegény legény vagyok én Tüzet viszek A part alatt Esik az eső Kis kacsa fürdik

2. Népi hangszerek megismerése			
	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Dob, Ütőgardon, Duda	Alapvető ritmusok elsajátítása dobon	Megismerkedés a kecskedudával, betlehemes dalok közös éneklése dudával	A gyimesi zene alapvető ritmusainak elsajátítása ütőgardonon
3. Zeneelmélet			
	Dramatikus népszokások		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Alaphangok és ritmusok megismerése	A furulyán megtanult és énekelt dalokhoz kapcsolódóan		

2. évfolyam

1. Népi furulya és ének			
	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Moldvai Csángó Énekes dallamok Moldvai Csángó Táncdaallamok Dél-Dunántúli Dallamok egyszerűen és díszítve Trillával díszített énekelt dallamok Hosszú trilla Előkék és utókák Alföldi Dallamok díszítésekkel	Én felkelék Fut a bácsu S ahol én elmegyek Hidló végén Indulj el egy úton Magyarország szegén Ludasim pajtásim Táncolj kecske Szeretőm a táncba	Gyüdi korsó radványi Meghalt a béres Hej dunáról Elszökött a siska diszn Volt nekem egy A csikósok Házasodik a tücsök Én édes szép Hol jártál az éjjel	Nincs énnekem Terdik Julcsa Virág ökröm Hallottátok hírét Kormos Pistát Kiszáradt a tóbul Felszállott a páva Láttál e valaha Hortobágyon kivirult Kis

	Édes Gerrgelem	Leesett a makk a fáról	pejlovam nem Szól a fügemadár
2. Népi hangszerek megismerése			
	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Tekerő, Duda,	Ismerkedés a tekerő működésével Közös muzsikálás ritmushangszerekkel kísérve a tekerőt	Betlehemes énekek eléneklése a dudával	Kanásztáncok eléneklése dudával és tekerővel Közös muzsikálás ritmushangszerekkel kísérve
3. Zeneelmélet			
	Dramatikus népszokások		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Alapvető kotta ismeretek elsajátítása	A furulyán megtanult és énekelt dalokhoz kapcsolódóan		

Alapfokú évfolyamok:

1. évfolyam

1. Népi furulya és ének			
	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
2. Népi hangszerek megismerése			

	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Brácsa, Bőgő	Ismerkedés a bőgőzéssel	A népi brácsa bemutatása	Együtt éneklés a bőgő és brácsa ritmusaira. Tanulók bevonása bőgőzésbe.
3. Zeneelmélet			
	Dramatikus népszokások		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Alapvető kotta ismeretek elsajátítása	A furulyán megtanult és énekelt dalokhoz kapcsolódóan		

2. évfolyam

1. Népi furulya és ének			
	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
2. Népi hangszerek megismerése			
	Kerettanterv		
	Őszi	***Téli***	***Tavaszi***
Hegedű, brácsa, bőgő	hegedű bemutatása	népi kamara zenélés idősebb tanulók bevonásával	népi kamara zenélés idősebb tanulók bevonásával
3. Zeneelmélet			
Egyszerűbb dallamok lejegyzése	A furulyán megtanult és énekelt dalokhoz kapcsolódóan		

III.2.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Könyvek a népi ének tantárgyhoz

Bodza Klára-Paksa Katalin: Magyar Népi Énekiskola I. Tankönyvkiadó, 1992.

Bodza Klára-Paksa Katalin: Magyar Népi Énekiskola II.

Bodza Klára- Vakler Anna: Magyar Népi Énekiskola III. Magyar Művelődési Intézet, 1999.

Dr. Barsi Ernő: Egy sályi szántó-vető ember: Horváth Dániel dalkincse. Magyar Kultúra Kiadó Kft., Győr, 2010.

Dr. Barsi Ernő (szerk.) : Daloló Rábaköz. III. bővített kiadás, Magyar Kultúra Kiadó Kft, Győr, 2009.

Mandel Róbert: *Magyar népi hangszerek.* Móra Kiadó, Budapest, 1986.

Maczkó Mária – Rónai Lajos: *Galgamenti népdalok.* Aszód, Petôfi Múzeum, 1990.

Magyar Néprajz VI. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1990.

Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv. Magyar Művelődési Intézet, 1994.

Könyvek a táncjelírás tantárgyhoz

Kun Katalin: Kinetográfia középfokon (Diplomamunka Magyar Táncművészeti Főiskola) Bp 1999

Jegyzet: Fénymásolt oktatói segédanyag a tanári szakirodalomból

Lányi Ágoston: Néptáncolvasókönyv, Budapest, 2000.

Neuwirth Annamária: Táncjelírás és -olvasás alapfokon (Lábán kinetográfia) Planétás kiadó, Bp 2005.

Sz. Szentpál Mária: A mozdulatelemzés alapfogalmai Budapest, 1967., 1978.

Sz. Szentpál Mária: Táncjelírás (Lábán – kinetográfia).

I. kötet 1964, 1976.

II. kötet 1969.

III. kötet 1973. Bp.

Könyvek a néptánc, népi játék tantárgyhoz

Antal László: Néptáncpedagógia. Tanári kézikönyv, Budapest, 2003.

Lévai Péter: "Szökkenjünk, ugráljunk…" A sárközi ugrós táncok tanítási módszertana. Magyar Kultúra Kiadó Kft, Győr, 2010.

Lázár Katalin: N*épi játékok.* (CD-ROM melléklettel), Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

Martin György: A magyar tánctípusok és táncdialektusok. NPI.

Pesovár – Lányi: A magyar nép táncművészete. NPI.

- **Eredeti játékgyűjtemények**

Ág Tibor – L. Jóba Ferenc: *Az árgyélus kismadár. Martos falu népzenei hagyománya.*

Dunaszerdahely, 2006.

Bartók Béla és Kodály Zoltán (szerk.): Magyar Népzene Tára I. Magyar Tudományos Akadémia, Budapest, 1951.

Bakos József: *Mátyusföldi gyermekjátékok.* Budapest, 1953.

Borsai I. – Haider E. – Kovács Á.: *Bújj, bújj, zöldág (népi gyermekjátékok).* Móra Kiadó,

Budapest, 1966.

Borsai Ilona – Kovács Ágnes: *Cinege, cinege, kismadár.* Budapest, 1976.

Gönczi Ferenc: *Somogyi gyermekjátékok.* Kaposvár, 1940.

Hajdú Gyula: *Magyar népi gyermekjátékok gyûjteménye.* Budapest, Sport, 1971.

Hintalan László János: Aranyalma – Játékhagyomány- Fővárosi Pedagógiai Intézet, 2000.

Igaz Mária – Borsai Ilona: *Ki játszik körbe?* Budapest, 1955.

Kiss Áron: *Magyar gyermekjáték-gyûjtemény.* Budapest, 1891.

Kerényi György: Gyermekjáték-dalok, Bp. 1957, 1975.

Lajos Árpád: *Borsodi játékok.* Miskolc, 1957.

Lajos Árpád: *A magyar nép játékai.* Budapest, 1940.

Lázár Katalin: N*épi játékok.* (CD-ROM melléklettel), Planétás Kiadó, Budapest,

1997.

Magyar néprajz VI. Népzene – néptánc – népi játék. Akadémiai Kiadó, 1990.

Pécsiné Ács Sarolta: Népi gyermekjátékok Kalocsa környékén, Viski Károly Múzeum, Kalocsa, 2002.

Az oktatást segítő anyagok

Bakonyi Lászlóné - Ónodi Béla: Szili kút, szanyi kút… A Rábaköz hagyományai Helyi hagyományok sorozat, Hagyományok Háza, Budapest, 2010.

Benedek Krisztina: Cibri, cibri… Galga menti játékfűzések, Helyi hagyományok sorozat., Hagyományok Háza, Budapest,2005.

Bognárné Katona Csilla: Táncos lettem… Néptánc alapismeretek – Munkáltatótankönyv a néptánc tantárgyhoz. Győr, 2005.

Borsai Ilona: *Magyar népi gyermekjátékok és mondókák (oktatási segédanyag).* Népmv. Int. Bp. 1980.

Darmos István: Hóc, hóc Kassára**…** Bodrogközi gyermekjáték-tár. Sárospatak, 2003.

Darmos István: Hol jársz, hol kelsz… Szent Erzsébet a magyar népi gyermekjátékokban. Sárospatak, 2007.

Darmos István: Tótos, cicus vagy hátbaverőcske., Népi gyermekjátékaink eredetének, jelentésének és pedagógiai felhasználásának egyes kérdéseiről. Magyar Kultúra Kiadó Kft., Győr, 2010.

Dr. Barsi Ernő: Kisalföldi gyermekjáték-dalok és mondókák. Magyar Kultúra Kiadó Kft., Győr.

Gundyné Szerényi Andrea: Csíp, csíp, csibőricke... Dél-alföldi hagyományok az óvodában., Helyi hagyományok sorozat., Hagyományok Háza, Budapest, 2003.

Herczegh Katalin: Az almabáltól a labdacéhig
A Nagykunság szokásai és játékai általános iskolában., Helyi hagyományok sorozat., Hagyományok Háza, Budapest, 2003.

Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék Bp. 1990.

Forrai Katalin: Ének az óvodában Bp. 1990.

Foltin Jolán – Tarján Katalin: Játék és tánc az óvodában NSzH-MMI

Foltin – Karcagi – Neuwirth – Salamon: Játék és tánc az iskolában I-IV.o.

Kötetei: Motívumfűzések; Játékok, játékfűzések; Tanmenet NSzH-MMI

Igaz Mária: Énekes-táncos gyermekjátékaink szövege, cselekménye, térformája és mozgása. In: *Magyar népi gyermekjátékok. Ének-zene szakköri füzetek 2.* Budapest, 1980.

Martin György: *A sárközi-dunamenti táncok motívumkincse.* Budapest, Planétás, 1999.

Martin György: *Magyar tánctípusok és táncdialektusok I–III.* Budapest, 1970–1972.

Neuwirth Annamária: Néptáncóra az általános iskola 1. osztályában. Hogyan tanítok – Módszertani füzetek., Hagyományok Háza. Budapest, 2002.

Könyvek a folklórismeret tantárgyhoz

- **Ajánlott irodalom**

Balassa István-Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.

Benedek Krisztina - Sándor Ildikó (szerk.): Útravaló - A néphagyomány közvetítésének módszerei az óvodában.

Darmos István: Új esztendő, lyukas kendő, Folklórismeret 1. Munkáltatótankönyv folklórismeret tantárgyhoz Győr, 2005.

Dömötör Tekla: *Magyar népszokások*. Budapest, 1972.

Dömötör Tekla: Magyar népszokások. Budapest, 1983.

Dömötör Tekla: Régi és mai magyar népszokások. Budapest, 1986.

Filep Antal-Kósa László: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1975.

Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Budapest, 1982.

Manga János: *Ünnepek, szokások az Ipoly mentén.* Budapest, 1968.

.**Tátrai Zsuzsanna- Karácsony Molnár Erika**: Jeles napok, ünnepi szokások. Planétás kiadó Budapest, 1997.

●A tanításhoz ajánlott irodalom

Andrásfalvy Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Budapest, é.n.

Bálint Sándor: Karácsony, húsvét, pünkösd. Budapest, 1976.

Bálint Sándor: Ünnepi kalendárium I-II. Budapest, 1977.

Balogh Júlia: Szent Mihály havától Kisasszony haváig Győr, 1996.

Barsi Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában. Budapest, 1992.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Budapest, 1978.

Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Budapest, 1981.

Magyar népzene tára I. Gyermekjátékok. Budapest, 1951.

Magyar népzene tára II. Jeles napok. Budapest, 1953.

Magyar Népzene Tára III. Lakodalom. Budapest, 1955-56. (különös tekintettel az I. kötet bevezetőjére)

Magyar Néprajz V. (Népköltészet) Budapest, 1988.

Magyar Néprajz VII. (Népszokás - Néphit - Népi vallásosság) Budapest, 1990.

Tátrai Zsuzsanna: Leányélet. Budapest, 1994.

Ujváry Zoltán: Farsangi népszokások. Debrecen, 1991.

Könyvek a tánctörténet tantárgyhoz

Felföldi László – Pesovár Ernő *(szerk.)*: *A magyar nép és nemzetiségeinek tánchagyománya.*, Jelenlévő Múlt sorozat, Planétás Kiadó Budapest, 1997.

Martin György (szerk.), *Magyar néptánchagyományok*, 2. kiadás, Planétás Kiadó Budapest, 1995.

Pesovár Ernő: A Magyar tánctörténet évszázadai. Hagyományok Háza., Budapest.

Pálfy Gyula *(szerk.): Néptánc Kislexikon,* Planétás Kiadó Budapest, 1995.

Pedagógiai szakkönyvek

Bernáth László – Révész György (szerk.): A pszichológia alapjai. Tertia Kiadó, Budapest, 1998.

Bernáth László – Solymosi Katalin (szerk.): Fejlődéslélektan Olvasókönyv, Tertia Kiadó, Bp, 1997.

Ehrenhard Skiera: Egy antropológiai pedagógia alapvonásai. Budapest, 2000.

Falus Iván (szerk.): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Forgács (Forgas) József: A társas érintkezés pszichológiája. Gondolat Könyvkiadó, Budapest

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.

Mészáros Aranka (szerk.): Az iskolai szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997 vagy 2003.

Németh András – Ehrenhard Skiera: Reformpedagógia és az iskola reformja. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Németh András: Bevezetés a nevelés történeti és elméleti kérdéseibe táncpedagógusok számára. Planétás, Budapest, 1997.

Alkalmazható taneszközök

- babzsák
- vásári csörgők
- bot
- üveg
- seprű
- keszkenő
- próbacipő
- valamint a különböző szakmai kiadványokból fénymásolattal készített jegyzet

A Néptáncos Szakmai Ház hangzó- és videó anyagai

Kazetták, cd-k, dvd-k

Motívumfűzés hangzómelléklete

Hangfelvételek néptáncoktatáshoz (Bácska, Délalföld, Dunántúl, Rábaköz, Mezőség, Szatmár, Szék, Székelyföld, stb.)

Videó kazetták

Motívumfűzések videómelléklete,

Játékfűzések videómelléklete

Gyűjtések másolatai

Néptánc módszertani oktatófilmek

Néptánc alaptechnikák módszertana - Ugrós, Kalotaszegi csárdás. Készítették: Fügedi János, Lévai Péter. 2002.

Néptánc alaptechnikák módszertana – Lakócsai táncok. Készítették: Farkas Zoltán, Fügedi János. 2003.

Néptáncaink tanítása- Ugrós táncaink. Rendezte: Fügedi János, Lévai Péter. Operatőr: Fügedi János, Körtési Béla. Vágás, táncjelírás: Fügedi János. 2003.

Néptáncaink tanítása – Verbunk táncaink I. Rendezte: Fügedi János, Lévai Péter. Operatőr: Fügedi János. Vágás, táncjelírás: Fügedi János. 2004.

Bevezetés a kalotaszegi legényes alaptechnikáiba. Készítették: Farkas Zoltán Batyu, Fügedi János. 2004.

Kalotaszegi legényes alaptechnikák: Sarkazó, ínfenő, lábkörök, térdfenő, csípőforgatás. Készítették: Farkas Zoltán Batyu, Fügedi János. 2004.

- **Rövidítések**

MMI Magyar Művelődési Intézet

MTF Magyar Táncművészeti Főiskola

NSzH Néptáncosok Szakmai Háza

NPI Népművelési Propaganda Iroda

III.3. TÁRSASTÁNC

III.3.1. Általános fejlesztési követelmények

Kiegészítéseinket a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel összefüggésben határoztunk meg.

III.3.1.(a) Időkeretek

Iskolánk délutáni tanrend szerint működik, amely keretén belül a két kötelező tantárgyat és fakultatív, választható tantárgyakat tanít. A tanév végén a tantestület határoz a csoportok tanulmányi előmenetelét érintő, a következő évi tananyag tartalmáról, az óraszámról, az órakeret felhasználásáról és egyéb felmerülő kérdésekről.

Lehetséges időkeretek: 2X45 perc, 4X45 perc, 6x45 perc időtartam, melyben a kötelező óraszámokat tömbösítve, 2X45 percben lehet tervezni. Az 5. és 6. 45 perc felhasználása nem kötelező.

A tanszak főtárgya: a gyermektánc-társastánc, amihez egy kötelező tantárgy és szabadon választható órakeret is társul.

III.3.1.(b) A tanszakon folyó képzés kiemelt stratégiai céljai

- a művészetoktatás egészét átható minőségi színvonal tartása, emelése
- egyénre szabott motiválással a tehetséggondozás hatékonyságának megőrzése
- az iskolahasználók igényeinek megfelelően, a képzési tartalmakat szolgáló intézményi szolgáltatások körének bővítése
- nagyobb esélyegyenlőség biztosítás
- az önfejlesztés, az önművelés, az önértékelés igényének fenntartása
- tudásszerzésre való igény kialakítása a tanulókban és pedagógusban egyaránt

III.3.2. A tanszak célrendszere és funkciói

Az értékeket megtartva a tantervi program további lehetőséget nyújt az alapos, mélyebb tudás megszerzésére, a rendszeres munka igényének kialakítására, a megfelelő munkafegyelemre, az önkontroll alkalmazására.

Megismertetni tanulóinkkal

- a különböző társastáncokat,
- a táncok történetét,
- a hozzátartozó viselkedés szabályait,
- a mindennapok magatartásformáit.

Kialakítani tanulóinkban

- a rendszeres gyakorlás igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- a munkájuk tudatos kontrollálásának igényét,
- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejleszteni tanulóink

- mozgáskultúráját,
- fizikai állóképességét,
- ritmusérzékét, hallását, zenéhez való alkalmazkodását,
- tér-, forma- és stílusérzékét,
- mozgásmemóriáját,
- koncentráló képességét,
- ízlését, kritikai érzékét,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- a képzelőerejét.

Ösztönözni tanulóinkat

- a közösségi alkotásra, a közösségi kultúra értékeinek megtartására,
- múzeumlátogatásra, társasági és színházi táncesemények látogatására,
- az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (táborok, egyéb táncesemények),
- a tanultak gyakorlati alkalmazására az élet minden területén.

Irányítani tanulóinkat

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

Feladatunk továbbá a korábbi **eredmények megtartása**, amelyben

- más népek kultúrája iránt nyitott,
- toleráns
- a kulturális értékeket tisztelő,
- érzelmileg árnyaltabb,
- empatikus személyiségeket neveltünk.

Akikre **jellemző** volt

- az átlagon felüli közösségi aktivitás,
- képességeik magasabb szintű megjelenése,
- az átlagon felüli munkamorál,
- a fejlettebb fizikum,
- a szép testtartás,
- a rendkívül jó megjelenés.

Közelebb viszi a tanulót a művészetekhez, ugyanakkor választott művészeti ágának értő művelőjévé, közönségévé válik.

III.3.3. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai

III.3.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik

A képzés ideje: 10-12 év (előképző nélkül, ill. előképzővel)

Évfolyamok száma: 10-12 évfolyam (a fentiekkel egyezően), a beiskolázott létszámtól függően párhuzamos csoportokkal

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	1.	**2.**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**	**8.**	**9.**	**10.**
Főtárgy	2	2	3-4	3-4	2-3	3-4	3	3	3-4	3-4	3	3
Kötelező tantárgy					1		1	1			1	1
1 Kötelezően választható tantárgy			1	1	1	1			1	1		
Választható tantárgy	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra	**2-4**	**2-4**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**	**4-6**

Tantárgyak

Főtárgy:

Gyermektánc (1–2. előképző évfolyamon)

Társastánc (1–6 alapfokú és a 7–10 továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Viselkedéskultúra (3. alapfokú évfolyamon)

Társastánctörténet (5– 6. alapfokú évfolyamon, 9.– 10 továbbképző évfolyamon)

1 Kötelezően választható tantárgy az összevont osztályokban:

Viselkedéskultúra,

Társastánctörténet

Választható tantárgyak:

Társastánc gimnasztika (1–2. előképző évfolyamon,1–3 alapfokú évfolyamon)

Történelmi társastánc (6. alapfokú évfolyamon, 7–8 továbbképző évfolyamon)

Társastánc (1–6 alapfokú és a 7–10 továbbképző évfolyamon)

A szabad órakeret felhasználható:

- felzárkóztatás
- tehetséggondozás, felkészítés, kamara
- szerkesztett műsorok gyakorlásának szervezett ideje
- élőzenés, zenekari órák
- kitekintés más táncműfajokra: néptánc, történelmi társastánc, moderntánc, dzsessz, balett, stb., a tanulók aktuális igényét és képességeit figyelembe véve
- fiú fakultáció, lány fakultáció
- második tantárgyak tananyagtartalmának megerősítésére, elmélyítésére

A szabadon választható vagy ajánlott órakeretről év végén, ill. év elején a tantestület dönt a tanulók igényeinek és képességeinek figyelembe vételével, ill. a munkatervben meghatározottakkal összefüggően.

III.3.3.(b) A feladatellátáshoz szükséges pedagóguslétszám és a pedagógus kiválasztásának szabályai

A szükséges pedagógus létszám: Az órákon kettős óravezetés van.
A tapasztalati értékekkel becsülhető minimális órakeret: 2x68=**136/hét**.

- előképzőben 2x8 =16/hét
- alapfokon 2x36=72/hét
- továbbképzőben 2x24=48/hét

A pedagógus kötelező óraszámot figyelembe véve ez **6,2** álláshelyet igényel.
A kiválasztás szabályai: A Nemzeti köznevelési törvény alkalmazási feltételei mellett előnyt élvez az a pedagógus, aki a Magyarországi Református Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára megalkotott Etikai kódex kritériumainak megfelel.
A kiválasztás folyamata:

- Fényképes önéletrajz, motivációs levél
- Állásinterjú
- Óralátogatás, asszisztálás az iskola kijelölt pedagógusánál, mely lehetőséget ad pedagógiai magatartásának megfigyelésére, felkészültségének felmérésére
- Meghívása (lehetőség szerint) a tanórán kívüli iskolai programokra.

III.3.3.(c) A feladat ellátásához szükséges különleges óratartalmak

Színpadi órák: Ez feltétele a színpadi gyakorlat megszerzésének. Eredményessége megmutatkozik a versenyeken, a rendezett műsorokon.

Jelmezes órák: A színpadi megjelenéshez szükséges jelmezek megismerése, öltözködés, a mozgás gyakorlása a táncra jellemző viseletben. A ruha felvételének, használatának szabályai, tárolási rend. Az utazáshoz szükséges csomagolási, tárolási ismeretek.

III.3.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag

Az évfolyamokra bontott tananyagtartalom az 1. számú mellékletben található.

Gyermektánc

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Viselkedéskultúra

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Társastánctörténet

A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti hátterét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Társastánc gimnasztika

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése.

Történelmi társastánc

A tantárgy célja, hogy a tanulók megismerkedjenek a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

III.3.5. Tantárgyi programok

III.3.5.(a) Gyermektánc

Előképző 1.-2. év

A gyermektánc oktatás elsődleges célja egy olyan egészséges, a művészetek iránt érdeklő gyermek nevelése, aki számára a társastánctanulás olyan tevékenységi forma, melyben fejlesztheti fizikális erejét, formálhatja testét, miközben fejlődnek értelmi képességei, térlátása, ritmusérzéke, munkához való hozzáállása és kitartása.

Előképző évfolyamok

1. év

Fejlesztési feladatok

– A csoportos játékhoz szükséges képességek és készségek (egyensúly–, ritmus és térérzékelés) fejlesztése.

– A munka természetes igényének, a megfelelő munkafegyelemnek, önkontrollnak a kialakítása.

– Ismeretszerzési, tanulási és problémamegoldó képesség, kifejezőkészség fejlesztése (a beszéd, a zene, a mozgás összekapcsolása).

– A tanuló fizikai állóképességének, tánc iránti szeretetének, technikai tudásának fejlesztése.

Tananyag

Egyszerű mozgások (járás, futás, különböző irányú lépések, ugrás, fordulat)

A helyes testtartás megtanítása

Gimnasztikai gyakorlatok (játékos formában, utánzással)

Rávezető gyakorlatok (testsúlyáthelyezés, súlyos és súlytalan lépés, helyzet)

Az irányok, térformák tudatos használata

Ritmikai gyakorlatok (hangjegyérték gyakorlatok, tempógyakorlatok)

Játékos táncok, gyermektáncok (Petronella, Hacke–spitze, Kis kacsa fürdik, Olálá, Kerek a káposzta, Letkiss…)

Követelmények

A tanuló ismerje a 2/4–es, 3/4–es, 4/4–es játékos táncokat, gyermektáncokat

A tanuló legyen képes a csoportos táncolás magatartásformáinak betartására, legyen nyitott, érdeklődő, fogékony, együttműködő és problémamegoldó

2. év

Fejlesztési feladatok

– A megfigyelőképesség, emlékezés és gondolkodás képességének fejlesztése

– A rögtönzési és együttműködési képesség fejlesztése (indítás, megállítás, gyorsítás, lassítás)

– A megismerő– és befogadóképesség (az alapmotívumok és variációs lehetőségek) fejlesztése

– Tér–, forma–, stílus– és ritmusérzék fejlesztése

Tananyag

Alapfogalmak tudatos alkalmazása

A társastánc alapmozdulatainak bővítése (rézsút irányú lépések, jobbra fordulat, balra fordulat)

Ritmikai gyakorlatok (ritmusra történő járás, taps, ütemgyakorlatok, ütemfajták)

Dinamikus gyakorlatok (lendítések, emelések, hajlítások, nyújtások, fordítások, forgások)

Gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok (Country, Stomp, Disco Cha–cha–cha, Boogie–woogie, Polka, Csárdás…)

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc alapfogalmait, alapmozdulatait, továbbá az évfolyamon tanult gyermektáncokat, divattáncokat, nemzeti táncokat.

A tanuló legyen képes a térben történő eligazodásra, a zenei lüktetések felismerésére. Tudjon a partnerrel, a csoporttal megfelelően kommunikálni.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A gyermektáncok, divattáncok, nemzeti táncok leírását tartalmazó kiadványok, jegyzetek, ritmikával foglalkozó könyvek, a táncok zenéit tartalmazó

CD–k, a terem méretének megfelelő audio készülék: CD lejátszó

III.3.5.(b) Társastánc

Alapfok 1-6. és továbbképző 7-10. év

A társastánc tanterv játékos tevékenységi formákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejleszti a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, gazdagítja önkifejezési formáit. A társastánc tantárgyat két év előképző után tíz éven át tanulják a tanulók. Az egymásra épülő, folyamatosan nehezedő táncok és azok motívumai jutatják el a tanulót az egyre magasabb szintű tánctudáshoz. A kompetenciaalapú tartalom, tanterv olyan területekre hívja fel a figyelmet, mint az együttműködés, a kritikus gondolkodás, az önbecsülés, a felelősségérzet és a tolerancia.

A művészeti munka eljuttatja a tanulót az alkotó munkához, mely hozzájárul a harmonikus, gazdag érzelemvilágú, egészséges gondolkodású személyiség kialakításához. A csoportos tanulás, az órákon való megmutatkozás lehetősége, a közös utazások, a bemutatók sikerei összekovácsolják a tanulókat, ezért igen nagy közösségformáló hatással bírnak.

Alapfokú évfolyamok

1. év

Fejlesztési feladatok

– Az önálló ismeretszerzés, a folyamatos tanulás igényének kialakítása

– Az egyénnel és a csoporttal a hatékony és megfelelő kommunikálás elősegítése

– A ritmusérzék, technikai tudás, kezdeményezőkészség, az improvizációs készség fejlesztése

Tananyag

A világtáncok kezdő, haladó motívumai, kombinációi

A páros tánc szabályai (tánctartás, a vezetés és követés, közlekedés a táncparketten)

A táncos alkalmakkor való viselkedés szabályai (bemutatkozás, felkérés, lekérés, leköszönés)

Követelmények

A tanuló ismerje a világtáncok kezdő, haladó motívumait, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit

A tanuló legyen képes a táncos alkalmakkor a tanultak gyakorlati alkalmazására, a világtáncok alapjainak kombinálására

2. év

Fejlesztési feladatok

– A standard és a latin–amerikai táncok helyes testtartásának kialakítása

– A térben való tájékozódás, a lábtechnika, a ritmusérzék, a hallás fejlesztése, a közösségtudat formálása

– A megfelelő táncos magatartásmód kialakítása, mások elfogadása, a szocializációs folyamatok elősegítése

– A partnerek közötti kommunikáció javítása

Tananyag

A standard és a latin tánctartás

A ritmusok, ritmikák

Táncirányok (Alignment)

Lábpozíciók (Feet Positions), Lábmunka (Foot Work)

Az Angol keringő Closed changes, Natural turn, Reverse turn alaplépései

A Tangó Walk, Progressive side step, Progressive link, Closed promenade alaplépései

A Quickstep Quarter turn to right, Quarter turn to left (heel pivot), Natural turn, Progressive chasse, Forward lock alaplépései

A Cha–cha–cha Time step, Close basic, Open basic, Fan, Hockey stick, Check from OCPP, Check from OPP alaplépései

A Rumba Basic movement, Alternative basic movement, Forward walks in close hold, Backward walks in close hold, Fan, Hockey stick alaplépései

A Jive Basic in place, Basic in fallaway, Change of place right to left, Change of place left to right alaplépései

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, azok ritmikáját, a standard és latin táncokra jellemző testtartást, a helyes lábmunkát, a lépések irányait, a táncirányokat

A tanuló legyen képes partnerével harmóniában a tanult táncanyag újraalkotására, a tanórákon megfelelő fizikai és szellemi erőnléttel részt venni

3. év

Fejlesztési feladatok

– A standard és a latin–amerikai táncok alaplépéseiben alkalmazott forgásmennyiség, a használt akciók elsajátítása valamint a tanult lépésekből álló kombinációkon és etűdökön keresztül a táncokra jellemző stílusos előadásmód kialakítása

– A mozgáskoordináció, mozgásemlékezet, fizikai állóképesség fejlesztése, a zenei beosztáshoz, frázisokhoz való igazodás, a zenei hangsúlyok tudatosítása

– A technikai elemek alkalmazása, az egymást segítő táncos partnerkapcsolat kialakítása

– A nemzetközi táncanyag elmélyítése, a tanult táncok technikai tökéletesítése

Tananyag

A latin táncokban használt akciók (Action Used)

A standard táncokban alkalmazott forgásmennyiség (Amount of Turn)

Az Angol keringő Natural spin turn, Whisk, Chasse from promenade position alaplépései

A Tangó Rock turn, Open reverse turn lady outside, Back corté alaplépései

A Quickstep Natural turn with hesitation, Natural pivot turn, Natural spin turn, Chasse reverse turn alaplépései

A Cha–cha–cha Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to right, Under arm turn to left, Shoulder to shoulder, Hand to hand, Open hip twist, Turkish towel alaplépései

A Rumba Spot turn to left, Spot turn to right, Under arm turn to left, Under arm turn to right, Check from OCPP, Check from OPP, Hand to hand alaplépései

A Jive Link, Change of hands behind back, American spin, Left shoulder shove alapfigurái

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított kombinációk és etűdök

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult lépéseket, az alkalmazott forgásmennyiséget és a használt akciókat, az alaplépésekből és alap figurákból összeállított kombinációkat és etűdöket

A tanuló legyen képes a tanult technikák alkalmazására, a kombinációk és etűdök párban történő, stílusos előadására, a táncos–táncosnő harmonikus kapcsolat kialakítására

4. év

Fejlesztési feladatok

– A latin táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban alkalmazott testfordulatok elsajátítása, a standard táncok alaplépéseiben és alapfiguráiban használt emelkedés, süllyedés fejlesztése

– A térbeli tájékozódás, előadói készség javítása

– A megfelelő viselkedésmódok kialakítása, az illemszabályok alkalmazása

– Stílusos előadásmód, tudatos gyakorlás

Tananyag

A latin táncokban alkalmazott testfordulatok (Body Turn)

A standard táncokban használt emelkedés, süllyedés (Rise and Fall)

A Slowfox Feather, Three step, Natural turn, Reverse turn, Closed impetus and feather finish alaplépései

Az Angol keringő Closed impetus, Hesitation change, Outside change alap figurái

A Tangó Open reverse turn lady in line, Progressive side step reverse turn alap figurái

A Quickstep Closed impetus, Back lock alap figurái

A Samba Natural basic movement, Reverse basic movement, Side basic movement, Outside basic movement, Progressive basic movement,

Whisks to left, Whisks to right, Promenade samba walks, Side samba walk, Stationary samba walks alaplépései

A Cha–cha–cha Alemana, Cross basic, Cuban break in Open position alap figurái

A Rumba Natural top, Close hip twist, Alemana alap figurái

A Jive Curly whip, Whip, Throwaway whip alap figurái

A tanult alaplépésekből és alapfigurákból összeállított koreográfiák

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alaplépéseket, alapfigurákat és az ezekből összeállított etűdöket, az alkalmazott testfordulatokat valamint az emelkedést és süllyedést

A tanuló legyen képes a tanult technikák párban történő alkalmazására, az etűdök pontos kivitelezésére

5. év

Fejlesztési feladatok

– A standard táncokban használt ellentétes törzsmozdulat és testhajlás elsajátítása az alapfigurákban

– A tanulói előadói készség, ritmusérzék, mozgásemlékezet fejlesztése, stílusérzék kialakítása

– Az önálló alkotás, a szabad improvizáció fejlesztése, a koreográfiák élményszerű előadása

– A múlt és jelen értékeinek befogadása, a tánc és társművészetek iránti érdeklődés felkeltése

Tananyag

Ellentétes törzsmozdulat (CBM) és a testhajlás (Sway) fogalma

A Bécsi keringő Natural turn, Change from natural to reverse, Change from reverse to natural alapfigurái

A Slowfox Natural weave, Change of direction, Basic weave alapfigurái

Az Angol keringő Reverse corté, Back whisk, Basic weave alapfigurái

A Tangó Open promenade, Left foot and right foot rocks alapfigurái

A Quickstep Reverse pivot, Progressive chasse to right, Tipple chasse to right alapfigurái

A Paso doble Appel, Basic movement, Sur place, Chasses, Elevations, Huit alaplépései

A Cha–cha–cha Cuban break in open CPP, Split Cuban break in OCPP, Split Cuban break from OCPP and OPP alapfigurái

A Rumba Open hip twist, Side steps, Shoulder to shoulder alapfigurái

A Jive Double cross whip, Stop and go, Rolling of the arm alapfigurái

A Samba Reverse turn, Corta jaca, Travelling botafogos, Shadow botafogos, Promenade botafogo alapfigurái

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult alapfigurákat, az ezekből összeállított etűdöket, az ellentétes törzsmozdulat és a testhajlás fogalmát

A tanuló legyen képes alkalmazni a standard táncokban használt ellentétes testmozdulatot és a testhajlást

6. év

Fejlesztési feladatok

– Az új táncok alaplépéseinek elsajátítása és a már ismert táncok alapfiguráinak egymásra épülése

– A koncentrálóképesség, kombinációs készség, rendszerszemlélet fejlesztése

A tanult technikai elemek együttes alkalmazása, a technikai elemek összefüggéseinek felismerése

Tananyag

A Bécsi keringő Reverse turn alapfigurája

Az Angol keringő Double reverse spin, Reverse pivot, Back lock, Progressive chasse to right alapfigurái

A Tangó Natural twist turn, Natural Promenade turn alapfigurái

A Quickstep Running finish, Natural turn and back lock, Double reverse spin alapfigurái

A Slowfox Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin haladólépései

A Paso doble Attack, Separation, Sixteen, Twist turn, Promenade, Promenade close alapfigurái

A Cha–cha–cha Changing feet variációk 1, 2, 3 alapfigurái

A Rumba Forward walks in shadow position, Alemana from open facing position with handshake hold, Advanced opening out movement, alapfigurái

A Samba Travelling voltas, Criss cross, Volta spot turn to right for lady, Volta spot turn to left for lady, Continuous volta spot turn alapfigurái

A Jive Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin haladólépései

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit

A tanuló legyen képes a tanult lépések letáncolására szólóban és párban

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló **ismerje**

- A világtáncok kezdő– és haladólépéseit, tanult kombinációit, a korok szokásait, viselkedési szabályait, magatartásformáit
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépéseit, alapfiguráit, a latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépéseit, alapfiguráit és tánctechnikai feladatait, a Slowfox és a Jive tanult haladólépéseit

- A szakkifejezéseket, fogalmakat, a szakmai anyagok hozzáférési lehetőségét
- A táncparkett szabályait

A tanuló **legyen képes:**

- A tanultak gyakorlati alkalmazására és a világtáncok alapjainak kombinálására
- Az általánosan elfogadott viselkedési szabályok gyakorlati alkalmazására, a közösségépítésre. A másság elfogadására, véleménynyilvánításra és a demokratikus magatartásformák elsajátítására
- A tanult táncok (kombinációk, etűdök, koreográfiák) pontos és stílusos előadására, a páros és csoportos feladatok végrehajtására
- A fogalmak megértésére, értelmezésére, a helyes és kreatív nyelvhasználatra a társadalmi és kulturális tevékenység során. Anyanyelvén és a nemzetközi táncnyelven kommunikálni
- A térben történő eligazodásra, a zenei lüktetési rendhez, zenei egységhez való igazodásra
- Az önálló feladatvállalásra, az önálló ismeretszerzésre
- Művészi előadásra, az improvizációra, az alapfokú művészeti vizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama:
Társastánc főtárgy, 20–25 perc

A vizsga tartalma

- A társastánc gyakorlati vizsga a szaktanár által összeállított tánckombinációk bemutatásából áll
- A tanulók párosan, csoportos formában, önálló előadásban mutatják be a táncokat 2–2 percben, miközben számot adnak a standard és latin tánctartás, a különböző ritmusok, stílusok, táncirányok, tánctechnikák ismeretéről
- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, a latin–amerikai (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) táncok alaplépései, alapfigurái, a Slowfox (Closed telemark, Open telemark and feather ending, Top spin) és a Jive (Promenade walks slow, Promenade walks quick, Change of place with double spin) haladólépései

A vizsga értékelése

- a standard táncok és a latin–amerikai táncok kombinációinak pontos kivitelezése,

- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában.

Továbbképző évfolyamok

7. év

Fejlesztési feladatok

- A koreográfiakészítés, a táncszerkesztési elvek gyakorlati alkalmazása, a tanult táncok alaplépéseinek és alapfiguráinak, haladólépéseinek és haladó figuráinak alkalmazása során.
- A stílusérzék, előadói készség, koncentrálóképesség fejlesztése.
- Az önállóan készített, rövid koreográfiákban a standard és latin táncok stílusjegyeinek alkalmazása.
- Belső igény kialakítása a különböző stílusirányzatokkal való találkozásra.

Tananyag

A koreográfiakészítés szabályai és a táncszerkesztési elvek

Az Angol keringő Weave from promenade position, Closed telemark, Open telemark and cross hesitation haladólépései

A Tangó Promenade link, Four step haladólépései

A Slowfox Hover feather, Hover telemark, Natural telemark, Hover cross haladólépései

A Quickstep Quick open reverse, Fishtail, Running right turn haladólépései

A Paso doble Promenade to counter promenade, Grand circle, La passe, Banderillas, Syncopated separation alapfigurái

A Samba Natural roll, Close rocks, Open rocks, Backward rocks, Plait, Circular voltas haladólépései

A Cha–cha–cha Open hip twist spiral, Natural top finish A, Natural top finish B, Close hip twist haladólépései

A Rumba Opening out to right, Opening out to left, Spiral, Curl, Reverse top haladólépései

A Jive Fallaway throwaway, Overturned change of place left to right, Ball change haladólépései

A standard és latin táncok stílusjegyei

Követelmények
A tanuló ismerje a Paso doble alap figuráit, az Angol keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep, Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Jive haladólépéseit, a koreográfiakészítés szabályait, a táncszerkesztési elveket.

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok stílusos eltáncolására, önállóan etűdök összeállítására.

8. év

Fejlesztési feladatok

- A tanult lépések és figurák neveinek szakszerű használata, a szakkifejezések alkalmazása.
- A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése.
- A táncos szakirodalom gyakorlati használata.

Tananyag
Szakkifejezések, fogalmak

A Bécsi keringő Fleckerl haladó figurája

Az Angol keringő Open telemark and wing, Open impetus and cross hesitation, Open impetus and wing haladólépései

A Tangó Back open promenade, Outside swivels haladólépései

A Quickstep Four quick run, V6, Closed telemark haladólépések

A Slowfox Open telemark natural turn to outside swivel and feather ending, Open impetus, Weave from PP, Reverse weave haladólépései.

A Cha–cha–cha Closed hip twist spiral, Reverse top, Spiral haladólépései

A Rumba Opening out from reverse top, Fallaway, Cuban rocks, Rope spinning haladólépései

A Samba Closed volta, Contra botafogos, Samba locks in OPP, Samba locks in OCPP, Rhythm bounce, Simple volta, Methods of changing feet haladólépései

A Paso doble Fallaway whisk, Fallaway reverse, Spanish line, Flamenco taps, Chasse cape, Travelling spins from PP haladólépései

A Jive Windmill, Spanish arms haladó figurái

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult haladólépéseket és haladó figurákat, a tanult szakkifejezéseket és fogalmakat

A tanuló legyen képes azok stílusos és pontos eltáncolására, a szaknyelv használatára

9. év

Fejlesztési feladatok

- A tanult lépések és figurák improvizatív használatának elősegítése.
- A kombinációs készség, mozgásemlékezet, ritmusérzék, zenei lüktetésrendhez való igazodás fejlesztése, a saját egyéni karakter kialakítása.
- A táncok stílusjegyeinek megismerése, a táncok stílusos megjelenítése.
- A zene és a tánc összefüggéseinek felismerése.

Tananyag
Improvizációs szabályok

A Bécsi keringő Contra check haladó figurája

Az Angol keringő Outside spin, Turning lock, Closed wing, Turning lock to right haladólépései

A Tangó Fallaway promenade, Four step change, Brush tap haladólépései

A Quickstep Six quick run, Zig–zag, back lock and running finish, Change of direction haladó figurák

A Slowfox Natural twist turn, Curved feather to back feather, Natural zig–zag from PP haladó figurái

A Cha–cha–cha Rope spinning, Sweetheart, Follow my leader, Curl haladólépései

A Rumba Sliding doors, Three alemanas, Fencing, Three threes haladólépései

A Paso doble Travelling spins from CPP, Changing feet variációk One beat hesitation, Syncopeted chasses, Left foot variation, Coup de pique haladólépései

A Jive Toe heel swivels, Flicks into break, Simple spin haladó figurái

A Samba Argentine crosses, Rolling off the arm, Three step turn, Cruzados walks, Cruzados locks haladó figurái

Követelmények
A tanuló ismerje az improvizáció szabályait, a standard és latin táncok tanult haladólépéseit és haladó figuráit

A tanuló legyen képes improvizálásra, a tanult koreográfiák bemutatására, stílusos eltáncolására

10. év

Fejlesztési feladatok

- Az előadói készség, a rendszerező képesség fejlesztése
- Egyéni táncstílus kialakítása
- Önálló ismeretszerzés és gondolkodás fejlesztése
- Az összefüggések keresése, a rendszerezés, a tudatos gyakorlás iránti igény kialakítása

Tananyag

Az Angol keringő Fallaway reverse and slip pivot, Hover corté, Drag hesitation, Fallaway whisk, Left whisk, Contra check haladó figurái

A Tangó Fallaway four step, Basic reverse turn, The chase, Fallaway reverse and slip pivot, five step haladó figurái

A Quickstep Cross swivel, Rumba cross, Tipsy to right and left, Hover corté, Cross chasse haladó figurái

A Slowfox Fallaway reverse and slip pivot, Natural hover telemark, Bounce fallaway with weave ending haladó figurái

A Cha–cha–cha Aida, Opening out from reverse top, Slip–close chasse, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Rumba Continuous hip twist, Continuous circural hip twist, Cucharachas, Syncopated open hip twist haladó figurái

A Jive Reverse whip, Chicken walks haladó figurái

A Samba Promenade to counter promenade runs, Carioca runs, Drug, Dropped volta, Samba side Chasses haladó figurái

A Paso doble Alternative entries to PP, Twists, Separation with fallaway ending, Separation with lady's caping walks, Farol, Fregolina incorporating farol haladó figurái

Követelmények

A tanuló ismerje a standard és latin táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, táncokra jellemző stílusjegyeket

A tanuló legyen képes a standard és latin táncok koreográfiájának stílusos eltáncolására szólóban, párban és csoportban

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után
A tanuló **ismerje:**

- A standard és latin–amerikai táncok alaplépéseit, alapfiguráit, haladólépéseit, haladó figuráit, az alkalmazott technikákat, a táncokra jellemző stílusjegyeket
- A szakkifejezéseket, fogalmakat
- A páros és csoportos táncok megformálásának szabályait, a táncszerkesztés elvét
- A táncok karakterének megfelelő előadásmódot
- A táncalkalmaknak megfelelő magatartásmódot

A tanuló **legyen képes:**

- A standard és latin–amerikai táncok önálló és páros bemutatására
- A szakmai elvárásoknak megfelelő nyelvezet alkalmazására
- A megfelelő technika alkalmazására, a táncok stílusos előadására
- A csoportos bemutatási formában figyelmes együttműködésre
- Önállóan használni a tereket, irányokat, a tanult társastáncok valamelyikéből vagy azok mixeléséből készített koreográfiák önállóan történő csoportos bemutatására
- Az elsajátított szókincs alkalmazására a mindennapi életben és a megszerzett ismeretekről beszélni
- A változó elvárásoknak megfelelni, a szakmai és társadalmi érdekképviseletre, a határon túl nyúló kapcsolatok kiépítésére
- Az improvizációra, a művészi önkifejezésre, a művészeti záróvizsga követelményeinek teljesítésére

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Társastánc, főtárgy 25–30 perc

A vizsga tartalma
A társastánc gyakorlati vizsga anyaga előre kijelölt, a szaktanár által összeállított kombinációkból (5 standard, 5 latin–amerikai tánc) és egy koreográfiából áll, melyet a tanulók párosan és csoportos formában, önállóan mutatnak be. Az előadás során lemérhető a tanulók technikai tudása,

ritmus–, tér– és stílusérzéke, együttműködő készsége és művészi önkifejezése

- A standard táncok (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- A latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) alaplépései, alapfigurái, haladólépései, haladó figurái
- Egy szabadon választott táncból 3–5 perces koreográfia. (Ebből a táncból a kombinációt nem kell bemutatni!)

A vizsga értékelése

- a standard táncokból és a latin–amerikai táncokból készített kombinációk és a koreográfia pontos kivitelezése
- a zene és a tánc összhangjának betartása,
- a technikai biztonság,
- a tánc stílusának megfelelő előadásmód,
- a térfegyelem és figyelmes együttműködés a csoportos munkában

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Társastánc leírásokat tartalmazó könyvek hazai és külföldi kiadásai, társastánczeneket tartalmazó CD–k, társastánc DVD–k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó, fellépő ruhák (standard– és latin–amerikai ruhák)

III.3.5.(c) Viselkedéskultúra

Alapfok 3. év

A viselkedéskultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és elsajátítsák a mindennapi élet és a társas érintkezés viselkedéskultúrájának alapszabályait, magatartásformáit

Az udvariasság, az ízléses megjelenés, az alkalmazkodó készség, kombinációs készség mellett kialakul a tanulóban az esztétikai minőség tisztelete, mások megismerésének igénye, az emberi jogok tiszteletben tartása

Alapfokú évfolyamok
3. év

Fejlesztési feladatok

- Az önmegismerés, az önkontroll, az önfejlesztés igényének kialakítása
- A kezdeményezőképesség és a kreativitás fejlesztése
- A kritikai gondolkodás megerősítése, a konfliktusok kezelése, az életminőség javítása

Tananyag
Viselkedésünk alapjai

Viselkedés táncos alkalmakkor

Az étkezés illeme

Testünk, ruhánk, környezetünk tisztasága

Nők és férfiak (fiúk és lányok)

Művelődés, szórakozás

Az ajándékozás illeme

Utazás, közlekedés

Kapcsolattartás távolról

Nemzeti sajátosságok

Amit még illik tudni

Követelmények
A tanuló ismerje a táncos alkalmakkor való viselkedés szabályait és a köznapi élet illemtanát

A tanuló legyen képes a helyes és kreatív nyelvhasználatra az oktatásban, a családi életben és a szabadidős tevékenységben, valamint a viselkedés általánosan elfogadott és a táncos alkalmakra vonatkozó szabályainak gyakorlati alkalmazására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
Az illemmel, etikettel, protokollal foglalkozó hazai kiadású könyvek, kérdések–feleletek oktatási segédkönyv, intelligenciatesztek.

III.3.5.(d) Társastánctörténet

Alapfok 5-6. és továbbképző 9-10. év
A társastánctörténet tantárgy célja, hogy a tanuló megismerje a XX–XXI. század tánctörténetének kiemelkedő hazai– és nemzetközi képviselőit, az európai társastáncélet fejlődését, a kor hazai alkotóműhelyeit és a formációs társastáncok kialakulását, aktív közreműködőként vegyen részt táncművek, koreográfiák elemzésében, a XIX. századi társastáncok kialakulását, történeti hátterét, neves hazai és nemzetközi alkotóit és műveiket. A társastáncok stílus és formavilágát, az európai és hazai táncmozgalmak törekvéseit, és műhelyeik fejlődését.

Alapfokú évfolyamok

5. év

Fejlesztési feladatok

- A tanuló táncelméleti, tánctörténeti tudásának, személyiségének, esztétikai és művészeti tudatosságának, nyelvi kommunikációjának fejlesztése, összegző és szintetizáló képességének javítása

Tananyag

A társastánc művészi és közhasznú formái

A társasági táncélet alkalmai, eseményei

A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai

A standard és latin–amerikai táncok kialakulása, történeti háttere

Követelmények

A tanuló ismerje a standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba,

Paso doble, Jive) történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit, a társasági táncélet alkalmait és eseményeit, a társastánc művészi és közhasznú formáit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait

A tanuló legyen képes felismerni a társastáncok stílusjegyeit, a társasági táncélet különböző alkalmait, jellemző stílusjegyeit.

6. év

Fejlesztési feladatok

- A tanuló stílusérzékének, elemző képességének, analizáló értelmezésének, aktív befogadó magatartásának, egyéni és közösségi alkotótevékenységének fejlesztése.

Tananyag

A XIX. század társastánc élet (Ausztria, Csehország, Olaszország, Franciaország) nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyei, képviselői

Az európai táncmozgalmak törekvései és fejlődésük

A XIX. századi hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődése

Követelmények
A tanuló ismerje a XIX. század európai és magyarországi táncélet fejlődését, jeles képviselőit, munkásságukat, alkotásaikat, a meghatározó stílusjegyek alapján ismerje fel a kor társastáncainak formanyelveit

A tanuló legyen képes felismerni a korszak alkotóinak formanyelvét és műveik értékeit

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után
A tanuló **ismerje**
A standard (Angol keringő, Bécsi keringő, Tangó, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáit, stílusjegyeit (jellege, ütem, tempó, ritmus)

A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének állomásait, alkotóműhelyeit és jeles képviselőit

A magyar társasági táncélet alkalmait és eseményeit

A tanuló **legyen képes**
A tánc sajátosságaira való érzékenységre, a stílusismeretre, a szakmai szókincs és fogalomkészlet önálló használatára.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga szóbeli vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Társastánctörténet, 10 perc

A vizsga tartalma
A szaktanár által összeállított szóbeli tételsor alapján a tanulók számot adnak a XIX. századi magyar és európai társasági táncélet fejlődéséről, korszakairól és neves táncmestereikről. A standard és latin–amerikai táncok kialakulásáról, történeti hátteréről, a társasági táncélet alkalmairól és eseményeiről

- A társasági élet alkalmai.
- A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakai, alkotói.
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai.
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói.

A vizsga értékelése
- A standard (Angol keringő, Tangó, Bécsi keringő, Slowfox, Quickstep) és latin–amerikai táncok (Samba, Cha–cha–cha, Rumba, Paso doble, Jive) közhasznú formáinak, stílusjegyeinek ismerete (jellege, ütem, tempó, ritmus).

- A XIX. századi hazai és nemzetközi társastáncélet fejlődésének, alkotóműhelyeinek és jeles képviselőinek ismerete.
- A magyar társasági táncélet alkalmainak és eseményeinek ismerete

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A standard táncok, a latin–amerikai táncok történeti kialakulását, stílusjegyeit és formáit tartalmazó társastánckönyv, a táncalkalmakkal, a nemzetközi és hazai táncélettel, a színpadi táncművészettel foglalkozó könyvek, oktatási segédanyagok, társastánc videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

Továbbképző évfolyamok

9. év

Fejlesztési feladatok

- A társastáncok hazai és nemzetközi irányzatainak, alkotóműhelyeinek és képviselőinek megismertetése.
- A táncelméleti tudás valamint az összegző és szintetizáló képesség fejlesztése

Tananyag

Az európai társastáncélet fejlődése és alkotóműhelyeinek kialakulása (Anglia, Németország, Olaszország)

A magyarországi táncközösségek, táncklubok és táncszervezetek kialakulása és a nemzetközi vérkeringésbe való bekapcsolódása a XX. századtól napjainkig

Követelmények

A tanuló ismerje a társastánc hazai és nemzetközileg meghatározó alkotóműhelyeit, képviselőit, az európai táncmozgalmak törekvéseit és fejlődésüket, a hazai táncmozgalmak és műhelyek fejlődését

A tanuló legyen képes a nemzetközi társastáncélet kiemelkedő műhelyeinek és stílusjegyeinek felismerésére, a magyarországi társastáncmozgalom fejlődésének, alkotóiknak és produkcióiknak a felismerésére, tudatos értelmezésére.

10. év

Fejlesztési feladatok

- Kiemelkedő hazai és nemzetközi (európai) táncművek, formációs alkotások elemzése és összehasonlítása.
- Életpályák és életművek megismerése a magyarországi társastáncmozgalomban, társastáncművek analizálása

Tananyag

A nemzetközi és magyarországi formációs társastáncok kialakulása.

A XX–XXI. század hazai alkotóműhelyek és szakemberek (pedagógusok) életpályája és műveik.

Jeles koreográfiák a társastáncmozgalomban.

Követelmények

A tanuló ismerje a formációs társastáncok kialakulásának történetét, a XX–XXI. század kiemelkedő hazai alkotóit, műveiket. Biztosan tudjon eligazodni a formációs társastáncok világában, isme fel az alkotók műveit. A társastáncok stílus és formavilágában legyen jártas és önálló.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló **ismerje**

A nemzetközi és hazai táncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait, a hazai társastánc mozgalom kiemelkedő táncprodukcióit

A tanuló **legyen képes**

A múlt és a jelen értékeinek befogadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga szóbeli vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Társastánctörténet, 10 perc

A vizsga tartalma

- A társasági élet alkalmai
- A XX.–XXI. századi nemzetközi és hazai társastáncélet kibontakozása, legfontosabb korszakai, alkotói
- A színpadi táncművészet legfontosabb ágazatai, korszakai
- A hazai társastáncmozgalom kiemelkedő táncprodukciói
- A formációs társastáncok kialakulásának története

A vizsga értékelése

- a nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakainak, alkotóinak ismerete,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatainak, korszakainak ismerete,
- a hazai társastánc mozgalom táncprodukcióinak ismerete.
- a formációs társastáncok kialakulásának története

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

A nemzetközi és hazai társastáncélet legfontosabb korszakait, alkotóit, a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait bemutató könyvek, oktatási segédanyagok, kiemelkedő táncprodukciókat tartalmazó videokazetták, DVD–k, televízió, videó lejátszó, DVD lejátszó

III.3.5.(e) Társastánc gimnasztika

Előképző 1-2. és alapfok 1-3. év

A társastánc gimnasztika oktatás elsődleges célja, hogy a tanuló a speciális társastáncformák és táncok elsajátításához megfelelő erőnlétben, izomzata gondosan előkészített és bemelegített állapotban legyen. Alapvető cél a sérülések elkerülése, a testtartási hibák javítása, a koordináció és a ritmikai készség fejlesztése

Előképző évfolyamok

1. év

Fejlesztési feladatok

- A helyes, tudatosan kontrollált légzéstechnika és testtartás megtanulása és alkalmazása, a koordinációs készséget fejlesztő gyakorlatok és motívumok elsajátítása, tudatos alkalmazása és kivitelezése

Tananyag

A kontrollált légzéstechnika elsajátítása
A mozdulat iránya
A mozdulat magassága és mélysége
A mozdulat ritmusa

Követelmények

A tanuló ismerje a helyes légzéstechnikát, az alaptartást és annak kontrollját, a mozdulatok sajátosságait, tájékozódást a térben.

A tanuló legyen képes a kontrollált légzésre és mozgásra, eligazodni a térben – színpadi térformákban – és zenei interpretációkra koordinált mozgáskombinációk kivitelezésére.

2. év

Fejlesztési feladatok

- A mozgás esztétikai törvényszerűségeinek megismerése és tudatos alkalmazása a gyakorlatokban, az akusztikus és vizuális képességek, ritmikai készségek és koordinációs képességek fejlesztése

Tananyag

A karok, törzs, lábak izomzatának erősítése

Az egyensúlyi helyzet tudatos kialakítása

A táncelőkészítő gimnasztikai gyakorlatok összeállítása etűd formában

Követelmények

A tanuló ismerje a test izomzatának erősítését, az egyensúlyi helyzeteket, gyakorlatokat és etűdöket. A tanult mozgásformák önálló, plasztikus végrehajtását, a szakkifejezések tudatos használatát és ismeretét

A tanuló legyen képes testének tudatos kontrolljára, izomzatának és testrészeinek erősítésére és bemelegítésére, egyensúlyi helyzetek

kialakítására és tudatos alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. év

Fejlesztési feladat

- A természetes mozgásfajták megismerése, a mozgáskészségen alapuló mozgásérzék tudatosítása, a ritmika, az izomerő tudatos használata, az egyéni improvizáció fejlesztése

Tananyag

Az előképző gyakorlatainak egymás utáni folyamatos összekapcsolása

A mozgás esztétikai törvényszerűségei

Lábgyakorlatok

Nyakgyakorlatok

Törzsgyakorlatok

Kargyakorlatok

Követelmények
A tanuló ismerje a mozgás esztétikai törvényszerűségeit, a láb–, nyak–, törzs– és kargyakorlatokat, a tanult mozgásformák tudatos és plasztikus végrehajtását. Legyen kreatív, gondolatait tudja kifejezni nem csak verbális, hanem nonverbális kifejezési eszközök segítségével is

A tanuló legyen képes testének és testrészeinek esztétikus használatára, mozdulatainak és tánckombinációinak tudatos értelmezésére és kivitelezésére.

2. év

Fejlesztési feladatok

- A tanuló tudatos izomhasználata, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek ismerete, kombinációs gyakorlatok, etűdök önálló összeállítása, a mozgásfolyamatok kontrollja.

Tananyag
Lábgyakorlatok álló helyzetben

Törzsgyakorlatok (fekvésben, rúd mellett)

Hasizomgyakorlatok

Kargyakorlatok

Kombinációs gyakorlatok

Követelmények
A tanuló ismerje álló és fekvő helyzetben a láb– és törzsgyakorlatokat, a hasizomgyakorlatokat és kombinációkat.

A tanuló legyen képes az esztétikus mozdulatok, erősítő és bemelegítő sorozatok kivitelezésére, az izomerősítő gyakorlatok valamint kombinációk helyes és tudatos bemutatására, művészi kifejezésére, interpretálására.

3. év

Fejlesztési feladatok

- Az etűdkészítés szabályainak megismerése.
- Az izolált testmozgások, kar – lábgyakorlatok elsajátítása
- Önálló kombináció és etűdkészítés.

Tananyag
Karhajlítás, nyújtás, feszítés

Kézfej, ujjak tudatos használata

Lábgyakorlatok – alsó lábszár, felső lábszár függetlenített mozgásai, lábujjgyakorlatok

Törzsívek

Testhullám

Követelmények
A tanuló ismerje a hajlítást, feszítést, nyújtást, a kar– és lábgyakorlatokat, a test izolációt, a tudatos testhasználatot

A tanuló legyen képes a testrészek izolációjára, önálló etűd készítésére, a zenei frázisok és lüktetések felismerésére, a gyakorlatok egységeinek megkülönböztetésére

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
A gimnasztikai gyakorlatokat bemutató tankönyv, CD–k a ritmikus mozgáshoz, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó)

III.3.5.(f) Történelmi társastánc

Alapfok 6. és továbbképző 7-8. év

A tantárgy célja

A tanulókat megismertetni a XVI–XIX. századig terjedő időszak – a reneszánsz és barokk korszakok, valamint a XIX. század – báli táncainak korabeli anyagával, az adott korszakok szokásaival és illemtanával.

A történelmi társastáncok célja, hogy előmozdítsa a növendékek mozgáskultúrájának, ezen belül koordinációs képességének, tér és formaérzékének, fizikai állóképességének fejlődését, továbbá a tanulók koncentráló képességének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának, improvizációs készségének fejlesztését.

Emellett alapozza meg és fejlessze a tanulók stílusismeretét, ízlését, magatartásának és társas kapcsolatainak kulturáltságát, társaival való együttműködési képességét. Járuljon hozzá a tanulók előadói készségének, művészi kifejező készségének sokirányú fejlődéséhez.

Tágabb értelemben a tanuló váljon nyitottabbá az egyéb művészeti ágak irányába, fejlődjön komplex korszemlélete és legyen képes a tanultakat az iskolai tananyagba sokoldalúan visszakapcsolni.

Alapfokú évfolyamok

6. év

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A növendék mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül. – A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentéseinek megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló improvizációs készségének, stílusérzékének fejlesztése.

Tananyag

XVI. századi reneszánsz társastáncok

Reneszánsz stíluselemek: testtartás, lábfejek helyzete, kéztartások, lépéstechnika, meghajlások

Francia reneszánsz körtáncok alaptípusai

– Branle double, Branle simple, Branle gay, Branle de Bourgogne

Lépés és mozdulatanyag: double, simple, petit saut, pied en l' air, reprise, branle, Capriole, révérence

A koreográfiák körben vagy láncban előadva. Díszítés improvizáció

A szabálytalan branle;

– Branle coupé, Branle coupé, Charlotte, Branle coupé Aridan

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás

Táncos játékok

A tréfás, utánzó branle;

– Branle morgué, Branle des Chevaux, Branle des Lavandières, Branle des Pois, Branle de la Montarde

Zenei anyag–memorizálás, koreográfiatanulás, improvizatív gesztus lehetőségek

Páros táncok

Lépő tánc: Pavane

Lépésanyag: simple, double előre és hátra, conversion, fleuret

Különböző térforma lehetőségek, koreográfiatanulás

Ugrós tánc: Gaillarde

Lépésanyag: Cinq pas: grue, saut majeur, posture, cadence

Egyéb mozdulatelemek: ruade, croisé

Cinq pas variációk: „croisé”,” pieds joints”

Pas raccourci: révérence passagière

Egyéb variációk: fleuret, onze pas

Különböző lépéskötés lehetőségek, improvizáció

Improvizált csoportos forma: Gaillarde lyonnoise

Koreográfia szóló párra

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

Továbbképző évfolyamok

7. év

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése, valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A tanuló mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének fejlesztése.

Tananyag
Barokk báli táncok

Barokk stíluselemek: testtartás, lábfejek kifelé forgatottsága, pozíciók, lépéstechnika, plié, élevé, port des bras

Előkészítő etűdök 3/4–es és 4/4–es barokk zenékre

Lépés anyag: demy coupé, pas de bourrée

Etűd 4/4–ben

Menüett

Lépés anyag: pas de menuet előre, hátra, és oldal irányokba, chassé, révérence

Menüett etűd 3/4–es zenére

Contredance français;

– Menuet, R. A. Feuillet: La Bergère, Menuet du Chevalier

Báli menüett szóló párra P. Rameau alapján

Figurák: révérence, bevezetés, „Z", „malom" jobb kézzel, „malom" bal kézzel, két kezet nyújt

Koreográfia

Angol country dances

Lépések, figurák: slipping, step, double, set, turn, siding, arms, meet, lead

– J. Playford: Gathering peascods, Sellenger's Round, Parsons farewell

Ismétlő anyag

Reneszánsz társastáncok

Gaillarde koreográfia szóló párra

Követelmények
A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok pontos, stílusos, kifejező bemutatására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló ismereteinek bővítése az adott történelmi társastáncanyag megfelelő korszakba való elhelyezése valamint a korabeli szokások és illemszabályok megismertetése által.
- A növendék mozgáskultúrájának, ritmusérzékének, zenei és koreográfiai memóriájának fejlesztése az adott mozdulat– és lépésanyagon keresztül.
- A tanult történelmi társastáncok elnevezéseinek, az alkalmazott szakkifejezéseknek, azok jelentésének megismertetése.
- A tanuló tér és formaérzékének, társaival való együttműködési képességének fejlesztése a koreográfiák által.
- A tanuló stílusérzékének, előadói készségének, művészi kifejezőkészségének fejlesztése.

Tananyag

Polonaise

Alaplépések: pas polonaise előre, hátra haladva.

Koreográfia

Francia négyes

Alaplépések: pas marché, pas élevé, pas chassé, chassé–formák, pas balancé, pas galop

Francia négyes kiválasztott tételei

Körmagyar

Lépések: Andalgó, bokázók, tétovázó, vágás, lejtő, verbunkos, magányforgó, kettős forgó, toppantó, villám, kisharang, toborzó, urak magánya, friss, vitorlaforgás

Koreográfia a Szőllősi–féle „körtáncz" alapján

Ismétlő anyag

Korszakonként egy–egy koreográfia

Követelmények

A tanuló ismerje a tanult történelmi társastáncok elnevezéseit, az alkalmazott szakkifejezéseket, azok jelentését, tudja a megfelelő történelmi korszakba elhelyezni a tanult történelmi társastáncanyagot

A tanuló legyen képes a tanult báli táncok stílusos és kifejező előadására, a zene és tánc összhangjának betartására, a csoportmunkában, a térforma kialakításban való fegyelmezett együttműködésre

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
Történelmi társastánczeneket tartalmazó CD–k, történelmi társastánc leírásokat tartalmazó könyvek, korabeli tánckönyvek magyar nyelvű kiadásai, viselettörténeti könyvek, történelmi társastánc DVD–k, a terem méretének megfelelő audio készülék (CD lejátszó), televízió, DVD lejátszó

III.3.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Könyvek a tánctörténet tantárgyhoz

G. Krombholz - A. Leis-Haase: Társastáncok – Az alapformáktól a versenytáncig, Planétás Kiadó, Bp. 2008.

Kaposi Edit: A társastáncok története (oktatási segésanyag) Népművelési Intézet, Bp, 1980.

Körtvélyes Géza: Művészet, tánc, táncművészet, Planétás Kiadó, Bp. 1999.

Pedagógiai szakkönyvek

Bernáth László – Révész György (szerk.): A pszichológia alapjai. Tertia Kiadó, Budapest, 1998.

Bernáth László – Solymosi Katalin (szerk.): Fejlődéslélektan Olvasókönyv, Tertia Kiadó, Bp, 1997.

Ehrenhard Skiera: Egy antropológiai pedagógia alapvonásai. Budapest, 2000.

Falus Iván (szerk.): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Forgács (Forgas) József: A társas érintkezés pszichológiája. Gondolat Könyvkiadó, Budapest

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.

Mészáros Aranka (szerk.): Az iskolai szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997 vagy 2003.

Németh András – Ehrenhard Skiera: Reformpedagógia és az iskola reformja. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Németh András: Bevezetés a nevelés történeti és elméleti kérdéseibe táncpedagógusok számára. Planétás, Budapest, 1997.

Uzsalyné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 1. Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs, 2010.

III.4. MODERNTÁNC

III.4.1. Általános fejlesztési követelmények

III.4.1.(a) Időkeretek

Iskolánk délutáni tanrend szerint működik, amely keretén belül két kötelező tantárgyat és fakultatív, választható tantárgyakat tanít. A tanév végén a tantestület határoz a csoportok tanulmányi előmenetelét érintő, a következő évi tananyag tartalmáról, az óraszámról, az órakeret felhasználásáról és egyéb felmerülő kérdésekről.

Lehetséges időkeretek: 2X45 perc, 4X45 perc, 6x45 perc időtartam, melyben a kötelező óraszámokat tömbösítve, 2X45 percben lehet tervezni. Az 5. és 6. 45 perc felhasználása nem kötelező.

A tanszak főtárgya: a Berczik- és a jazz-technika, amihez egy kötelező tantárgy és szabadon választható órakeret is társul.

III.4.1.(b) A tanszakon folyó képzés kiemelt stratégiai céljai

- a művészetoktatás egészét átható minőségi színvonal tartása, emelése
- egyénre szabott motiválással a tehetséggondozás hatékonyságának megőrzése
- az iskolahasználók igényeinek megfelelően, a képzési tartalmakat szolgáló intézményi szolgáltatások körének bővítése
- nagyobb esélyegyenlőség biztosítás
- az önfejlesztés, az önművelés, az önértékelés igényének fenntartása
- tudásszerzésre való igény kialakítása a tanulókban és pedagógusban egyaránt

III.4.2. A tanszak szakirányú feladatai

A MODERNTÁNC ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a moderntánc területén

Szakmai kompetenciák

A táncos képességek, készségek, jártasságok, kialakítása és fejlesztése

A tér, idő, energia rendszereinek, törvényszerűségeinek, szabályainak az életkori sajátosságoknak megfelelő ismerete és tudatos alkalmazása

A táncstílusok és technikák általánosan jellemző vonásainak ismerete és gyakorlati alkalmazása

A mozgásmemória fejlesztése és a stílusérzék kialakítása

Az improvizációs készség kialakítása és fejlesztése

A színpad és a színpadi jelenlét általános törvényszerűségeinek megismertetése

Tudatos előadói, táncos magatartás kialakítása és fejlesztése az életkori sajátosságoknak és az előképzettségnek megfelelően

A táncművészet legfontosabb irányzatainak, korszakainak és művészeti alkotásainak megismerése és tudatos értelmezése

A művészetek és társművészetek megismerése iránti igény kialakítása.

Személyes kompetenciák

Az esztétikai érzék kialakítása és fejlesztése

A zenei ízlésformálás

A tudatos és rendszeres munkára nevelés

Nyitottságra és művészi alázatra nevelés

Folyamatos ismeretbővítés valamint analizáló és szintetizáló tudás kialakítása

A vizuális memória fejlesztése és a térben való tájékozódás képességének kialakítása

A testi, lelki állóképesség fejlesztése, a személyiség kibontakoztatása

A kommunikációs csatornák felismerése és alkalmazása

Társas kompetenciák

A csoport és a csoportnorma kialakítása

A csoportos alkotásban való aktív részvétel öröme

A szabálytudat kialakítása

A közösség tagjainak elfogadása és a közösségi szemlélet kialakítása

A társak felé irányuló aktív figyelem kialakítása és fejlesztése

Az egészséges életmódra nevelés

A szocializációs normák kialakítása, a viselkedéskultúra megalapozása

A környezet megóvásának igénye

Módszerkompetenciák

A motivált ismeretbefogadás igényének kialakítása és képességének fejlesztése

A testtudat kialakítása

A hatékony ismeretbefogadásra nevelés és az önálló tanulás képességének kialakítása

Az ok–okozati összefüggések megértése

A kreatív alkotói folyamatokban való részvétel igényének kialakítása

A tehetséggondozás és pályaorientáció

Az alkalmazott tudás kialakítása, a képzés során elsajátított ismeretek alkalmazása más táncstílusokban és élethelyzetekben

III.4.3. A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai

III.4.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik

A képzés ideje: 10-12 év (előképző nélkül, ill. előképzővel)

Évfolyamok száma: 10-12 évfolyam (a fentiekkel egyezően), a beiskolázott létszámtól függően párhuzamos csoportokkal

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy: Berczik-technika	1	1	3	3								
Főtárgy: Jazz-technika					3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3-4	3	3
Kötelezően választható: Kreatív gyerektánc	1	1	1	1								
Kötelezően választható: Limón-technika							1	1	1	1		

Kötelezően választható: Tánctörténet											1	1
Választható: Improvizáció és kompozíció					1-2	1-2	1	1	1	1	1-2	1-2
Összesen	2-4	2-4	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Tantárgyak

Főtárgy:

Berczik–technika (1–2 előképző és 1–2 alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú és 7-10 továbbképző évfolyamon)

Kötelező tantárgy:

Kreatív gyermektánc (1–2 előképző és1–2 alapfokú évfolyamon)

Limón–technika (5–6. alapfokú évfolyamon)

Tánctörténet (9-10. továbbképző évfolyamon)

Kötelezően választható tantárgyak az összevont osztályokban:

Limón–technika

Választható tantárgyak:

Kreatív gyerektánc (1–2 előképző és 1–2 alapfokú évfolyamon)

Berczik–technika (1–2 előképző és 1–2 alapfokú évfolyamon)

Jazz–technika (3–6. alapfokú évfolyamon)

Kontakt improvizáció (5–6. alapfokú évfolyamon)

Lábán-technika (7-8. továbbképző évfolyamon)

Repertoár (7-10. továbbképző évfolyamon)

Graham technika (9-10. továbbképző évfolyamon)

Improvizáció és kompozíció (9-10. továbbképző évfolyamon)

A szabad órakeret felhasználható:

- felzárkóztatás

- tehetséggondozás, felkészítés,
- szerkesztett műsorok gyakorlásának szervezett ideje
- kitekintés más táncműfajokra: történelmi társastánc, moderntánc, dzsessz, balett, stb., a tanulók aktuális igényét és képességeit figyelembe véve
- második tantárgyak tananyagtartalmának megerősítésére, elmélyítésére (pl.: tánctörténet.)

A szabadon választható vagy ajánlott órakeretről év végén, ill. év elején a tantestület dönt a tanulók igényeinek és képességeinek figyelembe vételével, ill. a munkatervben meghatározottakkal összefüggően.

III.4.3.(b) A feladatellátáshoz szükséges pedagóguslétszám és a pedagógus kiválasztásának szabályai

A szükséges pedagógus létszám:
A tapasztalati értékekkel becsülhető minimális órakeret: **44/hét**.

- előképzőben 8 /hét
- alapfokon 36/hét

A pedagógus kötelező óraszámot figyelembe véve ez **1,7** álláshelyet igényel.
A kiválasztás szabályai: A Nemzeti köznevelési törvény alkalmazási feltételei mellett előnyt élvez az a pedagógus, aki a Magyarországi Református Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára megalkotott Etikai kódex kritériumainak megfelel.
A kiválasztás folyamata:

- Fényképes önéletrajz, motivációs levél
- Állásinterjú
- Óralátogatás, asszisztálás az iskola kijelölt pedagógusánál, mely lehetőséget ad pedagógiai magatartásának megfigyelésére, felkészültségének felmérésére
- Meghívása (lehetőség szerint) a tanórán kívüli iskolai programokra.

III.4.3.(c) A feladat ellátásához szükséges különleges óratartalmak

Színpadi órák: Ez feltétele a színpadi gyakorlat megszerzésének. Eredményessége megmutatkozik a versenyeken, a rendezett műsorokon.

Jelmezes órák: A színpadi megjelenéshez szükséges jelmezek megismerése, öltözködés, a mozgás gyakorlása a megfelelő jelmezben. A ruha felvételének, használatának szabályai, tárolási rend. Az utazáshoz szükséges csomagolási, tárolási ismeretek.

III.4.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag

Berczik-technika

Az előképző és az alapfok 1-2. évfolyamán főtárgy. Az alkalmazott mozgásanyag a mozgás esztétikai törvényszerűségei (tér, idő, erő) szerint, a korosztályokhoz való alkalmazkodást figyelembe véve épül fel. Az egyes testrészek kidolgozásától indul és halad a bonyolultabb koordinációk felé. Szimmetrikusan formálja az izomzatot és kiemelt figyelmet fordít a mozgásszervi problémák megelőzésére.

A gyakorlatokhoz használt zenei anyag összeállításakor a zenei periódusokhoz és hangsúlyokhoz alkalmazkodik. A zene érzelmi tartalma külön hangsúlyt kap, és teljes harmóniában van a mozgásanyaggal. A zene megsegítő ereje megalapozza a kifinomult előadásmódot. A tanítás módszere döntően másolás alapú, azonban lehetőséget ad a tanulók kreatív ötleteinek felhasználásához, egyéni megoldások kimunkálásához is. A kéziszerek alkalmazása finomítja a mozgáskoordinációt, fejleszti az ügyességet és esztétikai élményt is jelent.

Jazz-technika

Az alapfok 3-6. és a továbbképző évfolyamok főtárgya. A jazz–technika a klasszikus balett, az afrikai és latin–amerikai táncok hagyományaira épülő színpadi táncforma. Jellemzői az izoláció és koordináció, az éles ritmikai és dinamikai kontrasztok, törekvés a könnyed, közérthető, expresszív előadásmódra.

Kreatív gyermektánc

Az előképző és az alapfok 1-2. évfolyamán kötelező, valamint választható tantárgy. A képzés feladata az önkifejezés mozgásban történő realizálása, az önfeledt játék megvalósítása, a különböző játékszabályok megismerése és alkalmazása, a játék örömének megélése.

Limón-technika

A tantárgy az alapfok 5-6. évfolyamain kötelező tantárgy, és az összevont osztályokban kötelezően választható tantárgyak egyike. A Limón–technika lendítésekre, excentrikus forgásokra, a repülést, a szabadság érzetét keltő mozgásokra épül, melyben a test folyamatos zuhanásban és emelkedésben tartózkodik. A hangsúlyt a folyamatosságra és az energia átalakulására, újrafelhasználhatóságára helyezi. A technika egyszerre igényli a fizikai erőt, a kontrollált, összeszedett (koordinált) mozgást, a gravitációnak való ellenállást és engedést, valamint a könnyedséget és a kifinomult érzékenységet.

Tánctörténet

A tan

Kontakt improvizáció

A tantárgy az alapfok 5-6. évfolyamain választható. A kontakt improvizáció spontán fizikai dialógusok sora, amelyek a mozdulatlanságtól az erőteljes, energikus mozdulatokig terjednek. A tánc a két mozgásban lévő test közötti kommunikáción alapul, valamint a táncosok mozgását irányító fizikai törvényekhez való közös viszonyulásukon, úgymint a gravitáció, a lendület, a tehetetlenség, a súrlódás.

Ahhoz, hogy ezeket az élményeket átélhessük, a test megtanulja az izom többlet–feszültségeit felszabadítani és a mozgás természetes folyamának teret engedni egy bizonyos minőségű akaratlagosság elhagyásával. A gyakorlatok tartalmazzák a gurulást, esést, a fejjel lefelé levést, a fizikai kapcsolat pontjának követését, a súly megtámasztását és átadását. A mozgásanyag a befelé figyelést és a mozgás folyamata iránti nyitottságot tükrözi. A mozdulatok forrása az a kreatív mozgatóerő, amit az egyensúlyi helyzetekből való kibillenés, a dezorientáltság idéz elő. Általános a duett–forma, de többen is táncolhatják egyszerre. A kontakt improvizáció eltér a többi tánctechnikától, célja a spontán kialakult helyzetekre adott egyedi válasz megtalálásának támogatása.

Lábán-technika

Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül. Improvizáció alapú táncnyelv alkotó módszer. Mindig az adott pedagógus, adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlat és mozdulatsora. Célja a táncművészet tudatos táncolás útján történő továbbfejlesztése, a tér– és az erőtan adott évi követelményeinek elsajátítása, tudatos használata és verbalizálása.

Repertoár

A tanulók lehetőséget kapnak az egyéni és csoportos megnyilvánulásokra, önálló alkotások létrehozására és bemutatására. Felmérhetik, és tudatosan fejleszthetik tanulási képességeiket, stílusérzéküket.

Graham

Az első önálló mozdulatkinccsel, táncnyelvvel, dinamikai elvekkel, didaktikai rendszerrel felvértezett moderntánc rendszer, mely a mai napig inspirációs forrás a színpadi tánc, a tánckultúra fejlesztés világában, nem utolsósorban a táncpedagógia hatékony eszköze. A tantárgy tanításának célja a speciális és széles körben hasznosítható dinamikai alapelveket tartalmazó technika megismertetése.

Improvizáció és kompozícó

Rudolf Laban elméleti rendszerére épül. Az improvizáció, mint táncforma alkalmazása elősegíti a tanuló egyedi mozgásszótárának bővítését. A képzés célja, hogy a tanuló képes legyen a tánc alkotóelemeinek megismerésére, tudatos alkalmazására. A mozgás egyetemes szabályszerűségeire, lehetőségeire mutat rá, fejlesztve ezzel a már előző évfolyamokban megismert moderntánc–technikák megértését, tudatosabb kivitelezését.

A kompozíció az improvizáció rendszere mentén integrálja a különböző művészeti ágak kompozíció elméleteiben felhalmozott tudást. A tantárgy a növendék saját mozgásmemóriáját, struktúrafelismerő illetve alkotóképességét, kommunikációs eszközeit fejleszti, valamint megalapozza a lehetőségét annak, hogy a későbbiekben aktív alkotóvá váljon egy koreográfus mellett vagy önállóan is.

III.4.5. Tantárgyi programok

III.4.5.(a) Berczik-technika

Előképző 1-2. és alapfok 1-2. évfolyam

A Berczik-technikában alkalmazott mozgásanyag a mozgás esztétikai törvényszerűségei (tér, idő, erő) szerint, a korosztályokhoz való alkalmazkodást figyelembe véve épül fel. Az egyes testrészek kidolgozásától indul és halad a bonyolultabb koordinációk felé. Szimmetrikusan formálja az izomzatot és kiemelt figyelmet fordít a mozgásszervi problémák megelőzésére.

A gyakorlatokhoz használt zenei anyag összeállításakor a zenei periódusokhoz és hangsúlyokhoz alkalmazkodik. A zene érzelmi tartalma külön hangsúlyt kap, és teljes harmóniában van a mozgásanyaggal. A zene megsegítő ereje megalapozza a kifinomult előadásmódot. A tanítás módszere döntően másolás alapú, azonban lehetőséget ad a tanulók kreatív ötleteinek felhasználásához, egyéni megoldások kimunkálásához is. A kéziszerek alkalmazása finomítja a mozgáskoordinációt, fejleszti az ügyességet és esztétikai élményt is jelent. E módszer pedagógiai célja hogy a növendékből testben és szellemben egészséges, tudatos és fegyelmezett, harmóniában élő, kifinomult ízlésvilágú ember váljék. A képzés által olyan előkészítést kap a test, amelyre később bármely más tánctechnika is ráépíthető.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Az első tanév az ismerkedés jegyében telik. A legfontosabb cél a tanulók (és szüleik) megnyerése, ezért a technikai feladatokon túl –esetleg azok rovására- kiemelt figyelmet kell fordítanunk a megfelelő motiváció, kialakítására. A technikai feladatokban az alapvető mozgásformák elsajátítását kell megvalósítanunk.

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok, valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának megalapozása.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének megfigyelése.

– A főbb testrészek és a helyes testtartás tudatosítása.

    - Az önismeret, helyes énkép, együttműködési- és kommunikációs képességek kialakításának megalapozása.

– Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.

Tananyag

Alapgyakorlatok

Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben

A természetes járás, mint a mozgásformák változatainak alapja (Lábvezetés, testsúlyáthelyezés, törzs–, kar kísérő kilengései)

A természetes testtartás, mint a testkidolgozás mozgásanyagának alapja, a helyes tartás kialakítása, tudatosítása, az eltérések korrekciója

Alapjárás, lábujjon–, sarkon–, külső talp élen, hajlított térddel–, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, futás térd/sarokemeléssel

Alaptartás, pihenőtartás állásban, ülésben

Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikus kivitelezésben

Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben: a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységekben történő átmozgatása, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal kombinálva

Törzsdöntés, dőlés, rész– és teljes törzshajlítás

Ülésmódok

Kar–, kéz– és ujjgyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan

A lapocka és felkar, az alkar, a kézfej és az ujjak az anatómiai lehetőségek szerint végrehajtható mindenirányú foglalkoztatása: emelés, fordítás, körzés, hajlítás, nyújtás, távolítás, összezárás, takarás, a gyakorlatok segítése, az előadásmód finomítása

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben: a talp, a lábfej, az ujjak, a lábszár, a comb izmainak megfelelő erősítése, a természetes tartás, a helyes járás kialakítása, a deformációk megelőzése, kiküszöbölése: átgördülés, körzés, behúzás–nyújtás, távolítás, hajlítás, emelés, körzés, fordítás

Szökdelő gyakorlatok, lendületvételek

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs és táncos feladatok

Improvizáció, szabadtánc: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása a tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével a zene által keltett gondolatok táncban történő kifejezése.

Etűd: az egyes mozgásformák változatos testhelyzetekben való gyakorlása érdekében a tanár által készített etűd elsajátítása.

Ismerkedés a mozgás esztétikai tényezőivel

Tér: a testrészek egyidejű egymáshoz való viszonya a térben

Mozdulatplasztika: a mozdulat iránya (a relatív fő front, konkrét irányskála), magassági foka, hajlítási szöge

A mozgásfolyamat rendezettsége, a mozdulatok egymáshoz való viszonya: a moduláció, a térrajz

Idő: a mozdulatok egyidejű időbelisége, a mozdulat ritmikája: metrum, ritmus, tempó és összhangja

A mozgásfolyamat egymásutániságának időbeli rendje: motívum, mondat, periódus

Erő: a mozdulatrészek egyidejű egymáshoz való viszonya az erőadagolás szempontjából

A feszülő skála erőváltozatai: vezetett, ellenálló, fékezett, hangsúlyozott, rögzítő

A lazító skála erőváltozatai: ernyesztés, rázás, ejtés, esés,

Ezek kombinációja: lendítés, ruganyozás

A mozgásfolyamat egymásutániságának erőbeli rendje, hangsúlyelhelyezések, erősítés– gyengítés

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a fő térirányok és -lépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit a korosztályának megfelelő szinten.

Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére, együttes, egyidejű összehangolására, valamint az alap motorikus mozgásokra előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén. Határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon.

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek korosztályi szintnek megfelelő, tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására, társas együttlétre, mások elfogadására, fizikai kontaktus létesítésére.

2. évfolyam

Az előző évi munkára alapozva bevezetjük a kéziszer használatát.

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás
- összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék kialakítása.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- Ismerkedés a kéziszertechnikával. Célunk a kézügyesség, a koordináció fejlesztése, a
- síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatok

Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, kargyakorlatokkal körben

Alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzé járás, hintajárás, futás párhuzamos és terpesztett térd emeléssel, sarokemeléssel

Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal szimmetrikusan

Törzsgyakorlatok nagy alátámasztással fekvésben, ülésben, térdelésben

A fekvő–és ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása térdelésben és rövid ideig állásban, nehezített változatban

A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal a gerincoszlop nyaki–, háti–, központi– és keresztcsonti szakaszának nagyobb egységeiben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával

Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan: lapocka és felkar, alkar, kézfej és ujjak

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, rúdnál: talp, lábfej, ujjak, alsó lábszár, felső lábszár

Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs, táncos feladatok

Improvizáció–szabadtánc: a test önálló "gondolatainak", érzéseinek a külső szemlélő által észlelhető kifejezése az addig tanult motívumok, gyakorlatok alapján saját, egyéni mozgásrendszere és mozgáskulcsai segítségével

Etűdkészítés: a tanár által készített etűd elsajátítása és diktálásra bemutatása, önálló etűdkészítés számolásra, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített "koreográfia" szólóban

Bemutató szerek használata a közép- és diagonál gyakorlatokban

Tanévenként egy szer választható: labda, kiskarika, bot, korong, stb.

A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

Legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén,

határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon.

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult

mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására.

Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Az előkészítő évfolyamok munkájára alapozva bevezetjük a rúdgyakorlatokat, gyakrabban alkalmazzuk az álló helyzeteket. Egyszerűbb ugrásokat tanítunk. Új kéziszert választunk és több lehetőséget adunk a szóló, duo és csoportos önálló, alkotó munkára.

Fejlesztési feladatok

- Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás
- összehangoltságának fejlesztése.
- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék fejlesztése.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- Új bemutató kéziszer bevezetésével célunk a kézügyesség, a koordináció változatos fejlesztése, a síkok, kartechnikák tanulásának megkönnyítése, az egyéni gondolatok, ötletek felébresztése, a fantázia kibontakoztatása, az esztétikai hatás fokozása.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatok

Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben, hintalépés előre–hátra, hárrmaslépés, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlított térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzéjárás, hintajárás, futás párhuzamos

és terpesztett térdemeléssel/ sarokemeléssel, galopp, alap tánclépések.

Az alsó végtag gyakorlatai rúdnál

Középgyakorlatok fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, szimmetrikusan

Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, állásban. A térdelő,– fekvő– ülőhelyzetekben tanult gyakorlatok végrehajtása állásban, nehezített és kombinált formákban, változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc– egységekben, a nehézségi szint, a tempó fokozásával, változó dinamikával

Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben, szimmetrikusan

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban

Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, egyszerűbb ugrások

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs, táncos feladatok

Improvizáció–szabadtánc– etűdkészítés: számolásra szólóban, párban, rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített "koreográfia" szólóban, majd párban

Önálló feladatként csoportos etűd készítése "központilag adott" és szabadon választott zenére: 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való saját koreográfiák.

Bemutató szerek használata a közép- és diagonál gyakorlatokban. Tanévenként egy szer választható: labda, kiskarika, bot, korong, stb. Etűd készítés az adott kéziszerrel.

A mozgás esztétikai tényezői: Tér, Idő, Erő

Követelmények

A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetleníìtésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén, határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon.

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, precíz végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására.

Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére.

2. évfolyam
Az új tanévben a rúdgyakorlatokba a törzs munkát is beépítjük. Nagyobb hangsúlyt kapnak az asszimmetrikus gyakorlatok. Élünk a támaszhelyzetek törzsizom erősítő hatásával. Az ugrásokat lépésekkel kötjük össze. Az előző évek képzésére támaszkodva újabb kéziszert ismertetünk meg a növendékekkel. Lehetőséget adunk önálló etűd összeállítására.

Fejlesztési feladatok
– Az izomzat gimnasztikus kidolgozottságának, az ízületek és szakaszok, valamint a testrészek egymástól függetlenített mozgásszabadságának, a tudatos mozgáskoordinációnak, az ízületek és szakaszok együttes, egyidejű összehangolásának, a zenei műveltségnek, a zene és a mozgás összehangoltságának fejlesztése.

- Az alkat optimalizálása.
- A formaérzék elmélyítése.
- A légzőizmok működésének tudatosítása.
- A testismeret, testtudat, önismeret, helyes énkép kialakítása, az együttműködési, a kommunikációs képességek fejlesztése.
- Az erő, a változatos mozgásdinamika, ritmika alkalmazásának ösztönzése.
- Újabb bemutató kéziszer bevezetésével fokozzuk a kézügyességet, a koordinációt, elmélyítjük a síkok, kartechnikák tanulását és lehetőséget adunk az egyéni gondolatok, ötletek megvalósítására, az esztétikai hatás fokozására.
- Önállóság, saját etűd–összeállítás bemutatásának képessége

Tananyag
Bemelegítés

Járás és futásgyakorlatok kartartásokkal, aszimmetrikus kargyakorlatokkal körben: hintalépés előre–hátra, hármaslépés, szökkenő hármas, táncos alapjárás, lábujjon, sarkon, külső talpélen járás, hajlìtott térddel, nyújtott lábemeléssel járás, érintőjárás, passzéjárás, hintajárás,

Futás párhuzamos és terpesztett térdemeléssel/sarokemeléssel, galopp, sasszé, alap tánclépések

Az alsó végtag és a törzs gyakorlatai rúdnál

Középgyakorlatok: fentről lefelé haladva, változatos kiinduló helyzetekből, kombinációkkal, variációkkal, aszimmetrikusan is

Törzsgyakorlatok fekvésben, ülésben, térdelésben, támaszban, állásban. A mozgásnak és kidolgozásnak megfelelő változatos dinamikai és ritmikai feladatokkal, kisebb gerinc– egységekben, kombinációkban, variációkkal, a nehézségi szint, a tempó fokozódásával, változó dinamikával.

Kargyakorlatok a legváltozatosabb ülésekben és állásban szimmetrikusan és aszimmetrikusan

Az alsó végtag gyakorlatai ülésben, fekvésben, térdelésben, állásban, elmozdulásban

Diagonál gyakorlatok 1–4fős csoportokban

Szökdelő gyakorlatok, lendületek, ugrás–előkészítő gyakorlatok, ugrások összekötő lépésekkel

Kiegészítő gyakorlatok és feladatok

Koordinációs, táncos feladatok

Improvizáció–szabadtánc– etűdkészítés: rövidebb, egyszerűbb zenei egységre készített "koreográfia" szólóban, majd párban, csoportos etűd készítése "központilag adott" és szabadon választott zenére, 1–2 perces, az életkornak megfelelő zenére való önálló koreográfiák

Bemutató szerek használata a közép- és diagonál gyakorlatokban és az etűdökben. Tanévenként egy szer választható. Szorgalmas tanulókból álló évfolyamban érdemes kipróbálni a 3-5 méteres szalagot.

Követelmények
A tanuló ismerje a gyakorlatok esztétikus, plasztikus végrehajtásának elveit, a térirányok, térlépcsők alkalmazását, a mozgás esztétikai törvényszerűségeit.

A tanuló legyen képes az ízületek és nagyobb szakaszok egymástól elkülönített mozgatására, függetlenítésére valamint együttes, egyidejű összehangolására, az alap motorikus mozgásokra, előre–, hátra–, oldalt–, átlós haladásra és fordulásra. Mozdulatokra a tér mindhárom szintjén,

határozza meg és használja a saját terét, hajtson végre mozgásokat egyenes és íves vonalon.

Legyen képes a tanult mozgásformák önálló, tudatos, kreatív, plasztikus végrehajtására, a tudatos izommunkára, a mozgás esztétikai törvényszerűségeinek tudatos használatára, alakzatok kialakítására, szabálykövető magatartásra, a feladat– és szerepvállalásra, a tanult

mozgásformák és etűdök zenével összehangolt csoportos előadására.

Legyen képes együttműködésre és társas együttlétre, mások elfogadására és fizikai kontaktus létesítésére.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő ritmushangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Video– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

A tantárgyhoz használt, évfolyamonként választható kéziszerek: similabda, fél–karika, ritmusbot, labda 2– 3 méretben, műanyag karika 2–3 méretben, kisszalag, 3–4 m–es szalag, kendő/fátyol, tornabot, korong, dob, ugrókötél vagy más eszközök az iskola helyi tanterve szerint.

III.4.5.(b) Jazz-technika

A jazz–technika a klasszikus balett, az afrikai és latin–amerikai táncok hagyományaira épülő szìnpadi táncforma. Jellemzői az izoláció és koordináció, az éles ritmikai és dinamikai kontrasztok, törekvés a könnyed, közérthető, expresszív előadásmódra. Az oktatási folyamat célja, hogy a tanulók, a táncpedagógus irányításával tudatosan koordinált, plasztikus, egészséges testet fejlesszenek. A tanulók képessé válnak a művészi munkára, melyben az izolációs technika által magas szintre fejlődik koordinációs készségük és létrejön a

dinamikai különbségekre épülő tudatos, harmonikus mozgás. Az egyes évfolyamok számára összeállított tréningek a testi képességek, a fizikai erő és a koncentrációs készség fejlesztését szolgálják. A képzés során képesség szintjéről jártasság szintjére fejlesztik az izolációs technikát. Tudatosítják a testközpont használatát, a kontrakciót és release–t. A tanulók megismerik és biztonsággal alkalmazzák a jazz–technika általános és stiláris jegyeit

Alapfokú évfolyamok

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A helyes testtartás megismertetése és kialakítása, a központ helyének, valamint fontosságának megéreztetése.
- A jazz technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
- Az en dehors és a parallel lábtartás helyzetek begyakoroltatása balett és jazz karpozíciókat alkalmazva.

- Az alapgyakorlatok megismertetése, az alaptechnikai elemek alkalmazása.
- A jazz–technikára jellemző izolációs képesség kialakítása.
- A testrészek mozgáslehetőségeinek felismertetése, megtapasztalása.
- A térben való mozgás lehetőségeinek előkészítése.
- A térhasználati képesség, készség kialakítása.
- Az alap szakkifejezések megismertetése és értő alkalmazása

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználása. Először földön, majd folyamatosan építkezve álló helyzetben, kapcsolódva az előző években tanultakhoz.

Erősítő és nyújtó gyakorlatok az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Jazz karpozíciók és karvezetések

Klasszikus balett karpozíciók I., II., III.

Lábhelyzetek és pozícióváltások I., II., VI. pozícióban

Port de bras szögletes karpozíciókkal

Demi plié I., II., VI. pozícióban

Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva folyamatos átmenetekkel

Battement tendu parallel és en dehors lábfejgyakorlatba ágyazva

Passé parallel és en dehors pozíciókban

Degagé II. pozícióban parallel és en dehors pozíciókban

Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban

Flat back

Developpé először földön, majd álló helyzetben

Enveloppé először földön, majd álló helyzetben

Grand battement először földön, majd álló helyzetben

Izolációs gyakorlatok: a fej és váll izolálása kettő majd négy irányba a középponton mindig áthaladva

Térbeosztás: térirányok

Összekötő lépések:

Chaissé, Keresztlépés (pas croisé)

Jazzfutás csúsztatott lábbal, karral

Ugrások:

Két lábról–két lábra

Két lábról–egy lábra

Egy lábról–egy lábra

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és lábpozíciókat valamint a technika szakkifejezéseit.

A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére, a biztonságos térhasználatra, a tanult mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is.

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történő alkalmazása.
- A pozíciók és tempóváltások hangsúlyos alkalmazása.
- Az új tréning elsajátítatása, a koncentrációs idő intervallumának bővítése.
- A testrészek sokszínű mozgáslehetőségeinek kihasználása, bővülő mozgásrepertoár létrehozása.
- A forgások előkészítése alapozó forgás előkészítő gyakorlatokkal.
- A térben való elmozdulás lehetőségének bővítése a szintek és irányok kombinációja által

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználásával.

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok.

Középgyakorlatok:

Demi plié, battement tendu parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal

Port de bras IV. pozíció grand plié

Passé parallel és en dehors pozíciókban karváltásokkal

Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban

Relevé és plié relevé – parallel és en dehors pozíciókban váltakozva karral

Twist előkészítő második pozícióból karral

Hajlások, döntések pozícióváltásokkal különböző irányokban kar használattal

Flat back. Developpé álló helyzetben

Enveloppé álló helyzetben

Grand battement álló helyzetben

Izoláció: A fej és váll izolálása, egy–egy testrésszel négy irányba, ritmizálva, a középponton áthaladva és a körívek mentén

Térbeosztás: térirányok, föntlent helyzetek

Összekötő lépések irányváltásokkal:

Féltalpon és féltalpról lassan legördülve

Pas de bourrée

Triplet

Forgás előkészítő gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva

Ugrások:

Két lábról–két lábra

Két lábról–egy lábra

Egy lábról–két lábra

Egy lábról–egy lábra

Követelmények
A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, valamint a technika szakkifejezéseit

A tanuló legyen képes a gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, az izolációs technika értő alkalmazására, a tanult mozgásanyagból összeállított tréningsor és egy rövid kombináció bemutatására, mely tartalmazzon rövid improvizációs részt is.

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok
Ismeretbővítés, az ismeretanyag más kombinációkban és komplexebb formában történő alkalmazásával, hosszabb időtartalmú tréningsorok által.

Az izolációs gyakorlatok pontos, ritmizált formában történő alkalmazása.

Az előkészített forgáselemek készség szinten történő alkalmazása gyakorlatokba építve.

A szintváltások, dinamikai váltások biztonságos alkalmazása helyben és térben elmozdulva. A testtudat kialakításának megalapozása.

Tananyag
Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősìtő és nyújtó

gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal

Port de bras gyakorlat

Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal

Developpé, enveloppé

Attitude

Adagio

Grand battement

Térben elmozduló grand–battement.

Twist

Hinge

Arch

Izoláció: a fej, váll, mellkas, csìpő, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alapirányokba a sìkok mentén, a centrumon mindig

áthaladva és ritmizálva

Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel féltalpon, pliében és féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Croisé–ból change

Triplet

Pivot

Tombé

Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva

Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs és kar használattal

Két lábról – két lábra

Két lábról – egy lábra

Egy lábról – két lábra

Egy lábról – egy lábra

Egyik lábról a másik lábra

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit.

A tanuló legyen képes az izolációs technika pontos, tudatos alkalmazására a trénig során elsajátított gyakorlatokon belül. A gyakorlatok pontos kivitelezésére és a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásrepertoár bővítése.
- A mozgásminőség javítása és a technikára jellemző stiláris jegyek tisztázása.
- A tréning kombinatív gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- Az izolációs technika komplex formában történő alkalmazása.
- A biztos forgástechnika kialakítása a helyben és térben való elmozdulás lehetőségeinek figyelembevételével.
- A tér és idő, magasság–mélység és a dinamikai váltások biztonságos alkalmazása a kombinációkban.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása, a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális felhasználása

Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok

Középgyakorlatok:

Battement tendu és battement tandu jeté parallel és en dehors pozìciókban, pliékkel, karváltásokkal

Port de bras gyakorlat

Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozìciókban pliével és spirállal

Developpé, enveloppé

Attitude

Adagio

Grand battement

Térben elmozduló grand–battement

Tilt

Twist

Hinge

Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csìpő, kar, láb izolálása – legalább kettő egy idejű alkalmazásával – alap irányokba, a sìkok mentén, a

körìveken is áthaladva és ritmizálva

Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül féltalpon, pliében

Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve

Pas de bourrée

Change

Triplet

Pivot

Tombé

Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva

Ugrások: a jazz stìlusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal

Két lábról – két lábra

Két lábról – egy lábra

Egy lábról – két lábra

Egy lábról – egy lábra

Egyik lábról – másik lábra

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat valamint a technika szakkifejezéseit, a stílusjegyeket, azok jellemzőit és gyakorlati alkalmazási lehetőségeit.

A tanuló legyen képes az jazz–technikára jellemző izolációs képesség elsajátítására, a stiláris jegyek képesség szintjén történő alkalmazására, a tudatos munkára.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló **ismerje**

- a tanult technika mozgásanyagát,
- rendszerét,
- szaknyelvét
- főbb stílusalkotó elemeit.

A tanuló **legyen képes**
Az elsajátított anyagot biztonsággal alkalmazni a jazz–technika stílusára és összetevőire jellemző előadásmód során.

Testi adottságait és azokból adódó erősségeit–gyengéit elfogadni és tudatosan használni. Rendelkezzen a technika végrehajtásához szükséges izomerővel, lazasággal, gyakorlati biztonsággal és stílusosan alkalmazza a technika elemeit.

A tréningsor és a tananyag mozgáselemeiből építkező önálló vagy csoportos etűd, kombináció harmonikus bemutatására és színpadi formában történő előadására.

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Jazz–technika, 35–40 perc

A vizsga tartalma
A jazz–technika vizsga anyaga előre kijelölt és a szaktanár által összeállított gyakorlatokból, gyakorlatsorokból, térben elmozduló lépés, forgás és ugráskombinációkból és néhány perces tánckombinációból áll, melyet a tanulók párosan vagy csoportos formában, önállóan mutatnak be.

Témakörök

Parallel és en–dehors pozìciók

Balett és jazz karpozìciók

Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release

A jazztánc által használt speciális mozgáselemek: twist, flat–back, tilt, hinge, tour, tombe, pas de bourre, chassé, pivot

Izoláció: minimum két testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkája

Ötféle ugrásfajta

A jazz–tecnika által használt balett technikai elemek: plié, tendu, battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude,

grand battement jeté használata a jazz tánc sajátosságainak megfelelően

A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum 1,5 perces kombináció bemutatása

A vizsga értékelése
A bemutatott tananyag pontos ismerete

A gyakorlatok technikai biztonsága

A jazz–technika sajátosságainak stílusos bemutatása

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az előző évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bővítése.
– A tudatosság megélése a megértés, megérzés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.
– A jazz–technikára jellemző stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.
– A tanult mozgásanyag készség szinten történő elsajátítása.
– A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.
– A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.
– A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történő fejlesztése

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor: az ízületek átmozgatása és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználása
Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozìciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva
Port de bras gyakorlat. Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban pliével és spirállal. Rond de jambe en l'air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozìciókban pliével és spirállal
Developpé–enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva

Attitude parallel és en dehors
Grand battement parallel és en dehors pozìciókban
Térben elmozduló grand battement
Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l'air
Tilt
Twist
Hinge
Arche
Balance és offbalance helyzetek
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csìpő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötő lépések: kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében, piqué, plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Pas de bourrée en tournant
Keresztlépés – pas croisé
Triplet
Pivot
Tombé
Soutenu
Forgás gyakorlatok: helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban
Ugrások: a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté.

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket.
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különböző jazz kombinációkban is.
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid, improvizációs részt is.

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az előző évek tananyagainak ismétlése, a technikai tudás elmélyítése, az ismeretanyag folyamatos bővítése.
– A tudatosság megélése a megértés, megérzés, a stílusbeli sajátosságok és összefüggések felismertetése által.
– A jazz–technikára jellemző stílusjegyek, dinamikai váltások, a helyes légzéstechnika megismertetése és állandó fejlesztése.
– A tanult mozgásanyag készségszinten történő elsajátítása.
– A tanuló motiválása az izolációs gyakorlatok tudatos végrehajtására és kivitelezésére.
– A koordinációs készség, a ritmusérzék, a forgástechnika, az improvizációs készség fejlesztése.
– A térben való tájékozódás képességének szinteken és irányokban történő fejlesztése

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly.
Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok.
Középgyakorlatok:
Battement tendu és battement tendu jeté parallel és en dehors pozíciókban, pliékkel, karváltásokkal és dinamikai váltásokkal kombinálva
Port de bras gyakorlat
Rond de jambe par terre en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozíciókban (pliével és spirállal)
Rond de jambe en l'air en dehors és en dedans, parallel és en dehors pozìciókban (pliével és spirállal)
Developpé–enveloppé adagio és grand battement gyakorlatokba ágyazva
Attitude parallel és en dehors
Grand battement parallel és en dehors pozíciókban
Térben elmozduló grand battement
Térben elmozduló rond de jambe par terre és en l'air
Tilt
Twist
Hinge
Arch
Balance és offbalance helyzetek
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkokmentén és köríveken is haladva
Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében, piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Pas de bourrée en tournant

Keresztlépés – as croisé
Triple
Pivot
Tombé
Soutenu
Forgás gyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban.
Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket.
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izoláció pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra a különböző jazz kombinációkban is.
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, két 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is.

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok
– Az előző évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bővítése és tovább mélyítése.
– A meglévő mozgásanyag ismeret szintjén történő elsajátítása.
– A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
– A jazz–technikára jellemző izolációs–, forgás– és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése.
– A szimmetrikus izolált mozgásformák mellett az aszimmetrikus izolált mozgás fejlesztése.
– A tudatosság, a dinamikus mozgásminőség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása.

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor, melyben az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetőségére építve.
Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok.
Középgyakorlatok:
A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállìtott komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az előző évek teljes lépésanyagát.

Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemző törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra
Az ok–okozati összefüggések megértetése, a dinamikai váltások alkalmazása.
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva.
Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében
Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Pas de bourrée en tournant
Keresztlépés – pas croisé
Triplet
Pivot
Tombé
Soutenu
Glissade
Pas couru
Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva, a stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal.
Összetett forgás gyakorlatok kombinálva grand battement–nal vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással
Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal
A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket.
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelő előadásmódra a különböző jazz kombinációkban is.
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is.

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Az előző évek anyagainak ismétlése, a technikai tudás folyamatos bővítése és tovább mélyítése.
– A meglévő mozgásanyag jártasság szintjén történő elsajátítása.
– A tudatos légzéstechnika, a koordinációs készség, az egyensúlyérzék és a folyamatos koncentrációs készség fejlesztése.
– A jazz–technikára jellemző izolációs–, forgás– és ugrástechnika valamint az improvizációs készség fejlesztése, az aszimmetrikus izolált mozgás, a tudatosság, a dinamikus mozgásminőség, az igényes, harmonikus mozgás kialakítása

Tananyag

Bemelegítő gyakorlatsor, az ízületek átmozgatásán és a gerincoszlop mozgáslehetőségeinek maximális kihasználásán van a hangsúly, a törzs valamennyi mozgáslehetőségére építve
Erősítés és nyújtás: az életkori sajátosságoknak és a képességek, készségek továbbfejlesztésének megfelelő speciális erősítő és nyújtó gyakorlatok
Középgyakorlatok:
A teljes mozgásanyag felhasználásával összeállított komplex gyakorlatok, melyek tartalmazzák az előző évek teljes lépésanyagát
Parallel és en dehors pozíciókban végzett összetett gyakorlatsorok, különös tekintettel a pozícióváltásokra, a stílusra jellemző törzshasználatra és a tudatos végrehajtásra
Izolációs gyakorlatok: a fej, váll, mellkas, csípő, kar, láb izolálása – kettő, később három egyidejű alkalmazásával – ritmizálva, alap irányokba, síkok mentén és köríveken is haladva
Összekötő lépések kombinálva más elemekkel és különböző szintek használatával egy gyakorlaton belül
Féltalpon, pliében
Piqué plié–féltalpról lassan leereszkedve, legördülve
Pas de bourrée
Pas de bourrée en tournant
Keresztlépés – pas croisé
Triplet
Pivot
Tombé

Soutenu
Glissade
Pas couru
Forgásgyakorlatok helyben és térben elmozdulva
A stílusra jellemző törzs, kar használattal és dinamikával, parallel és en dehors pozíciókban és pózokban, folyamatos átkötésekkel és váltásokkal
Összetett forgásgyakorlatok kombinálva grand battement–nal, vagy térben elmozduló rond de jambe lépéssel vagy ugrással
Ugrások a jazz stílusra jellemző törzs, kar és dinamika használattal

A klasszikus balett által használt ugrások és azok kombinációi egyszerű akrobatikus elemekkel kombinálva
Két lábról – két lábra – sauté
Két lábról – egy lábra – sissone
Egy lábról – két lábra – assemblé
Egy lábról – egy lábra – sauté
Egyik lábról – a másik lábra – jeté

Követelmények

A tanuló ismerje az évfolyamon tanított gyakorlatokat, kar és láb pozíciókat és a technikára jellemző szakkifejezéseket.
A tanuló legyen képes a gyakorlatok tudatos és minőségi kivitelezésére, az izolációs gyakorlatok pontos végrehajtására, a forgások pontos, tudatos végrehajtására, szintváltások biztos alkalmazására és a térben való tudatos tájékozódásra, a légzéstechnika tudatos használatára és a stílusnak megfelelő előadásmódra a különböző jazz kombinációkban is.
Legyen képes a tanult mozgásanyagból összeállított különböző, eltérő dinamikájú, három 1,5 perces kombináció bemutatására, melyek tartalmazzanak rövid improvizációs részt is.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje és alkalmazza biztonsággal
A tanult technika mozgásanyagát, szaknyelvét, kifejezési formáit, stiláris jegyeit. Ismerje a zene és a tánc összhangját segítő és kifejező ritmikai váltásokat: gyorsítások, lassítások, folyamatok, megállítások. A tanuló ismerje és folyamatosan fejlessze testi adottságait és ellensúlyozza azokból adódó hátrányait. Ismerje a technika táncosokra vonatkozó módszertanát, lássa és alkalmazza az ok–okozati összefüggéseket, valamint ennek ismeretében legyen képes az önfejlesztésre

A tanuló legyen képes

A magas szintű igényes technikai kivitelezésre, rendelkezzen a táncművészethez szükséges munkamorállal, a technika végrehajtásához szükséges izomerővel és lazasággal. Biztonsággal tudja bemutatni az elsajátított anyagot, miközben a stiláris sajátosságait alkalmazza. Legyen képes belső motiváltságú, tudatos munkavégzésre, a harmonikus, esztétikus mozgásra. A technika sajátosságainak megfelelő önálló és csoportos etűdök, bonyolult kombinációk, koreográfiák előadására. Legyen képes felvállalni jó teljesítményét és hibáit, alkotóként beépülni a művészi alkotófolyamatba, miközben vállalja félelmeit, érzéseit, érzeteit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Jazz–technika: 35–40 perc

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a szaktanár által összeállított és meghirdetett témakörökből áll, melynek ismeretéről a tanulók egyénileg, párosan vagy csoportos formában adnak számot

Témakörök:
Parallel és en–dehors pozíciók
Balett és jazz karpozíciók
Gördülések, döntések, hajlások, mellkas emelések, rotációk, kontrakció, release használata
A jazz–technika által használt speciális mozgáselemek: twist, flat back, tilt, hinge, tours, tombe, pas de bourré, chassé, pivot
A testsúlyáthelyezések különböző formái
Izoláció minimum három testrész egyidejű, összehangolt, izolált munkájával
Forgások helyben és térben elmozdulva
Térben elmozduló gyakorlat szintváltásokkal és irányváltásokkal
Ötféle ugrásfajta
A jazz–technika által használt balett technikai elemek – plié, tendu battement, battement tendu jeté, rond de jambe, developpé, enveloppé, attitude,
grand battement jeté – használata a jazz–technika sajátosságainak megfelelően
A jazz–technika sajátosságainak megfelelő, minimum három 1,5 perces kombináció bemutatása, melyek tartalmaznak rövid improvizációs részt is

A vizsga értékelése

A bemutatott tananyag pontos ismerete
A gyakorlatok tudatos alkalmazása
A jazz–technika sajátosságainak bemutatása
A művészi előadásmód

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kìsérő hangszerek, elektronikus hanglejátszó eszközök
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősìtő, hangfal
Video– vagy DVD lejátszó, televìzió vagy monitor
Kézi dob és dobverő

III.4.5.(c) Kreatív gyermektánc

Előképző 1-2. és alapfok 1-2. évfolyam
A képzés feladata az önkifejezés mozgásban történő realizálása, az önfeledt játék megvalósítása, a különböző játékszabályok megismerése és alkalmazása, a játék örömének megélése. A képzés célja, hogy a tanuló az önfeledt, ám a későbbiekben egyre tudatosabb mozgás segítségével jobban

megismerkedjen testének képességeivel, a tér használatával, a dinamikai variációkkal és az idő, mint a zeneiség alkotóelemével. Megtanulja figyelni, érteni és használni saját és mások nonverbális kommunikációját. Elsajátítja az együttműködés számtalan fatáját. A képzés hozzájárul a tanuló szocializációs, kommunikációs készségének, kezdeményezőkészségének, önismeretének fejlesztéséhez.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanuló mozgáskészségének fejlesztése
- A tanuló tér és formalátásának fejlesztése
- A tanuló önfegyelmének növelése
- A koncentrációkészség növelése
- A megfigyelőképesség kialakítása
- A kommunikációs képesség, játékbátorság, szabálytudat fejlesztése
- A közösségi érzés, a közösséghez tartozás tudatos kialakítása
- A verbális és nonverbális kommunikáció szinkronjának elősegítése
- A szocializációs folyamatok fejlesztése

Tananyag

Ismerkedő táncok

Ábrázoló táncok

Csoportos táncok

Ünnepi táncok

Izom puzzle/testtudati táncok

Kitalálós játékok

Ábrázoló és csoportjátékok

Anyaggal való játékok

Követelmények
A tanuló ismerje a tanév során ismertetett táncjáték–fajtákat.

A tanuló legyen képes az együttműködésre, alkalmazkodásra, mások elfogadására, a szabályok betartására, a fizikai kontaktus kialakítására, a társas együttlétre, a pár– és csoportválasztásra, a játéktevékenységre.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kreativitás fejlesztése
- A testrészek mozgáslehetőségeinek megismertetése
- A test térben való mozgáslehetőségeink feltárása
- A tempókülönbségek felismerése, alkalmazása
- Egyszerű ritmusképletek megszólaltatása
- A helyzetfelismerő képesség fejlesztése
- A megoldási lehetőségek feltérképezése
- A döntésképesség növelése
- A mozgás kapcsolatteremtő lehetőségeinek alkalmazása
- A szociális érzékenység fejlesztése

Tananyag
Energia levezető, összehangoló játékok

Koncentrációt növelő játékok

A feladatok egyénileg, páros, kis és nagycsoportos formában

Alap mozgásformák elsajátítása, variálása, tudatosítása (kúszás, mászás, gurulás, lépés, járás, futás, ugrás)

Alapvető gyakorlattípusok használata:

Vezetés–követés: alárendeltség, fölérendeltség megtapasztalása

Másolás–tükrözés: szinkronicitás, kánonforma

Kontraszt variációk: mozgás–mozdulatlanság, kicsi–nagy mozgások, gyors–lassú mozgások tudatosítása

Akció–reakció: párbeszédformák, folytatáson alapuló játékok

Zenei táncjátékok

Bizalmi játékok

Fogócska és más, gyors reakciókészséget fejlesztő játékok

Koncentrálós és kitalálós játékok

Ábrázoló és csoportjátékok

Anyaggal való játékok

Követelmények
A tanuló ismerje az alapvető gyakorlattípusokat (vezetés–követés, másolás–tükrözés, kontrasztvariációk, akció–reakció) és a tanév során elsajátított különböző táncjátékfajtákat.

A tanuló legyen képes az alap mozgásformák szabad variálására, a tanult mozgásformák gyakorlati megvalósítására, az új kapcsolatteremtési formák felhasználására valamint a térbeli és ritmikai alapfogalmak gyakorlati alkalmazására.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Önálló, aktív, kreatív mozgássorok létrehozásának ösztönzése
- A testtudat fejlesztése, a központ tudatosítása, izolációja, koordinációja
- Release alapok: az ellazulás technikájának megismerése, a földön való sérülésmentes mozgás illetve a földre való érkezés sérülésmentes formáinak feltérképezése
- Imaginációs alapok: a tanult lépések, mozgássorok képzeletben történő megjelenítésének kialakítása, képzettársítások összekötése a gyakorlati mozgással
- A mozgásmemória fejlesztése

- A problémák felismertetése előre és utólag
- A tér–, ritmika–, dinamika az életkornak megfelelő szintű alapelemek használata
- A kölcsönösségen alapuló szociális magatartás ösztönzése

Tananyag

Energia kiegyenlítő, összehangoló játékok

Koncentrációt növelő játékok

Alapmozgásformák: döntések, dőlések, esések, gurulások párban és egyénileg

Lendített, ejtett, vezetett, tartott mozdulatok variálása, adaptálása más szabályrendszerekhez

Térben haladás változatai, két– és háromdimenziós terek, térábrázolások megkülönböztetése

Többszereplős térbeli képletek kialakítása, melyek megalapozzák a kompozíciókészítést

Csoport improvizáció a tanultak felhasználásával

2/4–, 3/4–, 4/4–es metrum ismerete és mozgásban való alkalmazása

Hangok, szavak, énekhang játékos használata

A végtag ízületek szabadságfokának megismerése a fő irányokban

Az érzékszervek adta világ felfedezése

A belső kép, tükörkép és a társak jelzései alapján kialakult énkép összevetése

Követelmények:

A tanuló ismerje az alapmozgás formákat.

A tanuló legyen képes tudatosan játszani a gravitáció és a teste adta lehetőségek széles spektrumával mind egyénileg, mind kis és nagy csoportban. Legyen képes aktívan, jó helyzetfelismeréssel részt venni egy csoport improvizációban, felhasználva a ritmika és a tér új ismereteit.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az absztrakció értése, létrehozása, más kontextusba való helyezése
- A koordinációs készség fejlesztése

– A térlátás, térfelosztás, téralkotás, térforma alkotás képességének fejlesztése

– A zenei szövetek értelmezése és az azokhoz való viszony definiálása, variálása

Tananyag

Energia összehangoló játékok

Bemelegítő, állóképesség javító, erősítő játékos gyakorlatok

Koncentráló képességet javító feladatok

A csont–, izom– és szalagrendszer feltérképezése, lehetőségeinek mozgásban való kipróbálása, a tapasztalatokból mozgásfolyamok alakítása

Térformák (kocka, mozgásgömb), egy, két és három dimenzionális irányok használata

Az alap mozgásformák kötésének variációi, egyéni mozdulatsorrá való rögzítése

Testkapcsolatok (bodyhalf, diagonális kapcsolat, fejtető–farokcsont, ülőcsont–sarokcsont, tengelyek mentén való elválasztás illetve forgatás)

Zenei ritmusok, szerkezetek analizálása, megértése, ritmikai képletek variálása, kánon, felezés, kiegészítés

Etűdök készítése egyénileg és kiscsoportban

Imagináció: képzeletbeli mozgások, tárgyakra való mozdulati reflektálás

Mozgáselemzés, stíluselemzés

Csoport improvizáció stílusok, irányzatok szerint

Követelmények

A tanuló ismerje saját testének lehetőségeit és korlátait, tudatosan használja és koordinálja testrészeit. Otthonosan mozogjon a tér rendszerében, tudatosan formálja a teret maga körül, ismerje a zene alapvető alkotórészeit.

A tanuló legyen képes egy egyszerűbb zenemű szerkezetének felismerésére, mozgásfolyamok létrehozására és rögzítésére mind egyénileg, mind párban illetve kiscsoportban.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Video– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

III.4.5.(d) Limón-technika

A Limón–technika lendítésekre, excentrikus forgásokra, a repülést, a szabadság érzetét keltő mozgásokra épül, melyben a test folyamatos zuhanásban és emelkedésben tartózkodik. A hangsúlyt a folyamatosságra és az energia átalakulására, újrafelhasználhatóságára helyezi. A technika egyszerre igényli a fizikai erőt, a kontrollált, összeszedett (koordinált) mozgást, a gravitációnak való ellenállást és engedést, valamint a könnyedséget és a kifinomult érzékenységet. A tantárgy oktatásának célja, hogy a tanulók megismerjék a Limón–technika alapjait képező és a többi modern tánctechnikától eltérő alapvető mozgás elveket tapasztalás útján és ezeket képesek legyenek alkalmazni egyszerű ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben. A Limón–technika nyelvezetének elsajátítása. A test tudatos használata és finom, érzékeny koordinációjának fejlesztése.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alaptartás, testtartás megismertetése és kialakítása.
- A Limón–technika elsajátításához szükséges alapok megismertetése.
- A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test izolált mozgásai közben.
- A gravitáció használatának elősegítése.
- A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
- A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
- A Limón–technika nyelvezetének megismertetése

Tananyag

Talajon fekvésben végzett gyakorlatok:

A gerinc izolált mozgásai

Légző gyakorlatok

Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgáslehetőségeinek feltárása és elsajátítása

Ülésben végzett gyakorlatok:

Folyamatos gerincgördülések előre, oldalra, véghelyzetben kitartással, elnyújtással

Gurulások, kar támasz helyzetekkel

Láb pozíciók (előkészítő, első, második pozíció) elsajátítása

Fej, kar, láb izolációs mozgáslehetőségeinek feltárása többnyire még az adott testrész súlytalanításával

A gerincoszlop szakaszainak egymást követő mozgatása folyamatos gördülések által először előre, majd oldalirányban is

Fej, kar, láb izolált zuhanások a gravitáció használatával

Gerincgördülések, vezetések különböző lábpozíciókban végrehajtva

Talajon végzett haladó gyakorlatok

A karok súlyátvevő szerepének megismerése

A végtagmozgások és a törzs lendületének felhasználása

A testközpont ereje lendületekben

Folyamatos gurulások fekvésben, ülőhelyzetekben

Ülésből fekvésbe érkezések lendületekkel

Kéz és lábtámasz helyzetek

Álló középgyakorlatok

Alaptartás helyzete

Kar, törzs és láb alap pozíciók

Kar és láb izolált mozgásai

Plié, parallel és en dehors pozíciókban függőleges nyugalomban lévő törzs munkával

Plié, parallel és en dehors pozíciókban gerincgördítéssel, karlendítéssel, majd törzs– és karlendítéssel

A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve

Törzsnyújtás, zuhanások, suspention

Lábfő, boka, ízületek artikulációi

Diagonális–haladó gyakorlatok

Testsúlyáthelyezés siklásba, a testközpont folyamatos mozgása

Kis ugrások előrehaladással, egy lábról egy lábra és egy lábról két lábra érkezéssel, parallel és en dehors pozíciókban

Követelmények
A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs egyszerűbb koordinációját, a gravitáció mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait.

Legyen képes az adott gyakorlatok, rövid kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára és a tanult mozgásanyagból összeállított rövid etűd bemutatására.

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az alaptartás, testtartás tudatos használatának fejlesztése.
- Az ismeretanyag elmélyítése, a mozgásszótár és mozgásminőségek bővítése.
- A Limón– technika gyakorlatainak képesség szinten történő elsajátítása.
- A súlyhasználat megtapasztalása és kialakítása a test összetett mozgásai közben.
- A gravitáció használatának vizsgálata.
- A légzés és a mozdulat összehangoltságának ösztönzése.
- A mozgástanulási képesség, a mozgáskoordináció, a ritmikai készség és a térérzékelés fejlesztése.
- A technikára jellemző összetett mozgássorok biztonságos alkalmazása rövid etűdökben.
- A Limón–technikára jellemző előadásmód kialakításának elősegítése.

Tananyag

Talajon fekvésben végzett gyakorlatok

A gerinc izolált mozgásai

Légző gyakorlatok végtag és törzsmozgásokkal koordinálva

Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése

Mellkas emelés fekvőhelyzetből vállig, fejtetőig, majd ülésig

Ülésben végzett gyakorlatok

Fej (nyaki gerinc szakasz), kar (vállízület) és láb (csípő–, térd–, bokaízületek) izolált mozgásainak egymás után kötése

A különböző alap láb és karpozíciók összekötve a gerinc szakaszainak egymást követő mozgatásával (rugózás, gördülés és visszaépítés) előre, oldalirányban, spirális helyzetekben

Törzszuhanások előre és oldalirányokba

Talajon végzett haladó gyakorlatok

Gurulások központ és végtagindítással, lendületekkel

Ülésből, középhelyzetekből fekvésbe érkezések lendületekkel, esésekkel

*Kéz és lábtámasz helyzetek*ben kitartások majd zuhanások

Álló középgyakorlatok

Kar, törzs és láb alap pozícióik és rotációs gyakorlatok

Kar és láb izolált mozgásai a technika stílus jegyinek alapján (ujjak, kézfej mozgása)

A gerinc szakaszainak mozgatása gördülés által, szakaszonként megállítva és visszagördítve

Törzsnyújtás, zuhanások és körkörös irányok különböző lábpozíciókban

Plié és relevé gyakorlatok parallel és en dehors pozíciókban

Egyszerű tendu gyakorlatok, kar– és törzslendítéssel, ejtéssel koordináltan

Láblendìtések, lengetések, karmozgással összekötve

Egyszerű támadások különböző térirányokba

Támadások karejtéssel

Diagonális–haladó gyakorlatok

Siklás előre, oldalra, hátra haladással, kar– és törzsmozgásokkal koordinálva, fordulattal

Siklás tempóváltással, kis ugrásokkal

Kis ugrások előrehaladással, ritmikai változtatásokkal

Láblengetések előrehaladással

Egyik lábról a másikra történő átugrások

Etűdök, rövid koreográfiák

Egyszerű talajon végzett etűdök támaszhelyzetekkel, lendületekkel

Etűdök álló helyzetben, térbeli elmozdulás nélkül és haladással

Rövid koreográfia dinamikai váltásokkal, nehezebb zenei beosztásban

Követelmények

A tanuló ismerje a technika alapelemeit, egyszerű gyakorlatait, a technikára jellemző kar, láb, törzs összetett koordinációját és variációs lehetőségeit, a gravitáció, mint erő felhasználását (földhasználat és könnyedség), a tér használatát, a mozgáselemek végrehajtásának

meghatározott szabályait.

A tanuló legyen képes összetett gyakorlatok, hosszabb kombinációk pontos végrehajtására, a gyakorlatok kivitelezéséhez szükséges és megfelelő energia használatára, a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére a kombinációkban, valamint rövid koreográfia meggyőző előadására.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje a Limón–technika alapjait képező és a többi moderntánc–technikáktól eltérő alapmozgás elveket, a technika jellemző gyakorlatait és térhasználatát.

Legyen képes finom, koordinált mozgásra, a megfelelő súlyhasználatra és a gravitáció érzékelésére, az alapelvek megfelelő alkalmazására ülő, álló és haladó gyakorlatokban, kombinációkban, összetett mozgássorokban és etűdökben. Legyen képes a technika dinamikai és érzelmi változásainak érzékeltetésére kombinációkban, és rövid koreográfia meggyőző előadására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgából áll

A vizsga tantárgyai és időtartamuk:
Limón–technika, csoportban 30–40 perc

A vizsga tartalma:
A Limón–technika vizsga anyaga a szaktanár által összeállított, talajon, állásban és haladással végzett egyszerű majd összetett gyakorlatokból álló tréning sor, melyet a tanulók csoportos formában, önállóan mutatnak be. 2–3 perces etűd kis csoportokban történő bemutatása.

A vizsga értékelése
A vizsga értékelésének szempontjai:

A bemutatott tananyag ismeretének minősége, a technika dinamikai változatosságának megjelenési szintje.

A gyakorlatok technikai végrehajtásának biztonsága.

A Limón–technika stílusának megfelelő előadásmód minősége.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Video– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

III.4.5.(e) Tánctörténet

A tantárgy járuljon hozzá saját tánckultúránk történetének megismeréséhez, a magyarságtudat erősítéséhez, a tanulók kommunikációs készségeinek fejlődéséhez, a más népek kultúrája iránti érdeklődés felkeltéséhez, a tantárgyhoz tartozó terminológiák használatához, igényes képi és hanganyag megismeréséhez, a táncművészet iránti érdeklődéshez, az arra fogékony közízlés fejlesztéséhez

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése
- A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése
- A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése
- A táncműfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése

Tananyag

A mozgás fogalma: életfunkciós mozgások, közhasználatú táncok, művészi mozgás, a művészi mozgás nyelvezete

Az őskor táncélete: ábrázoló táncok, szertartás táncok

Az ókor táncéletének bemutatás 2-3 kultúra (egyiptomi, indiai, japán, görög) alapján

A középkor társadalmának, táncéletének bemutatása

A reneszánsz kialakulása Európában, hatása a művészetek fejlődésére, a reneszánsz táncmesterek, a balett gyökerei

A barokk kor általános jellemzői és az udvari balett kialakulása

Noverre és a cselekményes balett

A romantika alapelvei, a kor jelentős prímabalerinái (Marie Taglioni, Fanny Elssler) koreográfusai, (Jules Perrot, Filippo Taglioni) kiemelkedő művek

Követelmények

A tanuló ismerje az egyetemes tánctörténet során a művészeti ág fejlődésében jelentős szerepet betöltött eseményeket, helyszíneket, műveket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben illetve önálló gondolatok megfogalmazására egy tánc koreográfia kapcsán

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Az egyetemes tánctörténet kronológiai rendjén keresztül a történelmi összefüggések felismertetése.
- A tánctörténet szempontjából kiemelkedő események, alkotók megismertetése és meghatározó műveik elemzése során komplex látásmód kialakítása és fejlesztése.
- A stílusérzék, logikus gondolkodás valamint a táncműfajok iránti érzékenység, a nonverbális kifejezések, a képzelőerő és mozgásmemória fejlesztése.
- A kulturált szórakozás igényének kialakítása, a saját tapasztalatszerzés ösztönzése.
- A táncműfajok iránti nyitottság és befogadóképesség fejlesztése.

Tananyag

Az orosz táncélet kialakulása és a romantika továbbélése Kelet-Európában
Marius Petipa munkássága
Jelentős orosz művészegyüttesek: Gyagilev-balett
Az amerikai moderntánc kialakulása és hatása az európai tánckultúrára
Lábán Rudolf újításai a német expresszionizmus művészetében
A magyar mozdulatművészet kialakulása, jelentős képviselők munkássága
Jelentős táncműhelyek (Szeged, Pécs, Győr) munkássága, alkotóik, jelentősebb műveik

Követelmények

A tanuló ismerje a XX. századi magyar táncművészet jeles képviselőit, meghatározó műveiket, a színpadi táncművészet fontos fordulópontjait, a magyar táncélet legfontosabb eseményeit, az országos rendezvényeket, egyesületeket, szakmai szervezeteket, oktatási intézményeket

A tanuló legyen képes néhány mondatban önállóan kifejezni magát egy adott témakörben, gondolatainak megfogalmazására egy táncmű, koreográfia kapcsán, a tánctörténet fordulópontjainak megnevezésére, a tánc műfajainak elkülönítésére, a terminológia helyes használatára

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje
Az egyes stílusirányzatok táncos mozgásnyelvét, mozdulatkincsét
Az egyes korszakok, irányzatok legkiemelkedőbb alkotóit, műveit

A tanuló legyen képes
A fenti ismereteit a tánctanulás, az alkotás, a szabad tánc, a műélvezet helyzeteiben alkalmazni, tudását a kapcsolatteremtés, a kifejező mozgás szolgálatába állítani
Gondolatait megfelelő szókinccsel szabatosan elmondani

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli részekből áll

A vizsga tantárgya és időtartama:

Tánctörténet
30-40 perces írásbeli
5-8 perces egyéni beszélgetés

A vizsga tartalma

A vizsga anyaga a helyi tanterv alapján a szaktanár által összeállított tánctörténet témakörökből áll

Az írásbeli vizsga feladatlapja különböző tartalmú, a tanultak felidézését, alkalmazását, értelmezését valamint a problémamegoldást illetve értelmező választ igénylő feladatokat tartalmaz

A szóbeli vizsgán a tanulók egy tétel kihúzása után önállóan számolnak be tudásukról

Választható témakörök:
Az őskor táncművészete
A középkor jellemző táncformái
A reneszánsz és barokk kor táncélete
A romantika
A reformkor táncélete
A XX. század táncélete

Amatőr és hivatásos együttesek Magyarországon
A táncos szakma jelentősebb szervezetei, oktatási intézményei, országos rendezvényei

A vizsga értékelése
Írásbeli vizsga
A feladatsort vagy a tesztet az intézmény pedagógusai javítókulcs szerint javítják és pontozzák
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

Szóbeli vizsga
A tananyagtartalom elsajátításának mértéke
Az összefüggések ismerete
A szakmai kommunikáció fejlettsége
Az osztályzatra a helyi tantervben meghatározott formák szerint a szaktanár tesz javaslatot, amelyet a vizsga elnöke hagy jóvá

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz
Videólejátszó vagy DVD-lejátszó
Televízió
Magnetofon
Diavetítő
CD-lejátszó
Videokazetták (archív felvételek, a tánc összes műfaját tartalmazó videokazettán)
Diasorozat (történelmi korok szerint, archív felvételeket tartalmazó sorozat)
Kézi könyvtár (tánctörténeti kötetek, kiadványok, újságok)
Hangtár - CD, magnókazetta (tánctörténethez kapcsolódó zenei anyagok)

III.4.5.(f) Lábán-technika

A Lábán-technika - korábbi elterjedt nevén „Európai modern" technika - Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül. Nem stílus, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülő, mindig az adott pedagógus, adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlat és mozdulatsora. Célja a táncművészet tudatos táncolás útján történő továbbfejlesztése, a tér- és az erőtan adott évi követelményeinek elsajátítása, tudatos használata és verbalizálása
A helyi tanterv és a pedagógus szabadsága az oktatási forma meghatározása, mely lehet másolás alapú, melyben rögzített gyakorlatsorok rendszeres ismétlése történik, improvizáció alapú, ahol a tér és erő princípiumok határozzák meg az improvizáció gyakorlatokat és vegyes típusú, amely a fent említett két forma elegye. Amennyiben a tanulók alkalmasak rá, kompozíciós feladatokat is tartalmazhat az óra
Aktív erő-befektetésű mozgások, melyekben mind a könnyű mind az erős erőfajta megjelenik; passzív erő-befektetésű mozgások, melyekben mind a gyenge mind a nehéz erőfajta megjelenik

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok
- A tánc alkotóelemeinek Lábán által rendszerezett, megfelelő szintű megismerése és tudatosítása, kiegészítve, megerősítve a tanszak más évfolyamain megismert tánctechnikák megértését
- A testtel és az idővel, mint táncalkotó elemekkel kapcsolatos ismereteket bővítése

- Testtudat, ritmus/idő érzék
- A mozgáslehetőség bővítése, az időben - mint mértékegységben - történő gondolkodás kialakítása
- A tempó különbségek megtapasztalásának elősegítése

Tananyag

A tér alsó szintjén végzett gyakorlatok:

A központból, perifériából (lábujj, kézujj, fejtető), és midlimb-ből (könyök, térd) indított mozdulatok; bodyhalf: (testfél) - jobb-bal oldal, alsó-felső test tudatos, totális használata; diagonális kapcsolat tudatosítása; egyéb, a csoport igényeinek megfelelő testkapcsolat felhasználása

A tér középső szintjén végzett gyakorlatok:

Izolációs gyakorlatok - lábfej, lábujjak, térd, csípő, felsőtest, fej, kar, kézujjak, alsó test: sarok-ülőcsont kapcsolat variációi a gravitáció, mint nehezítő tényező bevonásával; felsőtest: fejtető, farkcsont kapcsolatának mozdulatokban való feltérképezése; felsőtest: hát-kézujjak kapcsolatának megtartása különböző kar és testhelyzetekben

Koordinációt fejlesztő gyakorlatok: bodyhalf (testfél), diagonális kapcsolatok felhasználásával

A gyakorlatok folyamatos nehezítése, a térben való haladás fokozatos bevezetése

A tér felső szintjén végzett gyakorlatok:

Testkapcsolatok, koordinációk és izolációk alkalmazása; ugrások; emelések

Az idő, mint variációs elem:

A gyakorlatok metruma 2/4, 3/4, 4/4, 5/4 illetve ettől eltérő szabályszerű illetve szabálytalan beosztású is lehet

Az improvizáció, mint módszer használata

Mint egy-egy rögzített gyakorlatsor variációja

Verbalitásfejlesztés:

A tanulók fizikai síkon megélt tapasztalatainak szavakba öntése: egyénileg, csoportos megbeszélés során, írásos formában

Követelmények

A tanuló ismerje a Lábán Rudolf által meghatározott testkapcsolatokat, mozdulatindítási lehetőségeket, a ritmikai előjegyzések gyakorlati megkülönböztetését, használatát, a különböző tempókat

A tanuló legyen képes a különböző testrészek tudatos izolációjára, totális mozgásra, az izolált testrészek tudatos koordinációjára, ritmus képletek mozgásban való pontos visszaadására, metrum-tartásra

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A térismeret rendszerezése, az erőhasználat, mint táncalkotó elem tudatosítása
- A testtudat, ritmus/idő érzék, tértudat fejlesztése
- A saját testen kívüli világ rendszerezése
- Önmagára, kis és nagycsoportra való figyelés; izomkontroll, optimális izomhasználat; koncentrációs készség fejlesztése

Tananyag

A 27 térirány Lábán Rudolf meghatározása szerint:

6 egy dimenzionális irány: mély, magas, jobb, bal, előre, hátra

12 két dimenzionális irány: bal magas, jobb magas, bal mély, jobb mély, elől magas, elől mély, hátul magas, hátul mély, jobb elől, bal elől, jobb hátul, bal hátul, háromdimenziós irányok jobb elöl magas,

jobb elöl mély, bal elöl magas, bal elöl mély, jobb hátul magas, jobb hátul mély, bal hátul magas, bal hátul mély

A 27. irány a táncoló maga

Szagitális tengely és sík, vertikális tengely és sík valamint horizontális tengely és sík

Térben alkotott formák, egyénileg - kocka, mozgásgömb és csoportosan: térrajzok például shapeflow segítségével

Az alap szakkifejezések elméletben és gyakorlatban

Totális mozgás: az izolált mozgás ellentéte, teljes test vagy teljes testrész együttmozgását jelöli

Bodyhalf: testfél, a test vertikális középvonalától számított teljes jobb oldalát vagy teljes baloldalát jelöli

A test köldöknél elhelyezkedő horizontális vonal által elválasztott felső testet illetve alsó testet is jelölheti

Midlimb: végtag közép, a lábnál a térdet, a karnál a könyököt jelöli

Követelmények

A tanuló ismerje az erőtant és a minőségtant mind elméletben mind gyakorlatban: az egy-, a két- és háromdimenziós irányokat, a 3 alaptengelyt és síkot, a 3 alapvető szintet, a mozgásgömb fogalmát, az aktív és passzív erőhasználatot A tanuló legyen képes megkülönböztetni a 27 irányt, mozogjon tudatosan az oktaéderben és a kockában. Az izomhasználat tudatos befolyásolása a gravitáció ellenében, összetett minőségű mozdulatok kivitelezése

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó- vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

III.4.5.(g) Graham-technika

A Graham-technika az első önálló mozdulatkinccsel, táncnyelvvel, dinamikai elvekkel, didaktikai rendszerrel felvértezett moderntánc rendszer, mely a mai napig inspirációs forrás a színpadi tánc, a tánckultúra fejlesztés világában, nem utolsósorban a táncpedagógia hatékony eszköze.

A tantárgy tanításának célja a speciális és széles körben hasznosítható dinamikai alapelveket tartalmazó technika megismertetése.

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A testtudat fejlesztése, ritmikai, dinamikai, előadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bővítése.
- A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánctechnikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
- Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzőinek, a Graham-technika speciális térhasználatának felismertetése.
- A diagonális mozgás fejlesztése

Tananyag

Alapelemek, alapsorozatok

Talajon végzett gyakorlatok:

Bounces: a törzset és a medenceízületeket fokozatosan bemelegítő, rugózó gerincmozgások

Breathing: a légzés bevonása a törzs, majd a teljes test mozgásába

Spiral: a spirális mozgások alapja, a gerincforgatás, mely előkészíti a talajról fölemelkedés és az oda-vissza ereszkedés technikáját

Contraction-release: a testközpont, mint minden mozgás kiindulópontja

Álló helyzetben végzett gyakorlatok

Brush: a lábfő, boka, térd bemelegítése

Plié: az emelkedés, ereszkedés és az ugrás előkészítése

Plié-contraction-release, a lábak combtőből való mozgatása, lendítések, emelések s azok kombinációinak formájában, a központból indítva

Térben haladó gyakorlatok

Walk - diagonális lépés-, járás-, futásgyakorlat

Triplet - hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással

Skip - ugrások egyik lábról a másikra, haladva

Az év végére az alapelemek és sorozatok ritmikai, tempóbeli, térbeli variációkkal gazdagíthatók

Követelmények

A tanuló ismerje a Graham-technika, mint a klasszikus balettől eltérő, első teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham-technika helyét a tánctörténetben

A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A testtudat fejlesztése, a ritmikai, dinamikai, előadói képességek, a mozgáskultúra tudatosságának fejlesztése, a fogalmi ismeretek, a szakterminológia bővítése.
- A tananyagból nyert ismeretek beépítése más tánctechnikák gyakorlati és elméleti ismereteibe, megtalálva a különbségeket és párhuzamokat.
- Az alapelemek, alapsorozatok és azok technikai, dinamikai és stiláris jellemzőinek, a Graham-technika speciális térhasználatának felismertetése.
- A diagonális mozgás és a mozgáskombináció fejlesztése.

Tananyag

Talajon végzett gyakorlatok: bounce, breathing, spiral, contraction-release ritmikai és dinamikai nehezítésekkel

Spirál IV. pozícióban, fold - a bonyolultabb törzsfordítási gyakorlat a testközpont-indítású „contraction-release" és a spirális mozgások ötvözése, föl/leereszkedés a talajról/talajra

Álló középgyakorlatok: a gravitáció felhasználásával és leküzdésével, valamint a lendület felhasználásával és fékezésével

Brush, plié, plié-contraction-release, a lábak combtőből való mozgatása, lendítések, emelések, s azok kombinációinak formájában

Weight shift, suspension: testsúly eltolással, elbillentéssel

Térben haladó gyakorlatok,

Walk - diagonális lépés-, járás-, futásgyakorlat

Triplet - hármaslépések, irányváltásokkal, ritmizálással

Skip - ugrások egyik lábról a másikra, haladva. A diagonális-haladó gyakorlatok bővítése: lépéskombinációk; az eddig álló helyzetben végzett gyakorlatok kimozdítása különböző terekbe, fordulatok kidolgozása a spirál elv alapjain

Alapugrások különböző terekben, eltérő ritmikával, a „contraction-release", valamint a „spirál" elemeinek alkalmazása az ugrások közben

Gyakorlatsor, füzér összeállítása koreografált formában, az elvégzett 2 év anyagának szemléltetésére, az egyéni képességek bemutatására

Követelmények

A tanuló ismerje a Graham-technika, mint a klasszikus balettől eltérő, első teljes moderntánc rendszer alapelveit, a technika alapelemeit, alapsorozatait, azok helyes végrehajtásának szempontjait és a Graham-technika helyét a tánctörténetben

A tanuló legyen képes az alapelemek és alapsorozatok felismerésére, azok technikai, dinamikai és stiláris szempontból helyes végrehajtására

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó- vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

III.4.5.(h) Repertoár

A tanulók megismerkednek, és részletesen elemzik a hazai és nemzetközi modern tánc repertoárt. Létrehozzák saját egyéni alkotásaikból álló mozgás nyelvüket. Kialakul egyfajta önálló gondolkodásmód és egyéni véleményalkotási képesség a táncművek, koreográfiák elemzése során.

A tanulók lehetőséget kapnak az egyéni és csoportos megnyilvánulásokra, önálló alkotások létrehozására és bemutatására. Felmérhetik, és tudatosan fejleszthetik tanulási képességeiket, stílusérzéküket.

Továbbképző évfolyamok

7. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé a modern órákon tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására.
- Alakítsa ki a csoport kooperáció, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét.

Tananyag

A megismert táncstílusokra, mozgásanyagra építve a szaktanár által kiválasztott, betanított vagy felújított művek előadása. A tananyagnak tartalmazni kell az előző évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket

Követelmények

A tanuló ismerje a tanulás szempontjait, folyamatát, az előadott mű lépésanyagát, stílusát

A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

8. évfolyam

Fejlesztési feladatok

A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására. Alakítsa ki a csoport kooperációt, az együtt gondolkodás és az alkotás képességét. Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag

A megismert táncstílusok mozgásanyagára építve a szaktanár illetve a tanulók által létrehozott művek előadása.

A tananyagnak tartalmazni kell az előző évfolyamokban tanult lépésanyagokat, ismereteket. Megismerkednek a modern repertoár jellegzetes műveivel, és a szaktanár vezetésével elemzik. Ezekből ihletet meríthetnek és az adott koreográfiához hasonló, rövid műveket készítenek. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Követelmények

A tanuló ismerje az eddig elsajátított koreográfiák lépésanyagát

A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen a társakhoz való alkalmazkodás képességével

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák elsajátítására és minőségi előadására
- Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás és önfejlesztés képességét
- Motiválja a tanulót az eddig betanult koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére

Tananyag

Megismerkednek a modern repertoár hazai és nemzetközi műveivel. A szaktanár irányításával előre kiválasztott és meghatározott részletek önálló betanulása. A modern repertoárból a szaktanár feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Követelmények

A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel

A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, a tanult tánc tudatos, művészi előadására. A tanuló rendelkezzen az önálló tanulás képességével, művészi alázattal és együttműködési képességgel

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A tanulót tegye képessé az eddig tanult ismeretek felhasználásával egyéni és csoportos koreográfiák létrehozására és minőségi előadására
- Alakítsa ki a tanulóban az önálló tanulás, az önfejlesztés és a csoporttal való együttműködés, együttgondolkodás képességét

- Motiválja a tanulót az eddig elsajátított koreográfiák művészi előadásának továbbfejlesztésére, elmélyítésére és az önálló véleményalkotásra

Tananyag

Megismerkednek az aktuális modern repertoár hazai és nemzetközi műveivel

A modern repertoárból a szaktanár és a tanuló közös feladata kiválasztani a feldolgozandó műveket

Az eddig megismert, elsajátított és feldolgozott mozgásrepertoár felhasználásával a tanulók létrehoznak rövid önálló koreográfiákat, műveket

Követelmények

A tanuló ismerje az adott koreográfiák pontos lépésanyagát és rendelkezzen az adott darabhoz tartozó alapismeretekkel

A tanuló legyen képes a koreográfia elemeinek gyors és lényegi elsajátítására, az önfejlesztésre és a tanult tánc tudatos művészi előadására. A tanuló rendelkezzen az önálló gondolkodás, művészi alázat és az együttműködés képességével

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Videó- vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

III.4.5.(i) Improvizáció és kompozíció

Az improvizáció elnevezésű tantárgy Rudolf Lábán elméleti rendszerére épül. Ez a struktúra nem stílus, táncnyelv, hanem táncnyelv alkotó módszer. Lábán táncalkotó elveire épülő, mindig az adott pedagógus adott tanulókra tudatosan szerkesztett gyakorlatsora. Célja a táncművészet tudatos táncolás útján történő továbbfejlesztése

Az improvizáció, mint táncforma alkalmazása elősegíti a tanuló egyedi mozgásszótárának bővítését. A képzés célja, hogy a tanuló képes legyen a tánc alkotóelemeinek megismerésére, tudatos alkalmazására

A Lábán módszer a mozgás egyetemes szabályszerűségeire, lehetőségeire mutat rá, fejlesztve ezzel a már előző évfolyamokban megismert moderntánc-technikák megértését, tudatosabb kivitelezését

A kompozíció az improvizáció rendszere mentén integrálja a különböző művészeti ágak kompozíció elméleteiben felhalmozott tudást. A tantárgy a tanuló saját mozgásmemóriáját, struktúrafelismerő illetve alkotóképességét, kommunikációs eszközeit fejleszti, valamint megalapozza a lehetőségét annak, hogy a későbbiekben aktív alkotóvá váljon egy koreográfus mellett vagy önállóan is

Továbbképző évfolyamok

9. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- Kreativitásfejlesztés
- Az integrált gondolkodásmód: érzelmi-szellemi-fizikai önvaló összekapcsolása
- Testtudat fejlesztés: a test és az idegrendszer, izom, csont és szalagrendszer közötti kapcsolat tudatosítása
- Az érzelmek verbalizálásának elősegítése
- Az érzelmek mozdulati absztrahálásának elősegítése
- A struktúrában való gondolkodás képességének fejlesztése

Tananyag

A test, a tudat és az érzelmek kapcsolatán alapuló egyéni illetve csoportos kooperációt igénylő improvizációs feladatok

Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk

Szabálykövető és szabályteremtő jelenlét

Zártkörű improvizációs bemutatók az előadói helyzet megtapasztalása érdekében Hazai és külföldi, példaértékű előadások megtekintése és elemzése Kortárs alkotókkal való eszmecsere

Követelmények

A tanuló ismerje az anatómia alapjait mind elméletben mind gyakorlatban. A tanuló képes legyen kifinomult idegrendszerről tanúskodó egyéni jegyeket viselő mozgás-improvizációs folyamatokat létrehozni

A tanuló legyen képes önállóan és kisebb csoportokban is - felismerhető rendszeren alapuló - rövid mozgásetűdök alkotására

10. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A kreativitás fejlesztése
- A tér, mint absztrakció felismerése
- A tér, mint eszközzel való játék fejlesztése (távolságok, irányok, formák, képzőművészeti eszközök alkalmazása)
- A tér szerkeszthetőségének felismerése (2 és 3 dimenziós művek példája alapján)
- A tér, mint színpadi eszköz feltérképezése (díszlet, színpadi szabályok, perspektíva)
- A téridő kapcsolat élményének megtapasztalása
- Az idő, mint absztrakció felismerése
- Az idő szerkeszthetőségének felismerése (zenei struktúrák, előadás struktúrák, irodalmi struktúrák)
- Az idő, mint színpadi eszköz feltérképezése (színpadi idő, film idő, real time)
- Az idő, mint eszközzel való játék fejlesztése

Tananyag

A tér és az idő témájában adott egyéni illetve csoportos kooperációt igénylő improvizációs feladatok

Szabályrendszeren alapuló kötött és szabad improvizációk

Szabálykövető és szabályteremtő jelenlét

Alkotói rendszerek ismertetése

Alkotói rendszerek másolása

Új alkotói rendszerek létrehozása

Zártkörű és nézők számára is nyitott improvizációs bemutatók az előadói helyzet megtapasztalása érdekében.

Zártkörű és nézők számára is nyitott kompozíciók bemutatása a visszajelzés (negatív és pozitív kritikák) megtapasztalása érdekében

Követelmények

A tanuló ismerje a tér és az idő kulturálisan elfogadott szabályait, a társművészetek szerkesztési modelljeit, egyéni, kiemelkedő megoldásait

A tanuló legyen képes a tér és az idő kulturálisan elfogadott szabályainak újraértelmezésére, a régi modelleket új kontextusba helyezni

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek
Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal
Videó- vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

(a) Kiegészítő technika: Kéziszerek alkalmazása

A kéziszer technika olyan –a Berczik technikára épülő- műfaj, ahol a mozgásfolyamatokat nemcsak a zenével, hanem egy aktuálisan használt eszközzel koordinálva, tökéletes harmóniában kell végrehajtani. Játékosan fejleszti a térhasználatot, az időbeliséget, a dinamikát, a gondolkodást, a kreativitást, az esztétikai érzéket, változatossá teszi a képzést. Végeredménye a táncosban technikai, koordinációs és emocionális fejlődés, a nézők számára pedig esztétikus látvány.

A legelterjedtebb kéziszerek a ritmikus gimnasztikában használt eszközök (kötél, labda, karika, szalag, buzogány), melyeknek jellemzőit a FIG határozza meg a „Kéziszerek Szabályai" című szabályzatában. A művészetoktatásban azonban -a szabályzat alapelveit szem előtt tartva- ezektől az előírásoktól eltérhetünk, vagy más eszközöket is alkalmazhatunk pl: fél karikát, korongot, fátylat, botot, gumiszalagot, stb. A csapatban használt kéziszereknek egyformáknak kell lenniük (súly, kiterjedés és forma tekintetében), hacsak a koreográfia más nem kíván.

Az egyes szerekkel történő munka a mozgás alapvető törvényszerűségei szerint épül egymásra (test, tér, idő, dinamika).

Vannak olyan elemek, amelyek minden szernél megtalálhatóak pl. lendítések, körzések, dobások és vannak speciális elemek, amelyek néhány vagy csak az adott szerre jellemzőek pl. karika, labda, korong, buzogány esetében a két kezes elemek, vagy a szalagnál a rajzolatok.

Akkor kezdhetünk kéziszerrel dolgozni, ha a tanulók már rendelkeznek valamilyen alapvető gimnasztikai, tánctechnikai képzettséggel. Alkalmazásuk sorrendjét befolyásolja a tanulók életkora, értelmi szintje, ügyessége és egyéb képességei.

A kéziszer, mint fejlesztő eszköz

*Kézügyesség*et már a kezdetekkor fejleszti, hiszen az első feladat a kézzel, karral izoláltan végrehajtani az alapelemeket. Mindkét kezet egyenlő mértékben foglalkoztatjuk. A gyakorlatokban is arányosan szerepelnek a „bal kezes" elemek. Ez szolgálja a *kétkezesség*et.

Azoknál az elemcsoportoknál ahol a szer nem érintkezik közvetlenül a táncossal, meg kell becsülni a távolságot. A gyakorlás javítja a *távolságbecslés*t.

A kéziszer egyik fontos szerepe, hogy karunk meghosszabbítását képezze. Ezzel fokozza a mozgás lendületét, mélyíti a minden irányú hajlást, növeli a mozgásamplitúdót, amely visszahat az *ízületi mozgékonyság* fejlesztésére.

A kéziszerek használatával fejlődik a *ruganyosság*, nő az ugrások tágsága és magassága. Javul az *egyensúlyérzékelés*.

A kéziszerekkel végzett intenzív gyakorlás, a sokoldalú és állandóan változó igénybevétel nemcsak *arányos izomformáló* hatású, de biztosítja a szervezet megfelelő oxigén ellátását, légzési- és keringési rendszerének, energia felhasználásának, a metabolikus folyamatainak fokozott és dinamikus működését. Így nő a *fizikai állóképesség*, a *gyorsaság*.

A ritmus szerepe

Már az izolált szerkezelésnél is fontos a megfelelő ritmus. Bizonyos ismétlődő elemeknél az egyenletes ritmus megtartása a cél. Pl. a kötélkezelésnél csak az egyenletes kötélhajtás eredményez jó ritmusú szökdelés sorozatot. Ha labdapattogtatásban a folyamatosság a cél, akkor azonos időközökben kell a labdát a talajhoz ütögetni. Ha kiesünk a ritmusból, a szalagminta jól láthatóan megtörik.

A kéziszerkezelés különböző elemei mind más-más mozgásritmusból erednek. A szalag, a kötél és a karika mozgatása látványos ritmusváltozásokat eredményez. A labda és a buzogányütésekkel pedig hallhatóvá tehetjük, hangsúlyozhatjuk a ritmust. Az együttes kéziszergyakorlatokban az egyéni mozgásritmust a zene segítségével a közösnek kell alárendelnünk. A ritmus karmesterként tartja össze a test (kar, a fej, a láb, törzs) mozgásának és a kéziszer mozgatásának együttes munkáját, segítségével a test egésze ügyesedik.

Egyéb előnyök

Figyelemösszpontosítás – a kéziszert folyamatosan mozgásban kell tartani a gyakorlat végig, ez egyenletes teljesítményt kíván.

Az együttes kéziszergyakolrat fejleszti az alkalmazkodóképességet, empátiát, jó közösség építő lehetőség.
Mire a táncos az egyes elemeket folyamatosan tudja kötni a gyakorlatban, kifejlődik benne az önkontroll és fejlődik a kritikai érzék.

Fő testtechnikai elemcsoportok

Lépések:

- futólépések
- járásváltozatok
- szökdelések
- ritmizált lépések

Lendítések és hullámok:

- karlendítések és –körzések minden változata
- részleges vagy teljes törzshullám

Törzshajlítások:

- hátra hajlás

- oldalhajlás
- törzskörzés

Egyensúlyi elemek: mindet 1 másodpercig kell kitartani

- egy lábon különböző testtartással
- mellső-, hátsó-, oldalsó mérlegállás
- egy térden kéztámasszal
- ülésben kéztámasszal

Forgások: féltalpon vagy sarkon, a szabad láb, tetszés szerinti tartásban van.

Ugrások:

- futóátugrás, ollóugrás, őzugrás, stb.
- törzsmunkával a levegőben
- fordulattal vagy forgással a levegőben

Alapfokú évfolyamok

3. Évfolyam – kezdő kéziszer

(fél-karika, kiskarika, két kisszalag, korong, dob, labda, bot egyedi sajátosságok szerint)

A kéziszertechnikát játékosan és fokozatosan kezdjük oktatni, már az első pillanattól figyelve a szabályok következetes betartására, hogy a folyamatok beidegzése megfelelő legyen.

Egyszerű elemek gyakoroltatásával, váltott kézzel, helyben és amennyire lehet nagy alátámasztási felületen azért, hogy a táncosnak csak a szer szabályos mozgatására kelljen összpontosítania. Ezzel a módszerrel hamar sikerélményhez juttathatjuk a növendékeket és nagyobb elszántsággal kezdenek a bonyolultabb folyamatok megtanulásához.

Kezdetben nem fontos az előírt méretű szer használata, a technikai elsajátítás könnyítése érdekében változtathatunk rajta. Pl. a karika technikához előkészítésként használhatjuk a félkarikát, kiskarikát, korongot, dobot, a buzogányhoz a ritmusbotot, a szalaghoz a kisszalagot.

A tanítás folyamán tartsuk szem előtt, hogy a bemutatáshoz mindig a legmegfelelőbb profilt válasszuk, szükség esetén több irányban is mutassuk be az adott elemet, hogy alaposan megfigyelhető legyen a folyamat. Az összetett elemeket bontsuk részekre. Fokozatosan térjünk a két, majd a több elem összekapcsolására.

Fél-karika

A két kar együttes és egyforma, v épp ellentétes mozgásának megtanulásában segít. A síkváltások, térbeli helyzetek megtanulásában használhatjuk.

Kiskarika

A gyermek méreteihez igazítva használjuk és a nemzetközi szabályoknak megfelelően alkalmazzuk a mozgásokat pl.: fogásváltások, forgatás, gurítás, átlépés, stb. A szerrel a nagy karikával történő gyakorlatokat készítjük elő.

Két kisszalag

A karmunka pontos kidolgozásában segít, hiszen a szert folyamatosan mozgásban kell tartani, a rajzolatoknak –akár a hat méteresnél- szabályosnak kell lenniük. A változatos vonalvezetés miatt táncosabb megoldást követel a koreográfia.

Ernyő

A színes ernyő játékosságra csábít: a pörgetés, a mögé bújás, a kukucskálás, a vele való gurulás, a test körüli körzések. A kinyitás-becsukás segíti a kézügyességet és zenei pontosságra nevel. A bot fogás készíthetjük elő vele.

Korong

Mérete szabadon választható a korhoz, ill. testméretekhez alkalmazkodva. Lapos formájának köszönhetően a síktartás és –váltás kiválóan megtanulható vele. A szerkezeléshez meghatározott csukló és ujjmunka szükséges. Fából, furnérlemezből kialakítható. Érdemes domináló élénk színre festeni, vagy színes tapétával is be lehet vonni.

Kezdő kéziszernek kiválóan megfelel. Olyan könnyű, hogy a két kéz hamar megtanul szimmetrikusan mozogni. A fő síkokban történő elmozdulások, síkváltások, dobások – elkapások jól előkészítik a labda, karika, kötél, buzogány és más kéziszer gyakorlatok elemeit.

Labda

Elterjedt játékeszköz, ezért vonzó lehet a tanulók számára. Alakja folytán az egyik legnehezebb technikát igénylő kéziszer, ám sokoldalú használata elég motivációt jelenthet a pontos szerkezelés elsajátításához.

Míg a többi szernél a fogásmódokat tanítjuk először, itt szabadon kell tartani a labdát, a fogás hiba. Az egyensúlyozáson és a testrészeken végzett gurításokon kívül ezzel a kéziszerrel lehet a legkevesebb közvetlen kapcsolatunk. A megfelelő labdakezelés könnyed és a szer nem érintkezhet tartósan egyik testfelülettel sem.

Anyaga gumi vagy műanyag. Átmérője 18 – 20 cm, tömege min. 400g.

Jellegzetes elemcsoportjai:

- Vezetések, lendítések, körzések, nyolcas körzések

- Dobás és kapás, lökés

- Fordítások, forgatások, pörgetések

- Gurítás

- Egyensúlyozás

- Speciális elemek pl.: ütés

Dob

A kisebb-nagyobb kör alakú formára feszített bél v. bőr tornadob a ritmusérzék fejlesztésére szolgál. Használatakor mindkét kézzel egyformán kell gyakorolni a ritmusadást. A dobot tartó kéz a koronghoz hasonló mozgásokat végez, változatos helyzetekben várva az ütést. A karika előkészítését is megfelelően szolgálja.

Bot

Partvisnyélből alakítható ki:

A, Két 300 mm hosszú, ritmusbot, mely a legelső kéziszer is lehet. Könnyűek, ezért nem ró plusz terhet az izomzatra, ám a mozdulatok pontos kivitelezését jól láttatja. Az alapvető fogások, tartások precízen megalapozhatók. Összeütésükkel ritmusgyakorlatokat is végezhetünk.

B, A testmagasságnak, vagy az oldalsó középtartásban kitárt kezek távolságának megfelelően kialakítva. Segítségével a következőket lehet gyakorolni: fogásváltások, forgatások különböző síkokban ujjakkal, csukló- és vállkörzéssel, síkváltások, dobások, elkapások. A vele való gyakorlás rendkívül hasznos a törzsizomzat stabilizálásában és a korrekt hát kialakításában, a váll helyzetének pontosításában, esetleg korrekciójában.

4. Évfolyam– haladó kéziszer

(kötél, buzogány, karika, szalag, labda)

Kötél

Nehézsége abban rejlik, hogy nem tartja meg alakját, viszont kedvelt játékszer. Sok gyermek játszott már vele, mire hozzánk kerül.

A legcélszerűbb a ritmikus gimnasztikához használt speciális kötél, aminek a közepe vastagabb (ez a gyorsításkor előny), de beszerezhető 10 mm átmérőjű egyszerű kenderkötél, vagy hajós boltban kapható vitorlakötél.

Hosszúsága mindig a táncos testmagasságához igazodik: a függőlegesen tartott, a talajt érintő kétrétű kötél közepére állva kb. vállig ér. Csomóban végződik, vagy tenyér szélességben műanyaggal betekerhető.

Jellegzetes elemcsoportjai:

- Lendítések, körzések, nyolcas körzések

- Dobás és kapás

- Szökdelések, ugrások kötéláthajtással – ez a legjellemzőbb elemcsoport, ezért szabályos végrehajtásukat szakaszonként (elrugaszkodás, levegő munka, érkezés) újra tanítjuk.

- Speciális elemek pl.: szándékos csavarás a törzsre, valamely végtagra befejező pózban

- Egyensúlyi elemek pl.: lábemelésben beakasztjuk a lábfejbe a kétrétű kötelet

Használhatjuk kiegészítő technikaként az állóképesség fejlesztésére, ill a ruganyosság fokozására, mivel a többszörös áthajtások alatt magasabbra kell emelni a súlypontot.

Karika

Szintén kedvelt játékszer, ami segít az új mozgások megszerettetésében és a vele való kitartó gyakorlásban.

Műanyagból készül, pereme gömbölyű. Színes szigetelő szalaggal betekerhető, ami nemcsak dekoratív, hanem kis többletsúlyt is eredményez, ezáltal könnyebben kezelhető. Ajánlott tömege: 300 g. Belső átmérője max: 900 mm.

Jellegzetes elemcsoportjai:

- Vezetések, lendítések, körzések, nyolcas körzések

- Alkarkörzések

- Dobás és kapás

- Fordítások, forgatások, pörgetések, szabad pörgetések

- Gurítás

- Speciális elemek pl.: áthaladás a karikán

karikakörzés a kéz vagy más testrész körül

bumeráng

Buzogány

Régen fegyver volt, majd a XVI. – XVII. században a hatalom szimbóluma lett. Így érthető, hogy a gimnasztikában először a férfiak használták.

Készülhet fából és műanyagból. Alakja üvegpalackhoz hasonlít. Kiszélesedő része a test, elkeskenyedő része a nyak, mely kis gömb alakú fejben végződik. Átmérője max 30 mm. Hossza 400 – 500 mm, tömege: 150g, súlyeloszlása aszimmetrikus.

A technika célja a mozgásterjedelem növelése, az ügyesség fokozása a két szer egyidejű használatával, a karízületek mozgékonyságának fejlesztése és aszimmetrikus mozgásokkal a koordináció tökéletesítése. Súlya miatt fejleszti a vállöv és a kar izmainak erejét.

Használata folyamán a karoknak teljes összhangban kell működniük és a síkokat is tökéletesen kell tartani (ha nem, erősen megüthetjük vele magunkat). A buzogány fegyverszerű, kemény kéziszer, ám könnyed kezelése és a gyakori ritmusváltások, a pergő körzések feloldják a forma merevségét.

Egyszerűsített szerkezelési technikával tömeggyakorlatok bemutatására is alkalmas. A testébe világító eszköz is beszerelhető.

Technikájának elsajátítása támogatja a kötélkörzések síkban tartását és a megkönnyíti a szalagkörzéseket és a kéz körüli karikakörzéseket.

Jellegzetes elemcsoportjai:

- Lendítések, kar-, alkar és nyolcas körzések

- Dobás és kapás, lökés

- Fordítások, forgatások, pörgetések, szabad pörgetések

- Buzogánykörzések, malomkörzések

- Gurítás

- Speciális elemek pl.: csúsztatás, billentés, csiga, ütések, aszimmetrikus mozgások

Szalag

A legnagyobb morgásterjedelmet igényli, ezért a leglátványosabb szer. Állandóan a levegőben kell tartani, csak átmenetileg érintheti a talajt. Teljes hosszának (6 m) ki kell alakítania a jellegzetes elemek szabályos vonalvezetését. A rajzolatok megformálása és hosszban történő megtartása nehéz ritmusfeladat. A rajzolat íve az elemek közötti átmenet mozgásfázisaiban sem törhet meg. Ez nemcsak a kar, hanem az egész test összehangolt, minden irányú, mozgását követeli meg. Minél nagyobb ívű a szalag rajzolata, annál kidolgozottabb ízületi szabadságot, erőteljesebb törzs-, láb- és vállmunkát igényel. Minél szűkebb a rajz, annál gyorsabb és nagyobb erőkifejtésre kényszerül az akar és a csukló. Ki kell küszöbölnünk a szalagvég csattanását, a csomóképződést és nem tekeredhet a szer a testre.

Anyaga szaténselyem. Minimális tömege 35 g. Szélessége 40 – 60 mm. Hosszúsága 7000 mm, a bot felőli végén 1000 mm vissza kell hajtani és mindkét oldalon levarrni.

A bot ma már „üvegbot”-ból készül. Átmérője max. 10 mm, a markolata lehet vastagabb. Hossza 500 – 600 mm. A markolat felőli vége bevonható műanyag szalaggal. A szalgot forgókapoccsal úgy kell felerősíteni a botra, hogy szabadon minden irányban mozoghasson.

Jellegzetes elemcsoportjai:

- Lendítések, körzések, alkar és nyolcas körzések

- Dobás és kapás, dobásváltozatok

- Speciális elemek pl.: spirálok, kígyózások

5.-6. Évfolyam

a fenti technikák elmélyítése, szerkombinációk alkalmazása

Az egymás után használt kéziszerek mind más alakúak, súlyúak, különféle technikákat kívánnak. Váltogatásuk fejleszti a mozgásérzékelést, finomítja a tapintás-, nyomás-, súly- és formaérzéket.

Minél nagyobb szertechnikai ismerettel rendelkezik a táncos, annál összetettebb mozgáskoordinációkra képes.

A felsoroltakon kívül bármely más eszközt is használhatunk, amely alkalmas fejlesztési céljaink eléréséhez. A fátyol szinte súlytalan, ezért a kartól erőteljes izommunkát és lendületet kíván.

Célok

- A tanulók megismertetése a kéziszerekkel
- Az ügyesség és a térbeli tájékozódás fejlesztése játékos formában (mindkét kezet egyenlő mértékben kell használni)
- Az alapvető mozgáselemek, készségek, képességek tanítása
- A motorikus képességek fejlesztése: a kondicionális (gyorsaság, erő, állóképesség) és koordinációs (mozgásszabályozó, mozgásalkalmazó, mozgástanuló) képességeknek az életkorhoz és az egyéni adottságokhoz igazítottan
- Az alapvető, legfontosabb nehézségi elemek elsajátíttatása. Ha ez sikeres, a szabad gyakorlatok is sokkal precízebben és tudatosabban végrehajthatók
- A figyelem, a fegyelem az akaraterő fejlesztése,
- A mozgásforma megszerettetése
- A játékigény kielégítése

- Arányos izomformálás az egész izomrendszer sokoldalú foglalkoztatása miatt. A mozgatórendszer deformitásának prevenciója

Részcélok

- A ritmusérzék tudatos fejlesztése játékos formában
- A zenei hangulatok megjelenítetése improvizációval

- A teljesítményre törekvés erősítése
- A kollektív sikerélmény és a tevékenység örömének kialakítása
- Az értékes személyiségvonások fejlesztése: a kudarctűrés, a nehézségek leküzdése, az egészséges önbizalom fejlesztése, valamint a kitartás és a monotónia tűrésének elviselése
- Az egészséges életmódra nevelés

Követelmény: egy összefüggő gyakorlat, mely az alábbi szempontoknak feleljen meg:

Technikai összetevők:

A test mozgása és a kéziszer mozgása legyen összhangban

A kéziszer kezelésnek fokoznia kell a mozgásterjedelmet.

Jobb és balkezes elemek legyenek egyensúlyban

A kéziszer átadása egyik kézből a másikba folyamatosan és törésmentesen történjen.

A kéziszer elejtése hiba.

A dobás és elkapás nyújtott karral történjen, az elkapás lendülete folytatódjon az esés irányába.

Testtechnikai nehézség: a gyakorlat során minden testtechnikai elemcsoportból be kell mutatni nehézségi elemeket.

*Táncos lépés kombinációk***:** folyamatos, ritmikai változásokat tartalmazó kombinációk, melyek a kéziszer mozgásával a teljes összhangban vannak.

Fundamentál és egyéb szertechnikai elemcsoportok: dominálniuk kell a gyakorlatokban (minimum 50%). A szertechnikai csoportok elemei korlátlanul használhatók, de ajánlott különböző módon ismételni őket.

Dinamikus elemek fordulattal és dobással (rizikós elemek): a szer dobásából és a következőkből áll:

a test minimum 1 fordulata bármely tengely körül (megszakítás nélkül) a szer dobása, repülési szakasza vagy elkapása közben

- a szer látótéren kívül kerül
- talajhelyzetbe kerüléssel vagy anélkül
- a szer elkapása a fordulat alatt vagy közvetlenül az utolsó fordulat a végén.

Akrobatikus elemek: különböző módon végrehajtott fordulatok testtechnikai elemhez kötve

Mesteri szerkezelés és eredetiség: rendkívüli szertechnikai elemekből áll (ezek az elemek egyedülállóak, mert nem láthatóak rendszeresen)

Művészi összetevők:

A kompozíció egysége: egy művészi kép megvalósítása, bemutatása a test és szer mozgásán, illetve a zene karakterén keresztül. A zene karaktere adja a kompozíció stílusának fő irányvonalát, amivel összhangban a táncosnak érzéseket kell közvetítenie a nézők felé, bemutatva az adott kompozíció témáját. A kompozíció kibontakozása során a technikai, esztétikai és összekötő elemek egymásból következzenek, harmóniában a zenével, mozdulatokkal kifejezve a zene tempóját, dinamikáját. A mozdulatok összekötésének logikusnak és folyamatosnak kell lennie (megtorpanás és hosszú előkészület nélkül). A táncos lépés kombinációk alatt a test és kéziszer mozgásának az alábbi variációit kell bemutatni:

- kéziszer síkjai
- a test és kéziszer mozgásának szintjei
- a lépések és kéziszer mozdulatok irányai
- a test és kéziszer mozdulatok sebessége, harmóniában a zenével
- a kéziszer kezelésének és a test mozgásának módjai.

Zene és mozdulat: A gyakorlat során a zene teljes mértékű összhangban álljon a mozgással az alábbiak szerint:

- a mozdulatok összhangja a tempóval, ritmussal és a zenei hangsúllyal
- a test és a szer folyamatos mozgásával a zene karakterének és érzelmi jellegének kifejezésével.

A test kifejezőképességét jellemzik:

- az erő és a szépség egysége, valamint a mozgás eleganciája
- minden testrész részvétele a mozgásban (fej, váll, törzs, kezek, karok, lábak)
- az arckifejezés összhangja a zene témájával és a kompozíció mondanivalójával
- a kéziszer/táncos mozgásának – zenét tükröző - sebessége, dinamizmusa

A tér kihasználása (változatosság): A talajt teljes egészében ki kell használni az alábbiak szerint:

- különböző szintek (a táncos repülési fázisban, álló helyzetben, talajon…stb.)
- irányok/repülési ívek változatossága (előre, hátra stb.) táncos/kéziszer vonatkozásában
- a helyváltoztatás módjának változatossága

Csapatgyakorlatnál: a szercserék, az együttműködés és az egyszerre történő mozgás.

III.4.5.(j) Kontakt improvizáció

Alapfok 5-6. évfolyam

A kontakt improvizáció spontán fizikai dialógusok sora, amelyek a mozdulatlanságtól az erőteljes, energikus mozdulatokig terjednek. A tánc a két mozgásban lévő test közötti kommunikáción alapul,

valamint a táncosok mozgását irányító fizikai törvényekhez való közös viszonyulásukon, úgymint a gravitáció, a lendület, a tehetetlenség, a súrlódás. Ahhoz, hogy ezeket az élményeket átélhessük, a test megtanulja az izom többlet–feszültségeit felszabadítani és a mozgás természetes folyamának teret engedni egy bizonyos minőségű akaratlagosság elhagyásával. A gyakorlatok tartalmazzák a gurulást, esést, a fejjel lefelé levést, a fizikai kapcsolat pontjának követését, a súly megtámasztását és átadását. A mozgásanyag a befelé figyelést és a mozgás folyamata iránti nyitottságot tükrözi. A mozdulatok forrása az a kreatív mozgatóerő, amit az egyensúlyi helyzetekből való kibillenés, a dezorientáltság idéz elő. Általános a duett–forma, de többen is táncolhatják egyszerre. A kontakt improvizáció eltér a többi tánctechnikától, célja a spontán kialakult helyzetekre adott egyedi válasz megtalálásának támogatása. A kontakt improvizáció célja, hogy a tanuló megismerje és megtapasztalja e táncforma technikai elemeit és tanulmányozza az érintésből adódó információk fogadását és adását, megfigyelje a test reflexeinek működését. Célja az egyéni mozgásszótár, az improvizációs készség, az érintés nélkül és érintésen keresztül történő kommunikáció, a figyelem, a váratlan helyzetek megoldási képességének, a belső mozgások érzékelésének fejlesztése. A kreatív kompozíciós készség fejlesztése. A tanuló a különböző területekről jövő információk megszerzésével képes lesz testének tudatosabb használatára, az improvizációkban mozgásainak, reflexeinek és döntéseinek megfigyelésére. A technikai elemek gyakorlásával „izomemlékezet" alakul ki, amely emlékezet képessé teszi a tanulót testének leggazdaságosabb és legmegfelelőbb használatára.

Alapfokú évfolyamok

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelem fenntartásának, a tanuló testismeretének, a mozgás gömbszerű térérzékelésének, improvizációs készségének, verbális és nonverbális kommunikációjának és kreativitásának fejlesztése.
- A belső történések megfigyeltetésének képességfejlesztése.
- A puha izomtónusú és a gördülékeny talajra érkezés kialakítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- A saját test megtapasztalásának ösztönzése a társ viszonylatában.
- Duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés megfelelő használatának kialakítása.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások az adott pillanatban megfelelő kiválasztásának fejlesztése.

- Az érzékszervek differenciált használatának fejlesztésével a figyelem belső irányításának elsajátítása.
- Csoportos játékokon keresztül a kapcsolatteremtés fejlesztése, a felszabadult mozgás ösztönzése, a figyelem megosztásának elősegítése és a váratlan helyzetekre való felkészülés vizsgálata.
- Az átélt fizikális élmény verbális megfogalmazásának elősegítése, ösztönzése

Tananyag

Egyéni mozgásfelfedező feladatok

Mozgások különböző testrészek indításával

A testközpont mint motor felfedezése

A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont

A gerinc mozgásaink megismerése, mozgások alacsony, közép és magas szinteken

Tér, idő, dinamikai játékok

Test tudatossági feladatok

Az elengedés és feszítés állapotai

A különböző izomtónusok használata

Aktív/passzív szerepek

Információ adása és vétele érintéssel

Az érintés minőségei

Nyak, váll–kar, csípő–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére,

Ízületek izolálása végtagmozgatással

Végtagok súlyérzékelése aktív, passzív szerepekkel

A légzés megfigyelése, a légző mozgás szabadsága

Gyakorlatok képek használatával: olvadás, gyökerezés/ellebegés

A talajon végzett gyakorlatok

Gurulások különböző testrészek indításával (medence, kézfej, lábfej, fej, spirál, banán, vállon át előre/hátra)

Tolások, kúszások, mászások, gördülés

Támaszok. Fekvésben végrehajtott partner munkák

A partner munka

Súlyérzékelési feladatok talajon, aktív/passzív szerepek

Egyszerű figyelemirányító gyakorlatok

Vezető/követő szerep feladatok

Impulzusadással improvizációba vezetés

A táncforma alaptechnikai elemei

Gurulások: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel

Dőlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban; párban – talajra vitel nélkül; csoportban

Csúszások: egyénileg – talajon, falon; párban – társon: fekvő–, közép– és álló helyzetekben

Mászások: egyénileg (kéz és lábtámaszok); párban társon: fekvő–, közép– és álló helyzetekben

Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben

Húzások: párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben

A kontakt „gördülő pontja": Egyénileg talajon, labdával, falnál, párban állásban (csak karok és a hát használatával)

Emelések: test központra

Statikus helyzetekben, földre vitellel

Ugrások, elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása (álló– és támaszhelyzetekbe); párban – medence és válltámasszal, központra érkezések

Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással

Fejjel lefelé történő dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások

Asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át

Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezető /követő szerep feladatok

Vezetett és szabad improvizációk

Egyéni, páros improvizációk

Páros gyakorlatokból felfedező improvizációk

Fej–fej, hát–hát, tenyér–tenyér, talp–talp érintéssel

Strukturált improvizáció

Az érzékeléses feladatok

Csukott szemes bizalmi feladatok: vezető/követő szerepek

Perifférikus látás megfigyelése

Tapintás, hallás, nyomásérzékelés

Csoportos játékok

Térjátékok

Dinamikai játékok

Ügyességi játékok

Figyelemvezetéses játékok, labdával, tapssal

Visszajelzés és verbalitás

Adott faladat vagy improvizáció utáni visszajelzés

Óra végi megosztás

Párban vagy csoportban

A tanár vezetésével vagy anélkül

Követelmények

A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés különböző minőségeit

A tanuló legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

- A figyelemfenntartás képességének, testismeretnek, a mozgásszótárnak, a gömbszerű térérzékelésnek, a döntéshozatali képességnek, a kreativitásnak, az improvizációs készségnek, a verbális és nonverbális kommunikációnak a fejlesztése.
- Az elengedés/engedés érzet további fejlesztése, differenciálása, finomítása.
- Az izomtónus differenciált használatának fejlesztése, a figyelem hosszabb időn át való fenntartásának kialakítása.
- A gravitáció testre gyakorolt hatásának megismertetése, használatának megtapasztalása.
- A biztonságos súlyadás/átvétel kialakítása.
- Magasabb helyekről (lendületekből) a puha izomtónusú és gördülékeny talajra érkezés elsajátítása.
- Az érintéssel és érintés nélkül történő kommunikációs készség fejlesztése.
- Szóló, duett és trió improvizációkban a súly, a gravitáció, a tér, az érintés és a dezorientáció használatának további fejlesztése.
- Az érzékelés, észlelés és a figyelem által irányított mozgások kiválasztásának fejlesztése az adott pillanatnak megfelelően.
- A döntési képesség fejlesztése.
- Az érzékszervek differenciált használatának további fejlesztése, a figyelem belső irányításának tudatosítása.
- A verbális kifejezés fejlesztése véleményformálás nélkül

Tananyag

Egyéni mozgásfelfedező feladatok

Mozgások különböző testrészek indításával

Belső és külső tereket felfedező táncok

A testközpont, mint motor használata

A perifériáról indított mozgások: kézfej, lábfej, fejtető, farok csont

A testközpont és a periféria kapcsolata

A gerinc mozgásaink felfedezése kéztámasz helyzetekben, átjárhatóság az alacsony, közép és magas szinteken történő mozgások között

Tér, idő, dinamikai játékok

Test tudatossági munka

Az előző év anyagának ismétlése

Nyak, váll–kar, csípő–láb grafika a test általános ellazulási állapotának megteremtésére

Végtagok súlyérzékelése, passzív szerepből aktívvá válás

Ízületek szabad mozgásai végtagmozgatással

Gyakorlatok képek használatával: fejfonál, hálók, természeti képek

Autentikus mozgás, a partner tanúja a csukott szemmel mozgó társ táncának

A talajon végzett gyakorlatok

Gurulások: ismétlések különböző testrészek indításával

Tolások, kúszások, mászások, gördülések: ismétlések és a mozgások kombinálása, improvizációba vezetése

Támaszok, gyors és dinamikus átmenetek

Fekvésben végrehajtott partner munkák

Partner munka

Súlyérzékelési feladatok középhelyzetekben

Összetett figyelemirányító gyakorlatok

Vezető/követő szerepek váltakozása, majd egybeolvadása

Impulzusadás, ellenállás, kiegészítés, hozzáadás, ellensúlyozás

Technikai elemek

Gurulások: ismétlések: egyénileg, párban, súlyadással/átvétellel, érintő kísérettel, ellenállással

Dőlések: egyénileg – talajon, középhelyzetben, állásban, haladással; párban – talajra vitel nélkül és talajra vitellel, hármas csoportokban, minden irányba, 6 fős csoportban, emelésekbe, elkapásokba, improvizációval

Csúszások: párban – társon: fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, a társ követésével, földre vitellel, súlyadással befejezve

Mászások: egyénileg – kéz és láb támaszok, párban – társon: fekvő–, közép– és álló–helyzetekben, haladás közben, csoportban, földre vitellel

Tolások: egyénileg talajon, középhelyzetben; párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben

Húzások: egyénileg talajon, középhelyzetben, párban fekvő–, közép– és álló helyzetekben, haladás közben, csoportban, eltérő dinamikai végrehajtások

A kontakt „gördülő pontja": egyénileg talajon, párban állásban az egész testfelület használatával, szintváltásokkal

Emelések: testközpontra, felgurítások statikus és dinamikus helyzetekben, dőlésből hátra vételek támaszba érkezéssel

Ugrások és elkapások: egyénileg – a talajra érkezések gyakorlása álló– és támasz helyzetekbe, gurulásban, párban – előre, oldalra, hátra ugrások – medence támasszal, központra érkezéssel, statikus és dinamikus helyzetekben

Ellensúlyozás: párban – álló helyzetben, szintváltással, kipörgetéssel, dinamikus helyzetben forgással

Fejjel lefelé történő dezorientáló gyakorlatok: egyénileg – kéztámaszok, kézállások, asztal pozícióból földre kerülések kéztámaszon át

Bizalmi feladatok: csukott szemes feladatok, vezető/követő szerep feladatok

Vezetett és szabad improvizációk

Egyéni, páros és csoportos improvizációk

Páros és kis csoportos gyakorlatokból felfedező improvizációk

Strukturált improvizáció

Improvizáció képekkel

A tanár vezetésével vagy anélkül

Érzékeléses feladatok

Csukott szemes bizalmi feladatok: vezető/követő szerepek

A perifférikus látás használata

A látás, nézés mozgásirányító szerepe

Tapintás, hallás, nyomásérzékelés, energia, erő, inercia

Csoportos játékok

Térjátékok

Dinamikai játékok

Páros és csoportos szerepjátékok

Figyelemvezetéses játékok labdával

Visszajelzés és verbalitás

Adott faladat vagy improvizáció után

Óra végén

Párban

Csoportban

Tanári vezetéssel vagy tanári vezetés nélkül

Követelmények

A tanuló ismerje a táncforma alaptechnikai elemeit, az érintés mélységeit és azok információtartalmát, a tér gömbszerű használatát, a döntéshozáshoz szükséges fizikális készenléti állapotot.

Legyen képes saját testsúlyát érzékelni és használni, a gördülékeny és puha izomtónusra és földhasználatra, a technikai elemek improvizáció közbeni előhívására, az érintésen keresztül kommunikálni, engedni a táncot történni, kreatívan használni a helyzetek adta lehetőségeket.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszköz

Kísérő hangszerek

Hangzóanyag lejátszására alkalmas lejátszó/erősítő, hangfal

Video– vagy DVD lejátszó, televízió vagy monitor

III.4.6. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Könyvek:

Berczik S. (é. n.): A nő harmóniája. HungariaSport,

Berczik S. (é. n.): Művészeti nevelés

Berczik S. (1992): Mozgásfejlesztő és tartásjavító gimnasztika. Művelődési és Közoktatási Minisztérium Testnevelési és Sport Önálló Osztálya, Jánossy Konzulting

Farmosi I. (2011): Mozgásfejlődés. Dialog Campus, Bp. - Pécs

Frenkl R. dr. (1985): Élettan-sportélettan. TFTI, Bp.

Hanna T. (1998): Izomkontroll. IMI Print Kft. Nyíregyháza

Jeszenszky E. (1995): Balett + jazztánc. Aesulart Bt. Bp.

Király Tibor – Szakály Zsolt (2011): Mozgásfejlődés és a motorikus képességek fejlesztése gyermekkorban. Dialóg Campus Kiadó

Lemhényiné Tass O. (2007.): A tudatos mozgás művészete. Semmelweiss Kiadó, Bp.

Lőrinc K. (2007): Martha Graham nyomában. Planétás, Bp.

Lewis D. (2000): José Limon tánctechnikája. Planétás, Bp.

Mády F. dr. (2007): Élettani ismeretek. Planétás, Budapest

Macdonald R.-Ness C. (2007): Alexander technika. Scolar, Bp.

Nádori L. Dr. (1985): Edzéselmélet és módszertan. TFTI, Bp.

Nádori L. Dr. (2001): Az edzés elmélete és módszertana. Sport, Bp.

Robinson L. – Thomson G. (2001): Testünk megújulása Pilates-módszerrel. Golden Book, Bp.

Sákovicsné Dömölky L. (1990): A gyermek harmóniája. Sport, Bp.

Sákovicsné Dömölky L. A nő harmóniája. Hungária Sport Reklám és Marketing Vállalat

Sloane E. (1987): A nő biológiája. Gondolat, Bp.

Ungaro A. (2003.) Pilates-módszer. Magyar Könyvklub, Bp.

Folyóiratok:

Dévény A. (2005.5.): Táncművészet, Analitikus táncgimnasztika I. rész

Dévény A. (2005.6.): Táncművészet, Analitikus táncgimnasztika II. rész

Video, DVD:

Szigeti Oktávia (2002): Kortárs Modern Jazz, oktató DVD, Coeur Bt., Pécs

Pedagógiai szakkönyvek

Bernáth László – Révész György (szerk.): A pszichológia alapjai. Tertia Kiadó, Budapest, 1998.

Bernáth László – Solymosi Katalin (szerk.): Fejlődéslélektan Olvasókönyv, Tertia Kiadó, Bp, 1997.

Ehrenhard Skiera: Egy antropológiai pedagógia alapvonásai. Budapest, 2000.

Falus Iván (szerk.): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Forgács (Forgas) József: A társas érintkezés pszichológiája. Gondolat Könyvkiadó, Budapest

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.

Mészáros Aranka (szerk.): Az iskolai szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997 vagy 2003.

N. Kollár K. – Szabó É. (2004 szerk): Pszichológia pedagógusoknak. Osiris, Bp.

Németh András – Ehrenhard Skiera: Reformpedagógia és az iskola reformja. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Németh András: Bevezetés a nevelés történeti és elméleti kérdéseibe táncpedagógusok számára. Planétás, Budapest, 1997.

III.5. TROMBITA

III.5.1. Általános fejlesztési követelmények

III.5.1.(a) Időkeretek

Iskolánk délutáni tanrend szerint működik, amely keretén belül a két kötelező tantárgyat és fakultatív, választható tantárgyakat tanít. A tanév végén a tantestület határoz a csoportok tanulmányi előmenetelét érintő, a következő évi tananyag tartalmáról, az óraszámról, az órakeret felhasználásáról és egyéb felmerülő kérdésekről.

Lehetséges időkeretek: 4X30 perc, 6x30 perc időtartam. Az 5. és 6. 30 perc felhasználása nem kötelező.

A tanszak főtárgya: a trombita, amihez egy kötelező tantárgy és szabadon választható órakeret is társul.

III.5.2. A tanszak szakirányú feladatai

Feladatai a trombitatanításnak

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- – a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában részt vevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertetni a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét,

- a hangszer irodalmának, tananyagban megjelenő részét,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát,
- a népi kultúrában, táncházakban, felvonulásokon betöltött szerepét.

Tudatosítani a tanulókkal

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,
- a helyes szájtartás, mint a jó befúvási mód (ansatz) alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejleszteni a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs" képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszertechnikai tudását,
- megformáló– és előadói képességét.

Képessé tenni a tanulót

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására,
- népi kultúra elősegítésére, népi dallamok hallás utáni visszajátszására,

- a minél nagyobb szélesebb népi repertoár kialakítására,
- segíteni az intézmény kulturális rendezvényeit
- önálló társas, tanórai és táncházi zenélésre

III.5.3. A tanszak egyes évfolyamain tanított tantárgyak: a kötelező és választható tanórai foglalkozások, valamint azok óraszámai

III.5.3.(a) Tanórai foglalkozások és óraszámaik

Képzési idő: 12 év

„A" tagozaton: 2 + 6 + 4 évfolyam (Előképző, alapfok, továbbképző)

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egyheti időtartamra értendő.

Főtárgy:

„A" tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

„A" tagozaton (minimum)

- 1. évfolyamig 5 perc

- 2-3. évfolyamon 10 perc

- 4. évfolyamtól 15 perc

Kötelező tantárgy: a képzési ideje minimum 2x45 perc

„A" tagozaton a 4. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A" tagozaton az 5-10. évfolyamig

Kamarazene: minimum 1x45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

Kötelezően választható tárgy „A" tagozaton az 5. évfolyamtól:

- elmélet: minimum 1x45 perc vagy

- gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevétele mellett a tanuló a táncművészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

Óratervek

Az „A" tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Tantárgy	**Évfolyamok**											
	Előképző		**Alapfok**						**Továbbképző**			
	(1)	**(2)**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy: szolfézs	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy: kamarazene							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0–2)	(0–2)	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2	0–2
Összes óra:	**(4–6)**	**(4–6)**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**	**4–6**

Főtárgy:

- hangszeres tanszak (egyéni)

Kötelező tárgy:

- szolfézs

- Kötelező hangszer (az alapfokú évfolyamokon főtárgyként tanult hangszer kamarazene tanszakon)

Kötelezően választható tárgy:

- elméleti: szolfézs,

- gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar.

Választható tárgy: szolfézs, második hangszer, kamarazene, zenekar, népzene.

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás

A szabad órakeret felhasználható:

- felzárkóztatás
- tehetséggondozás, felkészítés,
- második tantárgyak tananyagtartalmának megerősítésére, elmélyítésére (pl.: tánctörténet.)

A szabadon választható vagy ajánlott órakeretről év végén, ill. év elején a tantestület dönt a tanulók igényeinek és képességeinek figyelembe vételével, ill. a munkatervben meghatározottakkal összefüggően.

III.5.3.(b) A pedagógus kiválasztásának szabályai

A kiválasztás szabályai: A Nemzeti köznevelési törvény alkalmazási feltételei mellett előnyt élvez az a pedagógus, aki a Magyarországi Református Egyház közoktatási intézményeiben dolgozó pedagógusok számára megalkotott Etikai kódex kritériumainak megfelel.
A kiválasztás folyamata:

- Fényképes önéletrajz, motivációs levél
- Állásinterjú
- Óralátogatás, asszisztálás az iskola kijelölt pedagógusánál, mely lehetőséget ad pedagógiai magatartásának megfigyelésére, felkészültségének felmérésére
- Meghívása (lehetőség szerint) a tanórán kívüli iskolai programokra.

III.5.4. A tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag

III.5.4.(a) Trombita

A fejezet magába foglalja a 3/2011. (I.26.) NEFMI rendelet évfolyamokra és tananyagra lebontott követelményeit.
Ezzel összhangban kiegészítjük a tantestület tananyagra vonatkozó meghatározásaival is. Az összegző, rendszerező áttekintés általános szempontokat tartalmaz a táncokra vonatkozóan és ezzel összefüggésben meghatározza az évfolyamokra bontását.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A hangszer felépìtése, részeinek megismerése. – A kottaolvasás alapfogalmainak megismerése. – A helyes be– és kilégzés alapjainak elsajátìtása. – A helyes testtartás kialakìtása. A helyes szájtartás gyakorlása. Fúvókázás, ajakrezgés. 161 – Hangterjedelem az egyvonalas C–től az egyvonalas G ig.	A helyes be– és kilégzés ismerete. Hangterjedelem az C' – G'–ig Hangjegyek, ritmusértékek szünetjelek ismerete a tananyag által megkìvánt szinten. Egyszerű népdalok és gyermekdalok eljátszása.	Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. kötet Colin: Trombitaiskola kezdőknek Gyermekdalok, népdalok	– Egy gyakorlat – Egy népdal vagy gyermekdal

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok	Követelmények	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A helyes testtartás rögzìtése. – A helyes légzés további tudatosìtása. – Fúvókával végzett gyakorlatok a trombitaiskola alapján.	Az egészséges, szép trombitahang kialakìtása. Hangterjedelem a kis h–tól az egyvonalas a–ig.	Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola I. Colin: Trombitaiskola kezdőknek Gyermekdalok, népdalok Brodszky: Májusköszöntő Régi francia dal	– Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A hangszer felépìtése, részei. – Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. – Nyújtópont a fél érték mellett. – Módosìtójelek.	Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására. Hangterjedelem a kis a–tól a kétvonalas c–	Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. Colin: Trombitaiskola kezdőknek Susato: Rondo (Trombitamuzsik	– Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.

– A 4/4–es, 2/4–es, 3/4–es ütem. – Az előforduló hangok fogásai. – Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül. – Motìvumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése. – A helyes testtartás, hangszertartás kialakìtása. – A rekeszlégzés alapjainak elsajátìtása, a levegővezetés megalapozása. – A helyes szájtartás kialakìtása ajakrezgés és fúvókázás segìtségével. – A hangindìtás megalapozása. – A legato játékmód alapjainak elsajátìtása, szekundkötések (ajakrezgéssel, fúvókával, hangszerrel).	ig.	a) Gyermekdalok, népdalok	

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai. – A tizenhatod érték és szünetjele.	A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint– és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.	Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. Colin: Skálatanulmány	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.

– Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szinkópa. – A tanult művek formai elemzése. – A periódus két felének kérdés–felelet viszonya. – A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma (A B A). – A testtartásban és hangszertartásban előforduló hibák korrigálása. – A rekeszlégzés gyakorlása. – Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindìtás megalapozása (nyolcad–, tizenhatodjáték). – A természetes kötések megalapozása, kvint– és kvartkötések. – A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (f–p).	Hangterjedelem a kis g–től a kétvonalas d–ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1#, 2b előjegyzésig).	ok Krumpfer: Trombitaiskola I. Fischer: Induló Cole: Granit Barnes: A kis géniusz Barnes: A kis művész	

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A dúr és a moll hangsor szerkezete. – A 3/8–os, a 6/8–os és a változó	A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására. Hangterjedelem a kis	Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I. II. Davidson:	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási

ütem; különböző ritmusképletek, a triola. – A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei. – A társas zenélés megismertetése duókon keresztül. – A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segìtségével. – A bordaközi légzéssel kibővìtett rekeszlégzés elsajátìtása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra. – Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segìtségével. – A dinamikai skála szélesìtése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo, diminuendo). – A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint– és kvartkötésekkel.	g–től a kétvonalas e–ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig.	Befújási gyakorlatok Krumpfer: Trombitaiskola I. Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára Hammerschmied: Csókdal Susato: Rondo és saltarello Bogár: Régi magyar táncok Barnes: A kis virtuóz Barnes: A kis mester Charpentier: Prelűd Kamprath: Három epizód Scselokov: Mese Scselokov: Tréfa Scselokov: Ifjú gavallér	darab.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlìtásuk. – A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete. – A zenei anyagban szereplő darabok stìlusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete. – A társas zenélés művelése különböző összeállìtású együttesekben, vagy zenekarban. – A teljes légzés elsajátìtása, a kiegyenlìtett hanganyag és a tiszta intonáció kialakìtása, a könnyed fúvástechnika megalapozása. – A nyelv– és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakìtása a technikai jellegű gyakorlatok segìtségével. – A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint–, kvart– és nagy terc–kötésekkel. – A dinamikai határok tágìtása (p–mf–f).	A növendék legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására. A hangterjedelem kibővìtése a kis fisz–től a kétvonalas f–ig. Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4#, 4b előjegyzésig.	Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola II. Davidson: Befújási gyakorlatok Arban: Dìszìtés– és trillaelőkészìtő gyakorlatok Bach: Ária Fitzgerald: Angol szvit Telemann: Szvit (1. és 2.) Albinoni: F–dúr concerto (FAM) Tornyos: Scherzo Tornyos: Változatok Scselekov: Ballada Scselekov: Gyermekkoncert	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – Egyoktávos skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim–akkord ismerete. – Az 5/8, 7/8, 9/8–os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete. – A zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése. – Az előforduló tempójelzések ismerete. – A kamarazenélés előtérbe helyezése. – A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése. – Az ujj– és nyelvtechnika tökéletesìtése, különös tekintettel a művek zenei megoldására. – Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint–, kvart– és nagy terc–kötések összekapcsolásával. – Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósìtására (pp–ff) különös figyelemmel a szép hangra.	A növendék legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kìvánó gyakorlat eljátszására. A hangterjedelem kialakìtása a kis fisz–től a kétvonalas g–ig. Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2#, 2b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat–felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.	Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola III. Peters: Gyakorlatok kezdőknek Colin: 100 Warm Ups (válogatva) Arban: Skálatanulmányok Clodomir:Petits exercises Clodomir: Etűdök I. Arban: Trombitaiskola Baldassari: Szonáta Barat: Orientálé Händel: Hallei szonáta Händel: B–dúr szonáta Diabelli: Szonatina Botti: Románc Rangers:	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.

		Velencei karnevál Tornyos: Szonatina Tornyos: 3 sárpilisi népdal Clerisse: Téma és változatok Telemann: B dúr szvit (FAM)	

6. évfolyam „A”tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása Egy oktávos skála, tercskála, a főhármasok és a dominánsszeptim–akkord hangjainak ismerete és összehasonlìtásuk. A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete. A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés. A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban. Az előìrt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlìtett hanganyag és a tiszta intonáció kialakìtása,	A növendék legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására. Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc–kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra. A hangterjedelem kibővìtése a kétvonalas a–ig. Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül,	Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola IV. Peters: Gyakorlatok Stamp: Warm Ups+Studies Collin: Warm Ups, Lip flexibilites Arban: Trombitaiskola Clodomir: Petits exercises Etűdök I. Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok , trillák, dìszìtések) Albinoni: Esz–dúr	– Egy skála első képlete, – Egy gyakorlat, – Egy előadási darab.

könnyed fúvástechnika birtoklása. A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előìrt tempójelzések következetes betartása.	4#, 4b előjegyzésig.	concerto III–IV. tétel Albinoni: F–dúr concerto I. tétel Händel: c–moll concerto I. tétel Händel: B–dúr szonáta Händel: Asz–dúr szonáta Telemann: F–dúr szonáta Telemann: d–moll szonáta Balay: Adante et allegro Scselokov: Koncert no. 3 Hanus: Impromtus Thome: Fantázia Bogár: Concertino I. Bogár: Concertino II. Desportes: Introductions Hidas: Concerto no. 2, I. tétel Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)	

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test– és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere irodalmát a tanult anyag alapján
- a dúr és moll hangnemeket 4 #, 4 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek cìmét, és tudja helyesen kiejteni és leìrni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segìtségével: fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel, csak fúvókával, hangszerrel,
- az előìrt hangterjedelmen belül g2–ig kiegyenlìtett, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stìlushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előìrások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül 4# 4 b –ig.

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Trombita főtárgy

„A” tagozat: minimum 8 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1–65. EMB13492, Clodomir: Petits exercices 1–21. Leduc, nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66–74. EMB13492, Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers:
- Velencei karnevál, Tornyos: Szonatina nehézségi szintjén).
- Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előìrt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és dìszìtések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stìlus és az előìrások megvalósìtása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A hangterjedelem további bővìtése fokozott figyelemmel a szép hangra, és a tiszta intonációra. – A játszott művek alaposabb ismerete, a zenei műveltség elmélyìtése. – A ritmusértékek, ütemfajták átfogó, ismerete. – A kamarazene és a zenekari játék előtérbe helyezése.	A tanuló legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb darabok eljátszására. Dúr és összhangzatos moll skálák tercmenetben és hármashangzat felbontással.	Stamp: Warm–ups+studies Colin: Lip Flexibilities Clarke: Technical Studies Maggio: Mindennapi Gyakorlatok Fekvéstágìtó skálák Arban: Trombitaiskola Előkészìtő gyakorlatok a trillához Tripla nyelv előtanulmányok. Kromatikus skálák Clodomir: Petits exercises Etűdök I. Keller: Szonáta Albinoni: F–dúr Concerto Esz–dúr Concerto Barat: Fantázia Haendel: c–moll Concerto Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel Richter: Concerto I.	– Egy skála három képletben – Egy gyakorlat – Egy előadási darab zongorakìsérettel, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével.

		tétel Cimarosa: Concerto	

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmény	Ajánlott tananyag	Év végi vizsga ajánlott anyaga
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése – A hangterjedelem bővìtése a – lehetőségek szerint, figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra. – A játszott darabok alapos ismerete. – A növendék önállóságának fejlesztése a gyakorlás során felmerülő nehézségek megoldására. – A könnyed játékmód megőrzése, fejlesztése. – Nagyobb terjedelmű etűdök tanulása – állóképesség javìtás	Skálák három képletben, kromatikus skála biztos játéka, nagyobb terjedelmű etűdök eljátszása. Koncert, vagy szonáta gyors és lassú tételének ìzléses és karakteres eljátszása kìsérettel, kamaramű szólamának előadása.	Stamp: Warm–ups + studies Colin: Lip Flexibilities Clarke: Technical Studies Maggio: Mindennapi Gyakorlatok Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágìtó skálák Arban: Trombitaiskola Clodomir: Petits exercises Etűdök I. Purcell: B–dúr szonáta Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I. Albinoni: g–moll trombitaverseny 173 Sahov: Scherzo Bach: Passacaglia Tartini: Largo és Allegro Veracini: Concerto	– Egy skála 3 képletben – Egy etűd – Egy előadási darab zongorakìsérettel, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmények	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – a hangterjedelem bővìtése a lehetőségek szerint, az ajánlott napi gyakorlatok közül válogatva. – a technikai készség megőrzése, továbbfejlesztése (előke és duplanyelv) – a zenei kifejezőkészség fejlesztése. – skálák öt képletben.	Skálák öt képlettel. Tripla és dupla nyelv ismerete, és egyszerűbb esetekben használata. Szonáta, vagy koncert gyors és lassú tételének ìzléses és karakteres eljátszása kìsérettel, kamaramű szólamának előadása. A játszott művek zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete.	Stamp: Warm–ups + studies Clarke: Technical Studies Colin: Lip Flexibilities Maggio: Mindennapi Gyakorlatok Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode Davidson: Napi gyakorlatok Arban: Trombitaiskola Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. Corelli: e–moll Szonáta Albinoni: C–dúr Concerto Hidas: Concerto no.2 Bozza: Capriccio Gedike: Koncertetűd Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára	– Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg növendék közreműködésével

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok	Követelmények	Ajánlott tananyag	Az év végi vizsga ajánlott anyaga
Hangszeres és zenei ismeretek átadása – A megszerzett hangterjedelem és állóképesség megőrzése, a megtanult technikai elemek összefüggő alkalmazása. – A zenei kifejezés fejlesztése. – A tanult darabok zenei és zenetörténeti összefüggéseinek vázlatos ismerete. – Az önállóan ismerje fel a hangszer problémáit és tudja ezeket kezelni. – A tripla és a dupla nyelv ismerete, a dìszìtések, trillák ìzléses használata.	A tanuló legyen képes egy versenymű vagy szonáta gyors és lassú tételének ìzléses előadására, a tanult technikai és zenei elemek önálló alkalmazására. Egy kamaramű szólamának eljátszására. Legyen képes önállóan megtanulni és eljátszani egy előadási darabot.	Stamp: Warm–ups + Studies Clarke: Technical Studies Colin: Lip Flexibilities Maggio: Mindennapi Gyakorlatok Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode Davidson: Napi gyakorlatok Skálák a Varasdy – Nagyiván – Sztán Trombitaiskola IV. kötete alapján. Arban: Trombitaiskola Hummel: Trombitaverseny I. tétel Haydn: Trombitaverseny II.– III. tétel Arutjunjan: Trombitaverseny Hindemith: Szonáta I. Valentino: Szonáta	– Egy skála öt képlettel – Egy etűd – Egy előadási darab, vagy kamaramű, lehetőleg növendék részvételével

		Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára Händel: Szonáta két trombitára	

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszere múltját, a jelentősebb alkotó– és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segìtségével,
- a játszott művek hangterjedelmén belül kiegyenlìtett és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindìtások, hangbefejezések megvalósìtására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta– és stìlushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga csak gyakorlati vizsgarészből áll, melynek időtartalma

„A” tagozat esetén minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A” tagozat esetén:

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices (Leduc) 22–70., Clodomir: Etűdök (Leduc) II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola (Hofmeister) etűdjeinek nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz– dúr, g–moll, C–dúr concerto,
- Barat: Fantázia (Leduc), Gedicke: Koncertetűd ; kamaraművek: Borst: Trombitaduók (EMB 6870), Mező Imre: Variációk (EMB 4687), Clodomir: Six

- petits duo és Six duo faciles, Reschofsky: Trió (EMB 6819), Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).
- Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előìrt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és dìszìtések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stìlus és az előìrások megvalósìtása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tanulók munkájának értékelése:

5 jeles	Ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan eleget tesz. Ismeri, tudja, érti a tananyagot és mindezt alkalmazni tudja. A technikai követelményeket biztosan oldja meg és azokat alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is önállóságra vallanak.
4 jó	A tantervi követelményeknek, csak kevés hibával tesz eleget. A tananyag alapvető részeit tudja, ismereteit a feladatok megoldásában különösebb nehézségek nélkül alkalmazza.
3 közepes	A tantervi követelményeknek pontatlanul, sok hibával tesz eleget. Az alapvető anyagot közepesen elsajátította, a feladatok megoldását némi nehézségek mellett elfogadható eredménnyel, tanári segítséggel el tudja végezni.
2 elégséges	A tantervi követelményeknek csak súlyos hiányosságokkal tesz

	eleget, de rendelkezik a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal. Elképzelései a művek zenei tartalmát illetően nagyon minimálisak, ritmushibákkal küzd, folyamatos segítségre szorul.
1 elégtelen	A tantervi követelményeknek tanári útmutatással sem tud eleget tenni. A minimumot sem tudja.

A tanuló szorgalmának értékelési szempontjai

5 példás	tanulmányi munkája: céltudatos, törekvő, igényes munkavégzése: kitartó, pontos, megbízható tanórákon kívüli információk felhasználása: rendszeres, érdeklődő
4 jó	tanulmányi munkája: figyelmes munkavégzése: többnyire önálló és rendszeres, ösztönzésre dolgozik
3 változó	tanulmányi munkája: ingadozó munkavégzése: rendszertelen, hullámzó
2 hanyag	tanulmányi munkája: hanyag, lassító, érdektelen, passzív munkavégzése: megbízhatatlan, gondatlan

A felsőbb osztályba lépés kritériumai

- Az előírt tanulmányi követelmények sikeres teljesítése, az erről szóló bizonyítvány kiállítása.
- Az előképző elvégzése után „Hangszeres tanulmányait megkezdheti”, illetve társművészeti
- ágakon “Alapfok első évfolyamba léphet” szöveges értékelés szükséges az első osztályba

- lépéshez. Első osztálytól felfelé legalább elégséges érdemjegy szükséges a továbbhaladáshoz.
- Az igazgató engedélyével a tanuló összevont beszámolót tehet.
- A zeneiskola felsőbb évfolyamába az a tanuló léphet, aki a közvetlenül megelőző osztályt eredményesen befejezte, arról bizonyítványt kapott és tanulmányaiban nincs megszakítás.

III.5.4.(b) Szolfézs

A szolfézstanítás – a hangszertanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, megértését, valamint a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

A zeneművek élményt nyújtó megismerésén és megértésén túl a tantárgy sajátosságából adódóan a hangsúly a tanítás folyamatában a zenei ismeretek elsajátíttatására, a képesség– és készségfejlesztésre, a kreativitás és a tudás alkalmazásának kimunkálására kerül.

A végső cél a globális zenei látásmód és gondolkozás alapjainak kialakítása, elindítása az alapfokú szolfézstanításban is: „A tanuló, hallja, amit lát és lássa, amit hall!”

A tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e tevékenység gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömével.

A szolfézstanítás célja, feladata:

A tanulók zenei készségeinek kiművelése, képességeik fejlesztése és ismereteik bővítése az alábbi területeken:

– belső hallás

– ritmus–metrum

– tiszta intonáció

– tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök)

– dallamhallás

– többszólamúság

– harmónia azonosítás

– zenei olvasás – írás

– zenei szerkezet (forma)

– zenei memória

– zenehallgatás (zeneértés)

– a kreativitás fejlesztése, – rögtönzés

– a megszerzett tudás alkalmazása

– a hangszertanulás segítése

– a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseinek megismertetése

– a zenei műveltség igényének kialakítása

– a társművészetek iránti nyitottság megalapozása.

– A zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

– A tanulók személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; nemzeti identitástudatuk megerősítése, érzelemviláguk kibontakoztatása.

Rendelkezzék a tanuló

– olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,

– a tanulmányai során elsajátított készség–, jártasság–, ismeret–repertoárral, melyek eszközt biztosítanak a zene belső elképzeléséhez, értelmezéséhez, stílusos megszólaltatásához,

– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,

– biztos zenei ízléssel és ítélő képességgel

– a zene iránti elkötelezettséggel.

<u>Előképző évfolyamok</u>

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.

– A zene megszerettetése, örömteli művelése.

– A figyelmes zenehallgatás kezdeti lépéseinek kimunkálása.

Az éneklési készség fejlesztése

– Helyes testtartás, levegővétel.

– Kezdőhang átvétele.

– Megfelelő tempóválasztás és tempótartás.

– Éneklés játékkal.

– Éneklés szöveggel emlékezetből.

– Ismert dallami fordulatok éneklése kézjelekkel.

– Önálló dalkezdés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Egyenletes járással ritmusmotívumok megszólaltatása.

– A ritmusértékek neveinek, jeleinek és gyakorlóneveinek elsajátítása: negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.

– 2/4–es ütem.

– Ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.

– A „belső mérés” kialakítása.

– Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása, ütemekbe helyezése.

– Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.

– A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás játékkal együtt.

– A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.

– Hangmagasság–megfigyelés, magas és mély képzet kialakítása.

– A relatív szolmizáció bevezetése (pentaton, pentachord hangkészletben).

– A dallami jelrendszerek: kéz–, betűjel, hangjegy.

– Hanglépcső, vonalrendszer.

– Az elsajátított hangkészleteken belüli rövid dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása.

– Dalfelismerés, dallambújtatás.

A kétszólamúság előkészítése

– Felelgetős játékok, dal és mérő (ritmusosztinátók, ritmuskíséretek, egyszerű dallamosztinátók).

Rögtönzés

– Ritmussorok kiegészítése.

– Kérdés, felelet.

– Mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása énekléssel.

– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

– A zeneértő és –érző képesség fejlesztése.

– Aktív (előkészített) zenehallgatás.

– Alapvető tempó különbségek megfigyelése (gyors–lassú).

– Zajok– zörejek, zenei hang.

– Hangszínek (hangerő) megfigyelése és megkülönböztetése, hangszerek hangjainak felismerése.

– Zenei hangulatok – karakterek hallás utáni megfigyelése.

– A többször hallgatott zeneművek felismerése.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekversek, gyermekjátékok, gyermekdalok

Zeneszerzők kicsinyeknek írt dalai

Rokon népek dalai

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő 1.(tankönyv, munkafüzet és útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, tanmenet)

József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Jár a baba

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)

Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai I. – Haider E.: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar gyermekdalok és népdalok, népdalfeldolgozások, más népek gyermekdalai szóló–, kíséretes– vagy kórusfeldolgozásban.

Hangszeres szemelvények (karakter–, mesedarabok) lehetőleg élő előadásban.

Követelmények

A „belső” lüktetés fejlesztése.

Az egyenletes lüktetés és a dalritmus különbségeinek megéreztetése.

A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.

A törzshangok szolmizációs nevének, kézjeleinek ismerete.

A zenére figyelés valamint együttműködési képesség a játékban, éneklésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.

– A magyar gyermekjátékok, dalok és népdalok – mint zenei anyanyelvünk és néphagyományunk – megismerése.

– A zenei készségek megalapozása a 7–9 éves korú gyermekek hangszertanulásához.

– Felkészítés a hangszerválasztásra, a zenére figyelés, a zenehallgatási élmény megteremtése.

Az éneklési készség fejlesztése

– A tiszta intonáció, a helyes zenei hangsúlyok kialakítása.

– A kifejező éneklés igényének felkeltése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése mozgással (ütemezéssel).

– A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed és fél és egész értékek, szünetjeleik, a szinkópa, éles és nyújtott ritmus elsajátítása gyakorló és zenei nevekkel, jelekkel.

– 2/4–es ütem.

– a 3/4–es lüktetés megéreztetése.

– Szövegek ritmusának megfejtése.

– Ritmusmotívumok olvasása, felismerése.

– Az ütemhangsúlyok érzékeltetése.

– Metrum és ritmus egyidejű megfigyelése.

– Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.

– Ritmusgyakorlatok.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás játékkal együtt, illetve hallás után.

– A magas és mély képzet kialakítása.

– A szolmizációs relációk elsajátítása (hétfokúság).

– A dallami jelrendszerek ismerete.

– A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszeren.

– Dallamfordulatok gyakorlása a pentaton és hétfokú hangkészletekben.

– Éneklés kézjel után, olvasás betűkottáról és ötvonalas rendszerben kulcs nélkül.

– Dallamfordulatok visszaéneklése.

– Memorizálás hallás után.

– A belső hallás fejlesztése.

A kétszólamúság előkészítése

– Dal és mérő.

– Felelgetős játékok.

– Ritmusosztinátók, ritmuskíséretek.

– Egyszerű dallamosztinátók (dudakíséret).

– Kétszólamú (igen könnyű) gyakorlatok kézjelekről.

– Igen könnyű kánonok – a csoport képességei szerint.

– Kétszólamú ritmusok, ének–kopogós „játékok”.

– Ének, járás, taps, ütőhangszerek kíséretével, változatos csoportosításban.

Zenei ismeretek:

– Hangközök fogalmának bevezetése, kis– és nagy szekund, tiszta oktáv, tiszta kvint.

Formai ismeretek:

– Motívum

– Azonosság, hasonlóság, különbözőség.

Zenei olvasás, írás

– Az íráskészség kialakítása (írástechnika, zenei helyesírás).

– Rövid ritmusmotívumok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel (2–4–8 ütem).

– A dó helyének változtatása.

– Tájékozódás a vonalrendszeren.

– Kulcsok, ábécés nevek bevezetése.

– Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal betűkottáról és hangjegyekről.

– Memorizálás.

– Könnyű dalok, dalrészletek, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával, majd hangjegyekkel (2–4–8 ütem).

Rögtönzés

– Zárások megkeresése ritmusokban, dallamokban.

– Hiányos dallamok kiegészítése egy–két hanggal.

– Ritmusfelelgetős, dallamfelelgetős.

– Ütempárhoz ütempár rögtönzése.

– Mondókák, versek megszólaltatása énekléssel.

– Mozgás és játék rögtönzése.

Zenehallgatás

– Hangszínek megfigyelése, megkülönböztetése.

– Emberi hangfajták (gyermek–, női–, férfi).

– Zenei együttesek: énekkar, zenekar.

– Dinamika, előadási módok.

– Különböző karakterek megfigyelése.

– Hangszerek hangja: zongora, hegedű, cselló, furulya (réz– és fafúvósok).

– A dallami azonosság, különbözőség felismerése a zenehallgatási anyagban is.

Zenei kifejezések:

– Ritmus, dallam.

– Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.

– A megismert ritmusértékek nevei.

– Tempó, mérőütés.

– Osztinató.

– Hangmagasság, hangköz, hangkészlet, hangsor.

– Pentaton, pentachord.

– A G–kulcs, F–kulcs.

– A törzshangsor.

– A megismert hangközök nevei, jelentésük.

– Motívum, dallamsor.

– Kánon.

– Piano–forte.

Ajánlott tananyag

Magyar népi mondókák, gyermekjátékok, népszokások

Magyar gyermekdalok, népdalok

Gyermekversek.

Rokon népek dalai

Magyar zeneszerzők gyermekeknek komponált dalai

Más népek dallamai

Horváth Istvánné Smid Anna: Csicsergő 2.(tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába (könyv és munkafüzet, Útmutató)

József Andrásné – Szmrecsányi Magda: Zenei előképző (tankönyv és munkafüzet, Útmutató)

P. Vesztróczy Judit: Zenei előképző (Ifjúsági Lapkiadó: Muzsikáljunk együtt I.)

P. Vesztróczy Judit: Zenei ABC kicsinyeknek

Kodály Zoltán: Kis emberek dalai

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet

Rimóczy Gáborné: Fecske mese (Debrecen, Művelődési Központ kiadványa)

Dobszay László: A magyar dal könyve

Bárdos Lajos: 70 kánon

Weöres Sándor: Magyar etűdök

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Cini–cini muzsika (Óvodások verseskönyve)

Szabó Helga – Réber László: Te is tudsz énekelni

Szabó Helga: Irány a zene birodalma (MR kiadványa)

Lajtha László: Játékország (a Lajtha László Zeneiskola reprint kiadványa)

Borsai Ilona – Haider Edit: Magyar népi gyermekjátékok

Kiss Áron: Gyermekjáték gyűjtemény

Dimény Judit: Hang–játék

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás a néphagyomány zenei anyagából. Gyermekdal feldolgozások.

A hangszeres műzene karakterdarabjai. Mesedarabok.

Rövid darabok a hangszeres iskolákból (különböző hangszereken).

Követelmények az előképző évfolyamok elvégzése után

Rendelkezzék a tanuló a zenetanuláshoz szükséges alapvető magatartásformákkal: tudjon zenére figyelni, tudjon együttműködni társaival, tanárával a csoportos éneklésben, játékban.

Tudjon az egyenletes lüktetéshez járni, énekelni. Tudjon önállóan dalt kezdeni.

Ismerje fel kottáról a negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott negyed értékű hangokat, a megfelelő szüneteket, valamint a szinkópa, éles és nyújtott ritmust.

Legyen képes 4–8 ütemes ritmust folyamatosan olvasni és hangoztatni.

Tudja alkalmazni a ritmuselemeket 2/4–es ütemekben.

Tudjon lejegyezni rövid ritmusmotívumokat.

Ismerje a szolmizációs neveket, kézjeleket és a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren.

Tudja a dalokat szöveggel és szolmizálva – a zenei tartalomnak megfelelő tempóban, pontos ritmusban, helyes frazeálással – emlékezetből énekelni.

Tudjon rövid zenei egységet (a tanult dallami fordulatok köréből) visszaénekelni.

Ismerje a G–kulcs hangjait, legyen tájékozott a vonalrendszeren.

Ismerje a kis és nagy szekund, tiszta kvint, tiszta oktáv hangközöket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

Alapfokú évfolyamok

Az első évfolyam tanítási anyagának összeállítása az előképző évfolyamok követelményeinek ismeretét feltételezi.

1. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– A magyar népzene régi stílusú dallamainak megismerése.

– Betekintés a műzene kis formáiba. A zenei értelmezés kezdeti lépéseinek kimunkálása.

– Az előképzőben tanult zenei ismeretanyag ismétlése.

– A készségek megalapozása, fejlesztése a tananyaghoz kapcsolódóan.

– Az abszolút rendszer további gyakorlása.

– A szolfézs és a hangszerjáték kapcsolatának kialakítása.

– A zenehallgatási élmény elmélyítése.

Az éneklési készség fejlesztése

– Helyes testtartás, levegővétel, tiszta intonáció, tempótartás.

– Artikuláció, szövegmondás.

– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.

– Az igényes, szép éneklés kialakítása.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az előképzőben tanult ritmikai elemek alapos ismétlése.

– A korona, az átkötés, az értéknyújtó pont ismerete.

– A legegyszerűbb ütemek: 2/4, 4/4, ¾.

– Ütemsúlyok. (ütemezés).

– A szinkópa, az éles és a nyújtott ritmus ismétlése, elmélyítése.

– A tizenhatodok páros formációi.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás hallás után, kézjelről, betűkottáról.

– Az új szolmizációs hangok (relációk) elsajátítása.

– A régi stílusú magyar népdalok jellemzői.

– A tonalitásérzék fejlesztése. a dallamzáró alaphang: lá, és dó.

– A hétfokúság dallamfordulatainak gyakorlása.

– Periodizáló műzenei szemelvények éneklése, memorizálása.

– A belső hallás további kimunkálása: memorizálás belső hallás alapján kézjelről, kottaképről.

A kétszólamúság előkészítő gyakorlatai

– Dallamhoz ritmusosztinátó vagy önálló ritmusszólam megszólaltatása.

– Könnyű kétszólamú művek éneklése (a csoport képességeinek megfelelően válogatott könnyű kánonok, biciniumok).

Hangközök:

– Tszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, tiszta oktáv.

– Éneklés szolmizálva, építés megadott hangokra.

– Felismerés kottakép és hallás után (hallás után: szekundok, tercek, kvint, oktáv).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok szerkezete.

– Éneklés szolmizálva mindkét irányban.

– Felismerés hallás után együtthangzásban vagy felbontásban.

– Építés megadott ábécés hangokra a tanult hangnemek alapján.

Hangkészlet, hangsorok, hangnemek

– Alaphang fogalma.

– Tiszta– és pien hangos pentatónia.

– Pienhangok (fá, ti, fi), díszítőhangok.

– Módosító jelek, előjegyzések.

– A módosított hangok nevei

– A tanult hangnemek előjegyzéseinek sorrendje írásban is.

– Hétfokúság: dúrok és mollok (eol) 2#, 1b előjegyzésig.

– A párhuzamos hangsorok fogalma.

– A zeneművek hangnemének megállapítása kottakép alapján az eddigi ismeretek felhasználásával.

A formaérzék fejlesztése:

– Részletek, egységek megfigyeltetése: hasonlóság, azonosság, különbözőség, variáns, sorszerkezet.

– A kvintváltás megfigyeltetése.

– A5A5vAAv, illetve A5B5A B sorszerkezetek.

– A helyes frazeálás.

Zenei olvasás – írás

– A helyes kottaírás.

– Ritmusgyakorlatok olvasása.

– Ritmusfordulatok lejegyzése hallás és memorizálás alapján.

– Éneklés betűkottáról, majd ötvonalas rendszerben hangjegyekről, G–kulcsban, abszolút magasságban ábécés nevekkel 2#, 1b előjegyzéssel.

– Dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre, illetve G–kulcsból F–kulcsba (és fordítva).

– Igen könnyű diktálási feladatok.

– Könnyű dalok, dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással, betűkottával G– és F–kulcsban (2–4–8 ütem).

– Transzponálás írásban.

Rögtönzés

– Ritmussorok rögtönzése.

– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása (szaporítás – ritkítás stb.).

– Megadott több ritmussorból, dallamsorból teljes zenei forma kialakítása.

– Ritmus kiegészítések megadott ütemmutatók alapján.

– Párbeszéd, kérdés–felelet.

– Adott dallamhoz ritmuskíséret.

– Hiányos dallam kiegészítése.

Zenehallgatás

– Különféle kórushangzások.

– Dallam és kíséret, szólamok megfigyelése.

– A hangszerek hangszínének felismerése.

– Dinamikai különbségek megismerése.

– A népzene és műzene.

– A különféle hangulatok, előadásmódok (pl. parlando) megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– A szolfézs előképzőben tanultakhoz.

– Ütemmutató, ütemsúly, ütempár.

– Alkalmazkodó ritmus.

– Kulcsok. előjegyzések, módosító jelek.

– Pentatónia. díszítőhang, vendéghang (pienhang).

– Hangkészlet, hangsor, hangnem.

– Pentachord, Dur és moll (eol).

– A párhuzamos hangsor fogalma.

– Dallamsorok, alaphang, kvintváltás, szolmizációváltás.

– Ereszkedő dallamvonal.

– Azonosság, variáns, sorszerkezet.

– Szekvencia.

– Periódus.

– Transzponálás.

– Prima volta, seconda volta.

– Solo, tutti.

– Parlando, rubato, tempo giusto.

– Staccato, legato.

Ajánlott tananyag

Régi stílusú magyar népdalok, énekelhető műzenei szemelvények a hangszeres iskolák anyagából is (könnyű barokk és klasszikus táncok).

Könnyű kánonok, biciniumok.

Horváth Istvánné – Smid Anna: Csicsergő II (tankönyv, munkafüzet és Útmutató)

Dobszay László: A hangok világa I. és Útmutató

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok I.

Kodály Zoltán: 333 olvasógyakorlat

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Péter József: 165 kánon

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában

Brukner Adrienn: Énekelni jó!

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Lázárné Nagy Andrea: Margaréta (Gyakorló feladatok)

Dalkíséretek I. Szőlő érik (Tankönyvkiadó

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Eredeti népzenei felvételek gyermekdalok, népdalok.

Gyermekeknek komponált művek Bartók Béla, Kodály Zoltán Bárdos Lajos kórusműveiből.

Szemelvények a tanulók hangszeres anyagából: barokk, klasszikus táncok (különböző hangszereken).

Mese– és karakterdarabok.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat zeneileg igényesen énekelni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F–kulcsban ábécés névvel olvasni.

Ismerje a módosítójeleket, az előjegyzések sorrendjét írásban is mindkét kulcsban 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 2#, 1b előjegyzésig.

Ismerje fel és tudja ritmusolvasásban folyamatosan hangoztatni a szinkópát, az éles és nyújtott ritmust, valamint a tizenhatodok páros formációit.

Legyen képes egyszerű, rövid (a tanult zenei anyagnál könnyebb) dallamfordulatokat hallás után szolmizálva visszaénekelni, memorizálni, lejegyezni.

Ismerje a tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközök fogalmát, tudja ezeket kottakép alapján azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, a kis és nagy terc, a tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje az alaphelyzetű dúr és moll hármashangzatok felépítését.

Ismerje a régi stílusú népdalok jellemző vonásait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult dalok, gyermekjátékok, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei ismeret– és élményanyag bővítése.

– A zenei képességek, készségek fejlesztése a szolfézs illetve hangszeres anyaghoz kapcsolódóan.

– Az új stílusú magyar népdalok jellemzőinek elsajátítása.

– A műzene kis formáinak megismerése: elsősorban barokk tánctételek megszólaltatásával.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.

– Az aktív, a figyelmes zenehallgatás további kimunkálása, fejlesztése.

– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

Az éneklési és intonációs készség fejlesztése

– A népdalok kifejező megszólaltatása.

– A tanulók hangterjedelmének fokozatos bővítése.

– A kétszólamú éneklés kimunkálása.

– Intonációs gyakorlatok.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Az előző évfolyamokban elsajátított ritmusok ismétlése, további gyakorlása, alkalmazása.

– A „kis nyújtott” és „kis éles” ritmus, a negyed értékű triola.

– Negyed felütés.

– 3/8–os ütem.

– Váltakozó ütem.

– A 4/4 – 2/4 és a 3/4 – 2/4 váltás megéreztetése.

– Alla breve.

– Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai jellegzetessége: alkalmazkodó ritmus, erős és gyenge zárás.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás hallás után, valamint kottaképről.

– A fi, szi és ta hang, valamint dallamfordulataik.

– A népdalanyagon belül: dó, lá, ré (mi) és szó alaphangú dalok éneklése.

– A tanult zenei anyag jellegzetes dallamfordulatainak gyakorlása, olvasása és hallás utáni felismerése.

– Az alap és kvint szerepe, kvintváltás felfelé.

– Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése, összefoglalása az eddigi ismeretek alapján.

– A dúr és moll tonalitás megfigyelése műzenei anyagon.

– A műzene dallamfordulatainak megfigyelése, éneklése, gyakorlása (hármashangzat felbontások, skálamenetek, terclépések, szekvenciák).

A többszólamúság fejlesztése

– Hangközök megszólaltatása két szólamban.

– Intonációs gyakorlatok.

– Kánonok, biciniumok éneklése.

– A többszólamú művek szólammozgásainak énekes megszólaltatása (párhuzamos mozgás, ellenmozgás).

Hangközök:

– Az előző években tanult hangközök további gyakorlása.

– Éneklés szolmizálva, ábécés–s nevekkel mindkét irányban.

– Felismerés hallás után és kottaképről.

– A szext hangköz és a szűkített – bővített kvint elsajátítása.

– A bővített szekund megfigyelése.

– Hangközláncok építése, éneklése.

Hangzatok:

– Az előző évben tanult hármashangzatok további gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

– A tanult hangnemek alap–hármashangzatai.

Hangsorok:

– A háromféle moll hangsor elsajátítása, a vezetőhang.

– Dúrok és mollok 3#, 3b előjegyzésig.

A formaérzék fejlesztése

– AA5A5vA, AA5BA, ABBvA, AABA formaszerkezetek.

– A periódus felépítése (előtag, utótag, nyitás, zárás).

– Formai elemzések az elsajátított ismeretek alapján.

Zenei olvasás, írás

– Ritmusgyakorlatok olvasása.

– Ritmusírás énekelt népdalok alapján.

– Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk tánctételek ritmusának lejegyzése.

– Könnyű dallamok olvasása (mérővel), memorizálás, lejegyzés.

– Egyszerű periodizáló dallamok memorizálása, lejegyzése.

– Hangközök, hangközláncok lejegyzése betűvel és számmal.

– Hármashangzatok lejegyzése együtthangzás vagy felbontás alapján.

– Új stílusú népdalok lapról éneklése szolmizálva, szöveggel.

– Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal, szöveggel

.

Rögtönzés

– Megadott ritmikai, dallami fordulatok variálása.

– Hiányos dallam kiegészítése.

– Megadott dallamsorokból a tanult népdalformák kialakítása.

– Adott dallamhoz ritmuskíséret.

– A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.

– AA5A5vA, A5BA, ABBvA formákban, megadott egy vagy több sor alapján.

– Rögtönzés szövegre is.

– Megadott periodizáló dallamrészletek kiegészítése.

– Előtagra utótag rögtönzése (a–av).

Zenehallgatás

– A tanult népdalok felismerése népdalfeldolgozásokban.

– Mozgás, gesztus a zenében.

– Népdalok, népi táncdallamok feldolgozásai, régi magyar táncok.

– Műzenei táncok (elsősorban menüett) megismerése.

– A barokk tánctételek jellemzőinek megfigyelése hallás alapján is.

– A zenekari hangzás megfigyelése, hangszerek hangszínének felismerése.

– A többszólamú művek szólammozgásainak követése: párhuzamos mozgás, ellenmozgás, „pont”, „vonal” stb.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Triola. „kis” nyújtott, „kis” éles ritmus.

– Felütés.

– Váltakozó ütem.

– Eol, összhangzatos, dallamos moll, vezetőhang fogalma.

– Az eddigi hangközökön kívül a kis és nagy szext, bővített szekund.

– Parlando, rubato, tempo giusto.

– A régi és új stílusú népdalok.

– Motívum, periódus, szekvencia.

– Kvintoszlop.

– Párhuzamos és ellenmozgás.

– A metronómjelzés.

– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések valamint a megismert zeneszerzők nevének helyes kiejtése, leírása.

Ajánlott tananyag

A magyar népdalok újabb rétege: pentaton, dúr, háromféle moll, valamint dór (fríg) és mixolid hangkészletű dallamok.

Néhány tánctétel a barokk korból – elsősorban a tanulók hangszeres anyagából (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon, gavotte).

Válogatás Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből énekes megszólaltatáshoz (a népdalanyagban megismert zenei jelenségek valamint a többszólamú komponálási technikák megfigyelésére).

Könnyű kétszólamúság: kánonok, biciniumok.

Dobszay László: A hangok világa II. és III. kötet és Útmutatók

Horváth Guidóné: Utazás a zene birodalmába I.II. (könyv és munkafüzet, tanmenet)

Lázárné Nagy Andrea:. Margaréta

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár, Alsófok II.

Kodály Zoltán: Ötfokú zene I–II.

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa I–II.

Bárdos Lajos: 70 kánon

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Sulyok Gizella: Pilletánc I. és II. kötet.

Kocsárné Herboly Ildikó: Többszólamúság, harmónia és forma tanítása az általános iskolában

Szabó Helga: Énekes improvizáció az iskolában

Brukner Adrienn: Énekelni jó!

Kezdők zongoramuzsikája sorozat (Purcell, J. S. Bach, Händel stb.)

Kezdők hangszeres kottagyűjteményei, előadási darabjai

Komjáthyné: Zongoraiskola II.

Fantóné – Komjáthyné – Hernádiné: Régi táncok gyermekeknek

Balázs Oszkár – Zempléni László: Ritmusgyakorlatok kezdőknek

Ajánlott zenehallgatási anyag

Népdalfeldolgozások (elsősorban a tanult dalokhoz kapcsolódóan).

Szemelvények Bartók Béla Gyermekeknek és Mikrokozmosz című műveiből.

Válogatás Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből.

Barokk táncok. (hangszeres táncok, zenekari tételek).

Mesealakok a zenében.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat – ezen belül műzenei szemelvényeket – szöveggel, zeneileg igényesen előadni.

Legyen tájékozott a vonalrendszeren, tudjon G– és F– kulcsban folyamatosan ábécés névvel olvasni.

Ismerje fel kottaképről a tanult ritmusképleteket, tudja folyamatosan olvasni, hangoztatni mérőütéssel vagy belső méréssel.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb, rövid dallamokat szolmizálva visszaénekelni, hallás után lejegyezni, memorizálni.

Ismerje fel a népdalok jellegzetességeit, stílusát (sorszerkezet, hangnem).

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 3#, 3b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja ezeket felépíteni, illetve kottaképről azonosítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint és tiszta oktáv hangközöket tonális keretben.

Ismerje a dúr, moll alaphelyzetű hármashangzatok felépítését. Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatokat felbontásban vagy együtthangzásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– Bevezetés a bécsi klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok és műzenei szemelvények alapján.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – elsősorban a dúr és moll tonalitáson belül.

– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.

– A magyar népdalok élményszerű előadása.

– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Kis éles, kis nyújtott ritmusok, a nyolcad triola további gyakorlása, alkalmazása.

– A nyújtott és szinkópa ritmusok variánsai.

– Nyolcad és páros tizenhatod felütés.

– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban.

– A siciliano és a mazurka ritmus jellegzetessége.

– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– Daltanulás elsősorban kottaképről.

– Módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási anyagon (szolmizálva és ábécés névvel).

A többszólamú éneklés készségfejlesztése

– Más népek zenéjének többszólamú megszólaltatása.

– Hangszerkíséretes dalok.

– Kánonok.

– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.

– T–D–T kapcsolatok megfigyelése.

– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

– A belső hallás és memória fejlesztése.

Hangközök:

– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása: felismerés hallás után és kottaképről.

– A szűkített, bővített kvint (oldással) ismertetése.

– Új hangközök: a kis és nagy szeptim, (oldással).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban, építésük, felismerésük kottaképről.

– A hármashangzatok megfordításainak elve.

– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

Hangsorok:

– Dúrok és mollok 4#, 4b előjegyzésig.

– Azonos alapú dúr és moll.

– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése

– A periódus felépítése. Nyitás –zárás.

– Kis kéttagú–, háromtagú forma. Rondo forma.

Zenei olvasás, írás

– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.

– Igen könnyű magyar népdalok lejegyzése.

– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.

– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése memorizálás, hallás után.

– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről.

– Lejegyzés memorizálás vagy hallás után egy szólamban.

– Igen könnyű funkciós kísérőszólamok megfigyelése, éneklése, lejegyzése betűkottával a dallamhangok alá.

Rögtönzés

– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.

– Periódusok kiegészítése: adott előtaghoz utótag (A–Av).

– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

– Magyar és más népek táncai a műzenében.

– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.

– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.

– Dinamika a barokk korban.

– A barokk és bécsi klasszikus zenekar hangszerei.

– A tanult formák, dallami elemek megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Siciliano és mazurka ritmus.

– Azonos alapú dúr és moll hangsor.

– Kvintoszlop.

– Kürtmenet.

– Funkciók.

– Hangnemi kitérés, moduláció.

– Periódus.

– Kéttagú–, háromtagú forma. Triós forma. Da Capo forma.

– Duett, duó, tercett, trió.

– Partitúra.

– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes dalok kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel (lengyel, francia, német, olasz népdalok).

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, Útmutatók

Szigetiné Horváth Zsuzsa – Simonné Sármási Ágnes: Készségfejlesztő gyakorlatok

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Bárdos Lajos: Írások népzenénkről

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.

Laczó Zoltán: Zenehallgatás az általános iskola alsó tagozatában

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Győrffi István: Dallamírási feladatok

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Szemelvények a tanulók hangszeres darabjaiból

Dalkíséretek II. Érik a szőlő (Tankönyvkiadó)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (pl. bécsi klasszikus táncok, valamint

F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).

Balett részletek (nemzeti karakter–táncok: mazurka, csárdás stb.).

Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera– és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudja a tanuló a dalokat, illetve a bécsi klasszikus korból a műveket, részleteket stílusosan előadni.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni.

Egyszerű 4–8 ütemnyi dallamot lejegyezni, memorizálni.

A tanult anyagnál könnyebb dallamfordulatokat kottából szolmizálva, alkalmi hangzókkal, szöveggel megszólaltatni.

Tudja a dúr és moll hangsorokat, vezetőhangokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje az eddig tanult hangközöket, tudja kottaképről azonosítani és felépíteni.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szext hangközt.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat.

Tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni (a tanult hangnemek körében).

Ismerje a dúr és moll hármashangzatok fordításainak nevét, felépítésé, a funkciókat.

Ismerje a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje az alapvető tempo és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

A tanult zenei anyag, a ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

4. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből.

– A periodizáló és funkciós zenei ismeretek elmélyítése.

– Betekintés a romantika és a XX. század zenéjébe.

– A tanult magyar népzenei anyag bővítése aszimmetrikus dalokkal.

– Az eddig tanultak rendszerező ismétlése.

– A zenei elemzési képesség fejlesztése.

Hallásfejlesztés és zenei ismeretek

– Átkötés, pontozás gyakorlása.

– Harminckettedek.

– Alla breve további gyakorlása.

– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.

– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.

– A módosított szolmizációs hangok további gyakorlása.

– A bővített kvart oldással.

– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.

– A kromatika megfigyelése, kromatikus fordulatok éneklése.

– Késleltetés.

– A hangközök rendszerezése.

– A hangközfordítás elve.

– A tiszta, kis– és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel is.

– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés nevekkel; a hangközök megnevezésével, zenei szerepük megfigyelésével.

– A dúr és moll hármashangzatok fordításai illetve az alaphelyzetű szűkített, bővített hármashangzat gyakorlása oldással.

– Felismerésük hallás és kottakép alapján, építés.

– A dominánsszeptim dúrban és mollban.

– Éneklése oldással szolmizálva.

– A nyolcütemes bécsi klasszikus periódusforma ritmus– és dallamfordulatainak megfigyelése, kiemelése, gyakorlása.

– Dallami variánsok, figuráció.

– A bécsi klasszikus zene funkciós rendjének gyakorlása.

– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok, funkciós jelző basszus hangok.

– Funkciós kísérőszólam éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

– Műdalok olvasása zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése a tanult zenei ismeretek megfigyeltetésével.

– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesek előadásában.

– Kánonok éneklése.

– Hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, vezetőhanggal.

A formaérzék fejlesztése

– Zárlatok: fél– és egész–zárlat, álzárlat.

– A klasszikus (és romantikus) dal.

– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok megfigyelése.

– Egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma formai megismerése.

Zenei olvasás, írás

– Könnyű periódusok lapról éneklése.

– Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben.

– Könnyű hangközmenetek éneklése, írása.

– A kétszólamú írás bevezetése: a kísérő szólamban funkciós főhangok.

– Könnyű népdalok lejegyzése (szöveggel is).

Zenehallgatás

– A zenei kifejezés eszközei a bécsi klasszikus korban (stílusjegyek összegyűjtése).

– Hangszín – hangszerelés.

– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepének hallás utáni megfigyelése: (alteráció, kromatika, késleltetés, hangzatfelbontások, funkciók, zárlatok, feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).

– Két– és háromtagú kisformák, visszatéréses típusok, egy rondó, egy variáció és egy szonátaforma megismerése zenehallgatás alapján is.

– A bécsi klasszikus zene stílusjegyeinek, jellegzetes műfajainak, előadói apparátusainak megfigyelése a meghallgatott művekben.

– A romantika kifejezési eszközeinek és a XX. század új hangzásvilágának megfigyelése.

– A homofon és polifon szerkesztési mód felismerése hallás után is.

Rögtönzés

– Ritmuskíséretek rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz. Osztinátók.

– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.

– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).

– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

Zenei elemzési képesség

– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.

– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opusz.

– Kvintkör.

– Hangnemi rokonságok, maggiore–minore, a hangnemi kitérés, moduláció.

– A hangközfordítás elve.

– Tritonusz.

– Alteráció, kromatika.

– Funkciók, funkciós vonzás.

– Késleltetés.

– Kadencia, álzárlat, fél– és egész–zárlat.

– Előjáték, utójáték, visszatérés, Coda.

– Imitáció.

– Orgonapont.

– Hangszeres és vokális zene.

– Dal, ária, opera.

– Szimfónia.

– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.

– Kisformák.

– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.

– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

– Az eddig megismert zenei korok rövid áttekintő ismétlése, kronológiai rendezése, a legfontosabb stílusjegyek kiemelése.

Ajánlott tananyag

Elsősorban bécsi klasszikus (romantikus) hangszerkíséretes dalok, duettek

Szimfónia tételek, hangszeres szonáta, variáció, rondó

Néhány könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy énekelhető hangszeres darab

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatás a kötetekből)

Kodály Zoltán: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Virágos sorozat népdalfüzetei

Péter József: 165 kánon

W. A. Mozart: 30 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Szemelvények a bécsi klasszikusok műveiből a szonátaforma, a szimfónia (Menüett tétel), az opera megismeréséhez.

Romantikus dalok, karakterdarabok.

A XX. század zenéjéből néhány vokális és hangszeres mű.

Néhány darab Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából (aszimmetria).

Követelmény

Tudjon a tanuló emlékezetből bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,

– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

Követelmény

Tudja a tanuló emlékezetből a bécsi klasszikus, romantikus műveket, szemelvényeket (dal, kánon, műrészlet) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon leolvasni, lejegyezni egyszerű, könnyű klasszikus periódust.

Ismerje a dúr és moll hangsorokat 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Ismerje a négy alaphelyzetű hármashangzatot, a dúr és moll hangzatok fordításait, valamint a dominánsszeptim akkordot.

Tudja ezeket szolmizálva énekelni, felismerni hallás után, ábécés hangokkal megnevezni a könnyebb hangnemekben (3#, 3b.).

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Ismerje a klasszikus zene alapvető stílusjegyeit, a tanult formáit és műfajait.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával,

– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű zenei formákban.

– A romantikus zeneirodalom alaposabb megismerése.

– Ismerkedés a XX. századi zene néhány alkotásával.

– A tanult magyar népdalkincs bővítése.

– A többszólamú éneklés hangsúlyosabb megjelenése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.

– Nyolcad szinkópa és tizenhatod triola és változataik.

– Augmentálás– diminuálás.

– Klasszikus és romantikus dalok, duettek megszólaltatása kottakép alapján.

– Az alterált fordulatok megfigyelése.

– Az alterációk díszítő vagy hangnemi szerepe.

– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek megszólaltatása.

– A dó váltás alkalmazásának elmélyítése.

– A tonalitás felbomlásának megfigyelése.

Hangközök:

– Az előző évfolyamokban tanult hangközök ismétlése, gyakorlása, hallási elmélyítése.

– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció lassú, fokozatos elhagyására.

– A szűkített szeptim hangköz, a nóna és decima hangköz fogalma.

– Hangközmenetek éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.

– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok, a dúr és moll fordítások valamint az alaphelyzetű dominánsszeptim hangzat (oldással dúrban, mollban) további gyakorlása, hallási elmélyítése.

– A szűkített hármashangzat megfordításainak felépítése, éneklése oldással dúrban.

– A szűkített szeptimhangzat felépítése, éneklése oldással.

– A dúr és moll hangsor fokaira épített hármashangzatok.

– A funkciós alaphangokra építhető hármashangzatok.

Hangsorok:

– Dúrok, mollok, vezetőhangok 6#, 6b előjegyzésig.

– A modális hangsorok elnevezésének, alaphangjainak ismerete.

A formaérzék fejlesztése:

– Rendhagyó periódusok.

– Álzárlat.

– Egyszerű, két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.

– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése (domináns vagy párhuzamos hangnemek).

– A szonáta–, a variációs és a rondóforma ismétlése, további megfigyelése nagyobb lélegzetű zeneművek tételeként.

– A formai ismeretek mélyítése.

Zenei olvasás, írás

– Klasszikus periódusok, egyszerű modulációs zenei részletek éneklése szolmizálva, dó váltással, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.

– Alterált fordulatok gyakorlása: lapról olvasással, lejegyzéssel.

– Könnyű romantikus és XX. századi dallamok éneklése, memorizálása, (pl. témák a zenehallgatással feldolgozott művekből).

– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

– Két– vagy többszólamú vokális művek különféle hangszeres együttesekkel is.

– Könnyű periódusok lejegyzése funkciós alsó szólammal, a felső szólamban egy–egy alterált hanggal.

– Egyszerű, rövid XX. századi tonális dallamok, dallamrészletek írása emlékezetből.

– Hangzatok lejegyzése hallás után, felépítés, felismerés kottaképről.

– Kánonok éneklése a klasszikus és romantikus korból.

Rögtönzés

– Dallamokhoz funkciójelző alsó szólam éneklése.

– Egyszerű periódusok zenei anyagának variálása a klasszikus művekben előforduló zenei elemekkel (késleltetés, figuráció, kromatika stb.).

– Periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

Zenehallgatás

– A zenei kifejezőeszközök megfigyelése a romantikus zenében.

– Új hangnemi rokonságok, harmóniakapcsolatok, formai bővítések.

– A programzene eszközeinek felismerése: a hangulati elemek előtérbe kerülése, a zenekari hangzás bővülése.

– Új hangszerek, hangszínek megjelenése.

– A programzene és a társművészetek kapcsolata.

– A tonalitás felbomlása.

– A XX. századi zene hangzásvilágának megfigyelése (pl. impresszionizmus).

– A zenei formák változásainak megfigyelése.

– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

A zenei elemzési képesség fejlesztése

– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése a bécsi klasszikus zenében.

– Az alapvető zenei összefüggések felismertetése (ritmika, dallam, harmónia, funkció, forma).

– A kisformák és a triós forma önálló elemzése kottakép (és hallás) alapján.

– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, moll és dúr bitonalitása stb.).

Zenei szakkifejezések ismerete

– Komplementer, osztinátó ritmus.

– Modális hangsorok.

– A hangnemek rokonsága, tercrokonság, enharmónia.

– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás.

– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.

– A bővült periódusok: külső és belső bővülés.

– Zárlatok (gyenge, erős, stb), álzárlat.

– A szonáta– és a variációs forma.

– A klasszikus szimfónia tételrendje.

– Az opera dramaturgiai felépítése, zenei részei.

– A szimfonikus költemény.

– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

L. Bernstein: Hangverseny fiataloknak

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Schubert dalok

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Klasszikus szonáták, szimfóniák, versenyművek tételeinek elemző feldolgozása zenehallgatással.

A zenei kifejező eszközök megfigyelése a programzene alkotásaiban: válogatás a romantikus dalokból, kis formákból (F. Schubert: dalok, táncok, Moments musicaux darabjai, részletek R. Schumann: Jugendalbum című művéből)

Egy dalciklus (pl. Schubert: Die schöne Müllerin) vagy egy szimfonikus költemény meghallgatása, feldolgozása (pl. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei)

Romantikus opera részletek.

A XX. századi művek hangzásvilágának bemutatása (pl. Bartók Béla kórusművei, válogatott szemelvények a Mikrokozmosz–ból, Kodály Zoltán: Epigrammák c. művéből, B. Britten népdalfeldolgozásai) alapján.

Követelmény

Tudja a tanuló a bécsi klasszikus és romantikus dallamokat kotta nélkül stílusosan énekelni, szöveggel előadni (a tanár, a csoporttárs vagy saját zongorakíséretével).

Tudja a hangnemeket 6#, 6b előjegyzésig.

Ismerje az oktávon belüli hangközöket.

Tudja a hármashangzatokat és fordításaikat (a bővített hármashangzatot alaphelyzetben), valamint a dominánsszeptim– akkordokat 3#, 3b hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel hallás után a dúr és moll hármashangzatok megfordításait, valamint a dominánsszeptim– akkordot.

Ismerje a szűkített szeptim– hangzat felépítését.

Tudjon – a tanultaknál jóval könnyebb dallamot – lapról olvasni.

Legyen képes a tanult anyagnál könnyebb periódus terjedelmű dallamot szólam kiegészítésekkel lejegyezni funkciót jelző basszussal együtt.

Tudjon megadott könnyű, periódusterjedelmű dallamot befejezni.

Ismerje a klasszikus, romantikus kor fontosabb zenei stílusjegyeit.

Tudjon felsorolni a megismert zenei korokból zeneszerzőket, műveket.

Ismerje a megtanult zenei formák jellemzőit.

Tudja ismereteit a hangszeres repertoárja elemzésére is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Egy klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

6. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– Betekintés a reneszánsz zene művészetébe.

– A barokk zene stílusjegyeinek, főbb műfajainak, zeneszerzőinek alaposabb megismerése.

– További ismerkedés a XX. századi zene hangzás– és formavilágával, elsősorban a folklórizmus és a neoklasszicizmus törekvéseivel (valamint a dodekafónia és más irányzatokkal a csoport képességeitől függően).

– A hat évfolyam műzenei és népzenei ismeretanyagának ismétlése, rendszerezése.

– Az önálló elemzői munka készségének fejlesztése.

Ismeretanyag és hallásfejlesztés

– Reneszánsz vokális és hangszeres művek, barokk áriák, táncformák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények, énekes megszólaltatása kottakép alapján.

– A jellegzetes barokk fordulatok (komplementer ritmika, hemiola – imitáció, szekvencia, ellenmozgás) megfigyeltetése, felismerése.

– A művek harmóniai vázának megszólaltatása hangközmenetek, hangzatmenetek éneklésével.

– Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése és kamarazene–szerű megszólaltatása (a tanulók hangszeres előadásában).

– Kánonok éneklése, megszólaltatása hangszerekkel is.

– A XX. századi művek éneklése, hangszeres megszólaltatása, feldolgozása során a pentatónia, a modális hangsorok, egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, bitonalitás, tizenkétfokúság, cluster megfigyelése, felfedezése.

Hangközök:

– A hangközök további gyakorlása, hallási elmélyítése. a hangközök rendszerezése.

– A szűkített kvart fogalma.

– Az enharmónia.

Hangzatok:

– Az eddigiek gyakorlása, elsősorban hallási elmélyítése.

Zenei olvasás, írás

– Reneszánsz zenei szemelvények, moduláló barokk és bécsi klasszikus dallamok olvasása.

– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése.

– A zenei íráskészség segítése hallás utáni elemzésekkel.

– Könnyű barokk és klasszikus kétszólamúság lejegyzése hallás után.

– Memorizálás kottakép valamint hallás után.

Rögtönzés

– Dallam– és ritmus kiegészítés.

– Adott dallamhoz funkciós basszus éneklése.

– Dodekafon dallamok szerkesztése, komponálása hangszeren.

– XX. századi effektusok kipróbálása hangszeren.

Zenehallgatás

– A reneszánsz zene harmóniáinak, szerkesztésmódjának megfigyelése, hangszereinek bemutatása, felismerése a hallgatott művekben.

– A régi barokk hangszerek jellegzetes hangzásának megismerése.

– A barokk zenekar hangszerei. Continuo.

– A zenekar concertáló szólamcsoportjainak megfigyelése hallás után.

– A zenei dramaturgia az oratórikus művekben.

– A barokk táncok a szvitekben.

– A barokk variáció megfigyelése zenehallgatással.

– A XX. század néhány kiemelkedő magyar alkotásának elemző megismerése, a magyar népzenei elemek megfigyelése e művekben.

– A zeneművészet korszakainak összefoglaló rendszerezése.

– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Hemiola, komplementer ritmus.

– Számozott basszus, continuo.

– Imitáció, tonális és reális válasz. Fuga.

– Motetta, madrigál, mise.

– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.

– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság, cluster.

– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.

– A barokk versenymű. concerto grosso, concertálás.

– A szvit és a barokk táncok (allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, gavotte).

– Barokk variáció (passacaglia, chaconne, folia).

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Zenei elemzési képesség

– Az alapvető zenei összefüggések felismerése, (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), a zenei gondolkodás és elemzési képesség alakítása hallás és kottaképi megfigyelés alapján.

– Önálló elemzés (pl. klasszikus kis formák elemzése lehetőleg hallás után, nagyobb lélegzetű formák elemzése kottakép alapján, tanári irányítással).

Ajánlott tananyag

Magyar népdalok.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres táncok énekelhető szemelvényei.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: 27 egyneműkar

Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Agócsy László: Bach olvasókönyv

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába

Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I–II.

Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Barokk hangszeres és oratórikus művek, áriák, színpadi betétdalok, opera részletek. (Válogatva J. S. Bach, H. Purcell, G. F. Händel, A. Vivaldi műveiből)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Barokk zene régi hangszereken.

XX. századi nagyobb lélegzetű mű illetve műrészlet feldolgozása.

(pl. C. Debussy: A tenger, Bartók Béla: Concerto, Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus, I. Sztravinszkij: Petruska).

Követelmény

Tudjon a tanuló kotta nélkül öt magyar népdalt, öt reneszánsz, barokk vagy klasszikus dallamot és egy művet a XX. század könnyen énekelhető szemelvényeiből, a megismert művek témáiból (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen zeneileg pontos, stílusos, muzikális.

Ismerje a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig.

Tudjon olvasni, írni, tájékozódni 5#, 5b előjegyzésig.

Tudjon egyszerű barokk vagy klasszikus periódust lapról énekelni, kottakép, vagy hallás után memorizálni és lejegyezni.

Ismerje a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat.

Legyen alapvető stílusismerete a zenetörténeti korokról.

Legyen képes önállóan gyakorolni és tanulni.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszertanulásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

– Klasszikus kisforma elemzése (csoportos és egyéni munkával, tanári irányítással).

– Stílusfelismerés hangzó anyag alapján.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– Bevezetés a klasszikus zene forma– és harmóniavilágába európai többszólamú népdalok, majd műzenei szemelvények megismerése.

– Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben – főképpen a dúr és moll tonalitáson belül.

– A többszólamúság, társas zenélés készségének fejlesztése funkciós művek alapján.

– A zenei kifejezőkészség és ízlés formálása.

– A zenei pályára készülő tanulók intenzív felkészítése.

Ritmikai ismeretek, készségfejlesztés

– Kis éles, kis nyújtott ritmusok és a nyolcad triola további gyakorlása.

– Nyolcad és tizenhatod felütés.

– 3/8, 6/8. Pontozás, átkötés 6/8–ban is.

– Ritmusmotívumok írása emlékezetből, hallás után 6/8–ban is.

– A mazurka és siciliano ritmus jellemzőinek megfigyelése.

– Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.

Dallami ismeretek, készségfejlesztés

– A módosított hangok: fi, szi, di, ri és ta gyakorlása népzenei és műzenei olvasási (vagy memoriter) anyagon.

– Az alterált hangokkal dallamfordulatok visszaéneklése hallás után.

– Más népek népzenéjének többszólamú megszólaltatása.

– Hangszerkíséretes dalok (tanári kísérettel).

– Kánonok éneklése.

– Kürtmenetek, hangközmenetek, kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása énekléssel és egyéni hangszerjátékkal is.

– T–D–T, T–S–D–T kapcsolatok.

– Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkel.

Hangközök:

– Az előző évben tanult hangközök gyakorlása, felismerés hallás után és kottaképről. Építés.

– Új ismeretek: a kis és nagy szeptim, oldással.

– Bővített kvart, szűkített, bővített kvint, oldással.

– A hangközök megfordításai.

– Könnyű hangközmenetek feldolgozása énekléssel.

Hangzatok:

– Az alaphelyzetű hármashangzatok felismerése hallás után felbontásban vagy együtthangzásban.

– Építésük, felismerésük kottaképről.

– A hármashangzatok megfordításának elve, a dúr és moll hangzat fordításai.

– Hallásgyakorlatok felbontásban, együtthangzásban.

– A dominánsszeptim hangzat megfigyelése .

Hangsorok:

– Dúrok, mollok, vezetőhangok 4#, 4b előjegyzésig.

– Azonos alapú dúr és moll.

– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyeltetése.

A formaérzék fejlesztése:

– A periódus részeinek, zenei anyagának értelmezése, nyitás – zárás.

– Kis kéttagú–, háromtagú forma, triós forma.

– A kisformák hallás utáni felismerése.

Zenei olvasás, írás

– Olvasógyakorlatok szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.

– Könnyű régi stílusú és új stílusú magyar népdalok lejegyzése.

– Hangközök, hármashangzatok felismerése, lejegyzése együtthangzásban vagy felbontásban.

– Hangközmenetek éneklése felbontással is, lejegyzése hallás után.

– Könnyű periódusok olvasása, memorizálása kottaképről, – írás emlékezetből vagy hallás után.

– A helyes kétszólamú kottaírás.

Rögtönzés

– Adott dallamhoz tercmenet, kürtmenet szerkesztése.

– Periódusok kiegészítése: zárások, adott előtaghoz utótag (A–Av, A–B).

– Periodizáló dallamokhoz egy–egy kísérőhang éneklése.

Zenehallgatás

– Magyar és más népek táncai a műzenében.

– Barokk, klasszikus táncok – elsősorban a tanulók hangszeres darabjaiból.

– A hangszerelés, a dinamika – mint a zenei kifejezés eszközei.

– A kamarazenekar, a szimfonikus zenekar a bécsi klasszikus korban.

Zenei szakkifejezések

– Augmentálás, diminuálás.

– Mazurka és siciliano ritmus.

– Azonos alapú dúr és moll hangsor.

– Kvintoszlop.

– Kürtmenet.

– Funkciók.

– Hangnemi kitérés, moduláció, orgonapont.

– Periódus, kéttagú–, háromtagú forma, triós forma, Da Capo.

– Duett, duó, tercett, trió.

– Partitúra.

– A régi stílusú és új stílusú népdalok.

– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Más népek funkciós népzenéje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb. kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.

Könnyű szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből, darabok a tanulók hangszeres anyagából is.

Két–három–négyszólamú könnyű kánonok.

Dobszay László: A hangok világa III. és IV. kötet, ÚtmutatóK

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. II.

Bárdos Lajos: Írások népzenénkről

J. Irsai Vera: Szolfézs példatár II.

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Forrai Katalin: Európai gyermekdalok

Kodály Zoltán: Válogatott biciniumok

Kodály Zoltán: Énekeljünk tisztán

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: A zenei– olvasás írás gyakorlófüzetei

Péter József: 165 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Bárdos Lajos: Európa peremén

Németh– Nógrádi– Puster: Szolfézs antológia

Kerényi M. György: Százszínű csokor

Sulyok Gizella: Pilletánc II.–III.

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. (Aelia Sabina Alapítvány, Budapest)

Györffy István: Dallamdiktálás

Kezdők zongoramuzsikája (J. S. Bach, Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Weber)

Ajánlott zenehallgatási anyag:

Magyar és más népek táncai a műzenében (elsősorban a bécsi klasszikusok hangszeres táncai, valamint F. Chopin, A. Dvořák, B. Smetana, P. I. Csajkovszkij, J. Brahms, M. Ravel művei).

Szemelvények a bécsi klasszikus zeneszerzők műveiből: dalok, opera és szimfónia részletek.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz dallamot, kánont, dalokat más népek zenéjéből, illetve a bécsi klasszikus korból előadni. A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Tudjon folyamatosan 6/8–os ütemben ritmust olvasni, egyszerű 4–8 ütem terjedelmű dallamot lejegyezni, könnyű 4–8 ütem terjedelmű dallamot memorizálni.

Dalokat, dallamfordulatokat kottából énekelni szolmizálva, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel a tanult hangnemekben.

Tudjon magyar népdalokat szöveggel lejegyezni.

Tudja a dúr, moll hangsorokat (vezetőhangokat) 4#, 4b előjegyzésig, tudja a hangnemeket kottakép alapján megállapítani.

Ismerje fel hallás után a kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart, tiszta kvint, kis és nagy szext, kis és nagy szeptim és tiszta oktáv hangközöket.

Tudja kottaképről azonosítani és felépíteni a kis és nagy szeptim, a bővített kvart, a szűkített és bővített kvint hangközöket.

Ismerje fel hallás után az alaphelyzetű dúr, moll, szűkített és bővített hármashangzatokat; tudja kottaképről azonosítani és adott hangra szerkeszteni.

Ismerje a funkciókat, a periódus és a kisformák felépítését.

Ismerje a bécsi klasszikus zeneszerzőket.

Tudja ismereteit alkalmazni hangszertanulása során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A tanult zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyag bővítése.

– A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése a bécsi klasszikusok művei alapján.

– A többszólamú éneklési készség fejlesztése.

– A tanult magyar népzenei anyag bővítése modális és a dunántúli pentaton hangkészletű dalokkal.

– A zenei elemző képesség fejlesztése.

– A zenei pályára készülők emeltszintű felkészítése.

Zenei ismeretek és hallásfejlesztés

– Az előző évek készségfejlesztési eredményeinek átfogó (globális) alkalmazása.

– A belső hallás és a zenei memória további intenzív fejlesztése.

– Átkötés, pontozás, harminckettedek elsajátítása, gyakorlása.

– Az alla breve további gyakorlása.

– A népzenei anyagban arányok, szimmetriák, aszimmetriák megfigyelése.

– 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása ritmusfeladatokkal.

– Műdalok éneklése zongorakísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

– Kétszólamú vagy hangszerkíséretes klasszikus művek éneklése, megfigyeltetése, elemzése.

– A módosított szolmizációs hangok gyakorlása (di, ri, fi, szi, ta, ma) hangok énekléssel, különböző fordulatokban.

– Alterált hangok, mint a díszítés, és mint a hangnemváltás eszközei.

– A kromatika megfigyelése.

– Kromatikus fordulatok gyakorlása énekléssel: lapról olvasási anyagban és hallás után.

– A késleltetés megismertetése.

– A nyolcütemes klasszikus periódusforma dallam– és ritmusfordulatai.

– Dallami variánsok, figuráció.

– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva és ábécés névvel.

– Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongora együtthangzásával is. Transzponálás a tanult hangnemekbe.

– A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása.

– T–D–T; T–S–D–T kapcsolatok.

– T–D funkcióváltás felismerése hallás után.

– Funkciós kisérőszólam éneklése a dallamhoz, szolmizálva és ábécés nevekkel.

– A funkciójelző basszus árnyaltabb használata.

– Maggiore– minore kapcsolatok, dallamok transzformálása.

– Kitérés, moduláció a domináns hangnembe.

– Két– és többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

– A hangközök rendszerezése.

– A tiszta, kis és nagy hangközök éneklése, felismerése és megnevezése ábécés nevekkel az eddigi hangnemekben.

– A bővített kvart és szűkített kvint éneklése oldással a tanult hangnemekben.

– Könnyű hangközmenetek éneklése szolmizálva, megnevezése ábécés nevekkel, lapról olvasása, írása hallás után.

– A dúr és moll hármashangzatok alaphelyzetben és fordításokban.

– A szűkített és bővített hármashangzatok alaphelyzetben, oldással.

– A dominánsszeptim oldással dúrban és mollban; éneklés szolmizálva és ábécés nevekkel, felismerés felbontásban vagy együtthangzásban, felismerés kottakép alapján is, építés.

– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.

– Dúr és moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig.

– Modális hangsorok elsajátítása, felismerése kottakép alapján.

A formaérzék fejlesztése:

– Zárlatok: fél– és egész–zárlat. álzárlat.

– A klasszikus (és romantikus) dal, a két– és háromtagú kis formák, visszatéréses típusok megfigyelése.

– Triós forma, rondó–, szonátaforma megismerése (könnyű szonatinákon keresztül).

Zenei olvasás, írás

– Könnyű periódusok lapról éneklése.

– Könnyű hangközmenetek lejegyzése hallás után.

– A kétszólamú írás bevezetése (a kísérő szólamban funkciós főhangokkal).

– Könnyű periódusok lejegyzése (funkciót jelző basszussal).

– Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után.

– A kétszólamú művek megszólaltatása ének–hangszer előadásban is.

Zenehallgatás

– A ritmikai, dallami és harmóniai elemek szerepe a zenei kifejezésben (alteráció, késleltetés, hangzatfelbontások, kromatika, funkciók, zárlatok: feszültség – oldás, hangnemi kitérés, moduláció).

– A bécsi klasszikus zene előadói gyakorlatának megfigyelése.

– A szonátaforma megismerése, elemzése zenehallgatással is.

– A kis formák felismerése hallás után.

Rögtönzés

– Ritmuskíséret rögtönzése aszimmetrikus népdalokhoz.

– Osztinátók.

– Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése (A–Av, A–B).

– Periódusok zenei anyagának variálása a megismert ritmikai és dallami elemekkel (hangzatfelbontás, kromatika, késleltetés stb.).

– Funkciójelző basszus szólam rögtönzése ismert periódushoz dúrban, mollban.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.

– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.

– A stílusjegyek és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

Zenei szakkifejezések ismerete

– Hangnemi rokonságok, maggiore– minore, a hangnemi kitérés, moduláció.

– Hangközfordítások, hangzatfordítások.

– Tritonusz.

– Figuráció.

– Alteráció, kromatika.

– Funkciók, funkciós vonzás, funkciós főhangok.

– Késleltetés.

– Kadencia, fél– és egész–zárlat, álzárlat.

– Előjáték, utójáték, visszatérés, coda.

– Homofon, polifon szerkesztési mód.

– Imitáció.

– Orgonapont.

– Hangszeres és vokális zene.

– Dal, opera, ária, szimfónia.

– Kamarazene, duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.

– Kisformák.

– Triós forma, szonátaforma, rondóforma, variáció.

– Bécsi klasszikusok, Köchel–jegyzék, opus.

– A tanult zenei anyagban előforduló előadási jelek és tempójelzések.

Ajánlott tananyag

Bécsi klasszikus hangszerkíséretes dalok, duettek.

Jól énekelhető szemelvények (témák) a szonátaforma, a szimfónia menüett tételének (triós forma) és az opera és a kamarazene megismeréséhez.

Könnyű XX. századi dal, kórusmű vagy éneklésre alkalmas hangszeres darab.

Kodály Zoltán: Biciniumok

Darabok Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatából.

Dobszay László: A hangok világa IV. és V. kötet, Útmutatók

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Tegzes György: Hétfokú olvasógyakorlatok

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Kodály Zoltán: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: Biciniumok

Szőnyi Erzsébet: A zenei olvasás írás gyakorlófüzetei

Német–Nógrádi–Puster: Szolfézs antológia

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Péter József: 165 kánon

W. A. Mozart: 30 kánon

Bárdos Lajos: 70 kánon

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I.

Ajánlott zenehallgatási anyag:

J. Haydn, W. A. Mozart, L. Beethoven dalok, hangszeres táncok. Kamaraművek. Opera részletek.

Hangszeres szonáta és rondó megfigyelése hallás után is.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus dallamot, öt magyar népdalt és két Kodály biciniumot énekelni.

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintoszlopot 5#, 5b előjegyzésig.

Ismerje fel hallás után a tanult hangközöket, tudja azokat felépíteni a tanult hangnemekben.

Tudjon lejegyezni egyszerű hangközmenetet.

Ismerje fel hallás után a négyféle hármashangzatot, a dúr és moll hármashangzatok fordításait valamint a dominánsszeptim hangzatot.

Tudja megadott hangnemben énekelni ábécés nevekkel és felismerni kottaképről is.

Ismerje a funkciós főhangokat dúrban és mollban.

Tudja az ezekre építhető hármashangzatokat.

Ismerje fel a T–D funkcióváltozást hallás után.

Tudjon könnyű, funkciós főhangokkal kísért kétszólamú dallamot lejegyezni,

Tudjon könnyű dallamot lapról olvasni szolmizálva és ábécés nevekkel,

Tudjon könnyű periódusnyi dallamot memorizálni kottakép vagy hallás alapján.

Tudja használni a zenei szakkifejezéseket.

Ismereteit tudja alkalmazni hangszeres tanulmányai során is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A memoriter anyag egyéni bemutatással.

– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A bécsi klasszikus zene periodizáló és funkciós gondolkodásának elmélyítése nagyobb lélegzetű formákkal.

– Betekintés a romantikus zeneirodalomba.

– Ismerkedés a XX. századi zene hangzásvilágával.

– Az eddig elsajátított magyar népdalkincs bővítése.

– Tudatos zenehallgatásra nevelés.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

– Az előző évfolyamban tanult ritmusok további gyakorlása, alkalmazása.

– Nyolcad szinkópa, tizenhatod triola és változataik, szinkópaláncok, ritmusgyakorlatok.

– Augmentálás, diminuálás.

– Aszimmetrikus ritmusok megfigyelése, gyakorlása, elsajátítása.

– Klasszikus és romantikus dalok, duettek, megszólaltatása.

– Klasszikus kánonok éneklése.

– Alterált fordulatok gyakorlása lapról olvasással, memorizálással.

– Az alterációk szerepének megfigyelése, enharmónia.

– Könnyű klasszikus, romantikus és XX. századi dalok, énekelhető szemelvények, kórusművek elsajátítása olvasással, énekléssel, memorizálással.

– Két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

Hangközök:

– A szűkített szeptim, a nóna és decima hangköz fogalma, gyakorlása.

– A belső hangközhallás intenzív fejlesztése, törekvés a szolmizáció, fokozatos elhagyására.

– Hangközmenetek (hangnemi kitéréses is) éneklése, szolmizálva, ábécés névvel.

– A hangközök zenei szerepének megfigyelése (alterációk és funkciók).

– A dallam és funkciós kíséret megfigyeltetése, éneklése.

Hangzatok:

– Az eddig tanultak hallási elmélyítése.

– A szűkített hármashangzat megfordításai. Oldás dúrban és mollban.

– A szűkített szeptimhangzat felépítése, oldása.

– A dúr és moll hangsor minden fokára (kiemelten a funkciós főhangokra épített hármashangzatok).

– A fá mint domináns basszushang (az V2 – I6 kapcsolat megfigyeltetése a fokszám tudatosítása nélkül).

– Egyszerű hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.

– A hangközök és hangzatok funkciós jelentőségének megfigyelése.

Hangsorok:

– Dúrok, mollok, vezetőhangok 7#, 7b előjegyzésig, a kvintkör.

– A modális hangsorok jellemzőinek elsajátítása, éneklés, felismerés, gyakorlása 5#, 5b előjegyzésig.

– Hangnemi rokonságok.

A formaérzék fejlesztése

– Rendhagyó periódusok egyszerű két– és háromtagú klasszikus formák éneklése, elemzése.

– Az álzárlat, mint a bővítés eszköze.

– A szonátaforma alaposabb ismerete.

Zenei olvasás, írás

– Könnyű, klasszikus, alterációs fordulatokat tartalmazó, moduláló periódusok lapról éneklése szolmizálva, alkalmi hangzóval (szöveggel) és ábécés névvel.

– Hangköz–, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.

– Műdalok olvasása hangszerkísérettel (tanár, esetleg tanuló közreműködésével).

– Részletek éneklése, elemzése Bartók Béla Mikrokozmosz c. művéből.

– Könnyű alterációs fordulatokat tartalmazó nyolcütemes klasszikus periódusok lejegyzése (funkciós basszussal).

– Memorizálás kottakép, valamint hallás után.

– Hangközmenetek, hangzatmenetek, könnyű kétszólamú szemelvények ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.

– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása.

Rögtönzés

– Teljes periódusok rögtönzése megadott támpontok alapján.

– Változatosabb funkciójelző basszus–szólam éneklése dallamhoz.

– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megismert klasszikus zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

– Hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése a domináns és párhuzamos hangnembe.

– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.

– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.

– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl. növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenehallgatás

– A klasszikus szonáták, szimfóniák versenyművek tételeinek formai megfigyelése hallás után is.

– Variációk, variációs tételek – későbbi korokból is.

– Kamarazenei együttesek megismerése: duó, trió, kvartett, kvintett.

– Romantikus dalok és kis formák zenei (hangszeres karakterdarabok) kifejezőeszközeinek megfigyelése.

– Válogatás XX. századi művekből (pl. Bartók Béla: Concerto).

– Stílusfelismerések zenehallgatás alapján.

Zenei szakkifejezések

– A hangnemi rokonság.

– Főhang, váltóhang, átmenőhang, figuráció, körülírás, késleltetés, előlegezés.

– Bővült periódusok, külső és belső bővülés, nagy– és kisütemes írásmód.

– Zárlatok (gyenge, erős, stb. álzárlat).

– Klasszikus táncok.

– A szonáta– és a variációs forma.

– A klasszikus szimfónia, versenymű.

– Az opera, nyitány, ária, recitativo.

– Prozódia.

– Tempó– és előadási jelzések: az elsajátított zenei anyag szerint.

Ajánlott tananyag

Klasszikus dalok, duettek, tercettek, kórusrészletek válogatása énekes megszólaltatáshoz.

A klasszikus stílushoz közelálló romantikus műdalok és szemelvények.

Könnyű, első sorban vokális XX. századi művek.

Aszimmetrikus metrumú magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa V. kötet és Útmutató

Agócsy László: Zenei olvasókönyv

J. Irsai Vera: Énekeljünk, muzsikáljunk

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Molnár Antal: Klasszikus kánonok

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Péter József: 165 kánon

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanár–képzés Kodály Zoltán pedagógiai művei alapján

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Frank Oszkár: Alapfokú zeneelmélet

Frank Oszkár: Hangzó zeneelmélet

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében.

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Schubert dalok

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok I. II. kötet.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz bécsi klasszikus és romantikus dallamot énekelni és szöveggel előadni, a megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje a kvintkört.

Ismerje fel a hangközöket a tiszta prímtől a nagy decimáig, hallás után, együtthangzásban és kottaképről.

Tudja a hármashangzatokat, fordításaikat és a tanult négyeshangzatokat 5#, 5b előjegyzésig a dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel hallás után a dúr, moll és szűkített hármashangzatokat és megfordításaikat; az alaphelyzetű bővített hármashangzatot, valamint a dominánsszeptim– és a szűkített szeptimhangzatot együtthangzásban vagy felbontásban.

Tudjon hallás után lejegyezni:

– alterációt tartalmazó hangközmenetet,

– egyszerű hangzatmenetet,

– bécsi klasszikus periódus funkciót jelző, változatos alsó szólammal.

Tudjon

– lapról énekelni (stílusosan, muzikálisan) a tanult anyagnál könnyebb dallamot (4#, 4b előjegyzésig) szolmizálva, vagy alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel

– a tanult anyagnál könnyebb periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után memorizálni,

– adott periódus előtagjához utótagot rögtönözni,

– ismerje fel hallás után a funkcióváltozásokat,

– ismerjen fel hallás után egyszerű műzenei formákat (kis két– és háromtagúság, da capo stb.),

– legyen képes önálló elemzésre hallás után a tanult formákban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással,

– A memoriter anyagból egyéni bemutatás,

– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.

– A zenei pályára készülő tanulók zenei készségeinek fejlesztése.

– A továbbtanuláshoz szükséges ismeretek rendszerezése.

– Az önálló gyakorlás – tanulás, elemzés képességének kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A hallás utáni megfigyelőképesség fejlesztése.

– Klasszikus és barokk áriák, színpadi betétdalok, vokális és énekelhető hangszeres művek, szemelvények megszólaltatása kottakép alapján.

– A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.

– A klasszikus zárlatok megfigyelése, éneklése.

– Rendhagyó klasszikus periódusok elemzése.

– Kisütemes és nagyütemes periódusok, „fordított” periódusok.

– Imitáció, tonális és reális válasz.

– Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése, hangoztatása, éneklése.

– Betekintés a XX. századi zene formavilágába: dalok, művek témáinak, memorizálása.

– A XX. századi művek feldolgozása: egészhangú skála, akusztikus skála, kvartépítkezés, tizenkétfokúság, cluster fogalmainak megismerése.

– Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.

– Hangköz– és hangzatmenetek további gyakorlása.

– Könnyű Reihe megszólaltatása hangszeren.

– Intenzív hangközhallás fejlesztés a szolmizáció fokozatos elhagyása érdekében.

– A hármashangzatok és fordításaik gyakorlása, abszolút rendszerbe helyezése.

– A bővített hármashangzat fordításai (oldással).

– A dominánsszeptim– és szűkített szeptimhangzat gyakorlása oldással.

– A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalitásban, tonalitáson kívül, azonos alsó hangokra is.

Zenei olvasás, írás

– Alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, alkalmi hangzókkal (szöveggel) és ábécés nevekkel.

– Könnyű XX. századi szemelvények éneklése, lehetőleg ábécés nevekkel.

– Hangköz– és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel, lejegyzése hallás után.

– Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, esetleg modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése.

– Népdalok lejegyzése énekes diktálás után szöveggel.

– Memorizálási feladatok kottakép, valamint hallás után.

– Funkciójelzéses dallamok, egyenletes ritmusú – hangnemi kitérést tartalmazó – kétszólamú menetek ének–zongorás megszólaltatása egyénileg is.

– Homofon és könnyű polifon többszólamúság énekelve és hangszereken előadva is.

– Hangszerkíséretes műdalok, áriák két– vagy többszólamú vokális művek megszólaltatása különféle hangszeres együttesekkel is.

– Könnyű XX. századi kórusművek, énekelhető szemelvények megszólaltatása, memorizálása.

Rögtönzés

– Periódus előtagjához moduláló utótag rögtönzése.

– Dallamhoz basszus rögtönzés.

– Egyszerű, megadott periódusok zenei anyagának variálása a megfigyelt, elsajátított klasszikus fordulatokkal.

– Improvizáció Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert zenei elemekkel.

A zenei elemző képesség fejlesztése:

– A tanult ismeretek alkalmazása a zeneművek feldolgozása során.

– A hangközök, hangzatok funkciós jelentősége, zenei értelmezése.

– A stílusjegyek felismerése és az alapvető zenei összefüggések megfigyeltetése (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma).

– Bartók Béla Mikrokozmosz sorozatból megismert fordulatok megfigyelése (pl.növekedés, fogyás, pont, vonal, dúr, moll bitonalitása).

Zenei szakkifejezések

– Aautentikus, összetett zárlat.

– Poliritmika, hemiola.

– Számozott basszus.

– Tonalitás, bitonalitás, politonalitás.

– Akusztikus skála, egészhangú skála, tizenkétfokúság.

– Cluster.

– Szvit, opera, kantáta, oratórium, korál, recitativo, ária.

– A szvit jellegzetes tánctételei.

– A barokk versenymű, concertálás.

– Fuga, reális és tonális válasz.

– Opera, recitativo, ária, betétdal.

– Szonátaforma, rondóforma, variációs forma.

– A klasszikus versenymű, kadencia.

– Tempó– és előadási jelek a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Klasszikus zenei szemelvények. Dalok, áriák, duettek, kánonok.

Barokk dalok, könnyű áriák, két– és háromszólamú vokális művek.

Reneszánsz kórusművek, táncok. Kodály Zoltán könnyebb kórusművei.

Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.

Magyar népdalok.

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Németh Rudolf – Nógrádi László – Puster János: Szolfézs antológia

Kodály Zoltán: 15 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I.

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret II.

Kodály Zoltán – Vargyas Lajos: Magyar népzene

Dobszay László: A magyar dal könyve

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I–II.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Bartók Béla: Mikrokozmosz

Bartók Béla: Gyermekeknek

Bartók Béla: 27 egyneműkar

Kodály Zoltán: Gyermek– és nőikarok

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Agócsy László: Bach olvasókönyv

Frank Oszkár: Formák, műfajok a barokk és klasszikus zenében

Frank Oszkár: A funkciós zene harmónia– és formavilága

Frank Oszkár: A klasszikus moduláció

Frank Oszkár: Bevezetés a Mikrokozmosz világába

Kortárs zeneszerzők hangszeres darabjai a tanulók repertoárjából

Párkai István: Modern kórusetűdök (Népművelési Intézet)

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Nógrádi László – Papp Károlyné – Spiegel Marianna: Dallamírási feladatok II– III. kötet.

Nógrádi László – P. Vesztróczi Judit – Szatmári Judit: Muzsikáljunk együtt, Szolfézs 8 (kazetta és munkafüzet)

Ajánlott zenehallgatási anyag

– Reneszánsz kórusművek

– Szvit, korál, kantáta–, passió–, oratórium–, versenymű–, operarészletek, hangszeres darabok (H. Purcell, G. F. Händel és J. S. Bach művei)

– Válogatás Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusműveiből, hangszeres darabjaiból, I. Sztravinszkij, C. Orff műveiből, valamint magyar kortárs zeneszerzők (pl. Kurtág György) darabjaiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz periódus terjedelmű barokk és klasszikus dallamot, tíz népdalt szöveggel emlékezetből, öt művet a XX. századi könnyen énekelhető szemelvényekből (elsősorban Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből).

A megszólaltatás legyen stílusos és muzikális.

Ismerje

– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig,

– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban. Ismerje fel együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

– alterációt, hangnemi kitérést tartalmazó hangközmenetet,

– kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkel.

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Tudjon rögtönözni

– periódus előtaghoz utótagot,

– funkciós dallamhoz funkciójelző második szólamot.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatás.

– A műzenei szemelvények, ritmus– és dallami elemek, zenei ismeretek elsajátításának bemutatása csoportos és egyéni munkával

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje fel hallás után is kottaképről a tanult ritmusképleteket, metrumokat.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4#, 4b előjegyzésig.

Ismerje a

– pentaton hangsorokat.

– a dúr és moll hangsorokat 5#, 5b előjegyzésig,

– a háromféle moll hangsort,

– a kvintkört.

Ismerje fel a művek hangnemeit hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

Tudja azonosítani a hangszeres tanulmányaihoz kapcsolódóan a tanult hangközöket, hármashangzatokat és a domináns szeptim hangzatot, ismerje fel ezeket kottakép és hallás alapján.

Ismerje a funkciós főakkordokat 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja ezeket kottaképről azonosítani hangszeres anyagához kapcsolódóan is.

Ismerje a funkciós vonzást, a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát.

Tudjon lejegyezni:

– rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel,

– igen könnyű műzenei periódust funkciót jelző basszussal.

Legyen képes a fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni.

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni):

– a magyar népzene stílusjegyeit,

– a periódus fogalmát,

– a kis formákat,

– a triós formát,

– a klasszikus szonátaformát,

– a rondót.

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a tanulmányai során érintett zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (elsősorban a barokk és a bécsi klasszikus zenében).

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

– a kvintkört, tudja a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig;

– a modális hangsorokat, tudja énekelni azokat ábécés nevekkel 4#, 4b előjegyzésig.

Tudja énekelni

– ábécés nevekkel a hangközöket, hármashangzatokat és fordításaikat, valamint a tanult négyeshangzatokat dúr és moll hangsorokban.

Ismerje fel a fentieket együtthangzásban hallás után.

Tudjon lejegyezni

– hangközmenetet, kétszólamú klasszikus vagy barokk dallamot

Tudjon lapról énekelni könnyebb dallamot

Tudjon memorizálni a tanult anyagnál könnyebb, periódusnyi dallamot kottaképről vagy hallás után.

Ismerje fel hallás után az egyszerű műzenei formákat.

Ismerje a magyar népdalok stílusköreit és stílusjegyeit.

Ismerje a szonáta–, rondó– és variációs formák felépítését.

Legyen képes az alapvető zenei összefüggések felismerésére (ritmika, dallam, funkció, harmónia, forma), önálló elemzésre

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsga feladatait az iskola választja ki az A) és B) feladatsor közül vagy a helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

„A" tagozat

Írásbeli vizsga

A/ Feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Könnyű klasszikus periódus mindkét szólamának lejegyzése „keretes” diktálás alapján.

Az idézet 3/4 vagy 4/4–es lüktetésű, nem moduláló, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmaz, a felső szólamban könnyebb alteráció előfordulhat.

A tanulók számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum, a kezdőhangok értékkel és néhány „támpont”–hang.

Az idézet zongorán tizszer hangozhat el.

3. Klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény (vagy mű) kis kéttagú, vagy háromtagú forma legyen. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

B) feladatsor

1. Teszt kérdések a zenei ismeretek köréből; 4–5 kérdés a megismert, hangsorokra, hangközökre, hangzatokra, formai ismeretekre, stílusokra vonatkozóan

2. Egy magyar népdal dallamának lejegyzése. A népdal új stílusú, négysoros, legfeljebb 8–10–es szótagszámú, tempo giusto, izometrikus.

A tanulók számára adott a violinkulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

A népdal tízszer hangozhat el a megadott abszolút magasságban, énekes előadásban.

3. Könnyű klasszikus zenei szemelvény elemzése hallás– és kottakép alapján. A tanuló számára adott a mű kottaképe. A szemelvény vagy teljes mű: kis kéttagú, vagy háromtagú forma. Az elemzés szempontjai: hangnem, forma megállapítása, dallami, ritmikai, funkciós zenei történések jelölése illetve felsorolása. A művet a tanár zongorán bemutathatja.

Mindkét feladatsorhoz ajánlott feladatlap készítése.

Szóbeli vizsga

1. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon előadni öt népdalt,

– ismerje a dalok legfontosabb stílusjegyeit;

– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),

– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

2. A vizsgán a tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam követelményei alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga tartalma

„B"– tagozat („B”–tagozaton a vizsga mindkét része kötelező.)

Írásbeli vizsga

1. Hangközmenet: 11 hangközből álló tonális hangközmenet lejegyzése, a hangközök megnevezésével. A tanuló számára adott a violinkulcs, előjegyzés és a kezdő hangköz, elnevezéssel együtt. A hangközmenet zongorán hatszor hangozhat el.

2. Hangzatlejegyzés

10 akkord felismerése és lejegyzése adott hang(ok)ra, oldással együtt

A tanuló számára adott a violinkulcs és a hangzatok alsó hangja. A feladat zongorán hatszor hangozhat el.

3. Kétszólamú klasszikus periódus lejegyzése funkciós basszussal

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

A tanuló számára adott: a kulcsok, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang értékkel.

Az idézet zongorán tízszer hangozhat el.

A feladatsorhoz ajánlott feladatlapot készíteni.

Szóbeli vizsga

1. Egyszólamú klasszikus dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva és hangnévvel.

Az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 6/8 – változatos ritmikai, dallami fordulatokat tartalmazhat.

2. Memoriter anyag:

A vizsgázó

– tudjon élményszerűen előadni tíz népdalt,

– ismerje azok legfontosabb jellemzőit;

– tudjon megszólaltatni öt műzenei szemelvényt szóló énekléssel vagy éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező),

– ismerje az énekelt darabok legfontosabb zenei jellegzetességeit.

3. A tanuló elemezzen egy választott hangszeres darabot, amellyel kapcsolatban a vizsgabizottság kérdéseket tehet fel a hatodik évfolyam elvégzése utáni követelmények alapján. Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése

– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

– zenetörténeti tájékozottság,

– stílusismeret,

– formai ismeretek,

– tájékozódás a zenei műfajok között.

<u>Továbbképző évfolyamok „A”– tagozat</u>

7. évfolyam „A”– tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése, a zenei készségek további fejlesztése.

– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetén keresztül a kora barokkig.

– A középkor világi zenéje.

– A reneszánsz zene fénykora.

– Az opera keletkezése.

– A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés.

– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők).

– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal.

– Trubadur, Minnesänger dalok, chansonok.

– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása.

– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.

– Az imitáció, a reális és tonális válasz.

– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása.

– A reneszánsz stílusjegyek megfigyelése.

– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése.

– Modális dallamok transzformálása.

– A hangközök ismétlése, hallási elmélyítése.

– Új hangközök elsajátítása: duo– és tredecima.

– A modális hangsorok megismerése, a jellegzetes hangközök kiemelése.

– Modális fordulatok megfigyelése, éneklése.

– Plagális zárlatok megszólaltatása.

– Memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése, memorizálása, írása emlékezetből.

– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.

– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.

– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések

– Melizma.

– Motetta, mise, carol, anthem.

– Madrigál, korál, zsoltár.

– A gregorián mise állandó részei.

– Recitatívó, ária, continuo.

– Plagális zárlat.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének, trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők művei).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum

Lassus: 24 kétszólamú motetta

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.

A középkor világi zenéje.

A mise állandó részeinek megfigyelése.

A korabarokk opera, C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, és más szerzők művei.

Reneszánsz hangszerek hangzásának megismerése.

Követelmény

Tudjon a tanuló három gregorián dallamot önállóan, két reneszánsz kórusművet és két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Ismerje a kvintkört.

Tudjon könnyű egy– vagy kétszólamú modális részletet hallás után leírni.

Tudjon harmóniai fordulatokat elemezni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszak legfontosabb stílusjegyeit, műfajait és zeneszerzőit.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– Zenei élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből.

– A stílus alapos megismerése, elsősorban J. S. Bach és G. F. Händel alkotásai alapján.

– A zenei készségek elmélyítése.

– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

– A barokk hangszeres műfajok áttekintése.

– A barokk variáció (folia, chaconne, passacaglia).

– Az oratórium.

– Barokk áriák, dalok hangszerkísérettel, duettek, kórusrészletek, korálok megszólaltatása énekléssel, memorizálással.

– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról.

– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).

– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, elemzése.

– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.

– Imitáció, reális, tonális válasz.

– Zenei részletek éneklése, memorizálása, megszólaltatása hangszerekkel is.

– Kánonok.

– Többszólamú énekgyakorlatok.

– Könnyű barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.

– Zenei írás (hallás vagy kottakép memorizálása alapján) igen könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

Rögtönzés

– Imitáció, reális, tonális válasz szerkesztése, rögtönzése.

Zenehallgatás

– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok– műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.

– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.

– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.

– A fúga témák belépésének megfigyelése.

– Oratórikus művekben a szereplők dramaturgiai megfigyelése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Barokk táncok, a szvit tételei.

– Variációk: chaconne, folia, passacaglia.

– Concertálás, concerto grosso, continuo.

– Korál.

– Mise, oratórium, kantáta, opera.

– Fúga.

– Ellentéma.

– Dux, comes.

– Modulációs irányok.

– Rokon hangnemek.

– Számozott basszus.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

C. V. Palisca: Barokk zene.

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

Nagy Olivér: Partitúraolvasás

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Bertalotti: 56 solfeggio

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár II.

J. S. Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján

Győrffy István: Korál elemzések

Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

A zenehallgatási anyag partitúrái

Ajánlott zenehallgatási anyag

Válogatás C. Monteverdi (pl. operarészlet), H. Schütz (motetta), H. Purcell, F. Couperin, J. Ph. Rameau (hangszeres művek), A. Corelli (pl. La folia), A. Vivaldi (Négy évszak), A. Scarlatti, (dalok), D. Scarlatti (hangszeres) műveiből énekes megszólaltatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái : Vízizene)

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúga, szvittételek témái. (Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt barokk dallamot (témát) énekelni zeneileg igényes megszólaltatással.

Tudjon két kétszólamú barokk művet, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtársakkal előadni (pl. Kodály: 15 kétszólamú énekgyakorlataiból).

Tudja a barokk concertálás, imitáció, fúga, tonális és reális válasz fogalmát.

Tudjon egyszerű barokk dallamot lapról énekelni, memorizálni.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet kottaképről elemezni.

Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Legyen képes ismereteit hangszeres tanulmányaiban is alkalmazni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.

– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.

– A zenei készségek elmélyítése.

– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

– A klasszikus zene stílusjegyeiről, műfajairól, a zeneszerzők munkásságáról tanultak összefoglaló ismétlése.

– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.

– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással.

– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése és a hallás utáni felismerés gyakorlása.

– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.

– A zárlattípusok éneklése felbontva memorizálása, hallás utáni felismerése.

– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.

– A váltóhangok, kromatika. Késleltetés, előlegezés.

– Jellegzetes alterált akkordok hangzási megfigyelése (a csoport képességei szerint).

– Jellegzetes hangközök a harmóniákban (pl. bővített szext).

– A dallam és harmónia szerves összefüggéseinek megfigyeltetése.

– Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkel is.

– Könnyű hangközmenetek, hangzatmenetek éneklése, lejegyzése.

– Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet–, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása – énekléssel, elsősorban ábécés nevekkel, alkalmi hangzókkal és lehetőség szerint zongorával is.

– Romantikus műdalok, duettek, tercettek, könnyű kórusművek szimfóniarészletek megszólaltatása hangszeres és énekes előadásban.(tanári közreműködéssel).

– A tercrokon fordulatok, az enharmonikus moduláció, a lebegő tonalitás hallási és kottaképi megfigyelése, éneklése, megszólaltatása kottakép alapján (hangszeren is).

– A belső hallás fejlesztése, törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.

– Könnyű egy– és kétszólamú dallamok lejegyzése – mindkét stílusból – a dallamírás különböző lehetőségeivel (pl. keretes írás).

– Periódus (bővült, esetleg moduláló) lejegyzése könnyű funkciójelző basszussal (a csoport képességétől függően).

– A romantikus műfajok jellemzői.

– Zenei formák ismerete: a kiválasztott, hallgatott, feldolgozott zeneművek alapján (szimfonikus költemény, rapszódia, versenymű, nyitány, karakterdarabok jellegzetességei)

Rögtönzés:

– Periódus–előtagra utótag, esetleg moduláló utótag rögtönzése.

– Moduláló periódusok alsószólamának szerkesztése, rögtönzése.

– Hiányos dallamok kiegészítése.

– Dallamhoz kíséret szerkesztése.

Zenehallgatás

– Egy bécsi klasszikus szimfónia és egy opera (vagy oratórikus mű) feldolgozása.

– A funkciós forma– és harmóniavilág fokozatos fellazulásának megfigyelése hallás után is.

– A nemzeti romantikus zene sajátos zenei kifejezőeszközeinek megfigyelése hallás után.

– Hangszerelés, új hangszerek. A romantikus zenekar.

– Hangulatok, érzelmek kifejezése a hangszeres művekben

– Az új zenei formák megfigyelése hallás után.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Zárlattípusok.

– Előlegezés, késleltetés.

– Álzárlatok.

– Lebegő tonalitás.

– Dalciklus.

– Szimfonikus költemény.

– Rapszódia.

– Programzene.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag:

Bécsi klasszikus vokális, hangszeres, szimfonikus művek, drámai műfajok, dalok, változatos feldolgozása.

Válogatás romantikus vokális, hangszeres és szimfonikus művekből (dalok, duettek, hangszerszólók, kamaraművek, versenyművek, szimfónia, szimfonikus költemény, opera és oratorikus művek).

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése

Frank Oszkár: Chopin

Frank Oszkár: Liszt

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar

Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Győrffy István: Dallamírási feladatok

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),

F. Schubert (dalok, szimfóniák),

F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),

J. Brahms (dalok, versenyművek),

F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),

R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),

M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány), B. Smetana (Moldva),

A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt bécsi klasszikus és romantikus dallamot stílusosan, zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két romantikus duettet vagy kórusrészletet éneklőtársakkal megszólaltatni.

Ismerje a romantikus stílus főbb műfajait és azok jellemzőit

Ismerje fel kottakép alapján a modulációs irányokat.

Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításait.

Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.

Ismerje és tudja helyesen írni és kiejteni a romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét.

Legyen képes elmélyíteni, alkalmazni új ismereteit a zenei összefüggések, formák, stílusjegyek felismeréséhez.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „A" tagozat

Fejlesztési feladatok

– Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.

– Ismerkedés a XX. század zenéjének főbb irányzataival, stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásával.

– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.

– Az „értő" zenehallgatás kialakítása.

Ismeretanyag és készségfejlesztés

– Énekelhető egy és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).

– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése.

– A tonalitás fogalmának változásai.

– A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.

– Bitonalitás, politonalitás.

– Néhány XX. századi skála és akkordformáció megfigyelése, éneklése, ismerete a csoport képességei szerint)

– Az egészhangúság, az akusztikus skála, a dodekafónia, a skálamodellek fogalmának elsajátítása.

– Az aleatória, a hangfürt (cluster) fogalma.

– Clusterek megszólaltatása énekléssel, hangszerekkel.

– Az aranymetszés megfigyelése.

– Könnyű Bartók– és Kodály–dallamok lejegyzése keretes vagy folyóírással (vagy memorizálás alapján).

– A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése a XX. századi művek megszólaltatásához.

Rögtönzés

– A XX. századi komponálási technikák kipróbálása énekléssel és hangszerek bevonásával.

– Reihe, hangfürtök komponálása.

– Skála modellek szerkesztése.

Zenehallgatás

– A különböző irányzatok főbb zenei jegyeinek megfigyelése.

– A XX. századi zene partitúráinak megismerése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás,

– Akusztikus és egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.

– Skálamodellek.

– Téma. Fordítások: tükör, rák, ráktükör.

– Tengely, polaritás, értelmezés a kvintkörön.

– Aranymetszés.

– Komplementer technika.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből;

az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,

a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,

az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,

a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten,

valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.

Bartók Béla: Kórusművek

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: Kórusművek

Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések

Párkai István: Modern kórusetűdök

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Nógrádi László– Papp Károlyné– Spiegel Marianna: Dallamírás III. kötet

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Frank Oszkár: Debussy harmóniák

Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében

Lendvai Ernő: Bartók stílusa

Kroó György: Miért szép századunk zenéje?

Kroó György: Miért szép századunk operája?

Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,

M. de Falla: Háromszögletű kalap,

Kodály Zoltán: Galántai táncok, Páva variációk,

Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára

Kórusművek (pl. Tavasz), Mikrokozmosz,

A. Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán,

C. Orff: Carmina Burana,

Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,

I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps, A tűzmadár, A katona története

B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások,

A. Schönberg: Egy varsói menekült.

Gershwin, Bernstein, Kurtág, Ligeti stb. művei.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből (önálló énekléssel), kórusműveiből, énekgyakorlatiból (éneklő társsal, társakkal) zeneileg igényesen előadni.

Tudjon három zenei részletet más XX. századi vagy kortárs zeneszerzők műveiből.

Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.

Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.

Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához.

Ismerje a legfontosabb tempó és előadási jeleket.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

<u>Továbbképző évfolyamok „B” tagozat</u>

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A zenei élményanyag bővítése.

– A régi európai műzene megismerése a gregoriántól a XVI. század vokális művészetéig.

– A reneszánsz zene fénykora.

– A zenei készségek további fejlesztése, automatizálása.

– A két – (és több) szólamú éneklés zenei élményének megteremtése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal (zsoltárok, himnuszok, alleluja–dallamok).

– A gregorián mise állandó részeinek megismerése.

– Könnyű két– és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése, szólamainak memorizálása belső hallás alapján.

– A modális hangsorok fogalmának, jellemzőinek ismétlése. Gyakorlás: énekléssel, hallás utáni megfigyeléssel, felismeréssel. Felépítés 4#, 4b előjegyzésig.

– A gregorián és reneszánsz kottakép (kulcsok, ütemjelzők, brevis)

– A szopránkulcs bevezetése.

– Modális többszólamúság. Kvintpárhuzam. Alaphármas párhuzamok éneklése.

– A homofon és polifon szerkesztésmód megfigyelése.

– Az imitáció, a reális és tonális válasz fogalmainak elsajátítása.

– Kodály Zoltán reneszánsz stílusban komponált pedagógiai műveinek megszólaltatása, elsajátítása.

– A reneszánsz (modális) stílusjegyek megfigyelése Kodály műveiben is: modális hangsorok alkalmazása, harmóniai jellegzetességek, formaépítkezés, a reneszánsz és a népzenei elemek összekapcsolása.

– Dallamok transzformálása különböző móduszokba.

– A hangközök hallási elmélyítése. A belső hallás további fejlesztése.

– A hangközök ismeretének bővítése az oktávon túli hangközökkel.

– Építés megadott hangokra.

– Új hangzatok: a szeptimhangzatok elsajátítása. Gyakorlása: éneklés különféle hangnemekben ábécés nevekkel, építés, felismerése kottakép alapján

– Plagális zárlatok megfigyelése, éneklése, megszólaltatása több hangnemben.

Zenei olvasás, írás

– Modális dallamok lapról olvasása, memorizálása.

– Olvasás szoprán kulcsban. Egyszerű dallamok átírása szoprán kulcsba.

– Kvintpárhuzamok, alaphármashangzat sorozatok éneklése (lejegyzése hallás után).

– Barokk idézetek lejegyzése egy– és két szólamban.

– Két– és háromszólamú reneszánsz műrészletek leírása.

– Intenzív memóriafejlesztés: témák, rövidebb zenei egységek éneklése emlékezetből.

– Jellemző hangközmenetek (oktávon túli hangközökkel is) és harmóniasorok éneklése ábécével, lejegyzés és transzponálás.

– Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.

Zenehallgatás

– A gregorián és reneszánsz műfajok megismerése zenehallgatással.

– Partitúra használata.

– Gregorián mise meghallgatása, a mise állandó részeinek megfigyelése.

– Jellemző hangzások, szólammozgások követése hallás után is.

– Reneszánsz kórusművek szerkesztésmódjának megfigyelése.

– Stílusjegyek összegyűjtése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– C– kulcsok.

– Módusz. Modális hangsorok.

– Modális harmóniai fordulatok.

– Melizma.

– Motetta, mise, carol, anthem.

– Madrigál. Korál. Zsoltár.

– A gregorián mise állandó részei: Kyrie eleison, Gloria, Credo, Sanctus és Agnus Dei.

– Plagális zárlat.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Zenei szemelvények válogatása énekléshez a középkor egyszólamú egyházi és világi zeneműveiből.

Gregorián ének és trubadúr dallam, valamint régi modális zenei szemelvények.

Válogatás az európai többszólamúság XV–XVI. századi műveiből.

Reneszánsz kórusművek, hangszeres művek.

(Válogatás Clemens non Papa, Josquin des Prés, A. Willaert, O. Lassus, G. P.Palestrina, G. Gastoldi, L. Marenzio és más szerzők műveiből).

Néhány mű Kodály Zoltán reneszánsz kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Fodor Ákos: Schola cantorum I–XIII.

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Dobszay László: A gregorián ének kézikönyve

Rajeczky Benjamin: Mi a gregorián?

Rajeczky Benjamin: Magyarország zenetörténete

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Szendrey Janka – Dobszay László – Rajeczky Benjamin: Magyar gregoriánum

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Követelmény

Tudjon a tanuló két gregorián dallamot, öt művet a XIV – XVI. századi vokális polifónia különböző műfajaiból, egy Bertalotti solfeggiot ének – zongora előadással, valamint két művet Kodály Zoltán zenepedagógiai műveiből előadni. Az előadás legyen stílusos, muzikális, zeneileg pontos.

Ismerje a kvintkört. Ismerje a modális hangsorokat (éneklés, felépítés, hallás utáni felismerés).

Ismerje a szeptimhangzatok felépítését, tudja ábécés névvel énekelni azokat hangnemekben.

Tudjon könnyű egyszólamú modális dallamot, hangköz–, könnyű harmóniamenetet lejegyezni.

Tudjon szopránkulcsban olvasni.

Ismerje a feldolgozott zenei korszakok legfontosabb stílusjegyeit és műfajait.

Tudjon önállóan (kevés tanári irányítással) elemezni az eddig elsajátított zenei formákban. Alkalmazza tudását hangszeres tanulmányaiban is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

8. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

– A barokk zene mélyebb megismerése. A korszak legfontosabb stílusjegyei, műfajai a korszak kiemelkedő zeneszerzőinek alkotásaiban.

– A zenei áttekintőképesség fejlesztése. A készségek automatizálása.

– Felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, hallásfejlesztés

– Barokk vokális és hangszeres szemelvények éneklése szolmizálva, ábécés névvel, chiavetta használatával. Mezzo– és tenorkulcs bevezetése, elsajátítása.

– Barokk dalok, áriák, megszólaltatása hangszerkísérettel is.

– A jellegzetes barokk ritmusok kiemelése, hangoztatása, feldolgozása.

– Dominánsszeptim–fordítások, szeptimhangzatok megfordításinak elsajátítása.

– Nápolyi szext, mollból kölcsönzött akkordok megfigyelése, éneklése.

– A barokk harmóniafordulatok ismerete, elemzése, felismerése kottáról és hallás után.

– Egyszerűbb Bach–korálok harmóniai elemzése, megszólaltatása énekléssel és zongorával.

– Számozott basszus.

– A barokk műfajok jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, kiemelése, megszólaltatása (komplementer ritmika és dallam; szekvencia, motorizmus, dinamika stb.).

– Duettek, kórusok, kánonok éneklése, memorizálása. Kétszólamú énekgyakorlatok.

– Jellegzetes barokk ritmikai és dallami fordulatok, harmóniák, formák felismerése hallás és kottakép alapján.

– A barokk szvit–tételek: allemande, courante, sarabande, gigue, menüett, polonaise, gavotte, bourrée jellegzetességei.

– Barokk variációs formák: chaconne, passacaglia, folia elemzése, témák éneklése.

– Az invenció és a fúga felépítésének megfigyelése, megismerése (elemzése).

– Téma, szólambelépések, ellentéma. Hangnemváltások.

– Imitáció, reális, tonális válasz, dux, comes fogalmai, felismerés kottaképről.

– Barokk díszítés.

Zenei olvasás, írás

– Barokk dallamok lapról olvasása alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel is.

– Zenei írás hallás után vagy memorizálás alapján: könnyű kétszólamú barokk homofon és polifon műrészletek lejegyzése.

– Barokk hangköz– és harmóniasor éneklése, írása, transzponálása.

Zenehallgatás

– Válogatás az ajánlott zenehallgatási anyagból a jellegzetes ritmikai, dallami, harmóniai fordulatok–műfajok, stílusjegyek hallási megfigyeléséhez.

– A barokk billentyűs hangszerek hangszínének megismerése.

– Barokk zene meghallgatása eredeti hangszerek megszólaltatásával is.

– A fúga témák belépésének megfigyelése zenehallgatással is.

– Oratorikus művekben a szereplők, a dramaturgia megfigyelése.

– Egy Bach–szvit feldolgozása

– Invenció elemzése hallás után.

– Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.

– A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).

– Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Zenei szakkifejezések

– Barokk variációk: Chaconne, Folia, Passacaglia.

– Concertálás. Concerto grosso. Continuo.

– Korál.

– Mise. Oratórium. Kantáta. Opera.

– Fúga.

– Ellentéma.

– Dux, comes.

– Modulációs irányok.

– Rokon hangnemek.

– Számozott basszus.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Válogatás J. S. Bach, G. F. Händel és más barokk szerzők vokális és hangszeres műveiből énekes megszólaltatáshoz és zenehallgatáshoz.

G. F. Händel: áriák, recitativók, duettek, kórusrészletek vallásos és történelmi oratóriumokból (pl. Júdás Makkabeus, Messiás), zenekari művek témái (Vízizene).

J. S. Bach: motetta–, kantáta részletek, énekelhető hangszeres művek szemelvényei, versenyművek invenciók, fúgák, szvittételek témái.

(Jesu meine Freude, Parasztkantáta, Brandenburgi versenyek, d–moll zongoraverseny, a–moll hegedűverseny, egy kétszólamú invenció, Preludium és fuga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból, d–moll preludium és fúga, h–moll szvit).

Néhány mű Kodály Zoltán barokk kétszólamú énekgyakorlataiból.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Győrffy István: Korál elemzések

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Máriássi István: Bevezetés a barokk zene világába

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

C. V. Palisca: Barokk zene.

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Bartha Dénes: A zenetörténet antológiája

Nagy Olivér: Partitúraolvasás

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Bertalotti: 56 solfeggio

Legányné Hegyi Erzsébet: Bach példatár I–II.

J. S Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Dobszay László: A hangok világa VI. kötet és Útmutató

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret I–II.

Legányné Hegyi Erzsébet: Énektanítás Kodály Zoltán művei alapján

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Prelúdium és fúga a Wohltemperiertes Klavier sorozatból.

A barokk concertáló stílus megismerése (válogatás G. F. Händel vagy A. Corelli concerto grosso sorozataiból).

Egy barokk versenymű (J. S. Bach: a–moll hegedűverseny) feldolgozása.

Követelmény

Tudjon a tanuló tíz barokk dallamot, két művet Kodály Zoltán pedagógiai műveiből – zeneileg stílusosan, pontosan, muzikálisan megszólaltatni.

Tudjon egy Bach–korált zongorázni, elemezni.

Ismerje fel a legfontosabb barokk műfajokat hallás és kottakép alapján is.

Tudjon lejegyezni barokk dallamot funkciós basszussal, illetve imitációs kétszólamú barokk idézetet.

Tudjon egyszerű harmóniamenetet lejegyezni, memorizálni, transzponálni, elemezni.

Legyen gyakorlata a szopránkulcs olvasásában.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

– A bécsi klasszikus zene ismereteinek áttekintő ismétlése, elmélyítése.

– Élményanyaggyűjtés a romantikus zene alkotásaiból a jellegzetes stílusjegyek és műfajok, kiemelkedő zeneszerzők munkásságának megismerésével.

– A zenei készségek elmélyítése, automatizmusa.

– A zenei áttekintési képesség fejlesztése.

– Nevelés az értékes zene szeretetére, tudatos zenehallgatásra.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– A klasszicizmus legfontosabb ritmikai, dallami, harmóniai és formai sajátosságai.

– Klasszikus dalok, operarészletek, romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése kottaképről.

– A hangnemi kitérés, moduláció hallási elmélyítése: éneklése, gyakorlása szolmizálva dó–váltással, majd ábécés nevekkel.

– A hármashangzatok és a dominánsszeptim fordításainak éneklése (hangnemekbe helyezve) és a hallás utáni felismerés gyakorlása.

– A szeptimhangzatok éneklése ábécés nevekkel, hangnemekben.

– A szabályoktól eltérő felépítésű periódusok elemzése.

– A klasszikus zenére jellemző hangköz–, hangzatmenetek éneklése és lejegyzése.

– Két– és háromtagúság, da capo forma, rondóforma, variációs forma, szonátaforma ismétlése, az ismeretek elmélyítése.

– Könnyebb Bartók– és Sztravinszkij–dallamok és egyéb XX. századi műrészletek éneklése, írása.

– Tájékozódás 7#, 7b előjegyzésig, hangnemek, hangnemi rokonságok.

– Moduláció a domináns, szubdomináns és párhuzamos hangnembe, éneklése megfelelő dó–váltással és ábécés névvel.

– Az összetett autentikus zárlat megfigyelése.

– Kadenciák éneklése ábécés névvel, zongorázása, transzponálása.

– Funkciós kísérőszólam improvizálása.

– Hármashangzatok, szeptimhangzatok, dominánsszeptim, szűkített szeptim – ezek fordításai, éneklése, hangnembe helyezése.

– Fentiek megfigyelése, használata a funkciós akkordok, harmóniai menetek árnyaltabbá tételében.

– A klasszikus zene funkciós rendje.

– Klasszikus periódusok (a szabályostól eltérő felépítésű, moduláló) éneklése, lejegyzése funkciós basszussal.

– A klasszikus zene harmónia–, funkció– és formarendjének fellazulása.

– Az alteráció, kromatika, enharmónia, távolabbi modulációk megfigyelése éneklése, értelmezése.

– Lebegő tonalitás, atonalitás.

– Tercrokon hangnemek.

– Mellékdominánsok, nónakkordok.

– Az alt és baritonkulcs bevezetése.

– Az új, jellegzetes romantikus dallami, harmóniai fordulatok megfigyelése, éneklése, felismerése.

– Szemelvények a romantikus zeneszerzők vokális és hangszeres darabjaiból, éneklés szolmizálva, ábécével, alkalmi hangzóval, megszólaltatás zongorán is.

– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.

– Duettek, kórusművek.

– Romantikus dallamok lejegyzése.

– A romantikus zene műfajainak megismerése (szimfonikus költemény, ballada, fantázia, impromtu, scherzo, capriccio, romantikus szonáta, versenymű, dalciklus).

Zenei szakkifejezések

Zárlattípusok.

Mellékdomináns. Nónakkord.

Előlegezés, késleltetés.

Álzárlatok.

Lebegő tonalitás.

Dalciklus.

Szimfonikus költemény.

Ballada, fantázia, impromtu,

scherzo, capriccio, rapszódia.

Programzene.

Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Válogatás a romantika mestereinek vokális, hangszeres és szimfonikus műveiből.

Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.

A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt Ferenc, G. Verdi, R. Wagner, J. Brahms, R. Schumann,
F. Chopin, A. Dvořák, M. Muszorgszkij és mások).

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Forrai Miklós: Duettek II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.

Frank Oszkár: Schubert–dalok elemzése

Frank Oszkár: Chopin

Frank Oszkár: Liszt

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Szabolcsi Bence: Zenetörténet

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Legányné Hegyi Erzsébet: Stílusismeret III.

Forrai Miklós: Duettek I–II.

Forrai Miklós: Ezer év kórusa

Forrai Miklós: Öt évszázad kórusa

Agócsy László: Énekeljünk, muzsikáljunk!

Ádám Jenő: A dal mesterei (válogatva a kötetekből)

Nógrádi László – Németh Rudolf – Puster János: Szolfézs antológia

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorlófüzetei

Agócsy László: Szállj szép énekszó – 16 egyneműkar

Póczonyi Mária: Romantikus harmóniák

Ajánlott zenehallgatási anyag

L. Beethoven (zongoraszonáták, versenyművek),

F. Schubert (dalok, szimfóniák),

F. Mendelssohn (dalok, duettek, Lieder ohne Worte), R. Schumann (dalok, duettek, zongoraverseny),

J. Brahms (dalok, versenyművek),

F. Chopin (zongoraművek), H. Berlioz (Fantasztikus szimfónia), Liszt Ferenc (zongoraversenyek, rapszódiák, szimfonikus költemények),

R. Wagner, G. Verdi, Erkel Ferenc (operarészletek),

M. Muszorgszkij (Egy kiállítás képei), P. I. Csajkovszkij (1812 nyitány),

B. Smetana (Moldva), A. Dvořák (Új világ szimfónia), G. Mahler (egy szimfónia tétel), R. Strauss (Till Eulenspiegel).

Követelmény

Tudjon a tanuló öt romantikus és XX. századi dallamot (téma, idézet), két–két romantikus és XX. századi többszólamú művet stílusosan, muzikálisan megszólaltatni.

Tudjon két–három Bertalotti solfeggiot ének–zongorás előadással megszólaltatni.

Két–három Bach–korált zongorázni, elemezni.

Ismerje a romantikus zene legfontosabb stílusjegyeit, műfajait, irányzatait.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

10. évfolyam „B" tagozat

Fejlesztési feladatok

– Élményanyaggyűjtés a XX. Század zenéjéből.

– Ismerkedés a XX. Század zenéjének főbb irányzataival (impresszionizmus, expresszionizmus, – folklorizmus, neoklasszicizmus), stílusjegyeivel, néhány kiemelkedő zeneszerző alkotásaival.

– A zenei áttekintési képesség fejlesztése

– Emeltszintű felkészítés zenei pályára.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

– Énekelhető egy– és többszólamú szemelvények feldolgozása kottakép alapján énekléssel, alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel (különös figyelemmel Kodály Zoltán többszólamú énekgyakorlataira és Bartók Béla Mikrokozmosz füzeteiből néhány darab (részlet) megszólaltatására).

– Dallamvariánsok, dallamfordítások megfigyelése, éneklése. Tükör, rák és ráktükör fordítások.

– Énekelhető szemelvények a XX. Század többszólamú műveiből. (A könnyebb művek éneklése alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel.)

– Dalok éneklése saját zongorakísérettel.

– Könnyű kórusművek megszólaltatása.

– XX. Századi művekből ritmusok megszólaltatása memorizálása, leírása

– A tenorkulcs bevezetése.

– Alteráció, kromatika, enharmónia megfigyelése a művekben.

– Moduláció távolabbi hangnemekbe.

– Lebegő tonalitás, atonalitás.

– Egészhangú skála. Akusztikus hangsor.

– Modellskálák és egyéb skálaformációk.

– Modális sorok, pentaton és egészhangú hangsorok, akusztikus skála,

– 1:2, 1:3, 1:5 modellskála éneklése.

– Polimodális alterációk.

– Dodekafónia.

– Szeptimakkordok fordításai, alterált akkordok: mellékdominánsok, szűkített szeptim– és bővített szextes akkordok, nónakkordok megfigyelése kottakép alapján művekben, hangzatfűzésekben. Gyakorlása különböző hangnemekben.

– Alfa–akkordok.

– Tengelyrendszer, polaritás, aranymetszés megfigyelése, fogalmai.

– Jellegzetes dallami, harmóniai fordulatok felismerése a XIX. és a XX. századi zeneszerzők alkotásaiban.

– Romantikus, valamint XX. századi dallamrészletek olvasása, memorizálása.

– Reihe sorok megszólaltatása. Lejegyzése hallás után.

– Romantikus és XX. századi dallamok lejegyzése.

Zenei szakkifejezések ismerete

– Tonalitás, atonalitás, bitonalitás, politonalitás.

– Akusztikus hangsor, egészhangú skála. Dodekafónia. Reihe.

– Skálamodellek.

– Témafordítások: tükör, rák, ráktükör.

– Tengely, polaritás.

– Aranymetszés.

– Komplementer technika.

– Tempó– és előadási jelek: a zenei anyaghoz kapcsolódóan.

Ajánlott tananyag

Énekes megszólaltatásra, elemzésre alkalmas szemelvények válogatása a XX. század különféle irányzatainak zenéjéből

az impresszionizmus : C. Debussy, M. Ravel, O. Respighi,

a folkloristák: Bartók Béla, Kodály Zoltán, M. de Falla, I. Sztravinszkij,

az expresszionizmus és a dodekafónia: A. Schönberg és iskolája, I. Sztravinszkij,

a neoklasszicizmus: A. Honegger, P. Hindemith, Sz. Prokofjev, I. Sztravinszkij, B. Britten

valamint más irányzatok (C. Orff, D. Sosztakovics stb.) képviselőinek műveiből.

Kiegészítőanyag: J.S.Bach korálok, Bertalotti solfeggiok, Kodály Zoltán pedagógiai művei.

Szőnyi Erzsébet: A zenei írás–olvasás gyakorló füzetei

Bartók Béla: Mikrokozmosz I–VI.

Bartók Béla: Kórusművek

Kodály Zoltán: 66 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: 77 kétszólamú énekgyakorlat

Kodály Zoltán: Kórusművek

Párkai István: Modern kórusetűdök

Simonné Sármási Ágnes – Szigetiné Horváth Zsuzsa: Zenei készségfejlesztő feladatgyűjtemény

Pécsi Géza: Kulcs a muzsikához

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Kroó György: Miért szép századunk zenéje?

Kroó György: Miért szép századunk operája?

Kókai Rezső – Fábián Imre: Századunk zenéje

Pándi Marianne: Hangversenykalauz I–III.

Várnai Péter: Oratóriumok könyve

A hét zeneműve sorozat (Szerkesztő: Kroó György)

Lendvai Ernő: Szimmetria a zenében

Lendvai Ernő: Bartók stílusa

Orfeusz Hangzó zenetörténet– sorozat

Frank Oszkár: Debussy harmóniák

Frank Oszkár: Mikrokozmosz elemzések

A. Schönberg: A zeneszerzés alapjai

Szabó Csaba: Hogyan tanítsuk századunk zenéjét

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk

Szabolcsi Bence: Magyar zenetörténet

A zenehallgatási anyag partitúrái.

Ajánlott zenehallgatási anyag

C. Debussy: Gyermekkuckó, Noktürnök,

Kodály Zoltán: Galántai táncok,

Bartók Béla: Cantata profana, Zene húros–, ütős hangszerekre és cselesztára, Kórusművek, Mikrokozmosz,

A. Honegger: Pacific 236, Johanna a máglyán,

C. Orff: Carmina Burana,

Sz. Prokofjev: Klasszikus szimfónia,

I. Sztravinszkij: Le Sacre du Printemps,

B. Britten: Ceremony of Carols, Népdalfeldolgozások.

Követelmény

Tudjon a tanuló öt művet Bartók Béla és Kodály Zoltán műveiből önállóan – kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtársakkal zeneileg igényesen előadni.

Tudjon két zenei részletet a XX. század vagy kortárs zeneszerzők műveiből.

Ismerje az impresszionizmus, a folklorizmus, a dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatát, képviselőit és jelentősebb alkotásaikat.

Tudjon könnyű XX. századi dallamot lejegyezni.

Legyen gyakorlata a C–kulcsok olvasásában.

Ismerje a könnyebb XX. századi skála– és akkordformációkat.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Legyen igényes, nyitott az értékes zene befogadására.

Legyen képes ismereteit, készségeit alkalmazni zenei olvasásban, írásban, elemzésben. Zenei ismereteit tudja alkalmazni zenehallgatáshoz, hangszeres darabjainak megfogalmazásához is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult zenei anyag megszólaltatása szép énekléssel, helyes frazeálással egyénileg és csoportosan.

– A memoriter anyagból egyéni bemutatások.

– A műzenei szemelvények elemzése csoportos és egyéni munkával az elsajátított ismeretek, stílusjegyek alapján.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

„A” tagozat

Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és –képleteket.

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni (melizma, főhang, váltóhang, átmenőhang– késleltetés stb.)

Rendelkezzék biztos tájékozódó képességgel a relatív és abszolút rendszerben 7#, 7b– előjegyzésig.

Tudja a művek hangnemét megállapítani.

Ismerje

– a kvintkört,

– a hétfokú hangsorokat.

Ismerje

– az egészhangú skálát,

– az akusztikus hangsort,

– a modellskálákat.

– a hármashangzatok és fordításaik valamint a négyeshangzatok felépítését

– a dominánsszeptim hangzat fordításait (oldásokkal).

Ismerje fel a funkciókat hallás után,

– a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján.

– a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit: alterációk, tercrokonság.

Ismerje

– a tonalitás felbomlásának elvét,

– a bi– és a politonalitást,

– a Reihe–t.

Tudja

– a dodekafónia,

– az aranymetszés,

– a cluster fogalmát.

Legyen ismerete a legfontosabb zenei szerkesztésmódokról.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintő képességgel.

Ismerje a zenei korokhoz kapcsolódó legfontosabb zenei formákat és műfajokat.

Ismerje fel a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.

Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

Tudjon hallás után lejegyezni

– könnyű klasszikus periódust, funkciót jelző basszussal,

– könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt.

– lapról olvasni a fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb kifejezéseit.

Az általános követelményeken túl

Rendelkezzék a tanuló

– olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség–készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,

– kialakult zenei ízléssel és ítélő képességgel.

Tudja a tanuló a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

„B” – tagozat

Rendelkezzék a tanuló az általános követelményeken túl:

– a zenei tanulmányok folytatásához szükséges kiművelt hallással, zenei ismeretekkel és biztos zenei memóriával,

– olyan szintű tudással, mely zenei képességeivel együtt alkalmassá teszi szakirányú továbbtanulásra,

– a zenei tanulmányok folytatásához zenei elkötelezettséggel, megfelelő igényes, elmélyült, aktív tanulási, gyakorlási képességgel.

Legyen képes a tanuló

– a tanult különböző stílusok ritmikai, dallami, harmóniai és formai jelenségeiben tájékozódni,

– a megszerzett tudását mind a zeneművek elemzésében, mind hangszeres előadásában önállóan, tudatosan alkalmazni.

Zenei anyag:

Tudjon a tanuló harminc népdalt stílusosan énekelni és elemezni, öt műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni. A zenei anyag megszólaltatása, előadása legyen muzikális, igényes és stílusos.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból két–két jelentős művet, tudja azokat formailag és harmóniailag elemezni; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal többszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora–ének előadásban C–kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap– és középfokon megismert ütemfajtákban.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas– és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkel.

Tudjon lejegyezni

– barokk kétszólamú idézetet,

– bécsi klasszikus zenei szemelvényt,

– könnyű XX. századi dallamot.

Rendelkezzék zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Ismerje a zenei szaknyelv legfontosabb zenei kifejezéseit.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

Írásbeli, és/vagy szóbeli vizsga

A vizsgán az iskola az alábbi feladatsort használja, vagy helyi pedagógiai programja alapján hasonló követelményszintű feladatsort állít össze.

A vizsga tantárgya és időtartama

Szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Írásbeli vizsga

„A” tagozat

1. Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum és a kezdőhang. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2 Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

„B” tagozat

1. Imitációs szerkesztésű kétszólamú barokk vagy egyszólamú romantikus dallam lejegyzése.

A tanuló számára adott a kulcs, az előjegyzés, a metrum, és a kezdőhang értékkel. Az idézet nyolcszor hangozhat el.

2. Egy rövid terjedelmű barokk vagy romantikus mű elemzése.

A tanuló számára adott a mű kottaképe. Az elemzés szempontjai: a formai felépítés és a stílusra jellemző jegyek ismertetése.

Szóbeli vizsga

„A” tagozat

1. Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni öt műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

1. Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.

2. A vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül tizenöt népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni hat műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

– A feladat helyes megoldása, a válaszok pontos, világos jelölése

– dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottaírási készség, külalak.

– Az elemzési szempontokra adott válaszok teljessége, helytállósága, a jelölések pontossága.

A szóbeli vizsga értékelése

– a választott zenei anyag élményszerű megszólaltatása

– általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),

– zenetörténeti tájékozottság,

– stílusismeret,

– formai ismeretek,

– tájékozódás a zenei műfajok között.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Jó minőségű és felhangolt zongora vagy pianíno. Hangjegytábla, szemléltető anyagok, ritmushangszerek.

Megfelelő minőségű audio–vizuális berendezés (magnetofon, DVD, CD–lejátszó).

A stíluskorszakokat megfelelően bemutató, kellő számú és minőségű hangfelvétel, kotta, zenei szakkönyv.

III.5.5. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Kották a trombita tantárgyhoz

Varasdy – Nagyiván – Sztán: Trombitaiskola I., II., III., IV.

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Gyermekdalok, népdalok

Brodszky: Májusköszöntő

Régi francia dal

Susato: Rondo (Trombitamuzsika)

Colin: Skálatanulmányok

Krumpfer: Trombitaiskola I.

Fischer: Induló

Cole: Granit

Barnes: A kis géniusz

Barnes: A kis művész

Davidson: Befújási gyakorlatok

Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach–témára

Hammerschmied: Csókdal

Susato: Rondo és saltarello

Bogár: Régi magyar táncok

Barnes: A kis virtuóz

Barnes: A kis mester

Charpentier: Prelűd

Kamprath: Három epizód

Scselokov: Mese

Scselokov: Tréfa

Scselokov: Ifjú gavallér

Arban: Díszítés– és trillaelőkészítő gyakorlatok

Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit

Telemann: Szvit (1. és 2.)

Albinoni: F–dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo

Tornyos: Változatok

Scselekov: Ballada

Scselekov: Gyermekkoncert

Peters: Gyakorlatok kezdőknek

Colin: 100 Warm Ups

Arban: Skálatanulmányok

Clodomir: Petits exercises

Clodomir: Etűdök I.

Arban: Trombitaiskola

Baldassari: Szonáta

Barat: Orientálé

Händel: Hallei szonáta

Händel: B–dúr szonáta

Diabelli: Szonatina

Botti: Románc

Rangers: Velencei karnevál

Tornyos: Szonatina

Tornyos: 3 sárpilisi népdal

Clerisse: Téma és változatok

Telemann: B dúr szvit (FAM)

Peters: Gyakorlatok

Stamp: Warm Ups+Studies

Collin: Warm Ups, Lip flexibilites

Arban: Trombitaiskola

Clodomir: Petits exercises Etűdök I.

Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)

Albinoni: Esz–dúr concerto III–IV. tétel

Albinoni: F–dúr concerto I. tétel

Händel: c–moll concerto I. tétel

Händel: B–dúr szonáta

Händel: Asz–dúr szonáta

Telemann: F–dúr szonáta

Telemann: d–moll szonáta

Balay: Adante et allegro

Scselokov: Koncert no. 3

Hanus: Impromtus

Thome: Fantázia

Bogár: Concertino I.

Bogár: Concertino II.

Desportes: Introductions

Hidas: Concerto no. 2, I. tétel

Cimarosa: F–dúr concerto (FAM)

Colin: Lip Flexibilities

Clarke: Technical Studies

Maggio: Mindennapi Gyakorlatok

Fekvéstágító skálák

Arban: Trombitaiskola

Előkészítő gyakorlatok a trillához

Tripla nyelv előtanulmányok.

Kromatikus skálák

Clodomir: Petits exercises Etűdök I.

Keller: Szonáta

Albinoni: F–dúr Concerto

Esz–dúr Concerto

Barat: Fantázia

Haendel: c–moll Concerto

Vivaldi: d–moll Concerto I.–II. tétel

Richter: Concerto I. tétel

Cimarosa: Concerto

Davidson: Napi Gyakorlatok Fekvéstágító skálák

Purcell: B–dúr szonáta

Neruda: Esz–dúr trombitaverseny I.

Albinoni: g–moll trombitaverseny

Sahov: Scherzo

Bach: Passacaglia

Tartini: Largo és Allegro

Veracini: Concerto

Quinque: Atmung Stütze Ansatz Methode

Corelli: e–moll Szonáta

Albinoni: C–dúr Concerto

Hidas: Concerto no.2

Bozza: Capriccio

Gedike: Koncertetűd

Manfredini: B–dúr Concerto két trombitára

Hummel: Trombitaverseny I. tétel

Haydn: Trombitaverseny II.–III. tétel

Arutjunjan: Trombitaverseny

Hindemith: Szonáta I.

Valentino: Szonáta

Vivaldi: B–dúr Concerto két trombitára

Händel: Szonáta két trombitára

Pedagógiai szakkönyvek

Bernáth László – Révész György (szerk.): A pszichológia alapjai. Tertia Kiadó, Budapest, 1998.

Bernáth László – Solymosi Katalin (szerk.): Fejlődéslélektan Olvasókönyv, Tertia Kiadó, Bp, 1997.

Ehrenhard Skiera: Egy antropológiai pedagógia alapvonásai. Budapest, 2000.

Falus Iván (szerk.): Didaktika, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Forgács (Forgas) József: A társas érintkezés pszichológiája. Gondolat Könyvkiadó, Budapest

Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat Kiadó, Budapest, 1984.

Mészáros Aranka (szerk.): Az iskolai szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 1997 vagy 2003.

Németh András – Ehrenhard Skiera: Reformpedagógia és az iskola reformja. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.

Németh András: Bevezetés a nevelés történeti és elméleti kérdéseibe táncpedagógusok számára. Planétás, Budapest, 1997.

Uzsalyné Pécsi Rita: A nevelés az élet szolgálata 1. Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs, 2010.

Legitimációs záradékok